H.C. ANDERSENS

EVENTYR OG HISTORIER

H. C. ANDERSENS

EVENTYR OG HISTORIER

JUBILÆUMSUDGAVE
FOR DANSKE BØRN

H. C. ANDERSENS

EVENTYR OG HISTORIER

JUBILÆUMSUDGAVE FOR DANSKE BØRN

MED VILH. PEDERSENS OG LORENZ FRØLICHS TEGNINGER

UDVALGET VED SOPHUS BAUDITZ

ANDET BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

NORDISK FORLAG

KØBENHAVN 1905 KRISTIANIA

Fr. Bagges Kgl. Hof-Bogtrykkeri
J. Jørgensen & Co.s Bogtrykkeri (M. A. Hannover)
København

Svanereden.

Mellem Østersøen og Nordhavet ligger en gammel Svanerede, og den kaldes Danmark; i den er født og fødes Svaner, hvis Navne aldrig skulle dø.

I Oldtiden fløj en Svaneflok herfra hen over Alperne ned til Majlandets grønne Sletter, hvor der var dejligt at bo; Svaneflokken kaldtes Longobarder.

En anden Skare, med skinnende Fjer og trofaste Øjne, svang sig ned mod Byzanz, satte sig der om Kejserens Trone og udbredte sine store, hvide Vinger som Skjolde for at beskærme ham. Den fik Navnet Væringer.

Der lød fra Frankrigs Kyst et Angestens Skrig for de blodige Svaner, der med Ild under Vingen kom fra Norden, og Folket bad: »Fri os, Gud, fra de vilde Normanner!«

Paa Englands engfriske Grønsvær, ved den aabne Strand, stod den danske Svane med tredobbelt Kongekrone paa Hovedet, sit gyldne Scepter strakte den hen over Landet.

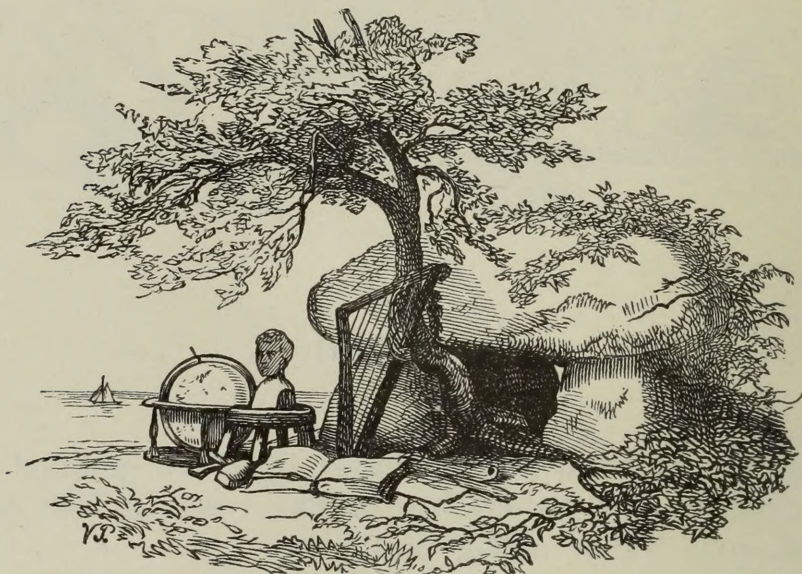
I Knæ bøjede Hedningerne sig paa Pommerns Kyster og

de danske Svaner kom med Korsets Flag og med draget Sværd.

Det var i de ældgamle Dage, siger du.

Ogsaa nærmere vor Tid blev set mægtige Svaner flyve ud fra Reden.

Det lyste gennem Luften, det lyste hen over Verdens Lande, Svanen spredte ved sine stærke Vingeslag den dæmrende Taage, og Stjernehimlen blev mere synlig, det var,

som om den kom Jorden nærmere; det var Svanen Tycho Brahe.

»Ja, den Gang!« siger du, »men nu i vore Dage!« Da saa vi Svane flyve ved Svane i herlig Flugt. Een lod sin Vinge glide hen over Guldharpens Strenge, og det klang gennem Norden, Norges Fjelde løftede sig højere i Oldtids Sollys; det susede i Gran og i Birk; Nordens Guder, Helte og ædle Kvinder viste sig i den dybe, mørke Skovgrund.

Vi saa en Svane slaa med Vingerne mod Marmorfjeldet, saa at det brast, og de i Stenen bundne Skønhedsskikkelser skred frem ved solklar Dag, og Menneskene rundt om i Landene løftede deres Hoveder for at se disse mægtige Skikkelser.

Vi saa en tredie Svane spinde Tanketraaden, der fæstes nu fra Land til Land, rundt om Jorden, saa at Ordet flyver med Lynets Fart gennem Landene.

Vor Herre har kær den gamle Svanerede mellem Østersø og Nordhav. Lad mægtige Fugle kun komme gennem Luften for at sønderrive den: »Det skal ej ske!« Selv de dunløse Unger stille sig i Kreds paa Redens Kant, det have vi set, de lade sig hugge i det unge Bryst, saa deres Blod flyder, de slaa med Næb og med Klo.

Aarhundreder ville endnu gaa hen, Svaner flyve fra Reden, ses og høres rundt om i Verden, før den Tid kommer, at der i Aand og Sandhed skal kunne siges: »Det er den sidste Svane, den sidste Sang fra Svanereden.«

Hjertesorg.

Det er egentlig en Historie i to Dele, vi her komme med; første Del kunde gerne være borte, — men den giver Forkundskaber, og de ere nyttige.

Vi opholde os inde i Landet paa en Herregaard, og saa traf det sig, at Herskabet der for en Dagstid tog bort. Da kom der fra nærmeste Købstad en Madamme, hun havde sin Moppe med og kom for, som hun sagde, at man skulde tage »Aktier« i hendes Garveri. Sine Papirer havde hun med, og vi raadede hende at slaa en Konvolut om dem og uden paa at skrive Gaardejerens Adresse: »Generalkrigskommissær, Ridder, etcetera.«

Hun hørte paa os, hun tog Pennen, standsede og bad os om at gentage Udskriften, men langsomt. Vi gjorde det, og hun skrev; men midt i »Generalkrigs« blev hun staaende, sukkede og sagde: »Jeg er kun et Fruentimmer!« Moppen havde hun sat paa Gulvet, medens hun skrev, og han knurrede; han var jo ogsaa taget med for sin Fornøjelse og Sund-

heds Skyld, og saa skal man ikke sættes paa Gulvet. Braknæse og Flæskeryg var hans Udvortes.

»Han bider ikke!« sagde Madammen, »han har ingen Tænder. Han er ligesom Lem af Familien, trofast og arrig, men dette er han tirret til af mine Børnebørn; de lege Bryllup, og saa vil de have ham til at være Brudepige, og det anstrenger ham, det gamle Skind!«

Og hun afleverede sine Papirer og tog Moppen paa Armen. Det er første Del — som nok kunde undværes.

»Moppen døde!« det er anden Del.

Det var en Uges Tid efter; vi kom til Købstaden og tog ind paa Gæstgiverstedet. Vore Vinduer vendte ud til Gaarden, der ved et Plankeværk var delt i to Dele; i den ene her hang Skind og Huder, raa og barkede; her stod alle Materialier til et Garveri, og det var Enkens. — Moppen var død i denne Morgen og begravet her i Gaarden; Enkens Børnebørn, det vil sige Garverenkens, for Moppen havde ikke været gift, klappede Graven til, og det var en dejlig Grav, det maatte være en Fornøjelse at ligge der.

Graven var indhegnet med Potteskaar og bestrøet med Sand; øverst paa den havde de sat en halv Ølflaske med Halsen op, og det var slet ikke allegorisk.

Børnene dansede rundt om Graven, og den ældste af Drengene, en praktisk Yngling paa syv Aar, foreslog, at der skulde være en Udstilling af Moppens Grav, og det for alle fra Strædet; Adgangen maatte betales med en Seleknap, det var noget, enhver Dreng havde, og som han ogsaa kunde levere for Smaapigerne; og det Forslag blev enstemmigt antaget.

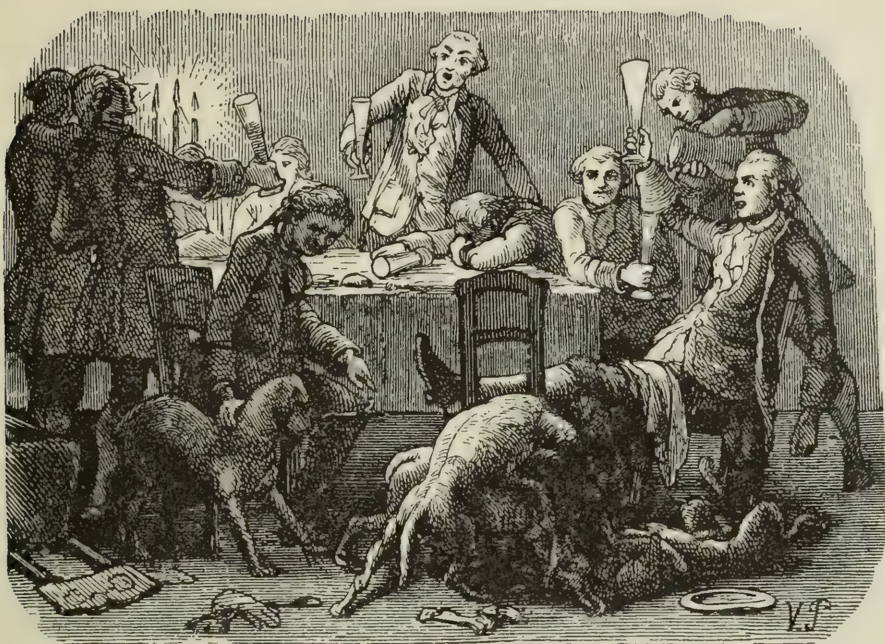
Og alle Børn fra Strædet, og Bagstrædet med, kom og gav deres Knap, der var mange, der kom til at gaa med een Sele den Eftermiddag, men saa havde man set Moppens Grav, og det var nok saa meget værd.

Men uden for Garvergaarden, tæt op til Laagen der, stod en lille pjaltet Unge, saa yndigt skabt, med det dejligste krøllede Haar og Øjne saa blaa og klare, at det var en Lyst; hun sagde ikke et Ord, hun græd ikke heller, men saa saa

langt, hun kunde, hver Gang Laagen aabnedes. Hun ejede ikke en Knap, vidste hun, og blev derfor sørgmodig staaende udenfor, stod der, til de alle havde set af, og alle vare gaaede bort; da satte hun sig ned, holdt de smaa, brune Hænder for Øjnene og brast i Graad; hun alene havde ikke set Moppens Grav. Det var Hjertesorg og stor, som den voksnes tit kan være det.

Vi saa det ovenfra — og ovenfra set — denne, som mange af vore og andres Sorger, ja, saa kunne vi le af dem! Det er Historien, og den, som ikke forstaar den, kan tage Aktier i Enkens Garveri.

„Alt paa sin rette Plads!"

DET er over hundrede Aar siden!

Der laa bag Skoven ved den store Indsø en gammel Herregaard, og rundt om den var der dybe Grave, hvori vokste Dunhammer, Siv og Rør. Tæt ved Broen til Indkørselsporten stod et gammelt Piletræ, der hældede sig ud over Rørene.

Omme fra Hulvejen lød Horn og Hestetrampen, og derfor skyndte den lille Gaasepige sig med at faa Gæssene til Side fra Broen, før Jagtselskabet kom galopperende; det kom i saadan en Fart, at hun hurtigt maatte springe op paa en af de høje Stene ved Broen for ikke at blive reden over Ende. Halvt Barn var hun endnu, fin og spinkel, men med et velsignet Udtryk i sit Ansigt, og to rare, klare Øjne; men det saa Herremanden ikke paa; i den flyvende Fart han kom, vendte han Pisken i sin Haand, og af raa Lystighed stødte han hende med Skaftet lige for Brystet, saa hun gik bag over.

»Alt paa sin rette Plads!« raabte han, »i Skarnet med dig!« og saa lo han, det skulde nu være saa morsomt, og de andre lo med; hele Selskabet gjorde Skrig og Skraal, og Jagthundene gøede, det var rigtignok:

»Rige Fugl kommer susende!«

— Gud veed, hvor rig han var endda.

Den stakkels Gaasepige greb for sig, idet hun faldt, og fik fat i en af de nedhængende Pilegrene; ved den holdt hun sig oppe over Dyndet, og saa snart Herskab og Hunde vare vel inde af Porten, arbejdede hun paa at komme op, men Grenen knækkede af ved Kronen, og Gaasepigen faldt tungt tilbage i Rørene, da i det samme en kraftig Haand ovenfra greb hende. Det var en vandrende Hosekræmmer, som et Stykke borte havde set til og skyndte sig nu med at komme hende til Hjælp.

»Alt paa sin rette Plads!« sagde han i Spøg efter Herremanden og trak hende op paa det tørre; den afbrækkede Gren stillede han hen mod Stedet, hvor den var knækket af, men »paa sin rette Plads«, det gaar ikke altid! og saa stak han Grenen ned i den bløde Jord, »gro, om du kan, og skær dem en god Fløjte deroppe paa Gaarden!« han undte Herremanden og hans en dygtig Spidsrodsmarch; og saa gik han ind paa Herregaarden, men ikke op i Højsalen, dertil var han for ringe! ind til Folkene i Borgestuen kom han, og de saa paa hans Varer og købslog; men oppe fra Gildesbordet lød Skraal og Vræl, der skulde være Sang, de kunde den ikke bedre. Der lød Latter og Hundehyl, der var stor Fraasen og Sviren; Vin og gammelt Øl skummede i Glas og Krus, og Livhundene aad med; et og andet Bæst af dem blev af Junkerne kysset, efter at det først med den lange Ørelap var tørret om Snuden. Hosekræmmeren blev kaldt derop med sine Varer, men kun for at de kunde have deres Spas med ham. Vinen var gaaet ind og Forstanden ud. De hældte Øl i en Strømpe til ham, at han kunde drikke med, men hurtigt! det var nu saa overordentlig snildt og til Grin. Hele

Drifter Kvæg, Bønder og Bøndergaarde bleve satte paa eet Kort og tabte.

»Alt paa sin rette Plads!« sagde Hosekræmmeren, da han igen var vel uden for Sodoma og Gomorra, som han kaldte det. »Den aabne Landevej, det er min rette Plads, deroppe var jeg slet ikke i mit Es.« Og den lille Gaasepige nikkede til ham fra Markledet.

Og der gik Dage, og der gik Uger, og det viste sig, at den afbrækkede Pilegren, som Hosekræmmeren havde stukket ned ved Vandgraven, holdt sig stadig frisk og grøn, ja, at den endogsaa skød ny Skud; den lille Gaasepige saa, at den maatte have fæstet Rod, og hun glædede sig saa inderligt derover, det var hendes Træ, syntes hun.

Ja, med det gik det fremad, men med alt andet paa Gaarden gik det svært tilbage ved Svir og ved Spil: det er to Triller, som ikke ere gode at staa paa.

Der var ikke gaaet seks Aar, saa vandrede Herremanden med Pose og Stav som fattig Mand fra Gaarden, og den blev købt af en rig Hosekræmmer, og det var just ham, som havde været til Spot og Grin og var buden Øl i en Strømpe; men Ærlighed og Driftighed, de give god Medbør, og nu var Hosekræmmeren Herre paa Gaarden; men fra den Stund kom der aldrig Kortenspil der; »det er en slem Læsning,« sagde han, »den kommer derfra, at da Fanden første Gang saa Bibelen, vilde han vrænge en efter, der skulde være lige saadan, og saa opfandt han Kortenspillet!«

Den ny Herremand tog sig en Frue, og hvem var hun, det var den lille Gaasepige, som altid havde været skikkelig, from og god; og i de ny Klæder saa hun ud saa fin og køn, som var hun født en fornem Jomfru. Hvorledes gik det til? Ja, det er for lang en Historie i vor travle Tid, men det gik til, og det vigtigste kommer bagefter.

Velsignet og godt var der paa den gamle Gaard, Moder stod selv for det indvendige og Fader for det udvendige; det var, ligesom Velsignelsen vældede frem, og hvor Velstand er, der kommer Velstand til Huse. Den gamle Gaard blev pudset og malet, Gravene rensede og Frugttræer plantede; venligt og

godt saa der ud, og Stuegulvet var blankt som et Spækkebræt. I den store Sal sad om Vinteraftenerne Madammen med alle sine Piger og spandt uldent og Linned; og hver Søndag Aften læstes der højt af Bibelen, og det af Justits-

raaden selv, for han blev Justitsraad, Hosekræmmeren, men det var først paa hans meget gamle Dage. Børnene vokste til, — der kom Børn, og alle bleve de vel oplærte, men de havde jo ikke lige gode Hoveder, saadan som det er i enhver Familie.

Men Pilegrenen udenfor var bleven til et helt prægtigt

Træ, der stod frit og ubeskaaret, »det er vort Stamtræ!« sagde de gamle Folk, og det Træ skulde holdes i Agt og Ære, sagde de til Børnene, ogsaa til dem, som ikke havde gode Hoveder.

Og nu var der gaaet hundrede Aar.

Det var i vor Tid; Søen var bleven til en Mose, og den gamle Herregaard var ligesom visket ud, der stod en aflang Pyt Vand med lidt Stensætning til Siden, det var Resten af de dybe Grave, og her stod endnu et prægtigt gammelt Træ, der hældede sine Grene, det var Stamtræet; det stod og viste, hvor smukt et Piletræ kan være, naar det faar Lov til at skøtte sig selv. — Det var jo rigtignok revnet midt i Stammen, lige nede fra Roden og op til Kronen, Stormen havde drejet det lidt, men det stod, og fra alle Revner og Sprækker i det, hvor Vind og Vejr havde lagt Muldjord, vokste Græs og Blomster; især øverst, hvor de store Grene delte sig, var der ligesom en hel lille hængende Have med Hindbær og Fuglegræs, ja, endogsaa et lille bitte Rønnebærtræ havde der rodfæstet sig og stod saa slankt og fint midt oppe i det gamle Piletræ, der spejlede sig i det sorte Vand, naar Vinden havde drevet Andemaden hen i et Hjørne af Vandpytten. — En lille Sti, hen over Hovmarken, førte tæt her forbi.

Højt paa Banken ved Skoven, med en dejlig Udsigt, laa den ny Gaard, stor og prægtig, med Glasruder saa klare, at man skulde tro, at der slet ingen var. Den store Trappe ved Døren saa ud, som om den havde Lysthus paa af Roser og storbladede Planter. Græspletten var saa ren grøn, som om hvert Straa blev set efter Morgen og Aften. Inde i Salen hang kostelige Malerier, og der stod, med Silke og med Fløjl, Stole og Sofaer, der næsten kunde gaa paa deres egne Ben, Borde med blanke Marmorplader, og Bøger i Saffian og Guldsnit .... jo, det var rigtignok rige Folk, som boede her, det var fornemme Folk, her boede Baronens.

Det ene svarede der til det andet. »Alt paa sin rette Plads!« sagde de ogsaa, og derfor vare alle de Skilderier,

som engang havde været til Stads og Hæder paa den gamle Gaard, nu ophængte i Gangen til Karlekamret; rigtigt Skrammel var det, især to gamle Portrætter, det ene en Mand i rosenrød Kjole og med Paryk, det andet en Dame med pudret, opsat Haar og en rød Rose i Haanden, men begge omgivne ens med en stor Krans af Pilegrene. Der var saa mange runde Huller i de to Billeder, og det kom af, at de smaa Baroner altid gik og skød deres Flitsbuer af paa de to gamle Folk. Det var Justitsraaden og Justitsraadinden, dem, hele Slægten stammede ned fra.

»Men de er ikke rigtig af vor Familie!« sagde en af de smaa Baroner. »Han var en Hosekræmmer, og hun en Gaasetøs. De vare ikke som Papa og Mama.«

Billederne vare noget daarligt Skrammel, og »alt paa sin rette Plads!« sagde man, og saa kom Oldefar og Oldemor paa Gangen til Karlekamret.

Præstesønnen var Huslærer der paa Gaarden; han gik en Dag med de smaa Baroner og deres ældste Søster, der lige nylig var konfirmeret, og de kom hen over Stien, ned mod det gamle Piletræ; og medens de gik, bandt hun en Buket af Markens Grønt; »alt paa sin rette Plads,« og det blev et Skønheds Hele. Imidlertid hørte hun dog meget godt efter alt hvad der blev sagt, og det glædede hende saa meget at høre Præstesønnen fortælle om Naturens Kræfter og Historiens store Mænd og Kvinder; hun var en sund, velsignet Natur, adlet i Sjæl og Tanke og med et Hjerte til ret at omfatte alt det af Gud skabte.

De standsede nede ved det gamle Piletræ; den mindste af Baronerne vilde saa gerne have sig en Fløjte skaaret, det havde han før faaet af andre Piletræer, og Præstesønnen brød en Gren af.

»Oh, gør det ikke!« sagde den unge Baronesse; men saa var det gjort. »Det er jo vort gamle, berømmelige Træ! jeg holder saa meget af det! ja, derfor ler man mig ogsaa ud hjemme, men det er det samme! Der er et Sagn om det Træ —!«

Og nu fortalte hun alt hvad vi have hørt om Træet, om

den gamle Gaard, om Gaasepigen og Hosekræmmeren, som mødtes her og bleve Stamforældre til den fornemme Slægt og til den unge Baronesse.

»De vilde ikke lade sig adle, de gamle, skikkelige Folk!« sagde hun. »De havde det Mundheld: »Alt paa sin rette Plads!« og det syntes de, at de ikke kom, naar de for Penge lod sig ophøje. Det var deres Søn, min Bedstefader, som blev Baron, han skal have haft stor Lærdom, været højt anset og afholdt af Prinser og Prinsesser, været med ved alle deres Fester. Ham holde de andre hjemme mest af, men, jeg veed ikke selv, der er mig noget ved det gamle Par, som drager mit Hjerte til dem; der maa have været saa hyggeligt, saa patriarkalsk paa den gamle Gaard, hvor Husmoderen sad og spandt med alle sine Piger, og den gamle Herre læste højt af Bibelen.«

»Det har været prægtige Folk, fornuftige Folk!« sagde Præstesønnen; og saa vare de lige inde i Tale om Adel og borgerlig, og det var næsten, som om Præstesønnen ikke hørte til Borgerskabet, saaledes talte han om det at være af Adel.

»Det er lykkeligt at høre til en Slægt, som har udmærket sig! saaledes at have ligesom en Blodets Spore i sig til at gaa frem i det dygtige. Dejligt er det at eje et Slægtnavn, der er Adgangskort til de første Familier. Adel betyder ædel, det er Guldmønten, der har faaet i Stempel, hvad den selv er i Værd. — Det er Tidens Tone, og mange Poeter slaa naturligvis ind i den, at alt hvad adeligt er skal være daarligt og dumt, men hos den fattige, jo lavere man stiger ned, des mere glinser det. Men det er ikke min Mening, thi det er aldeles galt, aldeles falskt. I de højere Stænder findes mange gribende skønne Træk; min Moder har fortalt mig et, og jeg kunde give flere. Hun var i Besøg i et fornemt Hus i Byen, min Mormor, tror jeg, havde opammet den naadige Frue. Min Moder stod i Stuen med den gamle, højadelige Herre; da saa han, at der kom nede i Gaarden en gammel Kone paa Krykker; hver Søndag kom denne og fik et Par Skilling. »Der er den gamle Stakkel,« sagde Herren, »hun

har saa svært ved at gaa!« — og før min Moder forstod det, var han ude af Døren og nede ad Trapperne, han, den halvfjerdsindstyveaarige gamle Excellence, var selv gaaet ned til den fattige Kone for at spare hende fra at gaa den besværlige Vej op efter den Skillings Hjælp, hun kom efter. Det er jo kun et ringe Træk, men som »Enkens Skærv« har den Klang fra Hjertebunden, Klang fra Menneskenaturen; og derhen skal Digteren pege, i vor Tid just skal han synge derom, det gør godt, mildner og forsoner. Men hvor et Stykke Menneske, fordi han er af Blod og har Stamtavle som de arabiske Heste, staar paa Bagbenene og vrinsker i Gaden, og i Stuen siger: »Her har været Folk fra Gaden!« naar en borgerlig har været derinde, der er Adelen gaaet i Forraadnelse, bleven til Maske af det Slags, som Tespis gjorde sig dem, og man morer sig over Personen og giver den Satiren i Vold.«

Det var Præstesønnens Tale, den var noget lang, men saa var Fløjten skaaren.

Der var stort Selskab paa Gaarden, mange Gæster fra Omegnen og Hovedstaden, Damer klædte med Smag og uden Smag. Den store Sal ganske opfyldt med Mennesker. Omegnens Præster stod ærbødigt i Klump i et Hjørne, det saa ud, som om der var Begravelse, men der var Fornøjelse, men den var endnu ikke sat i Gang.

Stor Koncert skulde der være, og derfor havde den lille Baron sin Pilefløjte ind med, men han kunde ikke faa Vejr i den, det kunde ikke heller Papa, og derfor duede den ikke.

Der var Musik og Sang af det Slags, der er mest morsom for dem, som udøve den; for Resten nydeligt.

»De er ogsaa Virtuos!« sagde en Kavaler, der var sine Forældres Barn; »De blæser Fløjte, De skærer den selv. Det er Geniet, der behersker — sidder paa højre Side, — Gud bevar's! jeg følger ganske med Tiden, det maa man. Ikke sandt, De vil henrykke os alle med det lille Instrument!« og saa rakte han ham den lille Fløjte, der var skaaret af Piletræet nede ved Vandpytten, og højt og lydeligt forkyndte han, at Huslæreren vilde skænke dem en Solo paa Fløjte.

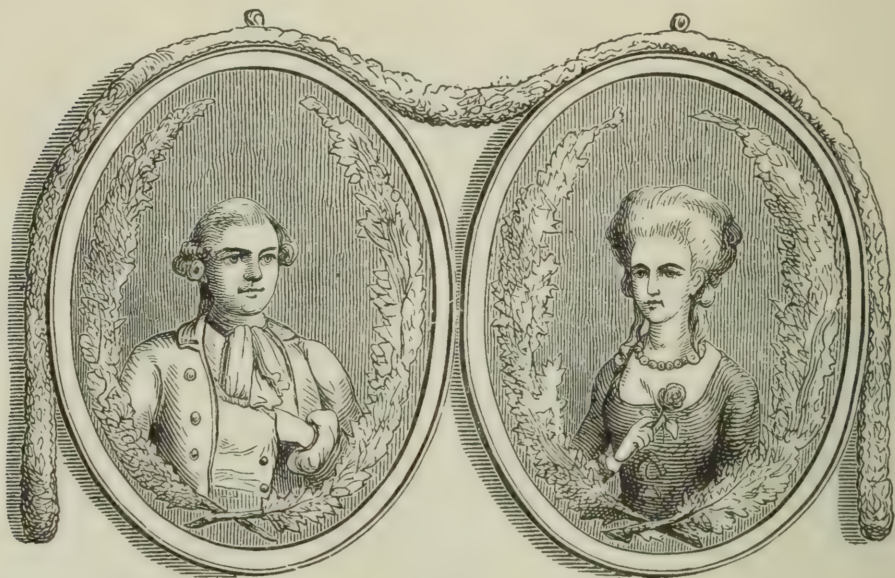
Der skulde gøres Nar ad ham, det var let at forstaa, og Huslæreren vilde saa ikke blæse, skønt han nok kunde, men de trængte paa, de nødte ham, og saa tog han Fløjten og satte den for Munden.

Det var en underlig Fløjte! der lød en Tone saa udholdende, som den klinger fra Damplokomotivet, ja meget stærkere; den lød over hele Gaarden, Haven og Skoven, milevidt ud i Landet, og med Lyden kom der en Stormvind, som bruste: »Alt paa sin rette Plads!« — og saa fløj Papa, lige-

som baaren af Vinden, ud af Gaarden og lige lukt ind i Røgterhuset, og Røgteren fløj op — ikke i Storstuen, der kunde han ikke komme, nej op i Tjenerkamret, mellem det fine Tjenerskab, der gik i Silkestrømper, og de stolte Karle bleve som gigtslaaede ved, at saadan en ringe Person turde sætte sig til Bords mellem dem.

Men i Højsalen fløj den unge Baronesse op ved den øverste Bordende, hvor hun var værdig at sidde, men Præstesønnen fik Sæde ved Siden af, og der sad de begge to, som om de vare et Brudepar. En gammel Greve af Landets ældste Slægt

blev urokket paa sin Hædersplads; for Fløjten var retfærdig, og det skal man være. Den vittige Kavaler, der var Skyld i Fløjtespillet, han, der var sine Forældres Barn, fløj paa Hovedet ind imellem Hønsene, men ikke alene.

En hel Mil ud i Landet lød Fløjten, og der hørtes store Begivenheder. En rig Grossererfamilie, der kørte med fire, blæste aldeles ud af Vognen og fik ikke engang Plads bag paa; to rige Bønder, der i vor Tid vare voksede over deres egen Kornmark, blæste ned i Muddergrøften; det var en farlig Fløjte! lykkeligvis sprak den ved den første Lyd, og det var godt, saa kom den i Lommen igen: »Alt paa sin rette Plads!«

Dagen efter talte man ikke om den Begivenhed, derfor har man den Talemaade »at stikke Piben ind!« Alt var ogsaa i sin gamle Orden igen, kun at de to gamle Billeder, Hosekræmmeren og Gaasepigen, hang oppe i Højsalen, der vare de blæste op paa Væggen; og da en af de rigtige Kunstkendere sagde, at de vare malede af en Mesterhaand, saa bleve de hængende og istandsatte, man vidste jo ikke før, at de duede, og hvor skulde man vide det. Nu hang de paa Hædersplads. »Alt paa sin rette Plads!« og der kommer det! Evigheden er lang, længere end denne Historie!

Nissen hos Spækhøkeren.

DER var en rigtig Student, han boede paa Kvisten og ejede ingenting; der var en rigtig Spækhøker, han boede i Stuen og ejede hele Huset, og ham holdt Nissen sig til, for her fik han hver Juleaften et Fad Grød med en stor Klump Smør i; det kunde Spækhøkeren give; og Nissen blev i Butikken, og det var meget lærerigt.

En Aften kom Studenten ind fra Bagdøren for selv at købe sig Lys og Ost; han havde ingen at sende, og saa gik han selv; han fik hvad han forlangte, han betalte det, og der blev nikket »god Aften« af Spækhøkeren og af Madammen, og det var en Kone, som kunde mere end nikke, hun havde Talegaver! — og Studenten nikkede igen og blev saa staaende midt i Læsningen af det Blad Papir, der var lagt om Osten. Det var et Blad, revet ud af en gammel Bog, der ikke burde rives i Stykker, en gammel Bog fuld af Poesi.

»Der ligger mer af den!« sagde Spækhøkeren, »jeg gav en gammel Kone nogle Kaffebønner for den; vil De give mig otte Skilling, skal De have Resten.«

»Tak,« sagde Studenten, »lad mig faa den i Stedet for Osten! jeg kan spise Smørrebrødet bart; syndigt var det, om hele den Bog skulde rives i Stumper og Stykker. De er en prægtig Mand, en praktisk Mand, men Poesi forstaar De Dem ikke mere paa end den Bøtte.«

Og det var uartigt sagt, især mod Bøtten, men Spækhøkeren lo, og Studenten lo, det var jo sagt saadan i et Slags Spøg. Men Nissen ærgrede sig, at man turde sige sligt til en Spækhøker, der var Husvært og solgte det bedste Smør.

Da det blev Nat, Butikken var lukket og alle til Sengs paa Studenten nær, gik Nissen ind og tog Madammens Mundlæder, det brugte hun ikke, naar hun sov, og hvor i Stuen han satte det paa nogen som helst Genstand, der fik den Maal og Mæle, kunde udtale sine Tanker og Følelser lige saa godt som Madammen, men kun een ad Gangen kunde have det, og det var en Velgerning, for ellers havde de jo talt hverandre i Munden.

Og Nissen satte Mundlæderet paa Bøtten, hvori de gamle Aviser laa: »Er det virkelig sandt,« spurgte han, »at De ikke veed, hvad Poesi er?«

»Jo, det veed jeg,« sagde Bøtten, »det er saadant noget, som staar paa Nederdelen af Aviserne og klippes ud; jeg skulde tro, at jeg har mere af det inden i mig end Studenten, og jeg er kun en ringe Bøtte imod Spækhøkeren.«

Og Nissen satte Mundlæderet paa Kaffemøllen, nej, hvor den gik! og han satte det paa Smørfjerdingen og Pengeskuffen; — alle vare de af Mening som Bøtten, og hvad de fleste ere enige om, det maa man respektere.

»Nu skal Studenten faa!« og saa gik Nissen ganske sagte ad Køkkentrappen op til Kvisten, hvor Studenten boede. Der var Lys derinde, og Nissen kiggede gennem Nøglehullet og saa, at Studenten læste i den pjaltede Bog nede fra. Men hvor der var lyst derinde! der stod ud af Bogen en klar Straale, der blev til en Stamme, til et mægtigt Træ, som

løftede sig saa højt og bredte sine Grene vidt ud over Studenten. Hvert Blad var saa friskt, og hver Blomst var et dejligt Pigehoved, nogle med Øjne saa mørke og straalende, andre saa blaa og forunderlig klare. Hver Frugt var en skinnende Stjerne, og saa sang og klang det vidunderligt dejligt.

Nej, saadan Herlighed havde den lille Nisse aldrig tænkt sig, end sige set og fornummet. Og saa blev han staaende paa Taaspidserne, kiggede og kiggede, til Lyset derinde slukkedes; Studenten blæste nok sin Lampe ud og gik til Sengs, men den lille Nisse stod der alligevel, thi Sangen klang endnu saa blød og dejlig, en yndig Vuggevise for Studenten, der lagde sig til Ro.

»Her er mageløst!« sagde den lille Nisse, »det havde jeg ikke ventet! — Jeg tror, at jeg vil blive hos Studenten —!« — og han tænkte — og tænkte fornuftigt, og saa sukkede han: »Studenten har ingen Grød!« — og saa gik han — ja saa gik han ned igen til Spækhøkeren; — og det var godt, han kom, for Bøtten havde næsten forbrugt alt Madammens Mundlæder ved at udtale fra een Led alt hvad den rummede i sig, og nu var den lige i Begreb med at vende sig for at give det samme igen fra den anden Led, da Nissen kom og tog Mundlæderet igen til Madammen; men hele Butikken, fra Pengeskuffen til Pindebrændet, havde fra den Tid Mening efter Bøtten, og de agtede den i en saadan Grad og tiltroede den saa meget, at naar Spækhøkeren siden efter læste »Kunst- og Teateranmeldelser« af sin »Tidende«, den om Aftenen, saa troede de, at det kom fra Bøtten.

Men den lille Nisse sad ikke længer rolig og lyttede til al den Visdom og Forstand dernede, nej, saa snart at Lyset skinnede fra Kvistkamret, saa var det, ligesom om Straalerne vare stærke Ankertove, der drog ham derop, og han maatte af Sted og kigge ind ad Nøglehullet, og der ombruste ham da en Storhed, som den vi føle ved det rullende Hav, naar Gud i Stormen gaar hen over det, og han brast i Graad, han vidste ikke selv, hvorfor han græd, men der var i denne Graad noget saa velsignet. — Hvor det maatte være mageløst

dejligt at sidde med Studenten under det Træ, men det kunde ikke ske, — han var glad ved Nøglehullet. Der stod han endnu paa den kolde Gang, da Efteraarsvinden blæste ned fra Loftslugen, og det var saa koldt, saa koldt, men det følte den lille først, naar Lyset slukkedes inde paa Tagkamret, og Tonerne døde hen for Vinden. Hu! saa frøs han og krøb ned igen i sin lune Krog; der var mageligt og behageligt! — Og

da Julegrøden kom med en stor Klump Smør, — ja, saa var Spækhøkeren Mester.

Men midt om Natten vaagnede Nissen ved et frygteligt Rabalder paa Vinduesskodderne, Folk udenfor dundrede paa! Vægteren peb, der var stor Ildløs; hele Gaden stod i lys Lue. Var det her i Huset eller hos Naboens? Hvor? Det var en Forfærdelse! Spækhøkermadammen blev saa befippet, at hun tog sine Guldørenringe af Ørene og puttede dem i Lommen for dog at redde noget, Spækhøkeren løb efter sine Obligationer, og Tjenestepigen efter sin Silkemantille, den havde hun Raad til; enhver vilde redde det bedste, og det vilde ogsaa den lille Nisse, og i et Par Spring var han oppe ad Trappen og inde hos Studenten, som stod ganske rolig ved

det aabne Vindue og saa ud paa Ilden, der var i Genboens Gaard. Den lille Nisse greb paa Bordet den vidunderlige Bog, puttede den i sin røde Hue og holdt paa den med begge Hænder, Husets bedste Skat var frelst; og saa foer han af Sted, helt ud paa Taget, helt op paa Skorstenen, og der sad han, belyst af det brændende Hus lige over for, og holdt med begge Hænder paa sin røde Hue, hvori Skatten laa. Nu kendte han sit Hjertelag, hvem han egentlig hørte til; men da saa Ilden var slukket, og han blev besindig — ja: »Jeg vil dele mig imellem dem!« sagde han, »jeg kan ikke rent slippe Spækhøkeren, for Grødens Skyld!«

Og det var ganske menneskeligt! — Vi andre gaa ogsaa til Spækhøkeren — for Grøden.

Under Piletræet.

EGNEN er meget nøgen nede ved Kjøge; Byen ligger jo rigtignok ved Stranden, og det er altid kønt, men der kunde dog være kønnere, end der er: rundt om flad Mark, og langt er der til Skoven; men naar man er rigtig hjemme et Sted, saa finder man dog noget kønt, noget, man paa det dejligste Sted i Verden siden kan længes efter. Og det maa vi ogsaa sige, at i Udkanten af Kjøge, hvor et Par smaa, fattige Haver strække sig ned til den lille Aa, som løber ud i Stranden, kunde der være ganske yndigt ved Sommertid, og det fandt især de to smaa Nabobørn, Knud og Johanne, som legede her og krøb under Stikkelsbærbuskene ind til hinanden. I den ene Have stod en Hyld, i den anden et gammelt Piletræ, og under det især legede de Børn saa gerne, og dertil havde de Lov, skønt Træet stod lige tæt ved Aaen, hvor de let kunde falde i Vandet, men Vor Herre har Øje paa de smaa, ellers saa det slemt ud; de vare ogsaa meget

forsigtige, ja, Drengen var en saadan Kujon for Vandet, at det var ikke muligt ved Sommertid at faa ham ud i Stranden, hvor dog de andre Børn saa gerne vilde gaa og pjaske; han blev skammet ud for det, og det maatte han taale; men saa drømte Naboens lille Johanne, at hun sejlede i en Baad paa Kjøgebugt, og Knud gik lige ud til hende, Vandet naaede ham først til Halsen, og saa gik det ham helt over Hovedet; og fra det Øjeblik af, at Knud hørte den Drøm, taalte han ikke længer, at man kaldte ham en Kujon for Vandet, men henviste bare til Johannes Drøm; den var hans Stolthed, men i Vandet gik han ikke.

De fattige Forældre kom jævnlig sammen, og Knud og Johanne legede i Haverne og paa Landevejen, som langs med Grøfterne havde en hel Række Piletræer, og de vare ikke kønne; de vare saa forhuggede i Kronen, men de stod jo heller ikke til Stads, men for at gøre Nytte; dejligere var den gamle Pil i Haven, og under den sad de mangen god Gang, som man siger.

Inde i Kjøge er der et stort Torv, og ved Markedstid stod der hele Gader af Telte med Silkebaand, Støvler og alt muligt; der var en Trængsel og sædvanligvis Regnvejr, og da mærkede man Dunsten af Bondekofter, men ogsaa den dejligste Lugt af Honningkager; der var en hel Bod fuld, og hvad der var det prægtigste: Manden, som solgte dem, indlogerede sig altid i Markedstiden hos den lille Knuds Forældre, og saa vankede der naturligvis en lille Honningkage, hvoraf Johanne ogsaa fik sit Stykke, men hvad der næsten var endnu meget mere, Honningkagehandleren vidste at fortælle Historier, og det næsten om enhver Ting, selv om sine Honningkager; ja, om disse fortalte han en Aften en Historie, som gjorde et saa dybt Indtryk paa de to Børn, at de aldrig siden glemte den, og saa er det vel bedst, vi ogsaa høre den, især da den er kort.

»Der laa paa Disken to Honningkager,« sagde han, »den ene havde Skikkelse af et Mandfolk med Hat, den anden som en Jomfru uden Hat, men med en Klat Bogguld paa Hovedet; de havde Ansigt paa den Side, som vendte opad,

og der skulde man se dem og ikke paa Vrangen, der skal man aldrig se noget Menneske. Mandfolket havde en Bittermandel til venstre, det var hans Hjerte, Jomfruen var derimod bare Honningkage. De laa som Prøver paa Disken, de

laa længe, og saa elskede de hinanden, men den ene sagde det ikke til den anden, og det maa man, naar det skal blive til noget.

»Han er et Mandfolk, han maa sige det første Ord,« tænkte hun, men vilde dog være fornøjet med at vide, at hendes Kærlighed blev gengældt.

Han var nu mere glubende i sine Tanker, og det er altid Mandfolkene; han drømte, han var en levende Gadedreng og ejede fire Skilling, og saa købte han Jomfruen og aad hende.

Og de laa Dage og Uger paa Disken og bleve tørre, og hendes Tanker bleve finere og mere kvindelige: »Det er mig nok, at jeg har ligget paa Disk med ham!« tænkte hun, og saa knak hun i Livet.

»Havde hun vidst min Kærlighed, saa havde hun nok holdt noget længer!« tænkte han.

»Og det er Historien, og her er de begge to!« sagde Kagehandleren. »De ere mærkelige ved deres Levnedsløb og den stumme Kærlighed, der aldrig fører til noget. Se der har I dem!« og saa gav han Johanne Mandfolket, som var hel, og Knud fik den knækkede Jomfru, men de vare saa betagne af Historien, at de ikke nænte at spise Kærestefolkene.

Næste Dag gik de med dem ind paa Kjøge Kirkegaard, hvor Kirkemuren er overgroet med det dejligste Vedbendgrønt, der Vinter og Sommer hænger som et rigt Tæppe over Muren; og de stillede Honningkagerne op i det grønne i Solskinnet og fortalte for en Flok andre Børn Historien om den stumme Kærlighed, som ikke duede til noget, det vil sige Kærligheden, for Historien var yndig, det fandt de alle sammen, og da de saa hen paa Honningparret, ja, saa var der en stor Dreng, der — og det var af Ondskab — havde spist den knækkede Jomfru, Børnene græd derover, og siden, — og det var vistnok, for at det stakkels Mandfolk ikke skulde være ene i Verden, — saa spiste de ham med, men aldrig glemte de Historien.

Altid vare de Børn sammen ved Hyldebusken og under Piletræet, og den lille Pige sang med sølvklokkeklar Stemme de yndigste Sange; i Knud var der ikke Tone skabt, men han kunde Ordene, og det er altid noget. — Folk i Kjøge, selv Isenkræmmermadammen, stod stille og hørte paa Johanne. »Det er en sød Røst, den lille Unge har!« sagde hun.

Det var velsignede Dage, men de vare ikke ved altid. Naboerne skiltes ad; den lille Piges Moder var død, Faderen skulde giftes inde i Kjøbenhavn, og der kunde han faa en Levevej, han skulde være Bud et Sted, det skulde være et meget indbringende Embede. Og Naboerne skiltes ad med Taarer, og Børnene især græd; men de gamle lovede at skrive hinanden til i det mindste een Gang om Aaret. Og Knud kom i Skomagerlære, de kunde jo ikke lade den lange Dreng længer gaa og drive. Og saa blev han konfirmeret!

Oh, hvor gerne vilde han paa den Højtidsdag være kommen til Kjøbenhavn og set lille Johanne, men han kom ikke, og aldrig havde han været der, skønt den kun ligger fem Mil fra Kjøge; men Taarnene havde Knud set over Bugten i klart Vejr, og paa Konfirmationsdagen saa han tydeligt det gyldne Kors skinne paa Frue Kirke.

Ak, hvor tænkte han paa Johanne! mon hun huskede ham? Jo! — Ved Juletid kom der Brev fra hendes Fader til Knuds Forældre, det gik meget godt i Kjøbenhavn, og en stor Lykke vilde blive tildelt Johanne ved hendes kønne Stemme; hun var ansat ved Komedien, den, de sang i; og lidt Penge fik hun allerede derfor, og af disse sendte hun de kære Nabofolk i Kjøge en hel Rigsdaler til Fornøjelse Juleaften; de skulde drikke hendes Skaal, og det havde hun selv med egen Haand tilføjet i en Efterskrift, og i den stod: »Venlig Hilsen til Knud!«

De græd alle sammen, og det var jo dog saa fornøjeligt det hele, men det var af Glæde, de græd. Hver Dag havde Johanne været i hans Tanker, og nu saa han, at hun ogsaa tænkte paa ham, og alt, som det nærmede sig, at han skulde blive Svend, desto klarere stod det for ham, at han holdt saa meget af Johanne, og at hun skulde blive hans lille Kone, og saa spillede der ham et Smil om Munden, og han trak endnu raskere i Rispen, medens Benet spændte mod Spandremmen; han stak Sylen helt ind i den ene Finger, men det gjorde ikke noget. Han skulde rigtignok ikke være stum som de to Honningkager, den Historie var ham meget til Lærdom.

Og saa blev han Svend og Ranselen snøret. Til Kjøbenhavn skulde han da endelig for første Gang i sit Liv, og han havde allerede der en Mester. Naa, hvor Johanne vilde blive overrasket og glad. Hun var nu sytten Aar, og han var nitten.

Han vilde allerede i Kjøge købe en Guldring til hende, men saa betænkte han, at man vist fik den langt kønnere i Kjøbenhavn; og saa blev der taget Afsked med de gamle, og rask i Efteraarstiden gik han paa sin Fod i Regn og Rusk; Bladene faldt af Træerne; vaad til Skindet kom han til det store Kjøbenhavn og til sin ny Mester.

Førstkommende Søndag vilde han aflægge Besøget hos Johannes Fader. De ny Svendeklæder kom paa, og den ny Hat fra Kjøge, den klædte Knud saa godt, før havde han altid kun gaaet med Kasket. — Og han fandt Huset, som han søgte, og kom de mange Trapper op; det var ganske til at blive svimmel over, hvorledes Menneskene vare stillede oven paa hverandre her i den vildsomme By.

Ganske velhavende saa der ud inde i Stuen, og venligt tog Johannes Fader imod ham; for Madammen var han jo en fremmed en, men hun gav ham Haanden og Kaffe.

»Det vil fornøje Johanne at se dig!« sagde Faderen, »du er jo bleven et meget net Menneske! — ja nu skal du se hende! ja, det er en Pige, jeg har Glæde af og faar mere, med Guds Bistand! hun har sit eget Kammer, og det betaler hun os for!« og Faderen selv bankede ganske høfligt paa hendes Dør, ligesom om han var en fremmed Mand, og saa traadte de ind — nej, hvor der var nydeligt! der var bestemt ikke saadan et Kammer til i hele Kjøge, Dronningen kunde ikke have det yndigere! Der var Gulvtæppe, der var Gardiner lige ned til Jorden, en virkelig Fløjls Stol og rundt om Blomster og Skilderier og et Spejl, som man var færdig at løbe lige ind i, det var lige saa stort som en Dør. Knud saa det alt sammen paa een Gang og saa dog kun Johanne; hun var en voksen Pige, ganske anderledes end Knud havde tænkt sig hende, men meget dejligere; der var ikke en Jomfru i Kjøge, som hun, og hvor var hun fin! Men hvor saa

hun underlig fremmed paa Knud, dog kun et Øjeblik, saa fløj hun hen imod ham, ligesom om hun vilde kysse ham, hun gjorde det ikke, men hun var lige ved det. Jo, hun var rigtignok glad ved at se sin Barndoms Ven! stod ikke Taa-

rerne hende i Øjnene, og saa havde hun saa meget at spørge og tale om, lige fra Knuds Forældre til Hyldebusken og Piletræet, og dem kaldte hun Hyldemor og Pilefar, ligesom om de ogsaa vare Mennesker, dog det kunde de da lige saa godt gælde for, som Honningkagerne kunde det; om dem talte hun ogsaa, om deres stumme Kærlighed, hvorledes de

laa paa Disken og gik i Stykker, og saa lo hun saa hjerteligt — men Blodet brændte Knud i Kinderne, og hans Hjerte slog stærkere end ellers; — nej, hun var slet ikke bleven storagtig! — Hun var ogsaa Skyld i, mærkede han nok, at hendes Forældre bad ham blive der hele Aftenen, og hun skænkede Teen, og hun selv bød ham en Kop, og siden tog hun en Bog og læste højt for dem, og det var for Knud, ligesom om netop det, hun læste, var om hans Kærlighed, det passede saa ganske paa alle hans Tanker; og saa sang hun en simpel Vise, men den blev ved hende til en hel Historie, det var, som om hendes eget Hjerte strømmede over deraf. Jo, hun holdt bestemt af Knud. Taarerne løb ham ned over Kinderne, han kunde ikke gøre derfor, og han kunde ikke sige et eneste Ord, han syntes selv, at han var meget dum, og dog trykkede hun ham i Haanden og sagde: »Du har et godt Hjerte, Knud! bliv altid, som du er!«

Det var en mageløs Aften, den var slet ikke til at sove paa, og Knud sov heller ikke. Ved Afskeden havde Johannes Fader sagt: »Ja, nu glemmer du os vel ikke ganske! Lad os se, at du ikke lader hele Vinteren gaa hen, før du ser til os igen!« — og saa kunde han jo godt komme paa Søndag, og det vilde han. Men hver Aften, naar Arbejdet var endt, og de arbejdede ved Lys, gik Knud ud i Byen; han gik hen gennem Gaden, hvor Johanne boede, saa op til hendes Vindue, der var næsten altid Lys, og een Aften saa han ganske tydeligt Skyggen af hendes Ansigt paa Gardinet; det var en dejlig Aften! Mesters Madamme syntes ikke om, at han altid om Aftenen skulde paa Farten, som hun kaldte det, og hun rystede paa Hovedet, men Mester lo: »Det er et ungt Menneske!« sagde han.

»Paa Søndag ses vi, og jeg siger hende det, hvordan hun er i mine Tanker, og at hun maa blive min lille Kone; jeg er rigtignok kun en fattig Skomagersvend, men jeg kan blive Mester, i det mindste Frimester, jeg skal arbejde og stræbe —! ja, jeg siger hende det, der kommer ikke noget ud af den stumme Kærlighed, det har jeg lært af Honningkagerne.«

Og Søndagen kom, og Knud kom, men hvor uheldigt! de skulde alle ud, de maatte sige ham det. Johanne trykkede hans Haand og spurgte: »Har du været henne paa Komedien? Der maa du engang! jeg synger paa Onsdag, og har du da Tid, saa vil jeg sende dig en Billet; min Fader veed, hvor din Mester bor.«

Hvor det var kærligt af hende! og Onsdag Middag kom der ogsaa et forseglet Papir uden Ord, men Billetten laa deri, og om Aftenen gik Knud første Gang i sit Liv i Teatret, og hvad saa han — ja han saa Johanne, saa dejlig, saa yndig; hun blev rigtignok gift med en fremmed Person, men det var Komedie, noget de forestillede, det vidste Knud, ellers havde hun heller ikke nænt at sende ham en Billet til at se derpaa; og alle Folk klappede og raabte højt, og Knud raabte Hurra.

Selv Kongen smilte ned til Johanne, ligesom om han ogsaa var glad over hende. Gud, hvor Knud følte sig lille bitte, men han elskede hende saa inderligt, og hun holdt jo ogsaa af ham, og Mandfolket maa sige det første Ord, saadan tænkte jo Honningkagejomfruen; i den Historie var der meget lagt.

Saa snart det blev Søndag, gik Knud derhen; hans Tanker vare stemte ligesom til Altergang. Johanne var alene og tog imod ham, det kunde ikke være heldigere.

»Det er godt, du kommer!« sagde hun, »nær havde jeg sendt Fader til dig, men saa havde jeg en Fornemmelse af, at du nok kom i Aften; for jeg maa sige dig, at jeg rejser paa Fredag til Frankrig, det maa jeg, at der kan blive noget rigtig dygtigt af mig.« —

Og det var for Knud, som om Stuen drejede rundt, som om hans Hjerte vilde gaa itu, men der kom ikke Taarer i hans Øjne, dog var det synligt nok, hvor bedrøvet han blev; Johanne saa det, og hun var lige ved at græde. »Du ærlige, trofaste Sjæl!« sagde hun — og saa var Knuds Tunge løst, og han sagde hende, hvor inderligt han holdt af hende, og at hun maatte blive hans lille Kone; og idet han sagde det, saa han, at Johanne blev ligbleg, hun slap hans Haand

og sagde alvorlig og bedrøvet: »Gør ikke dig selv og mig ulykkelig, Knud! jeg bliver dig altid en god Søster, som du kan stole paa —; men heller ikke mere!« og hun strøg sin bløde Haand hen over hans hede Pande. »Gud giver os Styrke til meget, naar man kun selv vil!«

Da traadte i det samme hendes Stedmoder ind.

»Knud er rent ude af det, fordi jeg rejser!« sagde hun; »vær dog et Mandfolk!« og saa klappede hun ham paa Skulderen, det var, ligesom de kun havde talt om Rejsen og ikke om andet. »Barn!« sagde hun. »Og nu skal du være god og fornuftig, som under Piletræet, da vi begge vare Børn!«

Og det var for Knud, som om der var gaaet et Stykke af Verden, hans Tanke var som en løs Traad, villieløs for Vinden. Han blev, han vidste ikke, om de havde bedet ham derom, men venlige og gode vare de, og Johanne gav ham Tevand, og hun sang, det var ikke den gamle Klang, og dog saa mageløst dejligt, det var til at slaa Hjertet i Stykker ved, og saa skiltes de; Knud rakte hende ikke Haanden, men hun tog hans og sagde: »Du giver dog din Søster Haanden til Afsked, min gamle Legebroder!« og hun smilte med Taarer, de løb hende ned over Kinderne, og hun gentog: »Broder.« Jo, det skulde stort hjælpe! — Det var Afskeden.

Hun sejlede til Frankrig, Knud gik paa de kjøbenhavnske, sølede Gader. — De andre Svende fra Værkstedet spurgte ham om, hvad han saadan gik og grubliserede over; han skulde gaa paa Fornøjelse med dem, han var jo et ungt Blod.

Og de gik sammen ind paa en Dansebod; og der var mange smukke Piger, men rigtignok ingen som Johanne, og der hvor han troede at glemme hende, der stod hun just lyslevende i hans Tanker: »Gud giver Styrke til meget, naar man kun selv vil!« havde hun sagt; og der kom en Andagt i hans Sind, han foldede sine Hænder — og Violinerne spillede, og Jomfruerne dansede rundt om; han blev ganske forskrækket, han syntes, han var et Sted, hvor han ikke kunde føre Johanne med, og hun var med ham i hans Hjerte, — og saa gik han udenfor, han løb gennem Gaderne, gik

forbi Huset, hvor hun havde boet, der var mørkt, overalt var der mørkt, tomt og ensomt; Verden gik sin Gang og Knud sin.

Og det blev Vinter, og Vandene frøs til, det var, ligesom om alt indrettede sig til Begravelse.

Men da Foraaret kom, og det første Dampskib gik, da fik han saadan Længsel efter at komme bort, langt ud i den vide Verden, men ikke for nær ved Frankrig.

Og saa snørede han sin Ransel og vandrede langt ind i Tyskland, fra By til By, uden Rist eller Ro; først da han kom til den gamle, prægtige Stad Nürnberg, saa var det, som om Bisselæderet kom ham af Skoene, han mægtede at blive.

Det er en underlig, gammel By, som klippet ud af en Billedkrønike. Gaderne ligge, som de selv ville, Husene holde ikke af at staa i Række; Karnapper med smaa Taarne, Snirkler og Billedstøtter springe frem over Fortovet, og højt oppe fra de underligt stillede Tage løber der midt ud over Gaden Tagrender, formede som Drager og langlivede Hunde.

Paa Torvet her stod Knud med Ranselen paa sin Ryg; han stod ved et af de gamle Springvand, hvor de herlige Malmfigurer, bibelske og historiske, staa mellem de springende Vandstraaler. — En smuk Tjenestepige hentede just Vand, hun gav Knud en Læskedrik; og da hun havde en hel Haandfuld Roser, gav hun ham ogsaa en af dem, og det syntes ham et godt Varsel. —

Fra Kirken tæt ved brusede Orgelet ud til ham, det klang saa hjemligt, ligesom fra Kjøge Kirke, og han traadte ind i den store Dom; Solen skinnede igennem de malede Ruder, ind mellem de høje, slanke Piller; der var Andagt i hans Tanke, der kom Stilhed i hans Sind.

Og han søgte og fandt en god Mester i Nürnberg, og hos ham blev han og lærte Sproget.

De gamle Grave om Byen ere forvandlede til smaa Køkkenhaver, men de høje Mure staa endnu med svære Taarne; Rebslageren snor sine Reb paa det bjælkebyggede Galleri hen ad Muren ind til Byen, og her rundt om fra Revner og

Huller vokse Hyldetræer, der hænge deres Grene ud over de smaa, lave Huse nedenfor, og i et af disse boede den Mester, som Knud arbejdede hos; hen over det Tagvindue, hvor han sov, hældede Hylden sine Grene.

Her boede han en Sommer og en Vinter, men da Foraaret kom, saa var her ikke til at holde ud, Hylden stod i Blomster, og de duftede saa hjemligt, det var, ligesom han var i Haven i Kjøge, — og saa flyttede Knud fra sin Mester og hen til en anden længer inde i Byen, hvor der ingen Hyldetræer stod.

Det var tæt ved en af de gamle, murede Broer, lige over en altid brusende, lav Vandmølle, han her kom paa Værksted; udenfor var der kun en rivende Flod, der blev indeklemt af Husene, som alle vare behængte med gamle, skrøbelige Altaner, det saa ud, som om de vilde ryste dem ned i Vandet. — Her vokste ingen Hyld, her stod ikke engang en Urtepotte med en Smule Grønt i, men lige overfor var der et stort, gammelt Piletræ, der ligesom holdt sig fast til Huset der, for ikke at rives bort af Strømmen; det strakte sine Grene hen over Floden, akkurat ligesom Piletræet i Haven ved Kjøge Aa.

Jo, han var rigtignok flyttet fra Hyldemor til Pilefar; Træet her, især i Maaneskins Aftener, havde noget, hvorved han følte sig:

»— saa dansk i Sind
i Maaneskin!«

men det var slet ikke Maaneskinnet, som gjorde det, nej, det var det gamle Piletræ.

Han kunde ikke holde det ud, og hvorfor ikke? Spørg Pilen, spørg den blomstrende Hyld! — og saa sagde han Farvel til den Mester og til Nürnberg og drog længer bort.

Til ingen talte han om Johanne; inden i sig gemte han sin Sorg, og sær Betydning lagde han i Historien om Honningkagerne; nu forstod han, hvorfor Mandfolket der havde en bitter Mandel til venstre, han havde selv en bitter Smag deraf, og Johanne, som altid var saa mild og smilende, hun

var bare Honningkage. Det var, som om Remmen fra hans Ransel snørede ham, saa at det var svært at trække Vejret, han løsnede den, men det hjalp ikke. Verden var kun halv uden om ham, den anden Halvdel bar han inden i sig, saaledes var det!

Først da han saa de høje Bjerge, blev Verden ham større, hans Tanker vendte ud ad, han fik Taarer i sine Øjne. Alperne syntes ham Jordens sammenlagte Vinger; hvad om den opløftede dem, udbredte de store Fjer med brogede Billeder af sorte Skove, brusende Vande, Skyer og Snemasser! »Paa Dommedag løfter Jorden de store Vinger, flyver mod Gud og brister som Boble i hans klare Straaler! Oh, gid at det var Dommedag!« sukkede han. —

Stille vandrede han gennem Landet, der syntes ham en græsgroet Frugthave; fra Husenes Træaltaner nikkede de kniplende Piger til ham, Bjergtoppene glødede i den røde Aftensol, og da han saa de grønne Søer mellem de mørke Træer — saa tænkte han paa Stranden ved Kjøgebugt; og der var Vemod, men ikke Smerte i hans Bryst.

Der hvor Rhinen, som een lang Bølge, vælter frem, styrter, knuses og forvandles til snehvide, klare Skymasser, som var det Skyernes Skabelse — Regnbuen flagrer som et løst Baand hen derover, — her tænkte han paa Vandmøllen ved Kjøge, hvor Vandet bruste og knustes.

Gerne var han bleven i den stille Rhinby, men her var saa megen Hyld og saa mange Piletræer, — og saa drog han videre, over de høje, mægtige Bjerge, gennem Klippesprængninger og hen ad Veje, der som Svalereder vare klinede til Stenvæggen. Vandet bruste i Dybet, Skyerne laa under ham; over blanke Tidsler, Alperoser og Sne gik han i den varme Sommersol — og saa sagde han Farvel til Nordens Lande og kom ned under Kastanietræer, mellem Vinhaver og Majsmarker. Bjergene vare en Mur mellem ham og alle Erindringer, og saaledes skulde det være. —

Der laa foran ham en stor, prægtig Stad, de kaldte den Milano, og her fandt han en tysk Mester, som gav ham Arbejde; det var et gammelt skikkeligt Ægtepar, han var

kommen paa Værkstedet hos. Og de fik kær den stille Svend, der talte lidet, arbejdede des mere og var from og kristelig. Det var ogsaa, som Gud havde taget den tunge Byrde fra hans Hjerte.

Hans bedste Lyst var imellem at stige op paa den mægtige Marmorkirke, den syntes ham skabt af Sne hjemme fra og formet i Billeder, spidse Taarne, blomstersmykkede, aabne Haller; fra hver Krog, fra hver Spids og Bue smilede de hvide Billedstøtter til ham. — Oven over sig havde han den blaa Himmel, under sig Byen og den vidt udstrakte, grønne Lombarder Slette, og mod Nord de høje Bjerge med den evige Sne, — og saa tænkte han paa Kjøge Kirke med Vedbendrankerne om de røde Mure, men han længtes ikke; her bag Bjergene vilde han begraves.

Eet Aar havde han levet her, det var tre Aar, siden han drog hjemme fra; da førte hans Mester ham ud i Staden, ikke til Arena for at se Kunstberiderne, nej til den store Opera, og det var ogsaa en Sal, der var værd at se. — I syv Etager derinde hang der Silkegardiner, og fra Gulvet svimlende højt op til Loftet, sad der de fineste Damer med Blomsterbuketter i Hænderne, ligesom de skulde paa Bal, og Herrerne vare i fuld Stads og mange med Sølv og med Guld. Der var saa lyst som i det klareste Solskin, og saa bruste Musikken saa stærkt og dejligt; det var mere pragtfuldt end Komedien i Kjøbenhavn, men der var Johanne dog, og her — ja, det var som en Trolddom, Gardinet gik til Side, og ogsaa her stod Johanne i Guld og Silke, med Guldkrone paa Hovedet; hun sang, som kun en Guds Engel kan synge; hun traadte saa langt frem, hun kunde, hun smilede, som kun Johanne kunde det; hun saa lige paa Knud.

Den stakkels Knud greb Mesters Haand og raabte højt: »Johanne!« men det kunde ikke høres, Musikanterne spillede saa stærkt paa; og Mester nikkede dertil: »Ja vist hedder hun Johanne!« og saa tog han et trykt Blad og viste, at der stod hendes Navn, hele hendes Navn.

Nej, det var ingen Drøm! og alle Mennesker jublede for hende og kastede Blomster og Kranse til hende, og hver Gang

hun gik, saa kaldte de paa hende igen, hun gik og kom og atter kom.

Ude paa Gaden flokkede Folk sig om hendes Vogn, og de

trak den, og Knud var allerforrest og allergladest, og da de kom til hendes prægtigt oplyste Hus, stod Knud lige ved Vogndøren, der aabnedes, og hun traadte ud, og Lyset skin-

nede lige ind i hendes velsignede Ansigt, og hun smilede og takkede saa mildt, og hun var saa rørt; og Knud saa hende lige ind i Ansigtet, og hun saa Knud lige ind i Ansigtet, men hun kendte ham ikke. En Herre med Stjerne paa sit Bryst rakte hende sin Arm — de vare forlovede, sagde man.

Og saa gik Knud hjem og snørede sin Ransel; han vilde, han maatte hjem til Hylden og Pilen — ak, under Piletræet!

De bad ham blive; ingen Ord kunde holde ham tilbage; de sagde ham, at det var mod Vintertid, at Sneen alt faldt i Bjergene; men i Sporet af den langsomt kørende Vogn, — den maatte der jo banes Vej for, — kunde han gaa med Ranselen paa sin Ryg, støttende sig paa sin Stav. —

Og han gik mod Bjergene, op ad dem og ned ad dem; afkræftet saa han endnu ikke By eller Hus; det var mod Norden. Stjernerne tændtes oven over ham, hans Fødder vaklede, hans Hoved svimlede; dybt nede i Dalen tændtes ogsaa Stjerner, det var, som om Himlen ogsaa udstrakte sig neden under ham. Han følte sig syg. Stjernerne dernede bleve flere og flere og altid klarere, de bevægede sig hid og did. Det var en lille By, hvor Lysene blinkede, og da han forstod det, anstrengte han sine sidste Kræfter og naaede der et ringe Herberg.

Et helt Døgn blev han her, thi hans Legeme trængte til Hvile og Pleje. Det var Tø og Slud i Dalen. En Morgenstund kom her en Liremand, han spillede en Melodi hjemme fra Danmark, og saa kunde Knud ikke længer holde det ud, — han gik i Dage, mange Dage, med en Hast, som gjaldt det at komme hjem, før de alle sammen døde der; — men til ingen talte han om sin Længsel, ingen kunde tro, han havde Hjertesorg, den dybeste man kan have, den er ikke for Verden, den er ikke morsom, den er ikke engang for Vennerne, og han havde ingen Venner. Fremmed gik han i fremmed Land, hjemad, mod Norden. I det eneste Brev hjemme fra, det Forældrene for Aar og Dag siden havde skrevet, stod: »Du er ikke rigtig dansk som vi andre hjemme: vi ere det saa uhyre! Du holder kun af fremmed Land!« Forældrene kunde skrive det — ja, de kendte ham jo.

Det var Aften, han gik paa den aabne Landevej, det begyndte at fryse; Landet selv blev mere og mere fladt med Mark og Eng; der stod ved Vejen et stort Piletræ; alt saa saa hjemligt, saa dansk ud; han satte sig under Pilen, han følte sig saa træt, hans Hoved bøjede sig, hans Øjne lukkede sig til Hvile, men han følte og fornam, hvorledes Pilen sænkede sine Grene ned imod ham, Træet syntes en gammel, mægtig Mand, det var Pilefar selv, der løftede ham paa sine Arme og bar ham, den trætte Søn, hjem til det danske Land ved den aabne, blege Strand, til Kjøge By, til Barndomshaven. Ja, det var Piletræet selv fra Kjøge, der var gaaet ud i Verden for at søge og finde ham, og nu var han funden og bragt hjem i den lille Have ved Aaen, og her stod Johanne i al sin Pragt, med Guldkronen paa, som han sidst havde set hende, og raabte: »Velkommen!«

Og lige foran dem stod to underlige Skikkelser, men de saa meget mere menneskelige ud end i Barndomstiden, de havde ogsaa forandret sig; det var de to Honningkager, Mandfolket og Fruentimret; de vendte Retten til og saa godt ud.

»Tak!« sagde de begge to til Knud; »du har løst vor Tunge! Du har lært os, at man skal frejdig udtale sin Tanke, ellers kommer der ikke noget ud af det! og nu er der kommet noget ud af det! — vi ere forlovede!«

Og saa gik de Haand i Haand gennem Kjøge Gader, og de saa meget anstændige ud paa Vrangen, der var ikke noget at sige paa dem! og de gik lige hen mod Kjøge Kirke, og Knud og Johanne fulgte efter; de gik ogsaa Haand i Haand; og Kirken stod som før med røde Mure og dejligt Vedbendgrønt, og Kirkens store Dør aabnede sig til begge Sider, og Orgelet bruste, og Mandfolket og Fruentimret gik begge op ad Kirkegangen. »Herskabet først!« sagde de, »Honningkagernes Brudefolk!« og saa traadte de hver til sin Side for Knud og Johanne, og de knælede deroppe, og hun bøjede sit Hoved over hans Ansigt, og der trillede iskolde Taarer fra hendes Øjne, det var Isen, der smeltede om hendes Hjerte ved hans stærke Kærlighed, og de faldt paa hans brændende Kinder, og — han vaagnede ved det og sad under det gamle

Piletræ i fremmed Land, i den vinterkolde Aften; der faldt fra Skyerne isnende Hagel, de piskede hans Ansigt.

»Det var den dejligste Time i mit Liv!« sagde han, »og den var en Drøm. — Gud, lad mig drømme den om igen!« og han lukkede sine Øjne, han sov, han drømte.

I Morgenstunden faldt Sneen, den fygede hen over hans Fødder, han sov. Landsbyfolk gik til Kirke; der sad en Haandværkssvend, han var død, frossen ihjel — under Piletræet.

Fem fra en Ærtebælg.

Der var fem Ærter i en Ærtebælg, de vare grønne, og Bælgen var grøn, og saa troede de, at hele Verden var grøn, og det var aldeles rigtigt! Bælgen vokste, og Ærterne vokste, de indrettede sig efter Huslejligheden; lige i Rad sad de. — Solen skinnede udenfor og varmede Bælgen op, Regnen gjorde den klar; der var lunt og godt, lyst om Dagen og mørkt om Natten, saaledes som det skulde være, og Ærterne bleve større og altid mere tænkende, som de der sad, for noget maatte de jo bestille.

»Skal jeg altid blive siddende her!« sagde de, »bare jeg ikke bliver haard af at sidde saa længe. Er det ikke for mig, ligesom om der er noget udenfor; jeg har en Fornemmelse af det!«

Og Uger gik; Ærterne bleve gule, og Bælgen blev gul; »Hele Verden bliver gul!« sagde de, og det havde de Lov til at sige.

Saa fornam de et Rusk i Bælgen; den blev reven af, den kom i Menneskehænder og ned i en Trøjelomme med flere fyldte Ærtebælge. — »Nu vil der snart blive lukket op!« sagde de, og det ventede de paa.

»Nu gad jeg vide, hvem af os der driver det videst,« sagde den mindste Ært. »Ja, nu vil det snart give sig.«

»Ske hvad der maa!« sagde den største.

»Krask!« der revnede Bælgen, og alle fem Ærter trillede ud i det klare Solskin; de laa i en Barnehaand, en lille Dreng holdt paa dem og sagde, at det var ordentlige Ærter for hans Hyldebøsse; og straks kom den ene Ært i Bøssen og blev skudt væk.

»Nu flyver jeg ud i den vide Verden! tag mig, om du kan!« og saa var den borte.

»Jeg,« sagde den anden, »flyver lige ind i Solen, det er en rigtig Ærtebælg og meget passende for mig!«

Væk var den.

»Jeg sover, hvor jeg kommer,« sagde de to andre, »men vi trille nok fremad!« og saa trillede de først paa Gulvet, før de kom i Hyldebøssen, men de kom der. »Vi bringe det videst!«

»Ske hvad der maa!« sagde den sidste og blev skudt i Vejret, og den fløj op mod det gamle Bræt under Tagkammervinduet, lige ind i en Revne, hvor der var Mos og blød Jord, og Mosset lukkede sig om den; der laa den gemt, men ikke glemt af Vor Herre.

»Ske hvad der maa!« sagde den.

Inde paa det lille Tagkammer boede en fattig Kone, der om Dagen gik ud at pudse Kakkelovne, ja save Brænde og gøre svært Arbejde, for Kræfter havde hun, og flittig var hun, men lige fattig blev hun; og hjemme paa det lille Kammer laa hendes halvvoksne eneste Datter, der var saa fin og spinkel; et helt Aar havde hun ligget til Sengs og syntes hverken at kunne leve eller dø.

»Hun gaar til sin lille Søster!« sagde Konen. »Jeg havde de to Børn, det var svært nok for mig at sørge for de to,

men saa delte Vor Herre med mig og tog den ene til sig; nu vilde jeg nok beholde den anden, jeg har tilbage, men han vil nok ikke have dem skilt ad, og hun gaar op til sin lille Søster!«

Men den syge Pige blev; hun laa taalmodig og stille den lange Dag, medens Moderen var ude at fortjene noget.

Det var Foraarstid, og tidlig en Morgenstund, just som Moderen vilde gaa til sit Arbejde, skinnede Solen saa smukt ind ad det lille Vindue hen ad Gulvet, og den syge Pige saa hen mod den nederste Glasrude.

»Hvad er dog det grønne, der pipper frem ved Ruden? Det rører sig i Vinden!«

Og Moderen gik hen til Vinduet og aabnede det paa Klem. »Ih!« sagde hun, »det er saamænd en lille Ært, der er skudt frem med sine grønne Blade. Hvor er den kommen herud i Sprækken? Der har du jo en lille Have at se paa!«

Og den syges Seng blev flyttet nærmere til Vinduet, hvor hun kunde se den spirende Ært, og Moderen gik til sit Arbejde.

»Moder, jeg tror, jeg kommer mig!« sagde om Aftenen den lille Pige. »Solen har i Dag skinnet saa varmt ind til mig. Den lille Ært trives saa godt; og jeg vil ogsaa nok trives og komme op og ud i Solskinnet.«

»Gid det var saa vel!« sagde Moderen, men hun troede ikke, at det skete; dog, den grønne Spire, som havde givet Barnet glade Livstanker, satte hun en lille Pind ved, for at den ej skulde knækkes af Vinden; hun bandt et Sejlgarns Baand fast til Brættet og til det øverste af Vindueskarmen, for at Ærteranken kunde have noget at hælde sig til og sno sig om, naar den løb op, og det gjorde den; man kunde for hver Dag se, at den tog til.

»Nej, den sætter jo Blomst!« sagde Konen en Morgen, og nu fik ogsaa hun det Haab og den Tro, at den lille, syge Pige kom sig; det randt hende i Sinde, at i den sidste Tid havde Barnet talt livligere, de sidste Morgener havde det selv

rejst sig op i Sengen og siddet der og set med straalende Øjne paa sin lille Ærtehave af en eneste Ært. Ugen efter var den syge første Gang oppe i over en Time. Lyksalig sad hun i det varme Solskin; Vinduet var aabnet, og udenfor stod der fuldt udsprungen en hvidrød Ærteblomst. Den lille Pige bøjede sit Hoved ned og kyssede ganske sagte de fine Blade. Det var ligesom en Festdag den Dag.

»Vor Herre har selv plantet den og ladet den trives for at give Haab og Glæde til dig, mit velsignede Barn, og til

mig med!« sagde den glade Moder og smilte til Blomsten som til en god Engel fra Gud.

Men nu de andre Ærter! — ja den, som fløj ud i den vide Verden: »Tag mig, om du kan!« faldt i Tagrenden og kom i Duekro, og der laa den som Jonas i Hvalfisken. De to dovne drev det lige saa vidt, de bleve ogsaa ædt af Duerne, og det er at gøre solid Nytte; men den fjerde, som vilde op i Solen — den faldt i Rendestenen og laa Dage og Uger der i det sure Vand, hvor den rigtig bovnede.

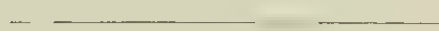
»Jeg bliver saa dejlig tyk!« sagde Ærten. »Jeg revner af det, og videre tror jeg, ingen Ært kan drive det eller

har drevet det. Jeg er den mærkeligste af de fem fra Ærtebælgen!«

Og Rendestenen gav den Medhold.

Men ved Tagvinduet stod den unge Pige med lysende Øjne, med Sundheds Skær paa Kinderne, og hun foldede sine fine Hænder over Ærteblomsten og takkede Vor Herre for den.

»Jeg holder paa min Ært!« sagde Rendestenen.

„Hun duede ikke.“

Byfogden stod ved det aabne Vindue; han var i Mansketskjorte, med Brystnaal i Kalvekrøset, og overordentlig vel barberet, selvgjort Arbejde; dog var han kommen til at give sig et lille Snit, men hen over det sad en Lap Avispapir.

»Hør, du lille!« raabte han.

Og den lille var ingen anden end Vaskerkonens Søn, der netop gik forbi og ærbødig tog sin Kasket af; den var knækket i Skyggen og indrettet til at putte i Lommen. I de fattige, men rene og særdeles vel lappede Klæder og med svære Træsko, stod Drengen ærbødig, som var det for Kongen selv, han stod.

»Du er en god Dreng!« sagde Byfogden, »du er en høflig Dreng! din Moder skyller vel Tøj nede ved Aaen; der skal du ned med det, du har i Lommen. Det er en slem Ting med din Moder! hvor meget har du der?«

»En halv Pægl!« sagde Drengen med forskrækket, halv sagte Stemme.

»Og i Morges fik hun det samme?« vedblev Manden.

»Nej, i Gaar var det!« svarede Drengen.

»To halve gør en hel! — Hun duer ikke! Det er sørgeligt med den Klasse af Folket! Sig til din Moder, at hun skulde skamme sig! og bliv aldrig du en Drukkenbold, men det bliver du nok! stakkels Barn! — Gaa nu!«

Og Drengen gik! Kasketten beholdt han i Haanden, og Vinden blæste paa hans gule Haar, saa at det rejste sig i lange Totter. Han gik om ad Gaden, ind i Gyden, ned til Aaen, hvor Moderen stod ude i Vandet ved Tostolen og slog med Tærskelen paa det svære Linned. Der var Strømning i Vandet, thi Vandmøllens Sluser vare oppe, Lagenet drev for Strømmen og var nær ved at rive Tostolen om; Vaskerkonen maatte holde imod.

»Jeg er nær ved at sejle!« sagde hun, »det er godt, at du kommer, for jeg kan trænge til at faa lidt Hjælp paa Kræfterne! det er koldt herude i Vandet; i seks Timer har jeg staaet her. Har du noget til mig?«

Drengen tog Flasken frem, og Moderen satte den for Munden og drak en Slurk.

»Oh, hvor det gør godt! hvor det varmer! det er lige saa godt som varm Mad, og det er ikke saa dyrt! drik, min Dreng! Du ser saa bleg ud, du fryser i de tynde Klæder! det er jo ogsaa Efteraar. Hu! Vandet er koldt! bare jeg ikke bliver syg! men det gør jeg ikke! giv mig en Taar endnu, og drik ogsaa du, men kun en lille Draabe, du maa ikke vænne dig til det, mit stakkels, fattige Barn!«

Og hun gik om Broen, hvor Drengen stod, og traadte op paa Land; Vandet drev fra Sivmatten, hun havde om Livet, Vandet flød fra hendes Skørt.

»Jeg slider og slæber, saa Blodet er færdigt at springe mig ud af mine Neglerødder, men det er det samme, naar jeg kun hæderlig kan faa dig frem, mit søde Barn!«

I det samme kom en noget ældre Kone, fattig i Klæder og Skind, halt paa det ene Ben og med en mægtig stor,

forloren Krølle ud over det ene Øje, det skulde skjules af Krøllen, men den gjorde Skavanken mere kendelig. Det var en Veninde af Vaskerkonen, »Halte-Maren med Krøllen«, kaldte Naboerne hende.

»Stakkel, hvor du slider og slæber og staar i det kolde Vand! Du kan nok trænge til lidt at varmes ved, og dog har man ondt af den Draabe, du faar!« — og nu var snart hele Byfogdens Tale til Drengen bragt Vaskerkonen; for Maren havde hørt det hele, og det havde ærgret hende, at han talte saaledes til Barnet om dets egen Moder og om den Draabe, hun tog, lige idet Byfogden gjorde stor Middags-Kalas med Vin i Flaskevis; »fine Vine og stærke Vine! lidt over Tørsten hos mange! men det kalder man ikke at drikke! de due, men du duer ikke!«

»Saa han har talt til dig, Barn!« sagde Vaskerkonen, og hendes Læber bevægede sig sitrende, »du har en Moder, der duer ikke! maaske har han Ret! men til Barnet skulde han ikke sige det! dog, fra det Hus kommer meget over mig!«

»I har jo tjent der i Gaarde, da Byfogdens Forældre levede og boede der; det er mange Aar siden! Der er spist mange Skæpper Salt siden den Tid, saa man nok kan tørste!« og Maren lo. »Der er stor Middag i Dag hos Byfogden, den skulde have været sagt af, men nu blev det dem for silde, og Maden var lavet. Jeg har det fra Gaardskarlen. Der er for en Timestid siden kommet Brev om, at den yngre Broder er død i Kjøbenhavn.«

»Død!« udbrød Vaskerkonen og blev ligbleg.

»Ih dog!« sagde Konen; »tager I jer det saa nær? naa, I kendte ham, fra I tjente der i Huset.«

»Er han død! han var det bedste, det mest velsignede Menneske! Vor Herre faar ikke mange som han!« og Taarerne løb hende ned ad Kinderne. »O, min Gud! det gaar rundt med mig! det er, fordi jeg drak Flasken ud! jeg har ikke kunnet taale det! jeg føler mig saa ilde!« — og hun holdt sig op til Plankeværket.

»Herre Gud, I er ganske daarlig, Mor!« sagde Konen, »se

dog til, at det kan gaa over! — nej, I er rigtig syg! det er bedst, jeg faar jer hjem!«

»Men Tøjet der!«

»Det skal jeg nok tage mig af! tag mig under Armen! Drengen kan blive her og passe paa saa længe, saa skal jeg komme og vaske Resten; det er en lille Klat kun!«

Og Fødderne vaklede under Vaskerkonen.

»Jeg har staaet for længe i det kolde Vand! jeg har ikke siden i Morges faaet vaadt eller tørt! jeg har Feber i Kroppen! O Herre Jesus! hjælp mig hjem! mit stakkels Barn!« og hun græd.

Drengen græd og sad snart ene ved Aaen ved det vaade Tøj. De to Koner gik langsomt, Vaskerkonen vaklende, op ad Gyden, om ad Gaden, forbi Byfogdens Gaard, og netop uden for den sank hun om paa Brostenene. Folk samlede sig.

Halte-Maren løb ind i Gaarden om Hjælp. Byfogden med sine Gæster saa ud ad Vinduerne.

»Det er Vaskerkonen!« sagde han, »hun har faaet lidt over Tørsten; hun duer ikke! det er Skade for den kønne Dreng, hun har. Jeg har sandelig Godhed for Barnet. Moderen duer ikke!«

Og hun blev bragt til sig selv igen og ledet til sit fattige Hjem, hvor hun kom i Seng. En Skaal varmt Øl med Smør og Sukker gik den skikkelige Maren at lave, det var den Medicin, hun troede var den bedste, og saa gik hun til Skyllestedet, skyllede meget daarligt, men velment, trak egentlig kun det vaade Tøj i Land og fik det i en Kasse.

Ved Aften sad hun i den fattige Stue hos Vaskerkonen. Et Par brunede Kartofler og et dejligt fedt Stykke Skinke havde hun faaet hos Byfogdens Kokkepige til den syge, det nød Drengen og Maren godt af; den syge glædede sig ved Lugten, den var saa nærende, sagde hun.

Og Drengen kom til Sengs, den selv samme, i hvilken Moderen laa, men han havde sin Plads paa tværs af Fødderne med et gammelt Gulvtæppe over sig, syet sammen af blaa og røde Strimler.

Og det var lidt bedre med Vaskerkonen; det varme Øl havde styrket hende, og Lugten af den fine Mad gjorde godt.

»Tak, du gode Sjæl!« sagde hun til Maren, »alt vil jeg ogsaa sige dig, naar Drengen sover! jeg tror allerede han gør det! hvor sød og velsignet ser han ud! med de lukkede Øjne! han veed ikke, hvorledes hans Moder har det. Vor Herre lade ham aldrig prøve det! — Jeg tjente hos Kammerraadens, Byfogdens Forældre, saa traf det sig, at den yngste af Sønnerne kom hjem, Studenten; den Gang var jeg ung, vild og gal, men skikkelig, det tør jeg sige for Guds Ansigt!« sagde Vaskerkonen, — »Studenten var saa lystig og glad, saa velsignet! hver Bloddraabe i ham var retskaffen og god! bedre Menneske har der ikke været paa Jorden. Han var Søn i Huset, og jeg kun Tjenestepige, men vi bleve Kærestefolk, i Tugt og Ære! et Kys er dog ikke Synd, naar man rigtig holder af hinanden. Og han sagde det til sin Moder; hun var som Vor Herre for ham her paa Jorden; og hun var saa klog, kærlig og elskelig. — Han rejste bort, og sin Guldring satte han paa min Finger. Da han vel var borte, kaldte min Madmoder mig ind for sig; alvorlig og dog saa mild stod hun, talte, som Vor Herre vilde kunne det; hun klarede for mig Afstanden i Aand og Sandhed imellem ham og mig. »Nu ser han paa, hvor godt du ser ud, men Udseendet vil gaa bort! Du er ikke oplært som han, I naa ikke op til hinanden i Aandens Rige, og deri ligger Ulykken. Jeg agter den fattige,« sagde hun, »hos Gud kan han maaske faa en højere Plads end mange rige, men man maa ikke paa Jorden gaa over i et galt Spor, naar man kører fremad, ellers vælter Vognen, og I to ville vælte! Jeg veed, at en brav Mand, en Haandværksmand har friet til dig, det er Erik Handskemager; han er Enkemand, har ingen Børn, staar sig godt, tænk derover!« Hvert Ord, hun sagde, var som Knive gennem mit Hjerte, men Konen havde Ret, og det knugede mig og tyngede mig! — jeg kyssede hendes Haand og græd mine salte Taarer, og det endnu mere, da jeg kom ind i mit Kammer og lagde mig over min Seng. Det var en tung Nat, som fulgte, Vor Herre veed, hvad jeg led og stred. Saa gik jeg

om Søndagen til Herrens Bord for at faa Lys i mig. Da var det ligesom en Tilskikkelse: idet jeg gik ud af Kirken, mødte jeg Erik Handskemager. Saa var der ikke længer nogen Tvivl i mit Sind, vi passede for hinanden i Stilling og Vilkaar, ja, han var endogsaa en velhavende Mand; og saa gik jeg lige hen til ham, tog hans Haand og sagde: Er dine Tanker endnu til mig? — »Ja evig og altid!« sagde han. — Vil du have en Pige, der agter og ærer dig, men ikke holder af dig, men det kan vel komme! — »Det vil komme!« sagde han, og saa gav vi hinanden Haanden. Jeg gik hjem til min Madmoder; Guldringen, som Sønnen havde givet mig, bar jeg paa mit bare Bryst, jeg kunde ikke sætte den paa min Finger ved Dagen, men kun hver Aften, naar jeg lagde mig i min Seng. Jeg kyssede Ringen, saa at min Mund blødte ved det, og saa gav jeg den til min Madmoder og sagde, at i næste Uge vilde der blive lyst fra Prædikestolen for mig og Handskemageren. Saa tog min Madmoder mig i sine Arme og kyssede mig — hun sagde ikke, at jeg ikke duede, men den Gang var jeg maaske ogsaa bedre, skønt jeg ikke endnu havde prøvet saa megen Verdens Modgang. Og saa stod Brylluppet ved Kyndelmisse; og det første Aar gik godt, vi holdt Svend og Dreng, og du, Maren, tjente os.«

»Oh, I var en velsignet Madmoder!« sagde Maren, »aldrig glemmer jeg, hvor mild I og jer Mand var!«

»Det var i de gode Aar, du var hos os! — Børn havde vi da ikke. — Studenten saa jeg aldrig! — Jo, jeg saa ham, men han saa ikke mig! han kom her til sin Moders Begravelse. Jeg saa ham staa ved Graven, han var saa kridhvid og saa bedrøvet, men det var for Moderens Skyld. Da siden Faderen døde, var han i fremmede Lande og kom ikke her og har ikke heller senere været her. Aldrig giftede han sig, veed jeg; han var nok Prokurator! — mig huskede han ikke, og om han havde set mig, saa havde han dog vist ikke kendt mig igen, saa fæl jeg ser ud. Og det er jo ogsaa meget godt!«

Og hun talte om sine Prøvelsers tunge Dage, hvorledes Ulykken ligesom væltede ind paa dem. De ejede fem Hundrede

Rigsdaler, og der i Gaden var et Hus at faa for to Hundrede, og det vilde betale sig at faa det revet ned og bygge et nyt, saa blev Huset købt. Murer og Tømrer gjorde Overslag, at det videre vilde koste ti Hundrede og tyve. Kredit havde Erik Handskemager, Pengene fik han til Laans fra Kjøbenhavn, men Skipperen, der skulde bringe dem, forliste, og Pengene med.

»Da var det, jeg fødte min velsignede Dreng, som her sover. — Fader faldt i en svær, langvarig Sygdom; i tre Fjerdingaar maatte jeg klæde ham af og paa. Det gik rent tilbage for os, vi laante og laante: alt vort Tøj gik, og Fader døde fra os. — Jeg har slidt og slæbt, stridt og stræbt for Barnets Skyld, vasket Trapper, vasket Linned, groft og fint, men jeg skal ikke have det bedre, vil Vor Herre, men han løser nok op for mig og sørger for Drengen.«

Og saa sov hun.

Ud paa Morgenen følte hun sig styrket og stærk nok, som hun troede, til igen at gaa til sit Arbejde. Hun var netop kommen ud i det kolde Vand, da greb hende en Rystelse, en Afmagt; krampagtig tog hun for sig med Haanden, gjorde et Skridt opad og faldt om. Hovedet laa paa det tørre Land, men Fødderne ude i Aaen, hendes Træsko, som hun havde staaet med paa Bunden, — i hver af dem var der en Visk Halm — drev paa Strømmen; her blev hun funden af Maren, der kom med Kaffe.

Fra Byfogden havde der hjemme været Bud, at hun straks maatte møde hos ham, han havde noget at sige hende. Det var for sent. En Barber blev hentet til Aareladning; Vaskerkonen var død.

»Hun har drukket sig ihjel!« sagde Byfogden.

I Brevet, der bragte Underretning om Broderens Død, var opgivet Testamentets Indhold, og deri stod, at seks Hundrede Rigsdaler testamenteredes til Handskemagerenken, der engang havde tjent hans Forældre. Efter bedste Skøn skulde Pengene, i større eller mindre Portioner, gives hende og hendes Barn.

»Der har været noget Mikmak med min Broder og hende!« sagde Byfogden, »godt, at hun er af Vejen; Drengen faar nu

det hele, og jeg skal sætte ham til brave Folk, en god Haandværker kan han blive!« — Og i de Ord lagde Vor Herre sin Velsignelse.

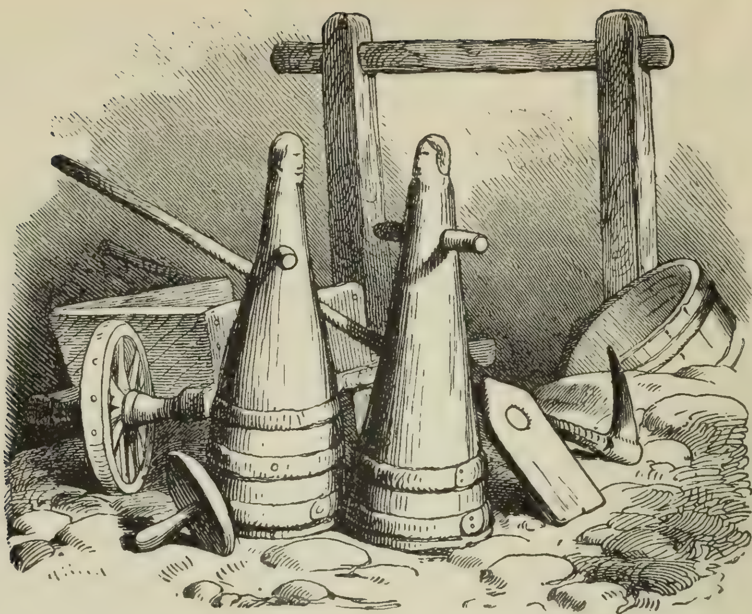
Og Byfogden kaldte Drengen for sig, lovede at sørge for ham og sagde ham, hvor godt det var, at hans Moder var død, hun duede ikke!

Til Kirkegaarden blev hun bragt, de fattiges Kirkegaard. Maren plantede et lille Rosentræ paa Graven, Drengen stod ved Siden.

»Min søde Moder!« sagde han, og Taarerne strømmede; »er det sandt: Hun duede ikke!«

»Jo, hun duede!« sagde den gamle Pige og saa op imod Himlen. »Jeg veed det fra mange Aar og fra den sidste Nat. Jeg siger dig, hun duede! og Vor Herre i Himmeriges Rige siger det med, lad Verden kun sige: Hun duede ikke!«

To Jomfruer.

Har du nogensinde set en Jomfru? Det vil sige, hvad Brolæggerne kalde en Jomfru, en til at stampe Stenbroen med. Hun er helt af Træ, bred forneden med Jernring om, og smal foroven med Stok, det er hendes Arme.

Inde i Materialgaarden stod der to saadanne Jomfruer, de stod mellem Skovle, Favnemaal og Hjulbør, og der var det rygtedes, at »Jomfruen« ikke længer skulde kaldes »Jomfru«, men derimod »Stempel«, og det er den nyeste og eneste rigtige Benævnelse i Brolæggersproget, for hvad vi alle i gamle Tider kaldte en Jomfru.

Nu er der mellem os Mennesker noget, man kalder »emanciperede Fruentimmer«, hvortil regnes Institutbestyrerinder, Jordemødre, Danserinder, der kunne staa paa eet Ben i Embedet, Modehandlerinder og Vaagekoner, og til den Række »emanciperede« sluttede sig ogsaa de to Jomfruer i Materialgaarden; de vare Jomfruer ved Vejvæsenet, og de vilde

paa ingen Maade opgive deres gode, gamle Navn og lade sig kalde »Stempel«.

»Jomfru er et Menneskenavn,« sagde de, »men Stempel er en Ting, og vi lade os ikke kalde en Ting, det er at skældes ud.«

»Min forlovede er i Stand til at slaa op med mig,« sagde den yngste, der var forlovet med en Rambuk; det er saadan en stor Maskine, der driver Pæle ned og altsaa gør i det svære, hvad Jomfruen gør i det fine. »Han vil have mig som Jomfru, men maaske ikke som Stempel, og altsaa kan jeg ikke lade dem døbe mig om.«

»Ja, jeg lader før mine to Arme knække af,« sagde den ældste.

Hjulbøren havde dog en anden Mening, og Hjulbøren var noget, den ansaa sig for en Kvart Karet, idet den gik paa eet Hjul.

»Jeg maa dog sige Dem, at det, at kaldes Jomfru er temmelig almindeligt og ikke nær saa fint, som at kaldes Stempel, thi ved at føre det Navn, kommer man i Række med Signeterne, og tænk paa Lovens Signet, det er det, der giver Lovens Segl. I Deres Sted vilde jeg opgive Jomfruen.«

»Aldrig! det er jeg for gammel til!« sagde den ældste.

»De kender nok ikke noget, som kaldes den europæiske Nødvendighed!« sagde det ærlige, gamle Favnemaal. »Man maa begrænses, underordne sig, føje sig i Tid og Nødvendighed, og er det en Lov, at Jomfruen skal kaldes Stempel, saa maa hun kaldes Stempel. Enhver Ting har sit Favnemaal!«

»Saa vilde jeg dog heller,« sagde den yngste, »lade mig kalde Frøken, naar galt skulde være, Frøken smager dog altid lidt af Jomfru.«

»Men jeg lader mig heller hugge til Pindebrænde,« sagde den gamle Jomfru.

Nu gik det til Arbejde; Jomfruerne kørte, de bleve lagte paa Hjulbøren, og det var altid fin Behandling, men Stempel bleve de kaldte.

»Jom—!« sagde de, idet de stampede mod Stenbroen;

»Jom—!« og lige vare de ved at sige helt ud Ordet: »Jomfru«, men de bed Ordet kort af, de tog det i sig igen, for de fandt, at de ikke engang burde svare. Men indbyrdes tiltalte de altid hinanden med Navnet Jomfru og priste de gode gamle Dage, da man kaldte enhver Ting ved sit rette Navn og kaldtes Jomfru, naar man var en Jomfru; og det bleve de begge to, thi Rambukken, den store Maskine, slog virkelig op med den yngste, han vilde ikke indlade sig med et Stempel.

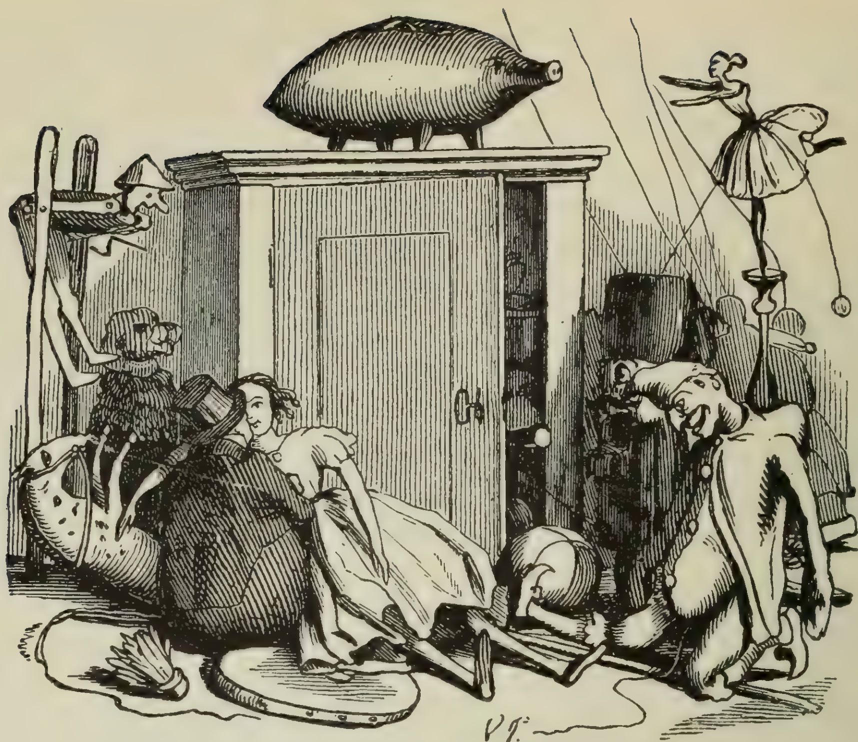
Ved det yderste Hav.

Et Par store Fartøjer vare sendte højt op mod Nordpolen for der at finde Landenes Grænser mod Havet og prøve, hvor vidt Menneskene kunde der trænge igennem. Allerede Aar og Dag havde de mellem Taage og Is styret her oppe og prøvet stort Besvær; nu var Vinteren begyndt, Solen nede; mange, mange Uger vilde blive her een lang Nat; alt rundt om var eet eneste Stykke Is; fast til det var hvert Skib fortøjet; Sneen laa højt, og af Sneen selv vare bikubeformede Huse rejste, nogle store som vore Kæmpehøje, andre ikke større, end at de kunde rumme to eller fire Mænd; men mørkt var det ikke, Nordlysene skinnede røde og blaa, det var et evigt, storartet Fyrværkeri, og Sneen lyste, Natten her var een lang, blussende Dæmring; paa den klareste Tid kom Skarer af de indfødte, underlige at se i deres haarede Skindklæder og paa deres Slæder, som vare tømrede af Isstykker; de bragte Skind i store Bunker, og Snehusene fik derfra

varme Gulvtæpper; Skind blev Tæppe og Dyne, som Matroserne redte sig til Seng under Snekuplen, medens det udenfor gnistrende frøs, som vi ikke kende det ved vor strengeste Vintertid. Hos os var det endnu Efteraarsdage, det tænkte de paa deroppe; de huskede paa Solstraalerne i Hjemmet og paa det rødgule Løv, som hang paa Træerne. Uret viste, at det var Aften og Sovetid, og i et af Snehusene strakte sig allerede to for at hvile; den yngste havde med sin bedste, rigeste Skat hjemmefra, den, Bedstemor før Afrejsen gav ham med, det var Bibelen. Hver Nat laa den under hans Hovedgærde, han vidste fra Barndomsaarene af, hvad der stod i den; hver Dag læste han et Stykke, og paa hans Leje kom ham tit saa trøstende i Tanker de hellige Ord: »Vilde jeg tage Morgenrødens Vinger, vilde jeg bo ved det yderste Hav, du skulde dog føre mig og din højre Haand holde mig fast!« — og under Sandhedens Ord og Tro lukkede han Øjnene, Søvnen kom, og Drømmen kom, Aandens Aabenbarelse i Gud; Sjælen var den levende under Legemets Hvile; han fornam det, det var som Melodier af gamle kære, kendte Sange; det aandede saa mildt, saa sommervarmt, og fra sit Leje saa han det skinne over sig, som om Snekuplen blev gennemstraalet udenfra; han løftede sit Hoved, det straalende hvide var ikke Vægge eller Loft, det var de store Vinger fra en Engels Skuldre, og han saa op i hans milde, lysende Ansigt. Ud fra Bibelens Blade, som fra en Lillies Bæger, løftede Engelen sig, bredte sine Arme vidt ud, og Snehyttens Vægge sank rundt om som et luftigt, let Taageslør; Hjemmets grønne Marker og Høje med de rødbrune Skove laa rundt om i stille Solskin en dejlig Efteraarsdag; Storkens Rede stod tom, men endnu hang Æblerne paa det vilde Æbletræ, skønt Bladene vare faldne; de røde Hyben skinnede, og Stæren fløjtede i det lille grønne Bur over Bondehusets Vindue, hvor Hjemmets Hjem var; Stæren fløjtede, som det var lært den, og Bedstemor hængte Fuglegræs om Buret, som Sønnesønnen altid havde gjort; og Smedens Datter, saa ung og saa smuk, stod ved Brønden og drog Vand op, nikkede til Bedstemor, og Bedstemor vinkede,

viste et Brev langvejs fra; denne Morgen var det kommet fra de kolde Lande, højt oppe fra Nordpolen selv, hvor Sønnesønnen var — i Guds Haand. — Og de lo, og de græd, og han, under Is og Sne, der i Aandens Verden, under Engelens Vinger, saa og hørte det alt, lo med dem og græd med dem. Og der blev læst højt af Brevet selv de Bibelens Ord: — »Ved det yderste Hav, hans højre Haand vil holde mig fast!« — Som dejlig Psalmesang klang det rundt om, og Engelen lod sine Vinger som et Slør lægge sig om den sovende, — Drømmen var endt — det var mørkt i Snehuset, men Bibelen laa under hans Hoved, Troen og Haabet laa i hans Hjerte. Gud var med, og Hjemmet var med — »ved det yderste Hav!«

Pengegrisen.

Der var saa meget Legetøj i Børnenes Stue; øverst paa Skabet stod Sparebøssen, den var af Lertøj, i Skikkelse af en Gris; den havde naturlig Sprække i Ryggen, og Sprækken var med en Kniv gjort større, at der ogsaa kunde gaa Sølvdalere ind, og der var gaaet to, foruden mange andre Skillinger. Pengegrisen var saa proppet, at han ikke længer kunde rasle, og det er det højeste, en Pengegris kan bringe det til. Der stod han nu øverst paa Hylden og saa ned paa alt i Stuen, han vidste nok, at med hvad han havde i Maven kunde han købe det hele, og det er at have en god Bevidsthed.

Det tænkte de andre ogsaa paa, om de ikke sagde det, der var jo andet at tale om. Kommodeskuffen stod paa Klem,

og der viste sig en stor Dukke, noget gammel var hun og klinket i Halsen; hun saa ud og sagde: »Skal vi nu lege Mennesker, det er jo altid noget!« og saa blev der et Røre, selv Skilderierne vendte sig paa Væggen, de viste, de ogsaa havde Bagside, men det var ikke for at sige imod.

Det var midt om Natten, Maanen skinnede ind ad Vinduet og gav fri Belysning. Nu skulde Legen begynde, og alt var indbudet, selv Barnevognen, der dog hørte til det grovere Legetøj. »Enhver er god for sig!« sagde den, »man kan ikke alle være af Adel! Nogen maa gøre Gavn, som man siger!«

Pengegrisen var den eneste, som fik Indbydelsen skriftligt, han stod for højt til, at de troede, at han kunde høre den mundtlig, og gav heller ikke Svar, om han kom, for han kom ikke; skulde han med, maatte han nyde det hjemmefra, det kunde de rette sig efter, og det gjorde de.

Det lille Dukketeater blev straks stillet op saaledes, at han kunde se lige ind i det; de vilde begynde med Komedie, og saa skulde der være Te og Forstandsøvelse, og med den begyndte de straks; Gyngehesten talte om Trænering og Fuldblod, Barnevognen om Jernbaner og Dampkraft — det var jo alt sammen noget, der hørte til deres Fag, og som de kunde tale om. Stueuret talte om Politik — tik — tik! det vidste hvad Klokken var slaaet, men man sagde, at det gik ikke rigtigt. Spanskrørsstokken stod og var stolt af sin Dupsko og Sølvknap, han var jo beslaaet foroven og forneden; i Sofaen laa to broderede Puder, de vare nydelige og dumme — og saa kunde Komedien begynde.

Alle sad de og saa til, og der blev bedet om, at man vilde smælde, knalde og rumle, ligesom man var fornøjet til. Men Ridepisken sagde, at han aldrig smældede for de gamle, men kun for de uforlovede. »Jeg knalder for alt!« sagde Knaldperlen. »Eet Sted skal man jo være!« mente Spyttebakken; det var nu saadan enhvers Tanke ved at være paa Komedie. Stykket duede ikke, men det blev godt givet; alle de spillende vendte den malede Side udad, de

vare kun til at se paa een Led, ikke paa Vrangen; og alle spillede de udmærket, helt forud af Teatret, Traaden var for lang i dem, men saa bleve de mere mærkbare. Den klinkede Dukke blev saa betagen, at hun blev løs i Klinken, og Pengegrisen blev paa sin Maade saa betagen, at han besluttede at gøre noget for en af dem, sætte ham i sit Testa-

ment, som den, der skulde ligge i aaben Begravelse med ham, naar den Tid kom.

Det var en sand Nydelse, saa at man opgav Tevandet og blev ved Forstandsøvelsen, det kaldte man at lege Mennesker, og der var ingen Ondskab deri, for de legede kun — og enhver tænkte paa sig og paa hvad Pengegrisen tænkte, og Pengegrisen tænkte længst, han tænkte jo paa Testament og Begravelse — og naar kom det i Stand — altid før man venter det. — Knak! der laa han fra Skabet — laa paa Gulvet i Stumper og Stykker, medens Skillingerne dansede og sprang; de mindste snurrede, de store trillede, især den

ene Sølvdaler, han vilde ordentlig ud i Verden. Og det kom han, og det kom de alle sammen; og Skaarene af Pengegrisen kom i Bøtten, men paa Skabet selv stod igen næste Dag en ny Pengegris af Lertøj, der var endnu ikke en Skilling i den, derfor kunde den heller ikke rasle, deri lignede han den anden, det var altid en Begyndelse — og med den vil vi ende.

Ib og lille Christine.

Nær ved Gudenaa, inde i Silkeborg Skov, løfter sig en Landryg som en stor Vold, den kaldes »Aasen«, og under den, mod Vest, laa, ja der ligger endnu, et lille Bondehus med magre Jorder; Sandet skinner igennem den tynde Rug- og Bygager. Det er nu en Del Aar siden; Folkene, som boede der, drev deres lille Avling, havde dertil tre Faar, eet Svin og to Stude; kort sagt, de havde det ret vel til Føden, naar man tager den, som man har den, ja de kunde vel ogsaa have bragt det til at holde et Par Heste, men de sagde som de andre Bønder derovre: »Hesten æder sig selv!« — den tærer for det gode, den gør. Jeppe-Jæns drev sin lille Jordlod om Sommeren og var om Vinteren en flink Træskomand. Han havde da ogsaa Medhjælp, en Karl, der forstod at skære Træsko, der vare baade stærke, lette og med Façon; Sko og Slev skar de; det gav Skillinger, man kunde ikke kalde Jeppe-Jæns's for fattig Folk.

Lille Ib, den syvaars Dreng, Husets eneste Barn, sad og saa til, skar i en Pind, skar sig ogsaa i Fingrene, men en Dag havde han snittet to Stykker Træ, saa at de saa ud som smaa Træsko, de skulde, sagde han, foræres til lille Christine, og det var Prammandens lille Datter, og hun var saa

fin og saa yndelig som et Herskabs Barn; havde hun Klæder skaaret, som hun var født og baaret, saa vilde ingen tro, at hun var fra Lyngtørvhuset paa Seis Hede. Derovre boede hendes Fader, der var Enkemand og ernærede sig ved at pramme Brænde fra Skoven ned til Silkeborg Aaleværk, ja tit derfra videre op til Randers. Ingen havde han, der kunde tage Vare paa lille Christine, der var et Aar yngre end Ib, og saa var hun næsten altid hos ham, paa Prammen og mellem Lyngen og Tyttebærbuskene; skulde han endelig helt op til Randers, ja saa kom lille Christine over til Jeppe-Jæns's.

Ib og lille Christine kom godt ud af det ved Leg og ved Fad; de rodede, og de gravede, de krøb, og de gik, og en Dag vovede de sig ene to næsten helt op paa Aasen og et Stykke ind i Skoven, engang fandt de der Snæppeæg, det var en stor Begivenhed.

Ib havde endnu aldrig været ovre paa Seis Hede, aldrig prammet gennem Søerne ad Gudenaa, men nu skulde han det; han var indbuden af Prammanden, og Aftenen forud fulgte han hjem med ham.

Paa de højt opstablede Brændestykker i Prammen sad tidlig om Morgenen de to Børn og spiste Brød og Hindbær. Prammanden og hans Medhjælper stagede sig frem, det gik med Strømmen, i rask Fart ned ad Aaen, gennem Søerne, der syntes at lukke sig ved Skov og ved Siv, men altid var der dog Gennemfart, om endogsaa de gamle Træer hældede sig helt ud, og Egetræerne strakte frem afskaldede Grene, ligesom om de havde opsmøgede Ærmer og vilde vise deres knudrede, nøgne Arme; gamle Elletræer, som Strømmen havde løsnet fra Skrænten, holdt sig med Rødderne fast ved Bunden og saa ud ligesom smaa Skovsøer; Aakander vuggede paa Vandet; det var en dejlig Fart! — og saa kom man til Aaleværket, hvor Vandet brusede gennem Sluserne; det var noget for Ib og Christine at se paa!

Den Gang var endnu hernede hverken Fabrik eller By, her stod kun den gamle Avlsgaard, og Besætningen der var ikke stor; Vandets Fald gennem Slusen og Vildandens Skrig,

det var den Gang den stadigste Livlighed. — Da nu Brændet var prammet om, købte Christines Fader sig et stort Knippe Aal og en lille slagtet Gris, der alt tilsammen i en

Kurv blev stillet agter ude paa Prammen. Nu gik det mod Strømmen hjem, men Vinden var med, og da de satte Sejl til, var det lige saa godt, som om de havde to Heste for.

Da de med Prammen vare saa højt oppe under Skoven, at de laa ud for, hvor Manden, der hjalp med at pramme, havde kun et kort Stykke hjem, saa gik han og Christines Fader i Land, men paalagde Børnene at forholde sig rolige og forsigtige, men det gjorde de ikke længe, de maatte se ned i Kurven, hvor Aalene og Grisen gemtes, og Grisen maatte de løfte paa og holde den, og da de begge vilde holde den, saa tabte de den og det lige ud i Vandet; der drev den paa Strømmen, det var en forfærdelig Begivenhed.

Ib sprang i Land og løb et lille Stykke, saa kom ogsaa Christine; »tag mig med dig!« raabte hun, og nu vare de snart inde i Buskene, de saa ikke længer Prammen eller Aaen; et lille Stykke endnu løb de, saa faldt Christine og græd; Ib fik hende op.

»Kom med mig!« sagde han. »Huset ligger derovre!« men det laa ikke derovre. De gik, og de gik, over vissent Løv og tørre, nedfaldne Grene, der knagede under deres smaa Fødder; nu hørte de en stærk Raaben — de stod stille og lyttede; nu skreg en Ørn, det var et fælt Skrig, de bleve ganske forskrækkede, men foran dem inde i Skoven vokste de dejligste Blaabær, en utrolig Mængde; det var alt for indbydende til ikke at blive, og de bleve, og de spiste og bleve ganske blaa om Mund og Kinder. Nu hørtes igen en Raaben.

»Vi faa Bank for Grisen!« sagde Christine.

»Lad os gaa hjem til vort!« sagde Ib; »det er her i Skoven!« og de gik; de kom paa en Kørevej, men hjem førte den ikke, mørkt blev det, og angest vare de. Den forunderlige Stilhed rundt om afbrødes ved fæle Skrig af den store Hornugle eller Lyd af Fugle, de ikke kendte; endelig stod de begge to fast i en Busk, Christine græd, og Ib græd, og da de saa havde grædt en Stund, lagde de sig i Løvet og faldt i Søvn.

Solen var højt oppe, da de vaagnede; de frøs, men oppe paa Højden tæt ved skinnede Solen ned mellem Træerne, der kunde de varme sig, og derfra, mente Ib, maatte de kunne se hans Forældres Hus; men de vare langt fra det, i en ganske anden Del af Skoven. De kravlede helt op paa Højden

og stod paa en Skrænt, ved en klar, gennemsigtig Sø; Fiskene i den stod i Stim, belyste af Solstraalerne; det var saa uventet hvad de saa, og tæt ved var en stor Busk fuld af Nødder, ja endogsaa syv Kløvser; og de plukkede, og de knækkede og fik de fine Kærner, der havde begyndt at sætte sig, — og saa kom der endnu en Overraskelse, en Forskrækkelse. Fra Busken traadte frem en stor, gammel Kone, hvis Ansigt var saa brunt og Haaret saa glinsende sort; det hvide i hendes Øjne skinnede ligesom paa en Morian; hun havde en Bylt paa Nakken og en Knortekæp i Haanden; hun var en Taterske. Børnene forstod ikke straks hvad hun sagde; og hun tog tre store Nødder op af Lommen, inde i hver laa de dejligste Ting gemte, fortalte hun, det var Ønskenødder.

Ib saa paa hende, hun var saa venlig, og saa tog han sig sammen og spurgte, om han maatte have de Nødder, og Konen gav ham dem og plukkede sig en hel Lomme fuld af dem paa Busken.

Og Ib og Christine saa med store Øjne paa de tre Ønskenødder.

»Er der i den en Vogn med Heste for?« spurgte Ib.

»Der er en Guldkaret med Guldheste!« sagde Konen.

»Saa giv mig den!« sagde lille Christine, og Ib gav hende den, og Konen knyttede Nødden ind i hendes Halstørklæde.

»Er der inde i denne saadant et lille kønt Halstørklæde, som det Christine der har?« spurgte Ib.

»Der er ti Halsklæder!« sagde Konen, »der er fine Kjoler, Strømper og Hat!«

»Saa vil jeg ogsaa have den!« sagde Christine, og lille Ib gav hende ogsaa den anden Nød, den tredie var en lille sort en.

»Den skal du beholde!« sagde Christine, »og den er ogsaa køn.«

»Og hvad er der i den?« spurgte Ib.

»Det allerbedste for dig!« sagde Taterkonen.

Og Ib holdt fast paa Nødden. Konen lovede at føre dem paa rette Vej hjem, og de gik, men rigtignok i en ganske

modsat Retning, end de skulde gaa, men derfor tør man ikke beskylde hende for, at hun vilde stjæle Børn.

I den vildsomme Skov mødte de Skovløberen Chræn, han kendte Ib, og ved ham kom Ib med lille Christine hjem, hvor man var i stor Angest for dem, og Tilgivelse fik de, skønt de havde begge fortjent et godt Livfuld Ris, først

fordi de lod Grisen falde i Vandet og dernæst, fordi de vare løbne deres Vej.

Christine kom hjem paa Heden, og Ib blev i det lille Skovhus; det første han der om Aftenen gjorde, var at tage frem Nødden, der gemte »det allerbedste«; — han lagde den mellem Døren og Dørkarmen, klemte saa til, Nødden knak, men ikke Kærne skabt var der at se, den var fyldt ligesom med Snus eller Muldjord; der var gaaet Orm i den, som det kaldes.

»Ja, det kunde jeg nok tænke!« mente Ib, »hvor skulde der, inde i den lille Nød, være Plads for det allerbedste! Christine faar hverken fine Klæder eller Guldkaret ud af sine to Nødder!«

Og Vinteren kom, og det ny Aar kom.

Og der gik flere Aaringer. Nu skulde Ib gaa til Præsten, og han boede langvejs borte. Paa den Tid kom en Dag Prammanden og fortalte hos Ibs Forældre, at lille Christine skulde nu ud at tjene for sit Brød, og at det var en sand Lykke for hende, at hun kom i de Hænder, hun kom, fik Tjeneste hos saadanne brave Folk; tænk, hun skulde til de rige Krofolk i Herning Kanten, Vester paa; der skulde hun gaa Mor til Haande, og siden, naar hun skikkede sig og der var konfirmeret, vilde de beholde hende.

Og Ib og Christine tog Afsked fra hinanden; Kærestefolkene bleve de kaldte; og hun viste ham ved Afskeden, at hun endnu havde de to Nødder, som hun fik af ham, da de løb vild i Skoven, og hun sagde, at hun i sin Klædekiste gemte de smaa Træsko, han som Dreng havde skaaret og foræret hende. Og saa skiltes de.

Ib blev konfirmeret, men i sin Moders Hus blev han, for han var en flink Træskosnitter, og han passede godt om Sommeren den lille Avling; hans Moder havde kun ham dertil, Ibs Fader var død.

Kun sjældent, og det var da ved en Postkarl eller en Aalebonde, hørte man om Christine: det gik hende godt hos de rige Krofolk, og da hun var bleven konfirmeret, skrev hun til Faderen Brev med Hilsen til Ib og hans Moder; i

Brevet stod om seks ny Særke og en dejlig Klædning, Christine havde faaet af Husbond og Madmor. Det var rigtignok gode Tidender.

Foraaret derefter, en smuk Dag, bankede det paa Ibs og hans Moders Dør, det var Prammanden med Christine; hun var kommen i Besøg paa en Dagstid; der var just en Lejlighed til Them og igen tilbage, og den benyttede hun. Smuk var hun som en fin Frøken, og gode Klæder havde hun, de vare syede vel, og de passede til hende. I fuld Stads stod hun, og Ib var i de daglige, gamle Klæder. Han kunde slet ikke komme til Mæle; vel tog han hendes Haand, holdt den saa fast, var saa inderlig glad, men Munden kunde han ikke faa paa Gang, det kunde lille Christine, hun talte, hun vidste at fortælle, og hun kyssede Ib lige paa Munden.

»Kender du mig ikke nok?« sagde hun; men selv da de vare ene to, og han endnu stod og holdt hende i Haanden, var alt hvad han kunde sige, alene det: »Du er bleven ligesom en fin Dame! og jeg ser saa pjusket ud! hvor jeg har tænkt paa dig, Christine! og paa gamle Tider!«

Og de gik Arm i Arm op paa Aasen og saa over Gudenaa til Seis Hede med de store Lyngbanker, men Ib sagde ikke noget, dog da de skiltes ad, var det klart for ham, at Christine maatte blive hans Kone, de vare jo fra smaa kaldte Kærestefolk, de vare, syntes han, et forlovet Par, uagtet ingen af dem selv havde sagt det.

Kun nogle Timer endnu kunde de være sammen, for hun skulde igen til Them, hvorfra tidlig næste Morgen Vognen kørte tilbage Vester paa. Faderen og Ib fulgte med til Them, det var klart Maaneskin, og da de kom der, og Ib endnu holdt Christines Haand, kunde han ikke slippe den, hans Øjne de vare saa klare, men Ordene faldt kun smaat, men det var Hjerteord hvert eneste et: »Er du ikke bleven for fint vant,« sagde han, »og kan du finde dig i at leve i vor Mors Hus med mig som Ægtemand, saa bliver vi to engang Mand og Kone! — — men vi kan jo vente lidt!«

»Ja, lad os se Tiden an, Ib!« sagde hun; og saa trykkede hun hans Haand, og han kyssede hende paa hendes Mund.

»Jeg stoler paa dig, Ib!« sagde Christine, »og jeg tror, at jeg holder af dig; men lad mig sove paa det!«

Og saa skiltes de ad. Og Ib sagde til Prammanden, at han og Christine vare nu saa godt som forlovede, og Prammanden fandt, at det var, som han altid havde tænkt om det; og han fulgte hjem med Ib og sov der i Seng med ham, og der taltes saa ikke mere om Forlovelsen.

Et Aar var gaaet; to Breve vare vekslede mellem Ib og Christine; »trofast til Døden!« stod der ved Underskriften. En Dag traadte Prammanden ind til Ib, han havde Hilsen til ham fra Christine; hvad mere han havde at sige, gik det lidt langsomt med, men det var det, at det gik Christine vel, mere end vel, hun var jo en køn Pige, agtet og afholdt. Kromandens Søn havde været hjemme paa Besøg; han var ansat ved noget stort i Kjøbenhavn, ved et Kontor; han syntes godt om Christine, hun fandt ham ogsaa efter sit Sind, hans Forældre vare nok ikke uvillige, men nu laa det dog Christine paa Hjertet, at nok Ib tænkte saa meget paa hende, og saa havde hun betænkt at skyde Lykken fra sig, sagde Prammanden.

Ib sagde i Førstningen ikke et Ord, men han blev lige saa hvid som et Klæde, rystede lidt med Hovedet, og saa sagde han: »Christine maa ikke skyde sin Lykke fra sig!«

»Skriv hende det Par Ord til!« sagde Prammanden.

Og Ib skrev ogsaa, men han kunde ikke ret sætte Ordene sammen, som han vilde, og han slog Streg over, og han rev itu, — men om Morgenen var der et Brev i Stand til lille Christine, og her er det:

— »Det Brev, du har skrevet til din Fader, har jeg læst »og ser, at det gaar dig vel i alle Maader, og at du kan faa »det endnu bedre. Spørg dit Hjerte ad, Christine! og tænk »vel over hvad du gaar ind til, om du tager mig! det er »kun ringe hvad jeg har. Tænk ikke paa mig, og hvordan »jeg har det, men tænk paa dit eget Gavn! Mig er du ikke »bunden til ved Løfte, og har du i dit Hjerte givet mig et,

»saa løser jeg dig fra det. Alverdens Glæde være over dig,
»lille Christine! Vor Herre har vel Trøst for mit Hjerte.

Altid din inderlige Ven,
Ib.«

Og Brevet blev afsendt, og Christine fik det.

Ved Mortensdagstider blev der lyst fra Prædikestolen for hende i Kirken paa Heden og ovre i Kjøbenhavn, hvor Brudgommen var, og derover rejste hun med sin Madmor, da Brudgommen for sine mange Forretningers Skyld ikke kunde komme saa langt over i Jylland. Christine var efter Aftale truffen sammen med sin Fader i Landsbyen Funder, som Vejen gaar igennem, og som var ham det nærmeste Mødested; der tog de to Afsked. Derom kom til at falde et Par Ord, men Ib sagde ikke noget; han var bleven saa eftertænksom, sagde hans gamle Mor; ja eftertænksom var han, og derfor randt ham i Tanke de tre Nødder, han som Barn fik af Taterkonen og gav Christine de to af, det var Ønskenødder, i hendes den ene laa jo en Guldkaret med Heste, i den anden de dejligste Klæder; det slog til! al den Herlighed fik hun nu ovre i Kongens Kjøbenhavn; for hende gik det i Opfyldelse —! for Ib var der i Nødden kun den sorte Muld. »Det allerbedste« for ham, havde Taterkonen sagt, — jo, ogsaa det gik i Opfyldelse, den sorte Muld var ham det bedste. Nu forstod han tydeligt hvad Konen havde ment: i den sorte Jord, i Gravens Gemme, der var det ham det allerbedste.

Og der gik Aaringer, — ikke mange, men lange, syntes Ib; de gamle Krofolk døde bort, den ene kort efter den anden, al Velstanden, mange Tusinde Rigsdaler, gik til Sønnen. Ja, nu kunde Christine faa Guldkaret og fine Klæder nok.

I to lange Aar, som fulgte, kom ikke Brev fra Christine, og da saa Faderen fik et, var det slet ikke skrevet i Velstand og Fornøjelse. Stakkels Christine! hverken hun eller hendes Mand havde forstaaet at holde Maade paa Rigdommen,

den gik, som den kom, der var ingen Velsignelse ved den, for de vilde det ikke selv.

Og Lyngen stod i Blomster, og Lyngen tørrede hen; Sneen havde mange Vintre fyget over Seis Hede, over Aasen, hvor Ib boede i Læ; Foraarssolen skinnede, og Ib satte Ploven i Jorden, da skar den, som han troede, hen ad en Flintesten, der kom ligesom en stor, sort Høvlspaan op over Jorden, og da Ib tog paa den, mærkede han, at det var et Metal, og hvor Ploven havde skaaret ind i det, skinnede det blankt. Det var en tung, stor Armring af Guld fra Hedenold; Kæmpegraven var bleven jævnet her, dens kostelige Smykke funden. Ib viste det til Præsten, der sagde ham, hvor herligt det var, og derfra gik Ib med det til Herredsfogden, der gav Indberetning derom til Kjøbenhavn og raadede Ib selv at overbringe det kostelige Fund.

»Du har fundet i Jorden det bedste, du kunde finde!« sagde Herredsfogden.

»Det bedste!« tænkte Ib. »Det allerbedste for mig — og i Jorden! saa havde Taterkvinden dog ogsaa Ret med mig, naar det var det bedste!«

Og Ib gik med Smakken fra Aarhus til Kongens Kjøbenhavn; det var som en Rejse over Verdenshavet for ham, som kun havde sat over Gudenaa. Og Ib kom til Kjøbenhavn.

Værdien af det fundne Guld blev udbetalt ham, det var en stor Sum: seks Hundrede Rigsdaler. Der gik i det store, vildsomme Kjøbenhavn Ib fra Skoven ved Seis Hede.

Det var netop Aftenen før han vilde med Skipperen tilbage til Aarhus, da han forvildede sig i Gaderne, kom i en ganske anden Retning, end han vilde, og var over Knippelsbro kommen til Christianshavn i Stedet for ned mod Volden ved Vesterport. Han styrede ganske rigtig Vester paa, men ikke hvor han skulde. Der var ikke et Menneske at se paa Gaden. Da kom der en lille bitte Pige ud fra et fattigt Hus; Ib talte til hende om Vejen, han søgte; hun studsede, saa op paa ham og var i heftig Graad. Nu var hans Spørgsmaal, hvad hun fejlede, hun sagde noget, som han ikke for-

stod, og idet de begge vare lige under en Lygte, og Lyset fra den skinnede hende lige ind i Ansigtet, blev han ganske underlig, for det var livagtig lille Christine, han saa, ganske, som han huskede hende fra de begge vare Børn.

Og han gik med den lille Pige ind i det fattige Hus, op ad den smalle, slidte Trappe, højt op til et lille, skraat Kammer under Taget. Der var en tung, kvalm Luft derinde, intet Lys tændt; henne i Krogen sukkede det og drog Vejret trangt. Ib tændte en Svovlstik. Det var Barnets Moder, som laa paa den fattige Seng.

»Er der noget, jeg kan hjælpe eder med?« sagde Ib. »Den lille fik mig fat, men jeg er selv fremmed her i Staden. Er her ingen Naboer eller nogen, jeg kan kalde paa?« — Og han løftede hendes Hoved.

Det var Christine fra Seis Hede.

I Aaringer var derhjemme i Jylland hendes Navn ikke blevet nævnet, det vilde have rørt op i Ibs stille Tankegang, og det var jo ikke heller godt, hvad Rygtet og Sandheden meldte, at de mange Penge, hendes Mand fik i Arv fra hans Forældre, havde gjort ham overmodig og vildsom; sin faste Stilling havde han opgivet, rejst et halvt Aar i fremmede Lande, kommet tilbage og gjort Gæld og dog flankeret; mer og mere hældede Vognen, og til sidst væltede den. De mange lystige Venner fra hans Bord sagde om ham, at han fortjente det, som det gik ham, han havde jo levet som en gal Mand. — Hans Lig var en Morgen fundet i Kanalen i Slotshaven.

Christine gik med Døden i sig; hendes yngste lille Barn, kun nogle Uger gammelt, baaret i Velstand, født i Elendighed, var alt i Graven, og nu var det saa vidt med Christine, at hun laa dødssyg, forladt, paa et usselt Kammer, usselt, som hun kunde have taalt det i sine unge Aar paa Seis Hede, men nu bedre vant, ret følte Elendigheden af. Det var hendes ældste lille Barn, ogsaa en lille Christine, der led Nød og Sult med hende, og som havde faaet Ib derop.

»Jeg er bange, jeg dør fra det stakkels Barn!« sukkede

hun, »hvor i Verden skal hun saa hen!« — Mere kunde hun ikke sige.

Og Ib fik igen en Svovlstik tændt og fandt en Stump Lys, den brændte og lyste i det usle Kammer.

Og Ib saa paa den lille Pige og tænkte paa Christine i unge Dage; for Christines Skyld kunde han være god mod dette Barn, som han ikke kendte. Den døende saa paa

ham, hendes Øjne blev større og større — kendte hun ham? Ikke vidste han det, ikke et Ord hørte han hende sige.

Og det var i Skoven ved Gudenaa, nær Seis Hede; Luften var graa, Lyngen stod uden Blomster, Vestens Storme drev det gule Løv fra Skoven ud i Aaen og hen over Heden, hvor Græstørvhuset stod, hvor fremmede Folk boede; men under Aasen, godt i Læ bag høje Træer stod det lille Hus, hvidtet og malet; inde i Stuen brændte i Kakkelovnen Klynetørvene, inde i Stuen var Solskin, der straalede fra to Barneøjne, Foraarets Lærkeslag lød i Talen fra dets røde, leende Mund; der var Liv og Lystighed, lille Christine var der;

hun sad paa Ibs Knæ; Ib var hende Fader og Moder, de vare borte, som Drømmen er det for Barnet og den voksne. Ib sad i det nette, pyntelige Hus, en velhavende Mand; den lille Piges Moder laa paa de fattiges Kirkegaard ved Kongens Kjøbenhavn.

Ib havde Penge paa Kistebunden, sagde de, Guld fra Muld, og han havde jo ogsaa lille Christine.

Klods-Hans.

UDE paa Landet var der en gammel Gaard, og i den var der en gammel Herremand, som havde to Sønner, der vare saa vittige, at det halve var nok; de vilde fri til Kongens Datter, og det turde de, for hun havde ladet kundgøre, at hun vilde tage til Mand den, hun fandt bedst kunde tale for sig.

De to forberedte sig nu i otte Dage, det var den længste Tid, de havde til det, men det var ogsaa nok, for de havde Forkundskaber, og de ere nyttige. Den ene kunde udenad hele det latinske Leksikon og Byens Avis for tre Aar, og det baade forfra og bagfra; den anden havde gjort sig bekendt med alle Lavsartiklerne og hvad hver Oldermand maatte vide; saa kunde han tale med om Staten, mente han, dernæst forstod han ogsaa at brodere Seler, for han var fin og fingernem.

»Jeg faar Kongedatteren!« sagde de begge to, og saa gav deres Fader dem hver en dejlig Hest; han, som kunde Leksikonet og Aviserne fik en kulsort, og han, som var oldermandsklog og broderede fik en mælkehvid, og saa smurte de sig i Mundvigene med Levertran, for at de kunde blive mere smidige. Alle Tjenestefolkene vare nede i Gaarden for at se dem stige

til Hest, i det samme kom den tredie Broder, for der var tre, men der var ingen, der regnede ham med som Broder, for han havde ikke saadan Lærdom som de to, og ham kaldte de bare Klods-Hans.

»Hvor skal I hen, siden I er i Stadstøjet?« spurgte han.

»Til Hove for at snakke os Kongedatteren til! har du ikke hørt, hvad Trommen gaar om over hele Landet?« og saa fortalte de ham det.

»Hille den, saa maa jeg nok med!« sagde Klods-Hans, og Brødrene lo ad ham og red af Sted.

»Fader, lad mig faa en Hest!« raabte Klods-Hans. »Jeg faar saadan en Lyst til at gifte mig. Ta'er hun mig, saa ta'er hun mig! og ta'er hun mig ikke, saa ta'er jeg hende alligevel!«

»Det er noget Snak!« sagde Faderen, »dig giver jeg ingen Hest. Du kan jo ikke tale! nej, Brødrene det er Stadskarle!«

»Maa jeg ingen Hest faa,« sagde Klods-Hans, »saa ta'er jeg Gedebukken, den er min egen, og den kan godt bære mig!« og saa satte han sig skrævs over Gedebukken, stak sine Hæle i Siden paa den og foer af Sted hen ad Landevejen, Huj! hvor det gik. »Her kommer jeg!« sagde Klods-Hans, og saa sang han, saa det skingrede efter.

Men Brødrene red ganske stille forud; de talte ikke et Ord, de maatte tænke over alle de gode Indfald, de vilde komme med, for det skulde nu være saa udspekuleret.

»Halehoj!« raabte Klods-Hans, »her kommer jeg! se hvad jeg fandt paa Landevejen!« og saa viste han dem en død Krage, han havde fundet.

»Klods!« sagde de, »hvad vil du med den?«

»Den vil jeg forære Kongedatteren!«

»Ja, gør du det!« sagde de, lo og red videre.

»Halehoj! her kommer jeg! se, hvad jeg nu har fundet, det finder man ikke hver Dag paa Landevejen!«

Og Brødrene vendte om igen for at se hvad det var. »Klods!« sagde de, »det er jo en gammel Træsko, som Overstykket er gaaet af! skal Kongedatteren ogsaa ha'e den?«

»Det skal hun!« sagde Klods-Hans; og Brødrene lo, og de red, og de kom langt forud.

»Halehoj! her er jeg!« raabte Klods-Hans; »nej, nu bliver det værre og værre! halehoj! det er mageløst!«

»Hvad har du nu fundet?« sagde Brødrene.

»Oh!« sagde Klods-Hans, »det er ikke til at tale om! hvor hun vil blive glad, Kongedatteren!«

»Uh!« sagde Brødrene, »det er jo Pludder, der er kastet lige op af Grøften!«

»Ja, det er det!« sagde Klods-Hans, »og det er den fineste Slags, man kan ikke holde paa den!« og saa fyldte han Lommen.

Men Brødrene red alt hvad Tøjet kunde holde, og saa kom de en hel Time forud og holdt ved Byens Port, og der fik Frierne Nummer, eftersom de kom, og bleve satte i Række, seks i hvert Geled og saa tæt, at de ikke kunde røre Armene, og det var nu meget godt, for ellers havde de sprættet Rygstykkerne op paa hverandre, bare fordi den ene stod foran den anden.

Alle Landets øvrige Indvaanere stod rundt om Slottet, lige op til Vinduerne, for at se Kongedatteren tage mod Frierne, og ligesom en af dem kom ind i Stuen, slog Talegaven Klik for ham.

»Duer ikke!« sagde Kongedatteren. »Væk!«

Nu kom den af Brødrene, som kunde Leksikonet, men det havde han rent glemt ved at staa i Række, og Gulvet knirkede, og Loftet var af Spejlglas, saa at han saa sig selv paa Hovedet, og ved hvert Vindue stod tre Skrivere og en Oldermand, der hver skrev op alt hvad der blev sagt, at det straks kunde komme i Avisen og sælges for to Skilling paa Hjørnet. Det var frygteligt, og saa havde de fyret saadan i Kakkelovnen, at den var rød i Tromlen.

»Det er en svær Varme, her er herinde!« sagde Frieren.

»Det er, fordi min Fader i Dag steger Hanekyllinger!« sagde Kongedatteren.

Bæ! der stod han, den Tale havde han ikke ventet; ikke ét Ord vidste han at sige, for noget morsomt vilde han have sagt. Bæ!

»Duer ikke!« sagde Kongedatteren. »Væk!« og saa maatte han af Sted. Nu kom den anden Broder.

»Her er en forfærdelig Hede!« sagde han.

»Ja, vi stege Hanekyllinger i Dag!« sagde Kongedatteren.

»Hvad be — hvad?« sagde han, og alle Skriverne skrev: Hvad be — hvad!

»Duer ikke!« sagde Kongedatteren. »Væk!«

Nu kom Klods-Hans, han red paa Gedebukken lige ind i Stuen. »Det var da en gloende Hede!« sagde han.

»Det er, fordi jeg steger Hanekyllinger!« sagde Kongedatteren.

»Det var jo rart det!« sagde Klods-Hans, »saa kan jeg vel faa en Krage stegt?«

»Det kan De meget godt!« sagde Kongedatteren, »men har De noget at stege den i, for jeg har hverken Potte eller Pande.«

»Men det har jeg!« sagde Klods-Hans. »Her er Kogetøj med Tinkrampe!« og saa trak han den gamle Træsko frem og satte Kragen midt i den.

»Det er til et helt Maaltid!« sagde Kongedatteren, »men hvor faa vi Dyppelse fra?«

»Den har jeg i Lommen!« sagde Klods-Hans. »Jeg har saa meget, jeg kan spilde af det!« og saa hældte han lidt Pludder af Lommen.

»Det kan jeg lide!« sagde Kongedatteren, »du kan da svare! og du kan tale, og dig vil jeg have til Mand! men veed du, at hvert Ord, vi sige og har sagt, skrives op og kommer i Morgen i Avisen? ved hvert Vindue ser du staa tre Skrivere og en gammel Oldermand, og Oldermanden er den værste, for han kan ikke forstaa!« og det sagde hun nu for at gøre ham bange. Og alle Skriverne vrinskede og slog en Blækklat paa Gulvet.

»Det er nok Herskabet!« sagde Klods-Hans, »saa maa jeg give Oldermanden det bedste!« og saa vendte han sine Lommer og gav ham Pluddren lige i Ansigtet.

»Det var fint gjort!« sagde Kongedatteren, »det kunde jeg ikke have gjort! men jeg skal nok lære det!« —

Og saa blev Klods-Hans Konge, fik en Kone og en Krone og sad paa en Trone, og det har vi lige ud af Oldermandens Avis — og den er ikke til at stole paa.

Flaskehalsen.

Inde i den snævre, krogede Gade, mellem flere fattige Huse, stod et Hus saa smalt og saa højt, opført af Bindingsværk, der havde givet sig i alle Ender og Kanter; fattige Folk boede her, og fattigst saa her ud paa Kvisten, hvor der uden for det lille Vindue hang i Solskinnet et gammelt, bulet Fuglebur, som ikke engang havde et ordentligt Fugleglas, men kun en omvendt Flaskehals med Prop i forneden og var fyldt med Vand. En gammel Pige stod ved det aabne Vindue, hun havde lige nu pyntet med Fuglegræs Buret, hvori en lille Irisk hoppede fra Pind til Pind og sang, saa det klang efter.

»Ja, du kan sagtens synge!« sagde Flaskehalsen, ja den sagde det ikke saaledes, som vi kunne sige det, for en Flaskehals kan ikke tale, men den tænkte det saadan inde i sig, som naar vi Mennesker tale indvendig. »Ja, du kan sagtens synge! du, som har dine hele Lemmer. Du skulde prøve, som jeg, at have mistet din Nederdel, kun at have Hals og Mund og det med Prop i, saaledes som jeg, saa sang du

ikke. Men det er da godt, at nogen er fornøjet! Jeg har ingen Grund til at synge, og jeg kan det heller ikke! det kunde jeg, den Gang jeg var hel Flaske, og man gned mig med en Prop; jeg blev kaldt den rigtige Lærke, den store Lærke; — og saa da jeg var med Bundtmagerens i Skoven, og Datteren blev forlovet — jo, det husker jeg, som om det var i Gaar; jeg har oplevet meget, naar jeg tænker mig om; jeg har været i Ild og Vand, nede i den sorte Jord og højere oppe end de fleste, og nu svæver jeg uden for Fugleburet i Luft og Solskin; det kunde nok være Umagen værd at høre min Historie, men jeg taler ikke højt om den, for jeg kan ikke.«

Og saa fortalte den inde i sig eller tænkte inde i sig selv sin Historie, der var mærkelig nok, og den lille Fugl sang lystelig sin Vise, og nede paa Gaden kørte man, og gik man, hver tænkte paa sit, eller tænkte slet ikke, men det gjorde Flaskehalsen.

Den huskede den flammende Smelteovn i Fabrikken, hvor den var blæst i Live; den huskede endnu, at den havde været ganske varm, set ind i den buldrende Ovn, dens Ophavshjem, og følt saadan Lyst til straks at springe lige ind i den igen, men at den lidt efter lidt, alt som den blev kølet af, fandt sig ret vel, hvor den var; den stod i Række med et helt Regiment af Brødre og Søstre, alle fra samme Ovn, men nogle vare blæste til Champagneflasker, andre til Ølflasker, og det gør en Forskel! Siden ude i Verden kan rigtignok en Ølflaske omfatte den kosteligste *Lacrymæ Christi* og en Champagneflaske være fyldt med Sværte, men hvad man er født til, ses dog paa Skabelonen, Adel bliver Adel, selv med Sværte i Livet.

Alle Flaskerne bleve snart pakkede ind, og vor Flaske med; da tænkte den ikke paa at ende som Flaskehals, tjenende sig op til Fugleglas, der altid er en hæderlig Tilværelse, saa er man dog noget! Den saa først igen Dagslyset, da den med de andre Kammerater blev pakket ud i Vinhandlerens Kælder og første Gang blev skyllet, det var en løjerlig Fornemmelse. Den laa nu tom og propløs, følte sig saa under-

lig flov, den savnede noget, men vidste ikke selv, hvad den savnede. Nu blev den fyldt med en god, herlig Vin, den fik Prop og blev lakket, der blev klistret udenpaa: »Prima Sort«, det var, ligesom den havde faaet første Eksamenskarakter, men Vinen var ogsaa god, og Flasken var god; er man ung, er man Lyriker! det sang og klang i den om hvad den slet ikke kendte: de grønne, solbelyste Bjerge, hvor Vinen gror, hvor de muntre Piger og lystige Svende synge og kysses; jo, det er dejligt at leve! Om alt det sang og klang det inde i Flasken ligesom inde i de unge Poeter, der tit heller ikke kende noget til det.

En Morgen blev den købt. Bundtmagerens Dreng skulde bringe en Flaske Vin af den bedste Slags; og den kom med i Madkurven hos Skinke, Ost og Pølse; der var det dejligste Smør, det fineste Brød; Bundtmagerens Datter selv pakkede det ind; hun var saa ung, saa smuk; de brune Øjne lo, der var et Smil om Munden, der sagde lige saa meget som Øjnene; hun havde fine, bløde Hænder, de vare saa hvide, dog var Hals og Bryst endnu hvidere, man saa straks, at hun var en af Byens smukkeste Piger og dog endnu ikke forlovet.

Og Madkurven stod paa hendes Skød, da Familien kørte ud i Skoven; Flaskehalsen stak frem mellem Snipperne af den hvide Dug; der var rødt Lak paa Proppen, og den saa lige ind i Pigebarnets Ansigt; den saa ogsaa paa den unge Styrmand, der sad ved Siden af hende; han var en Barndomsven, Portrætmalerens Søn; sin Styrmandseksamen havde han saa flink og hæderligt nylig taget og skulde i Morgen af Sted med Fartøj, langt bort til fremmede Lande; herom var talt meget ved Indpakningen, og medens der taltes herom, var der just ikke megen Fornøjelse at se i Øjne og om Mund hos Bundtmagerens smukke Datter.

De to unge Folk gik i den grønne Skov, de talte sammen —, hvad talte de om? Ja, det hørte Flasken ikke, den stod i Madkurven. Det varede forunderligt længe, før den blev taget frem, men da den saa blev det, var der ogsaa sket fornøjelige Ting, alle Øjne lo, ogsaa Bundtmagerens Datter lo, men hun talte mindre, og hendes Kinder blussede som to røde Roser.

Fader tog den fyldte Flaske og Proptrækkeren — ja, det er underligt saaledes første Gang at skulle trækkes op! Flaskehalsen havde aldrig siden kunnet glemme dette højtidelige Øjeblik, det havde ordentligt sagt Svup inde i den, da Proppen gik, og saa klukkede det, da Vinen strømmede ud i Glassene.

»De forlovedes Skaal!« sagde Fader, og hvert Glas blev tømt til Bunden, og den unge Styrmand kyssede sin smukke Brud.

»Lykke og Velsignelse!« sagde begge de gamle. Og den unge Mand fyldte endnu engang Glassene: »Hjemkomst og Bryllup i Dag et Aar!« raabte han, og da Glassene vare tømte,

tog han Flasken, løftede den højt i Vejret: »Du har været med paa den dejligste Dag i mit Liv, du skal ikke tjene nogen længer!«

Og han kastede den højt i Vejret. Da tænkte mindst Bundtmagerens Datter paa, at hun oftere skulde se den flyve, men det skulde hun; nu faldt den ned mellem de tætte Rør ved den lille Skovsø; Flaskehalsen huskede endnu saa lyslevende, hvorledes den laa der og tænkte efter. »Jeg gav dem Vin, og de give mig Sumpvand, men det er vel ment!« Den kunde ikke mere se de forlovede og de fornøjede gamle, men den hørte dem endnu længe juble og synge. Saa kom to smaa Bønderdrenge, kiggede ind i Rørene, saa Flasken og tog den, nu var den forsørget.

Hjemme i Skovhuset, hvor de boede, havde deres ældste Broder, som var Sømand, i Gaar været og sagt Farvel, da han skulde paa en af de større Rejser; Moder stod nu og pakkede ind et og andet, det Fader skulde gaa ind til Byen med i Aften, for endnu en Gang at se Sønnen før Afrejsen og give ham sin og Moders Hilsen. En lille Flaske med krydret Brændevin var lagt i Pakken, nu kom Drengene med en større, stærkere Flaske, den, de havde fundet; i den kunde der gaa mere end i den lille, og det var just saadan en god Snaps for en daarlig Mave; der var sat Hypericum paa. Det var ikke den røde Vin som før, Flasken fik, den fik de bitre Draaber, men de ere ogsaa gode — for Maven. Den ny Flaske og ikke den lille skulde med; — og saa kom Flasken igen paa Vandring, den kom om Bord til Peter Jensen, og det var netop paa det samme Skib, hvor den unge Styrmand var, men han saa ikke Flasken og havde heller ikke kendt den igen eller tænkt: det er den, hvoraf vi drak Forlovelsens og Hjemkomstens Skaal.

Der var rigtignok ikke længer Vin i den, men der var noget lige saa godt; den blev ogsaa altid, naar Peter Jensen tog den frem, af Kammeraterne kaldt »Apotekeren«; den skænkede den gode Medicin, den, der hjalp for Maven; og den hjalp, saa længe der var en Draabe i den. Det var en fornøjelig Tid, og Flasken sang, naar man strøg den med Proppen, den fik da Navn af den store Lærke, »Peter Jensens Lærke«.

Lang Tid var gaaet, den stod tom i en Krog, da skete det — ja, om det var paa Udrejsen eller Hjemrejsen, vidste Flasken ikke saa nøje, den havde ikke været i Land: da rejste sig en Storm; store Søer væltede sorte og tunge, de løftede og kastede Fartøjet; Masten knækkede, en Sø slog en Planke ind; Pumperne kunde ikke gøre mere Nytte; det var bælgmørk Nat; Skibet sank, men i det sidste Minut skrev den unge Styrmand paa et Blad: »I Jesu Navn! vi forlise!« han skrev sin Bruds Navn, sit og Skibets, stak Sedlen i en tom Flaske, der stod, pressede Proppen fast og kastede Flasken ud i det stormende Hav; han vidste ikke, at det var

den Flaske, hvoraf var skænket Glædens og Haabets Skaal for ham og hende; den gyngede nu paa Bølge med Hilsen og Dødsbud.

Skibet sank, Mandskabet sank, den fløj som en Fugl, den havde jo Hjerte, et Kærestebrev inde i sig. Og Solen stod op, og Solen gik ned, det var for Flasken at se ligesom i dens Begyndelses Tid den røde, glødende Ovn, den havde Længsel efter at flyve igen derind. Den fornam Havblik og ny Storme; ikke stødte den mod noget Klippestykke; ikke blev den slugt af nogen Haj; mer end Aar og Dag drev den om, snart mod Nord, snart mod Syd, som Strømningerne førte

den. Den var iøvrigt sin egen Herre, men det kan man ogsaa blive ked af.

Det beskrevne Blad, det sidste Farvel fra Brudgom til Brud vilde kun bringe Sorg, kom det engang i de rette Hænder, men hvor vare de Hænder, de, der havde skinnet saa hvide, da de bredte Dugen i det friske Græs, i den grønne Skov, paa Forlovelsens Dag? Hvor var Bundtmagerens Datter? Ja, hvor var Landet, og hvilket Land laa vel nærmest? Det vidste Flasken ikke; den drev, og den drev og var saa til sidst ogsaa ked af at drive, det var ikke dens Bestemmelse, men den drev alligevel, til endelig den naaede Land, et fremmed Land. Den forstod ikke et Ord af hvad der her blev talt, det var ikke det Tungemaal, den før havde hørt tale, og der gaar en meget tabt, naar man ikke forstaar Sproget.

Flasken blev tagen op og betragtet, Sedlen inde i den blev set, tagen ud, vendt og drejet, men de forstod ikke, hvad der var skrevet der, de begreb nok, at Flasken var kastet over Bord, og at der stod noget om det paa Papiret, men hvad stod der, det var Mærkeligheden, — og den blev puttet i Flasken igen, og denne stillet op i et stort Skab, i en stor Stue, i et stort Hus.

Hver Gang fremmede kom, blev Sedlen tagen frem, vendt og drejet, saa at Skriften, der kun var med Blyant, blev mer og mere ulæselig; til sidst kunde ingen mere se, at det var Bogstaver. Og Flasken stod endnu et Aar i Skabet, kom saa paa Loftet og blev skjult af Støv og Spindelvæv; da tænkte den paa bedre Dage, da den skænkede rød Vin i den friske Skov, og da den gyngede paa Bølgerne og havde en Hemmelighed at bære, et Brev, et Afskedssuk.

Og nu stod den paa Loftet i tyve Aar; den kunde have staaet længer, skulde ikke Huset have været bygget om. Taget blev revet af, Flasken set og omtalt, men den forstod ikke Sproget; det lærer man ikke af at staa paa Loftet, selv i tyve Aar. »Var jeg bleven nede i Stuen,« mente den rigtignok, »saa havde jeg nok lært det!«

Den blev nu vasket og skyllet, den kunde trænge til det; den følte sig ganske klar og gennemsigtig, den var ung igen paa sin gamle Alder, men Sedlen, den havde baaret paa, den var gaaet i Vasken.

Flasken fyldtes nu med Frøkorn, den kendte ikke det Slags; den blev tilproppet og svøbt vel ind, den saa hverken Lygte eller Lys, end sige Sol eller Maane, og noget skal man dog se, naar man gaar paa Rejser, mente Flasken, men den saa ikke noget, dog det vigtigste gjorde den — den rejste og kom hen, hvor den skulde, der blev den pakket ud.

»Hvor de der udenlands har gjort sig Ulejlighed med den!« blev der sagt, »og saa er den dog vel knækket!« men den var ikke knækket. Flasken forstod hvert evige Ord, der blev sagt, det var i det Tungemaal, den havde hørt ved Smelteovnen og hos Vinhandleren og i Skoven og paa Skibet, det eneste rigtige, gode, gamle Sprog, det man kunde forstaa; den var kommen

hjem til sit Land, den fik Velkomsthilsen! den var af bare Glæde nær sprungen dem ud af Hænderne, den mærkede knapt til, at Proppen kom af, og den selv blev rystet ud og sat ned i Kælderen for at blive gemt og glemt; Hjemmet er bedst, selv i Kælderen! det faldt den der aldrig ind at tænke over, hvor længe den laa der, den laa godt og det i Aaringer, saa kom der en Dag Folk herned, tog Flaskerne og den med.

Udenfor i Haven var gjort stor Stads; brændende Lamper hang i Guirlander, Papirslygter straalede som store Tulipaner i Transparent; det var ogsaa en dejlig Aften, Vejret stille og klart; Stjernerne skinnede saa blanke, og Nyet var tændt, egentlig saa man den hele runde Maane som en blaagraa Kugle med gylden Halvkant, det saa godt ud, for gode Øjne.

I de afsides Gange var ogsaa nogen Illumination i det mindste saa megen, at man kunde se at komme frem; der stod mellem Hækkerne opstillet Flasker, hver med et Lys i, der stod ogsaa Flasken, som vi kende, den der engang skulde ende som Flaskehals, som Fugleglas; den fandt i dette Øjeblik her alt saa mageløst dejligt, den var igen i det grønne, var igen med til Glæde og Fest, fornam Sang og Musik, Surren og Murren af de mange Mennesker, især fra den Kant af Haven, hvor Lamperne brændte, og Papirslygterne viste Kulører. Selv stod den vel i en afsides Gang, men just det havde noget for Tanken, Flasken stod og bar sit Lys, stod her til Nytte og Fornøjelse, og det er det rette; i en saadan Time glemmer man tyve Aar paa Loftet — og det er godt at glemme.

Tæt forbi den gik et enkelt Par, Arm i Arm, som Brudeparret ude i Skoven: Styrmanden og Bundtmagerens Datter; det var for Flasken, som om den levede det om igen. I Haven gik Gæster, og der gik Folk, som turde se paa dem og Stadsen, og mellem disse gik en gammel Pige, frændeløs, men ikke venneløs, hun tænkte netop paa det samme som Flasken, hun tænkte paa den grønne Skov og paa et ungt Brudepar, der kom hende meget ved, hun var Part deri, hun var Halvparten, det var i hendes lykkeligste Time, og den glemmer man aldrig, selv om man bliver nok saa gammel en

Jomfru. Men hun kendte ikke Flasken, og den kendte ikke hende, saaledes gaar man hinanden forbi i Verden — til man mødes igen, og det gjorde de to, de vare jo komne i By sammen.

Flasken kom fra Haven til Vinhandleren, blev igen fyldt med Vin og solgt til Luftskipperen, der næste Søndag skulde gaa op med Ballonen. Der var en Stimmel af Mennesker for at se til, der var Regimentsmusik og mange Tilberedelser, Flasken saa det fra en Kurv, hvori den laa ved en levende Kanin, der var ganske forknyt, idet den vidste, den skulde op med for at gaa ned med Faldskærm, Flasken vidste hverken om op eller ned, den saa, at Ballonen bovnede saa stor, saa stor, og da den ikke kunde blive større, begyndte den at løfte sig højere og højere, blive saa urolig, Tovene, der holdt den, skar man over, og den svævede med Luftskipperen, Kurven, Flasken og Kaninen; Musikken klang, og alle Mennesker raabte: Hurra!

»Det er løjerligt saadan at gaa til Vejrs!« tænkte Flasken, »det er en ny Sejlads; deroppe kan man da ikke løbe paa!«

Og mange Tusinde Mennesker saa efter Ballonen, og den gamle Jomfru saa ogsaa efter den; hun stod ved sit aabne Kvistvindue, hvor Buret hang med den lille Irisk, der den Gang ikke havde Vandglas, men maatte nøjes med en Kop. I Vinduet selv stod et Myrtetræ, der var flyttet lidt til Side for ikke at stødes ud, idet den gamle Pige bøjede sig frem for at se; og hun saa i Ballonen tydeligt Luftskipperen, der lod Kaninen gaa ned med Faldskærm og derpaa drak alle Menneskers Skaal og kastede saa Flasken højt i Luften; ikke tænkte hun paa, at hun havde set just den flyve højt for hende og hendes Ven paa Glædens Dag, i den grønne Skov, i Ungdoms Tid.

Flasken fik ikke Tid til at tænke, det kom den saa uventet med eet at være paa sit Livs Højdepunkt. Taarne og Tage laa dybt nede, Menneskene vare saa bitte smaa at se.

Nu sank den og det med en anderledes Fart end Kaninen; Flasken gjorde Kolbøtter i Luften, den følte sig saa ung, saa ellevild, den var halv fuld af Vinen, men ikke længe. Hvilken

Rejse! Solen skinnede paa Flasken, alle Mennesker saa efter den, Ballonen var alt langt borte, og snart var ogsaa Flasken borte, den faldt paa et af Tagene, og saa var den itu, men der var saadan en Flugt i Stumperne, at de ikke kunde blive liggende, de sprang, og de trillede, til de naaede ned i Gaarden og laa i endnu mindre Stykker, kun Flaskehalsen holdt, og den var som skaaren af med en Diamant.

»Den kunde godt bruges som Fugleglas!« sagde Kældermanden, men han havde selv hverken Fugl eller Bur, og det var for meget at anskaffe sig disse, fordi han nu havde Flaskehalsen, der kunde bruges som Glas; den gamle Jomfru paa Kvisten kunde have Brug for den, og saa kom Flaskehalsen derop, fik en Prop i sig, og hvad der før vendte op, kom nu ned, saaledes som det tit sker ved Forandringer, fik friskt Vand og blev hængt foran Buret til den lille Fugl, der sang, saa det klang efter.

»Ja, du kan sagtens synge!« var det, Flaskehalsen sagde, og den var jo mærkelig, den havde været i Ballonen — mere vidste man ikke af dens Historie. Nu hang den som Fugleglas, kunde høre Folk rumle og tumle nede paa Gaden, høre den gamle Piges Tale inde i Kamret: der var just Besøg, en jævnaldrende Veninde, de talte sammen — ikke om Flaskehalsen, men om Myrtetræet ved Vinduet.

»Du skal sandelig ikke kaste to Rigsdaler bort for en Brudebuket til din Datter!« sagde den gamle Pige, »du skal hos mig faa en nydelig en, fuld af Blomster! Ser du, hvor dejligt Træet staar. Ja, det er saamænd en Stikling af det Myrtetræ, du gav mig Dagen efter min Forlovelsesdag, det, jeg selv skulde, naar Aaret var omme, tage mig min Brudebuket af, men den Dag kom ikke! de Øjne bleve lukkede, som skulde have lyst for mig til Glæde og Velsignelse i dette Liv. Paa Havsens Bund sover han sødt, den Englesjæl! — Træet blev et gammelt Træ, men jeg blev endnu ældre, og da Træet sygnede hen, tog jeg den sidste friske Gren, satte den i Jorden, og Grenen er nu bleven saadant et stort Træ og kommer saa dog til sidst til Bryllupsstads, bliver Brudebuket for din Datter!«

Og der stod Taarer i den gamle Piges Øjne; hun talte om sin Ungdoms Ven, om Forlovelsen i Skoven; hun tænkte paa Skaalen, der blev drukket, tænkte paa det første Kys, — men det sagde hun ikke, hun var jo en gammel Pige; hun tænkte paa saa meget, men tænkte slet ikke paa, at lige uden for hendes Vindue var endnu et Minde fra hin Tid, Halsen af den Flaske, der sagde Svup, da Proppen knaldede af til Skaalen. Men Flaskehalsen kendte heller ikke hende, for den hørte ikke efter hvad hun fortalte — dels og formedelst, at den tænkte alene paa sig selv.

Suppe paa en Pølsepind.

I.

Suppe paa en Pølsepind.

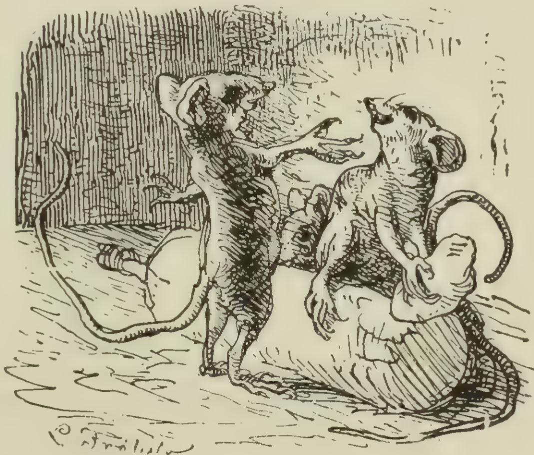
»Det var en udmærket Middag i Gaar!« sagde en gammel Hunmus til en, der ikke havde været med ved det Gilde. »Jeg sad Nummer en og tyve fra den gamle Musekonge; det er ikke saa ringe endda! Skal jeg nu sige Dem Anretningerne, de vare meget godt satte sammen! muggent Brød, Flæskesvær, Tællelys og Pølse, — og saa det samme forfra igen; det var saa godt, som om vi fik to Maaltider. Der var en behagelig Stemning og gemytligt Vrøvl som i en Familiekreds; ikke det mindste blev der levnet uden Pølsepindene; dem talte vi saa om, og da kom det for, at lave Suppe paa en Pølsepind; hørt herom havde jo enhver, men ingen havde smagt den Suppe, end sige forstod at lave den. Der blev udbragt en nydelig Skaal for Opfinderen, han fortjente at være Fattigforstander! var det ikke vittigt? Og den gamle Musekonge rejste sig op og lovede, at den af de unge Mus, der kunde lave omtalte Suppe mest velsmagende, skulde blive hans Dronning, Aar og Dag skulde de have Betænkningstid.«

»Det var ikke saa galt endda!« sagde den anden Mus; »men hvorledes laver man den Suppe?«

»Ja, hvorledes laver man den?« det spurgte de ogsaa om, alle Hunmusene, de unge og de gamle. Alle vilde de gerne

være Dronning, men nødig vilde de have Ulejligheden med at gaa ud i den vide Verden for at lære det, og det blev nok nødvendigt! men det er da heller ikke givet enhver at forlade Familie og de gamle Krinkelkroge; ude gaar man ikke hver Dag paa Osteskorpe og lugter Flæskesvær, nej, sulte kan man komme til, ja maaske blive levende ædt af en Kat.

Disse Tanker var det nok ogsaa, som skræmmede de fleste fra at drage ud paa Kundskab; der fremstillede sig til Afrejse kun fire Mus, unge og vævre, men fattige; de vilde gaa

hver til et af Verdens fire Hjørner, saa kom det an paa, hvem Lykken fulgte; hver af dem tog en Pølsepind med sig, for at huske hvad de rejste for; den skulde være deres Vandrestav.

Først i Maj drog de bort, og først i Maj, Aaret efter, kom de tilbage, men kun de tre, den fjerde meldte sig ikke, lod ikke høre fra sig, og nu var det Afgørelsens Dag.

»Der skal nu altid hænge noget sørgeligt ved ens bedste Fornøjelse!« sagde Musekongen, men gav Ordre til at indbyde alle Mus i mange Miles Omkreds; de skulde samles i Køkkenet; de tre Rejse-Mus stod i Række og alene; for den fjerde, som manglede, var stillet en Pølsepind med sort Flor om. Ingen turde sige sin Mening, før de tre havde talt, og Musekongen havde sagt, hvad der videre skulde siges.

Nu faa vi at høre!

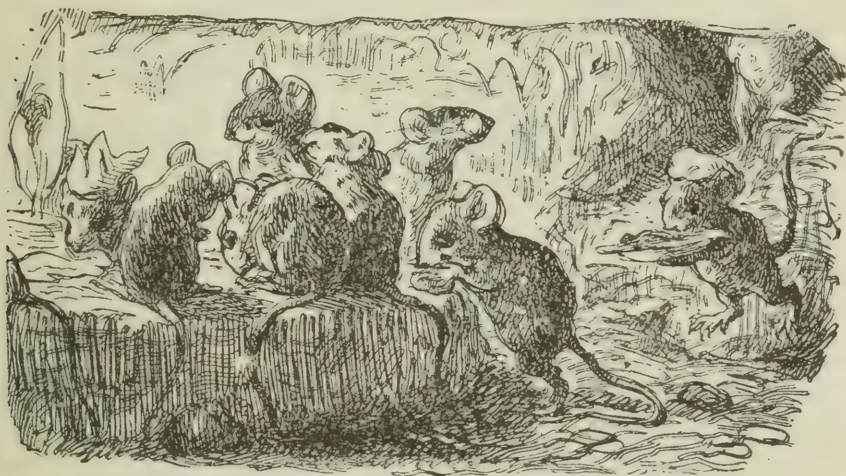
II.

Hvad den første lille Mus havde set og lært paa Rejsen.

»Da jeg drog ud i den vide Verden,« sagde den lille Mus, »troede jeg, som saa mange i min Alder, at jeg havde slugt al Verdens Visdom, men det har man ikke, der hører Aar og Dag dertil, før det sker. Jeg gik straks til Søs; jeg gik med et Skib, som skulde Nord paa; jeg havde hørt, at paa Havet maatte Kokken forstaa at hjælpe sig, men det er let at hjælpe sig, naar man har fuldt op med Flæskesider, Saltmadstønder og oret Mel; man lever delikat! men man lærer ikke noget,

der kan bringe Suppe af en Pølsepind. Vi sejlede mange Nætter og Dage, vi havde det med Slingren og med vaadt. Da vi saa kom, hvorhen vi skulde, saa forlod jeg Fartøjet; det var højt oppe i Norden.

Det er underligt at komme hjemme fra sin egen Krinkelkrog, gaa med Skib, der ogsaa er et Slags Krinkelkrog, og saa pludselig være over hundrede Mile borte og staa i et fremmed Land. Der var vildsomme Skove med Gran og Birk, de duftede saa stærkt! jeg holder ikke af det! de vilde Urter lugtede saa krydrede, jeg nøs, jeg tænkte paa Pølse. Der var

store Skovsøer, Vandet saa klart ud nærved, men set i Afstand, sort som Blæk; der flød hvide Svaner, jeg antog dem for Skum, saa stille laa de, men jeg saa dem flyve, og jeg saa dem gaa, saa kendte jeg dem; de høre til Gaasens Slægt, ser man nok paa Gangen, ingen kan fornægte sit Familieskab! jeg holdt mig til mit Slags, jeg sluttede mig til Skov- og Markmusene, der iøvrigt vide grumme lidet, især hvad Traktement angaar, og det var jo det, at jeg rejste udenlands for. At det kunde tænkes at lave Suppe paa en Pølsepind, var dem en saa overordentlig Tanke, at den gik straks gennem hele Skoven, men at den Opgave kunde løses, henregnede de til Umulighed; mindst tænkte jeg da, at jeg her, og det endnu den samme Nat, skulde blive indviet i Lavningen. Det var Midsommer,

derfor duftede Skoven saa stærkt, sagde de, derfor vare Urterne saa krydrede, Søerne saa klare og dog saa mørke med de hvide Svaner paa. I Skovkanten, mellem tre, fire Huse, var rejst en Stang, høj som en Stormast, og øverst paa den hang Kranse og Baand, det var Majstangen; Piger og Karle dansede rundt om den og sang dertil omkap med Spillemandens Violin. Det gik lystigt til ved Solnedgang og i Maaneskin, men jeg tog ikke med, hvad skal en lille Mus paa Skovbal! jeg sad i det bløde Mos og holdt paa min Pølsepind. Maanen skinnede

især paa een Plet, hvor der var et Træ med et Mos, saa fint, ja, jeg tør sige saa fint som Musekongens Skind, men det havde en grøn Farve, saa at det var en Velgerning for Øjnene. Da kom der lige med eet opmarcherende de yndigste smaa Personer, ikke større, end at de kunde naa mig til Knæet, de saa ud som Mennesker, men de vare bedre proportionerede, de kaldte sig Alfer og havde fine Klæder af Blomsterblade med Flue- og Myggevinge-Besætning, slet ikke galt. Det var straks, som om de søgte efter noget, jeg vidste ikke hvad, men saa kom der et Par Stykker hen til mig, den fornemste af dem pegede paa min Pølsepind og sagde: »»Det er netop saadan

en, vi bruge! den er tilskaaren, den er udmærket!«« og han blev mer og mer henrykt, idet han saa paa min Vandrestav.

»»Nok laane, men ikke beholde!«« sagde jeg.

»»Ikke beholde!«« sagde de alle sammen, tog om Pølsepinden, som jeg slap, og de dansede med den hen til den fine Mosplet, rejste Pølsepinden der, midt i det grønne. De vilde ogsaa have en Majstang, og den, de nu havde, var jo ogsaa for dem, som skaaren dertil. Nu blev den pyntet; ja, da fik den Syn!

Smaa Edderkopper spandt Guldtraad om den, ophængte vajende Slør og Faner, saa fine vævede, saa snehvide blegede i Maaneskin, at det skar mig i mine Øjne; de tog Farver af Sommerfuglens Vinger og dryssede paa de hvide Lin, og der skinnede Blomster og Diamanter, jeg kendte ikke igen mer min Pølsepind; saadan en Majstang, som den var bleven, fandtes der vist ikke Mage til i Verden. Og nu først kom det rigtige store Alfeselskab, det var ganske uden Klæder, finere kunde det ikke være, og jeg blev indbudt til at se paa Stadsen, men i Afstand, for jeg var dem for stor.

Nu begyndte der et Spil! det var, som om tusinde Glasklokker klang, saa fuldt og stærkt; jeg troede, det var Svanerne, der sang, ja, jeg syntes, at jeg ogsaa kunde høre Gøg og Drossel, det var til sidst, som om hele Skoven klang med, der var Børnestemmer, Klokkeklang og Fuglesang, de yndigste Melodier, og al den Dejlighed klang ud fra Alfernes Majstang, den var et helt Klokkespil, og det var min Pølsepind. Saa meget havde jeg aldrig troet, at der kunde komme ud af den, men det kommer nok an paa, hvilke Hænder den kommer i. Jeg blev virkelig saa bevæget; jeg græd, som en lille Mus kan græde, af bare Fornøjelse.

Natten var alt for kort! men den er nu ikke længere paa den Tid deroppe. I Dagningen kom der en Luftning, Vandspejlet paa Skovsøen krusedes, alle de fine, svævende Slør og Faner fløj hen i Luften; de gyngende Kiosker af Spindelvæv, Hængebroer og Balustrader, hvad de nu hedde, der vare rejste fra Blad til Blad, fløj som ingenting; seks Alfer kom og bragte mig min Pølsepind, idet de spurgte, om jeg havde noget Ønske,

de kunde opfylde; da bad jeg dem sige mig, hvorledes man laver Suppe paa en Pølsepind.

»»Hvorledes vi bære os ad!«« sagde den fornemste og lo, »»ja, det har du da nylig set! Du kendte vel knap igen din Pølsepind!««

»»De mene paa den Maade!«« sagde jeg og fortalte ligefrem, hvorfor jeg var paa Rejse, og hvad man hjemme ventede sig af denne. »»Hvad Gavn,«« spurgte jeg, »»har Musekongen og hele vort mægtige Rige af, at jeg har set denne Dejlighed! jeg kan ikke ryste den ud af Pølsepinden og sige: se, her er Pinden, nu kommer Suppen! det var jo altid dog et Slags Anretning, naar man var mæt!««

Da dyppede Alfen sin lille Finger ned i en blaa Viol og sagde til mig: »»Pas paa! jeg bestryger din Vandrestav, og naar du saa kommer hjem til Musekongens Slot, rør da med Staven ved din Konges varme Bryst, saa springer der Violer ud om den hele Stav og det selv i den koldeste Vintertid. Se, der har du da noget hjem og endnu lidt til!«« men før den lille Mus sagde hvad dette lidt var, vendte hun sin Stav mod Kongens Bryst, og virkeligt, der sprang frem den dejligste Buket Blomster, der duftede saa stærkt, at Musekongen befalede, at de Mus, som stod nærmest Skorstenen, straks skulde stikke deres Haler ind i Ilden, at man kunde faa lidt sveden Luft, for den Violduft var ikke til at holde ud, det var ikke det Slags, man holdt af.

»Men hvad var det lidt til, du talte om!« spurgte Musekongen.

»Ja,« sagde den lille Mus, »det er det, som man nok kalder Effekten!« og saa vendte hun Pølsepinden, og da var der ingen Blomster mer, hun holdt kun den nøgne Pind, og den løftede hun ligesom en Taktstok.

»»Violer er for Synet, Lugten og Følelsen,«« sagde Alfen mig, »men der er endnu tilbage for Hørelsen og Smagen!« Og saa slog hun Takt; det var Musik, ikke som den klang i Skoven ved Alfernes Fest, nej, som den kan høres i Køkkenet. Naa, det var en Laven! Det kom med eet, ligesom om Vinden susede gennem alle Skorstensrør; Kedler og Potter kogte over,

Ildskuffen dundrede paa Messingkedlen, og saa, lige med eet, blev det stille; man hørte Tekedlens dæmpede Sang, saa underlig, man forstod slet ikke, om den holdt op eller begyndte; og den lille Potte kogte, og den store Potte kogte, den ene brød sig ikke om den anden, det var, som om der ikke var Tanke i Potten. Og den lille Mus svingede sin Taktstok vildere og vildere, — Potterne skummede, boblede, kogte over, Vinden susede, Skorstenen peb — hu ha; det blev saa forfærdeligt, at den lille Mus selv tabte Stokken.

»Det var en svær Suppe!« sagde den gamle Musekonge, »kommer nu ikke Anretningen!«

»Det var det hele,« sagde den lille Mus og nejede.

»Det hele! ja, lad os saa høre hvad den næste har at sige!« sagde Musekongen.

III.

Hvad den anden lille Mus vidste at fortælle.

»Jeg er født i Slotsbiblioteket,« sagde den anden Mus, »jeg og flere af min Familie der har aldrig kendt den Lykke at komme i Spisestuen, end sige i Spisekamret; først da jeg rejste og nu i Dag her, saa jeg et Køkken. Vi led virkelig tit Sult paa Biblioteket, men vi fik mange Kundskaber. Derop naaede til os Rygtet om den kongelige Pris, der var udsat for at lave Suppe paa en Pølsepind, og da var det min gamle Bedstemoder, der trak frem et Manuskript; hun kunde ikke læse det, men hun havde hørt det læse, deri stod: »»Er man en Digter, saa kan man koge Suppe paa en Pølsepind.«« Hun spurgte mig, om jeg var en Digter. Jeg vidste mig fri, og hun sagde, at saa maatte jeg gaa og se til at blive det; men hvad udfordres dertil, spurgte jeg, for det var mig lige saa vanskeligt at udfinde som at lave Suppen; men Bedstemoder havde hørt Læsning; hun sagde, at der var tre Hoveddele nødvendige: »»Forstand, Fantasi og Følelse! kan du gaa og faa dem ind i dig, saa er du Digter, og saa kommer du nok ud af det med Pølsepinden.««

Og saa gik jeg Vester paa ud i den vide Verden for at blive Digter.

Forstand, vidste jeg, er i enhver Ting det vigtigste, de to andre Dele have ikke den Agtelse! saa gik jeg altsaa først ud efter Forstanden; ja, hvor bor den? Gak til Myren og bliv vis! har en stor Konge i Jødeland sagt, det vidste jeg fra Biblioteket, og jeg standsede ikke, før jeg kom til den første store Myretue, der lagde jeg mig paa Lur for at blive vis.

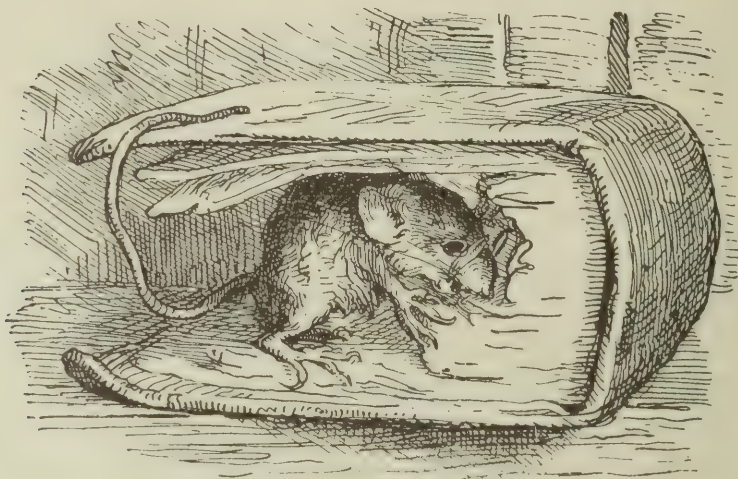
Det er et meget respektabelt Folkefærd Myrerne, de ere bare Forstand, alt hos dem er som et rigtigtgjort Regnestykke, det gaar op. At arbejde og at lægge Æg, sige de, er at leve i Tiden og sørge for Eftertiden, og det gøre de da. De dele sig i de rene Myrer og i de skidne; Rangen bestaar i et Nummer, Myredronningen er Nummer eet, og hendes Mening er den eneste rigtige, hun har slugt al Visdom, og det var af Vigtighed for mig at vide. Hun sagde saa meget, det var saa klogt, at jeg syntes, det var dumt. Hun sagde, at deres Tue var det højeste i denne Verden, men tæt ved Tuen stod et Træ, det var højere, meget højere, det kunde ikke benægtes, og saa talte man ikke derom; en Aften havde en Myre forvildet sig derhen, krøbet op ad Stammen, ikke til Kronen engang, men dog højere, end nogen Myre før var kommen, og da den vendte om og fandt hjem, fortalte den i Tuen om noget langt højere udenfor, men det havde alle Myrerne fundet fornærmeligt mod hele Samfundet, og saa blev Myren dømt til Mundkurv og vedvarende Ensomhed; men kort Tid efter kom en anden Myre til Træet og gjorde samme Rejse og Opdagelse, og den talte derom, som man sagde, med Besindighed og Utydelighed, og da den dertil var en agtet Myre, en af de rene, saa troede man den, og da den døde, satte de en Æggeskal for den, som Monument, for de agtede Videnskaber. Jeg saa,« sagde den lille Mus, »at Myrerne idelig løb med deres Æg paa Ryggen; een af dem tabte sit, hun havde stor Anstrengelse med at faa det op igen, men det vilde ikke lykkes, da kom der to andre og hjalp til af alle Kræfter, saa at de nær havde tabt deres egne Æg, men saa lod de øjeblikkelig igen være, for man er sig selv nærmest; og Myredronningen

sagde derom, at her var vist Hjerte og Forstand. »»De to stille os Myrer øverst blandt Fornuftvæsnerne. Forstanden maa og bør være den overvejende, og jeg har den største!«« og saa rejste hun sig paa de bageste Ben, hun var saa kendelig, — jeg kunde ikke tage Fejl; og jeg slugte hende. Gak til Myren og bliv vis! nu havde jeg Dronningen!

Jeg gik nu nærmere hen til det omtalte store Træ, det var en Eg, den havde høj Stamme, mægtig Krone og var meget gammel; jeg vidste, at her boede en levende Skabning, en Kvinde, Dryade kaldes hun, fødes med Træet og dør med det; jeg havde hørt derom paa Biblioteket; nu saa jeg saadant et Træ, saa saadan en Egepige; hun gav et forfærdeligt Skrig, da hun saa mig saa nær; hun var som alle Fruentimmer meget angst for Mus, men hun havde da ogsaa mere Aarsag end de andre, for jeg kunde gnave Træet over, og ved det hang jo hendes Liv. Jeg talte til hende venligt og inderligt, gav hende Mod, og hun tog mig paa sin fine Haand, og da hun fik at vide, hvorfor jeg var gaaet ud i den vide Verden, lovede hun, at jeg skulde maaske allerede samme Aften erholde een af de to Skatte, jeg endnu søgte om. Hun fortalte mig, at Fantasus var hendes meget gode Ven, at han var saa dejlig som Kærlighedsguden, og at han mangen Stund her tog Hvile under Træets løvfulde Grene, der da susede endnu stærkere hen over dem begge to; han kaldte hende sin Dryade, sagde hun, Træet sit Træ, den knudrede, mægtige, skønne Eg var just efter hans Sind, Rødderne bredte sig dybt og fast ned i Jorden, Stammen og Kronen løftede sig højt i den friske Luft og kendte den fygende Sne, de skarpe Vinde og det varme Solskin, som det skal kendes. Ja, saadan talte hun: »»Fuglene synge deroppe og fortælle om de fremmede Lande! og paa den eneste udgaaede Gren har Storken bygget Rede, det pynter godt, og man faar lidt at høre fra Pyramidernes Land. Alt det kan Fantasus godt lide, det er ham ikke engang nok, jeg selv maa fortælle for ham om Livet i Skoven fra jeg var lille, og Træet var spædt, saa at en Nælde kunde skjule det, og indtil nu, det er blevet saa stort og mægtigt. Sid du nu henne under Skovmærkerne og pas vel

paa, jeg skal, naar Fantasus kommer, nok finde Lejlighed til at knibe ham i Vingen og ruske en lille Fjer af, tag den, en bedre fik ingen Digter; — saa har du nok!««

Og Fantasus kom, Fjeren blev reven af, og jeg greb den,« sagde den lille Mus, »jeg holdt den i Vand, til den blev blød! — den var endnu saa svær at fordøje, men jeg fik den gnavet op! Det er slet ikke let at gnave sig til Digter, der er saa meget, man maa tage i sig. Nu havde jeg da de to, Forstand og Fantasi, og ved dem vidste jeg nu, den tredie Ting var at finde paa Biblioteket, idet en stor Mand har sagt og skrevet, at der gives Romaner, som alene ere til for at befri Menneskene

fra de overflødige Taarer, altsaa ere et Slags Svamp til at optage Følelser i. Jeg huskede paa et Par af disse Bøger, de havde altid set mig ganske appetitlige ud, de vare saa læste, saa fedtede, de maatte have optaget i sig et uendeligt Væld.

Jeg gik hjem i Biblioteket, aad straks saa godt som en hel Roman, det vil sige det bløde, det egentlige, derimod Skorpen, Bindet lod jeg ligge. Da jeg nu havde fordøjet den og een til, fornam jeg allerede, hvorledes det rørte sig inden i mig, jeg aad lidt af den tredie, og saa var jeg Digter, det sagde jeg mig selv, og det sagde de andre med; jeg havde Hovedpine, Indvoldspine, jeg veed ikke alle de Piner, jeg havde; jeg tænkte nu over, hvilke Historier, der maatte kunne

sættes i Forbindelse med en Pølsepind, og saa fik jeg saa mange Pinde i min Tanke. Myredronningen har haft en ualmindelig Forstand; jeg huskede paa Manden, der tog en hvid Pind i Munden, og saa var baade han og Pinden usynlig; jeg tænkte paa gammelt Øl med en Pind i, staa paa Pinde, at sætte en Pind for og saa Pinden til ens Ligkiste. Alle mine Tanker gik op i Pinde! og om dem maatte der kunne digtes, naar man er en Digter, og det er jeg, det har jeg slidt mig til! Jeg vil saaledes hver Dag i Ugen kunne opvarte Dem med en Pind, en Historie, — ja det er min Suppe!«

»Lad os saa høre den tredie!« sagde Musekongen.

»Pi! pi!« sagde det i Køkkendøren, og en lille Mus, det var den fjerde af dem, den, de troede død, pilede ind; den løb Pølsepinden med det sorte Flor paa over Ende, den havde løbet Nat og Dag, den var gaaet paa Jernbane med Godstog, som den fandt Lejlighed til, og dog var den næsten kommen for silde; den trængte sig frem, saa forpjusket ud, havde tabt sin Pølsepind, men ikke Mælet, den talte lige straks, ligesom om man kun ventede paa den, kun vilde høre paa den, alt andet i Verden kom ikke Verden ved; den talte straks, talte sig ud; den kom saa uventet, at ingen fik Tid til at opholde sig over den og over dens Tale, medens den talte. Nu skal vi høre!

IV.

Hvad den fjerde Mus, som talte før den tredie havde talt, vidste at fortælle.

»Jeg gik straks til den største Stad,« sagde den, »Navnet husker jeg ikke, jeg husker ikke godt Navne. Jeg kom fra Jernbanen med konfiskeret Gods paa Raadstuen, og der løb jeg til Slutteren; han talte om sine Fanger, især om een, der havde talt ubesindige Ord, og om dem var igen blevet talt og talt, læst og paaskrevet; »»det hele er Suppe paa en Pølsepind!«« sagde han, »»men den Suppe kan koste ham hans Knap!«« det gav mig Interesse for den fangne,« sagde den lille Mus, »og jeg tog Lejligheden i Agt og slap ind til ham;

der er altid bag lukkede Døre et Musehul! Han saa bleg ud, havde et stort Skæg og store, skinnende Øjne. Lampen osede, og Væggene vare vante dertil, de bleve ikke sortere. Fangen ridsede baade Billeder og Vers, med hvidt paa sort, jeg læste dem ikke. Jeg tror, han kedede sig; jeg var en velkommen Gæst. Han lokkede mig med Brødsmuler, med Fløjten og milde Ord; han var saa glad ved mig; jeg fik Tillid til ham, og saa bleve vi Venner. Han delte med mig Brød og Vand, gav mig Ost og Pølse; jeg levede flot; men det var dog især den gode Omgang, maa jeg sige, som holdt mig. Han lod mig løbe paa sin Haand og Arm, helt op i Ærmet; han lod mig krybe i sit Skæg, kaldte mig sin lille Ven; jeg fik ham ordentlig kær; saadant noget er nok gensidigt! Jeg glemte mit Ærinde ude i den vide Verden, glemte min Pølsepind i en Sprække af Gulvet, der ligger den endnu. Jeg vilde blive, hvor jeg var; gik jeg bort, da havde jo den stakkels Fange slet ingen, og det er for lidt i denne Verden! Jeg blev, han blev ikke! han talte til mig saa sørgeligt den sidste Gang, gav mig dobbelt saa meget Brød og Osteskorpe, kyssede saa paa sine Fingre ad mig; han gik og kom aldrig mere. Jeg kender ikke hans Historie. »»Suppe paa en Pølsepind!«« sagde Slutteren, og til ham gik jeg, men ham skulde jeg ikke have troet; han tog mig vel paa sin Haand, men han satte mig i Bur, i Trædemølle; det er voldsomt! man løber og løber, lige langt kommer man og er kun til Grin!

Slutterens Barnebarn var en yndig lille en, med guldgult, krøllet Haar, Øjne saa glade og en Mund, der lo. »»Stakkels lille Mus!«« sagde hun, kiggede ind i mit fæle Bur, trak Jernpinden fra — og jeg sprang ned i Vindueskarmen og ud i Tagrenden. Fri, fri! det alene tænkte jeg paa og ikke Rejsens Maal!

Det var mørkt, det var mod Nattetider, jeg tog Herberg i et gammelt Taarn; der boede en Vægter og en Ugle; jeg troede ingen af dem, mindst Uglen; den ligner en Kat og har den store Fejl, at den æder Mus; men man kan tage Fejl, og det gjorde jeg; det var en respektabel, overmaade dannet, gammel Ugle, hun vidste mere end Vægteren og lige saa meget

som jeg; Ugleungerne gjorde Ophævelser over enhver Ting; »»lav ikke Suppe paa en Pølsepind!«« sagde hun, det var det allerhaardeste, hun kunde sige her, hun havde saa megen Inderlighed for sin egen Familie. Jeg fik saadan en Tillid til hende, at jeg sagde Pip fra Sprækken, hvor jeg sad; den Tiltro syntes hun godt om og forsikrede mig, at jeg skulde være i hendes Beskyttelse; intet Dyr skulde faa Lov at gøre mig Fortræd, det vilde hun selv gøre til Vinter, naar der blev Trang paa Kosten.

Hun var klog i et og alt; hun beviste mig, at Vægteren ikke kunde tude uden i et Horn, som hang løst ved ham; »»Han bilder sig forfærdeligt ind deraf, tror, han er Ugle i Taarnet! Stort skal det være, men lidt er det! Suppe paa en Pølsepind!«« Jeg bad hende om at faa Opskriften, og saa forklarede hun mig det: »»Suppe paa en Pølsepind er kun en menneskelig Talemaade og forstaas paa forskellig Maade, og enhver tror, sin er den rigtigste; men det hele er egentlig ikke noget!««

»»Ikke noget!«« sagde jeg. Det slog mig! Sandheden er ikke altid behagelig, men Sandheden er det højeste! det sagde ogsaa den gamle Ugle. Jeg tænkte derover og indsaa, at naar jeg bragte det højeste, saa bragte jeg meget mere end Suppe paa en Pølsepind. Og saa skyndte jeg mig af Sted for at komme endnu i rette Tid hjem og bringe det højeste og bedste: Sandheden. Musene ere et oplyst Folkefærd, og Musekongen er over dem allesammen. Han er i Stand til at gøre mig til Dronning for Sandhedens Skyld.«

»Din Sandhed er Løgn!« sagde den Mus, som endnu ikke havde faaet Lov at tale. »Jeg kan lave Suppen, og det skal jeg.«

V.

Hvorledes den blev lavet.

»Jeg har ikke rejst,« sagde den tredie Mus, »jeg blev i Landet, det er det rigtige! man behøver ikke at rejse, man kan faa alt lige saa godt her. Jeg blev! jeg har ikke lært

mit af overnaturlige Væsner, ikke ædt mig det til eller talt med Ugler. Jeg har mit ved Selvtænkning. Vil De nu bare faa Kedlen sat paa, fyldt Vand i, helt op, gør Ild under! lad det brænde, faa Vandet i Kog, det maa skrupkoge! kast nu Pinden i! Vil derpaa Musekongen behage at stikke Halen ned i det skrupkogende og røre om! jo længere han rører, desto kraftigere bliver Suppen; det koster ikke noget! der behøves ingen Tilsætninger, — kun røre om!«

»Kan en anden ikke gøre det?« spurgte Musekongen.

»Nej,« sagde Musen, »den Kraft er kun i Musekongens Hale!«

Og Vandet skrupkogte, og Musekongen stillede sig tæt ved, det var næsten farligt, og han stak Halen ud, saaledes som Musene gøre i Mælkestuen, naar de skumme Fløden af et Fad

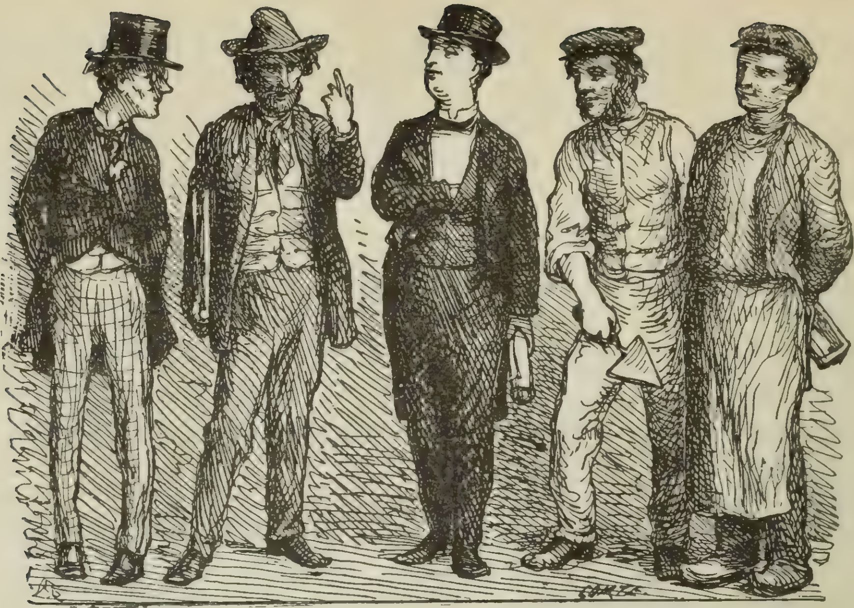
og derpaa slikke Halen, men han fik sin kun ind i den varme Damp, saa sprang han straks ned:

»Naturligvis, du er min Dronning!« sagde han, »Suppen ville vi vente med til vort Guldbryllup, saa har de fattige i mit Rige noget at glæde sig til og en lang Glæde!«

Og saa holdt de Bryllup; men flere af Musene, da de kom hjem, sagde: »Man kunde da ikke kalde det Suppe paa en Pølsepind, det var snarere Suppe paa en Musehale!« — Et og andet af hvad der blev fortalt, fandt de var ganske godt givet, men det hele kunde været anderledes! »Jeg vilde nu have fortalt saaledes og saaledes — —!«

Det var Kritikken, og den er altid saa klog — bag efter.

Og den Historie gik Verden rundt, Meningerne om den vare delte, men Historien selv blev hel; og det er det rigtigste i stort og smaat, i Suppe paa en Pølsepind; man maa bare ikke vente Tak for den!

Noget.

»Jeg vil være noget!« sagde den ældste af fem Brødre, »jeg vil være til Nytte i Verden; lad det være nok saa ringe en Stilling, kun at det er godt, det, jeg udretter, saa er det noget. Jeg vil lave Mursten, dem kan man ikke undvære! saa har jeg dog gjort noget!«

»Men noget alt for lidt!« sagde den anden Broder, »det, du gør, er saa godt som ingenting; det er Haandlangerarbejde, kan udrettes ved Maskine. Nej, saa heller blive Murer, det er dog noget, det vil jeg være. Det er en Stand! ved den kommer man ind under Lavene, bliver Borger, har sin egen Fane og sin egen Kro; ja, gaar det godt, kan jeg holde Svende, bliver kaldt Mester, og min Kone bliver Mesterinde; det er noget!«

»Det er slet ingenting!« sagde den tredie, »det er udenfor Klasserne, og der er mange Klasser i en By, langt over Mesters! Du kan være en brav Mand, men du er som Mester dog kun hvad man kalder »simpel«! nej, saa veed jeg noget bedre! jeg vil være Bygmester, træde ind paa det kunstneriske, det tæn-

kende, komme op til de højerestaaende i Aandens Rige; vel maa jeg begynde nede fra, ja, jeg kan gerne sige det lige rent ud: jeg maa begynde som Tømmerdreng, gaa med Kasket, skønt jeg er vant til at gaa med Silkehat, løbe for de simple Svende at hente Øl og Brændevin, og de sige du til mig, det er graverende; men jeg vil bilde mig ind, at det hele er en Maskerade, det er Maskefrihed! i Morgen, — det vil sige, naar jeg er Svend, gaar jeg min Vej, de andre komme ikke mig ved! jeg gaar paa Akademiet, lærer at tegne, kaldes Arkitekt, — det er noget! det er meget! jeg kan blive højædle og velbyrdige, ja, lidt til baade for og bag, og jeg bygger og bygger, ligesom de andre før mig! det er altid noget, man kan stole paa! det hele er noget!«

»Men det noget bryder jeg mig ikke om!« sagde den fjerde; »jeg vil ikke gaa i Kølvand, ikke være Kopi, jeg vil være Geni, være dygtigere end I alle tilsammen! jeg skaber en ny Stil, giver Ideen til en Bygning, passende for Landets Klima og Materiale, Landets Nationalitet, vor Tidsalders Udvikling, og saa en Etage til for mit eget Geni!«

»Men naar nu Klimaet og Materialet ikke duer!« sagde den femte, »det vil være slemt, for det har Indvirkning! Nationaliteten kan ogsaa let blive saa udvidet, at den bliver affekteret, Tidsalderens Udvikling kan lade dig løbe løbsk, som tit Ungdommen løber. Jeg ser nok, at ingen af eder bliver egentlig til noget, ihvor meget I selv tro det! Men gør som I ville, jeg skal ikke ligne eder, jeg stiller mig udenfor, jeg vil raisonnere over, hvad I udrette! der er altid noget galt ved enhver Ting, det skal jeg pille ud og omtale, det er noget!«

Og det gjorde han, og Folk sagde om den femte: »Ham er der bestemt noget ved! han er et godt Hoved! men han gør ikke noget!« — men derved var han noget.

Se, det er kun en lille Historie, og dog faar den ikke Ende, saa længe Verden staar!

Men blev der da ikke videre af de fem Brødre? Det var jo ikke noget! Hør nu videre, det er et helt Eventyr!

Den ældste Broder, som lavede Mursten, fornam, at fra hver Sten, naar den var færdig, trillede en lille Skilling, kun

af Kobber, men mange smaa Kobberskillinger, lagte paa hinanden, blive til en blank Daler, og hvor man banker paa med den, hos Bager, Slagter, Skrædder, ja hos dem alle sammen, der flyver Døren op, og man faar, hvad man bruger; se, det gav Murstenene af sig; nogle gik vel i Brokker eller midt over, men de kom ogsaa til Brug.

Oppe paa Diget vilde Mor Margrethe, den fattige Kone, saa gerne kline sig et lille Hus; hun fik alle Stenbrokkerne og saa et Par hele Sten, for et godt Hjerte havde den ældste Broder, om han i Gerning end kun drev det til at gøre Mursten. Den fattige Kone rejste selv sit Hus, smalt var det, det ene Vindue sad skævt, Døren var alt for lav, og Straataget kunde være lagt bedre, men Ly og Læ var der, og ses kunde der langt ud over Havet, der i sin Vælde brødes mod Diget; de salte Draaber sprøjtede over hele Huset, der endnu stod, da han var død og borte, der havde gjort Murstenene.

Den anden Broder, ja, han kunde nu anderledes mure op, han var jo ogsaa oplært deri. Da Svendestykket var leveret, snørte han sin Ransel og sang Haandværkerens Vise:

»Jeg rejse kan, mens jeg er ung,
og ude hjemlig bygge;
mit Haandværk er min Pengepung,
mit Ungdomssind min Lykke;
og ser jeg saa mit Fædreland,
jeg Kæresten gav Ordet!
Hurra! en driftig Haandværksmand
faar let Fod under Bordet!«

Og det gjorde han. Inde i Byen, da han kom tilbage og blev Mester, murede han op Hus ved Hus, en hel Gade; da den stod, saa godt ud og gav Byen Anseelse, saa byggede Husene for ham et lille Hus, der skulde være hans eget; men hvorledes kunde Husene bygge? Ja, spørg dem ad, og de svare ikke, men Folk svare og sige: »Jo vist har den Gade bygget ham hans Hus!« Lille var det og med Lergulv, men da han med sin Brud dansede hen over det, blev Gulvet blankt og bonet, og fra hver Sten i Væggen sprang en Blomst,

det var lige saa godt som et kostbart Betræk. Det var et yndigt Hus og et lyksaligt Ægtepar. Lavsfanen vajede udenfor, og Svende og Læredrenge raabte: Hurra! jo, det var noget! og saa døde han, det var ogsaa noget!

Nu kom Arkitekten, den tredie Broder, som først havde været Tømmerlærling, gaaet med Kasket og løbet Byærinder, men fra Akademiet var steget til Bygmester, »højædle og velbyrdige«! ja, havde Husene i Gaden bygget et Hus for Broderen, der var Murmester, saa fik nu Gaden Navn efter denne, og det smukkeste Hus i Gaden blev hans, det var noget, og han var noget — og det med en lang Titel for og bag; hans Børn kaldtes fornemme Børn, og da han døde, var hans Enke en Enke af Stand — det er noget! og hans Navn stod stadigt paa Gadehjørnet og var i Folkemunde, som Gadenavn — ja, det er noget!

Saa kom Geniet, den fjerde Broder, der vilde finde paa noget nyt, noget aparte og een Etage til, men den knak af for ham, og han faldt ned og brækkede Halsen, — men han fik en dejlig Begravelse med Lavsfaner og Musik, Blomster i Avisen og paa Gaden hen over Brolægningen, og der blev holdt tre Ligtaler over ham, den ene meget længer end den anden, og det vilde have fornøjet ham, for han holdt meget af at tales om; der kom et Monument paa Graven, kun een Etage, men det er altid noget!

Nu var han død ligesom de tre andre Brødre, men den sidste, han, som raisonnerede, overlevede dem alle sammen, og det var jo det rette, for saa havde han det sidste Ord, og det var ham af stor Vigtighed at have det sidste Ord. Han var jo det gode Hoved! sagde Folk. Nu slog ogsaa hans Time, han døde og kom til Himmeriges Port. Her komme altid to og to! her stod han med en anden Sjæl, der ogsaa gerne vilde ind, og det var netop den gamle Mor Margrethe fra Digehuset.

»Det er nok for Kontrastens Skyld, at jeg og denne usselige Sjæl skal komme her paa een Gang!« sagde Raisonnøren. »Naa, hvem er Hun? Morlille! Vil Hun ogsaa ind her?« spurgte han.

Og den gamle Kone nejede, saa godt hun kunde, hun troede, det var St. Peder selv, der talte. »Jeg er en sølle Stakkel, uden al Familie! gamle Margrethe fra Digehuset!«

»Naa, hvad har Hun gjort og udrettet dernede?«

»Jeg har saamænd slet ikke udrettet noget i denne Verden! ikke noget, der kan lukke op for mig her! det er en sand Naadens Gerning, om jeg faar Lov til at komme inden for Døren!«

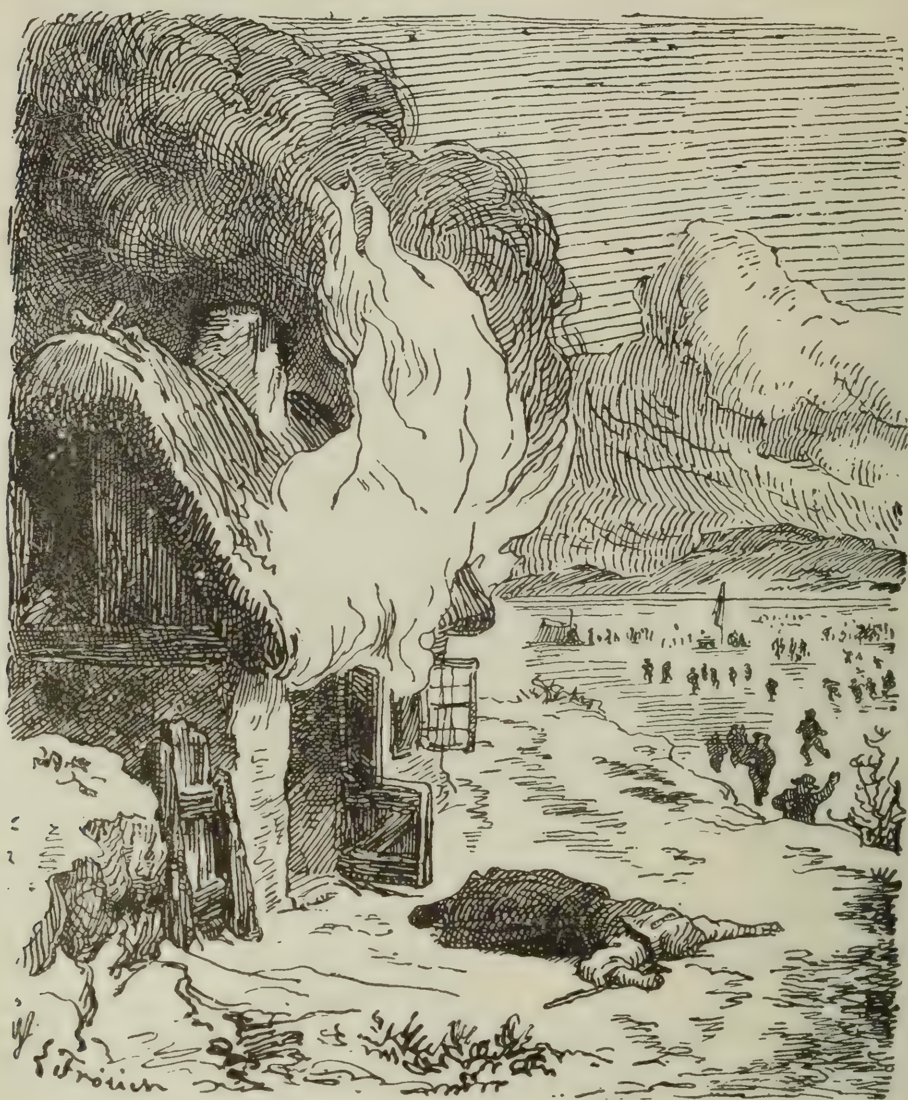

»Hvorledes har Hun forladt denne Verden?« spurgte han, for at tale om noget, da det kedede ham at staa der og vente.

»Ja, hvordan jeg forlod den, det veed jeg ikke! syg og daarlig var jeg i de sidste Aaringer, og saa har jeg vel ikke kunnet taale at krybe ud af Sengen og komme i Frost og Kulde der udenfor. Det er jo en haard Vinter, men nu har jeg da forvundet det. Det var et Par Dage blikstille, men bitterlig koldt, som Deres Velærværdighed nok veed; Isen havde lagt til saa langt ud i Stranden, man kunde øjne; alle Folk fra Byen tog ud paa Isen; der var, hvad de kalde

Skridtskoløben og Dans, tror jeg, der var fuld Musik og Beværtning derude; jeg kunde høre det lige ind, hvor jeg laa i min fattige Stue. Da var det saadanne hen mod Aftenstid, Maanen var oppe, men den var endnu ikke kommen til Kræfter, jeg saa fra min Seng gennem Vinduet helt ud over Stranden, og der, lige i Kanten af Himmel og Hav, kom en underlig hvid Sky; jeg laa og saa paa den, saa paa den sorte Prik midt i, der blev større og større; og saa vidste jeg hvad det betød; jeg er gammel og erfaren, skønt det Tegn ser man ikke ofte. Jeg kendte det og fik en Gru! jeg har to Gange forud i min Levetid set den Ting komme og vidste, at der vilde blive en forfærdelig Storm med Springflod, der vilde komme over de arme Mennesker derude, som nu drak og sprang og jubilerede; unge og gamle, den hele By var jo derude, hvem skulde vare dem, hvis ingen der saa og kendte, hvad jeg nu kendte. Jeg blev saa ræd, jeg blev saa levende som ikke i mange Tider! ud af Sengen kom jeg og hen til Vinduet, længer kunde jeg ikke orke; Vinduet fik jeg dog op, jeg kunde se Menneskene løbe og springe derude paa Isen, se de pyntelige Flag, høre, hvor Drengene raabte Hurra, og Piger og Karle sang, det gik lystigt til, men højere og højere steg den hvide Sky med den sorte Pose i; jeg raabte alt, hvad jeg kunde, men ingen hørte mig, jeg var for langt derfra. Snart vilde Vejret bryde løs, Isen gaa i Stykker, og alle derude synke igennem uden Frelse. Høre mig kunde de ikke, naa ud til dem mægtede jeg ikke; kunde jeg dog faa dem i Land! Da gav Vor Herre mig den Tanke at stikke Ild i min Seng, heller lade Huset brænde af, end at de mange saa ynkeligt skulde dø. Jeg fik Lyset tændt, saa den røde Flamme — ja, jeg naaede ud af Døren, men der blev jeg liggende, jeg kunde ikke mere; Luen stod ud efter mig og ud af Vinduet, hen over Taget; de saa den der ude fra, og de løb alle, hvad de kunde, for at hjælpe mig arme Stakkel, som de troede brændte inde; der var ikke en, som jo løb af Sted; jeg hørte, de kom, men jeg hørte ogsaa, hvorledes det med eet susede i Luften; jeg hørte det dundrede som svære Kanonskud, Springfloden løftede Isen, der brødes itu; men til Diget naaede de,

hvor Gnisterne fløj hen over mig; jeg fik dem alle i Behold; men jeg har ikke maattet kunne taale Kulden og den Forskrækkelse, og saa er jeg kommen herop til Himmeriges Port; de sige, den bliver lukket op ogsaa for saadan en Stakkel som

jeg! og nu har jeg jo ingen Hus mere dernede paa Diget, dog det giver mig da ingen Adgang her.«

Da aabnede sig Himmeriges Port, og Engelen førte den gamle Kone ind; hun tabte et Sengehalm udenfor, et af de Straa, der havde ligget i hendes Seng, den, hun tændte for at

frelse de mange, og det var blevet til det pure Guld, men et Guld, der voksede og slyngede sig i de dejligste Forsiringer.

»Se, det bragte den fattige Kone!« sagde Engelen. »Hvad bringer nu du? Ja, jeg veed nok, du har ingenting udrettet, ikke engang lavet en Mursten; kunde du bare gaa tilbage

igen og bringe i det mindste saa meget; den duede sagtens ikke, naar du havde gjort den, dog gjort med en god Villie, det var altid noget; men du kan ikke gaa tilbage, og jeg kan ikke gøre noget for dig!«

Da bad den fattige Sjæl, Konen fra Digehuset, for ham: »Hans Broder har gjort og givet mig alle de Sten og Stumper, hvoraf jeg klinede mit usselige Hus, det var grumme meget for mig arme Stakkel! kan nu ikke alle de Stumper og Stykker gælde som en Mursten for ham? Det er en Naadens Gerning! nu trænger han til den, og her er jo Naadens Hjem!«

»Din Broder, den, du kaldte den ringeste,« sagde Engelen, »den, hvis Dont i al Ærlighed var dig nedrigst, giver dig sin Himmeriges Skærv. Du skal ikke vises bort, du skal have Lov til at staa her udenfor og tænke over, se at ophjælpe dit Liv dernede, men ind kommer du ikke, før du i god Gerning har udrettet — noget!«

»Det kunde jeg have sagt bedre!« tænkte Raisonnøren, men han sagde det ikke højt, og det var nok allerede noget.

Det gamle Egetræs sidste Drøm.

(Et Juleeventyr.)

DER stod i Skoven, højt paa Skrænten, ved den aabne Strand, saadan et rigtigt gammelt Egetræ, det var netop tre Hundrede og fem og tresindstyve Aar, men den lange Tid var for Træet ikke mere end lige saa mange Døgn for os Mennesker; vi vaage om Dagen, sove om Natten, og have da vore Drømme; med Træet er det anderledes, Træet er vaagent i de tre Aarstider, først mod Vinteren har det sin Søvn, Vinteren er dets Sovetid, den er dets Nat efter den lange Dag, som kaldes Foraar, Sommer og Høst.

Mangen varm Sommerdag havde Døgnfluen danset rundt om dets Krone, levet, svævet og følt sig lykkelig, og hvilede da den lille Skabning et Øjeblik i stille Lyksalighed paa et af de store, friske Egeblade, saa sagde Træet altid: »Lille Stakkel! kun en eneste Dag er hele dit Liv! hvor kort dog, det er saa sørgeligt!«

»Sørgeligt!« svarede da altid Døgnfluen, »hvad mener du dermed? Alt er jo saa mageløst lyst, saa varmt og dejligt, og jeg er saa glad!«

»Men kun en Dag, og saa er alt forbi!«

»Forbi!« sagde Døgnfluen. »Hvad er forbi? er ogsaa du forbi?«

»Nej, jeg lever maaske Tusinder af dine Dage, og min Dag er hele Aarstider! Det er noget saa langt, du slet ikke kan udregne det!«

»Nej, for jeg forstaar dig ikke! Du har Tusinder af mine Dage, men jeg har Tusinder af Øjeblikke til at være glad og lykkelig i! Holder al denne Verdens Dejlighed op, naar du dør?«

»Nej,« sagde Træet, »den bliver vist ved længer, uendeligt længer, end jeg kan tænke det!«

»Men saa have vi jo lige meget, kun at vi regne forskelligt!«

Og Døgnfluen dansede og svang sig i Luften, glædede sig ved sine fine, kunstige Vinger, deres Flor og Fløjl, glædede sig i den varme Luft, der var saa krydret med Duft fra Kløvermarken og fra Gærdets vilde Roser, Hyld og Kaprifolier, ikke at tale om Skovmærker, Kodriver og vilde Krusemynter; der var en Duft saa stærk, at Døgnfluen troede at have en lille Rus af den. Dagen var lang og dejlig, fuld af Glæde og sød Fornemmelse, og naar saa Solen sank, følte altid den lille Flue sig saa behagelig træt af al den Lystighed. Vingen vilde ikke længer bære den, og ganske sagte gled den ned paa det bløde, gyngende Græsstraa, nikkede med Hovedet, som den kan nikke, og sov saa gladelig, det var Døden.

»Stakkels lille Døgnflue!« sagde Egetræet, »det var dog alt for kort et Liv!«

Og hver Sommerdag gentog sig samme Dans, samme Tale, Svar og Hensoven; det gentog sig i hele Slægter af Døgnfluer, og alle vare de lige lykkelige, lige glade. Egetræet stod vaagen sin Foraarsmorgen, Sommermiddag og Efteraarsaften, nu var det snart mod Sovetid, dets Nat, Vinteren vilde komme.

Allerede sang Stormene: »God Nat, god Nat! der faldt et Blad, der faldt et Blad! vi plukke, vi plukke! se til at du kan sove! vi synge dig i Søvn, vi ruske dig i Søvn, men ikke sandt, det gør godt i de gamle Grene! de knage derved af bare Fornøjelse, sov sødt, sov sødt! det er din tre Hundrede og fem og

tresindstyvende Nat, egentlig er du kun en Aarsunge! sov sødt! Skyen drysser Sne, det bliver et helt Lagen, et lunt Sengetæppe om dine Fødder! sov sødt og drøm behageligt!«

Og Egetræet stod afklædt alt sit Løv for at gaa til Ro hele den lange Vinter og i den at drømme mangen Drøm, altid noget oplevet ligesom i Menneskenes Drømme.

Det havde ogsaa engang været lille, ja, et Agern havde været dets Vugge; efter Menneskeregning levede det nu i et fjerde Aarhundrede; det var det største og ypperste Træ i Skoven, med sin Krone ragede det højt over alle de andre Træer og blev set langt ude fra Søen, var Skibsmærke; det tænkte slet ikke paa, hvor mange Øjne, der søgte det. Højt oppe i dets grønne Krone byggede Skovduerne, og Gøgen kukkede der, og i Efteraaret, naar Bladene saa ud som hamrede Kobberplader, kom Trækfuglene og hvilede der, før de fløj hen over Søen; men nu var det Vinter, Træet stod bladløst, man kunde ret se, hvor bugtede og krogede Grenene strakte sig; Krager og Alliker kom og satte sig skiftevis der og talte om de strenge Tider, som begyndte, og hvor svært det var at faa Føden om Vinteren.

Det var just den hellige Juletid, da drømte Træet sin dejligste Drøm; den skulle vi høre.

Træet havde tydeligt en Fornemmelse af, at det var en festlig Tid, det syntes at høre rundt om alle Kirkeklokker ringe, og dertil var det som paa en dejlig Sommerdag, mildt og varmt; det bredte ud saa frisk og grøn sin mægtige Krone, Solstraalerne spillede mellem Blade og Grene, Luften var fyldt med Duft af Urter og Buske; brogede Sommerfugle legede »Tagfat«, og Døgnfluerne dansede, som var alt kun til, for at de skulde danse og fornøje sig. Alt, hvad Træet igennem Aaringer havde oplevet og set omkring sig, drog forbi som i et helt Festoptog. Det saa fra gammel Tid Riddere og Fruer til Hest, med Fjer i Hatten og med Falk paa Haand, ride gennem Skoven; Jagthornet lød, og Hundene halsede; det saa fjendtlige Soldater i blanke Vaaben og brogede Klæder, med Spyd og Hellebarder, slaa Telt op og atter tage det ned; Vagtilden blussede, og der blev sjunget og sovet under Træets

udstrakte Grene; det saa Kærestefolk i stille Lykke mødes her i Maaneskin og skære deres Navne, det første Bogstav, ind i den graagrønne Bark. Cither og Æolsharpe vare engang, ja, der laa Aaringer imellem, hængte op i Egens Grene af rejsende, muntre Svende, nu hang de der igen, nu klang de der igen saa yndeligt. Skovduerne kurrede, som vilde de fortælle, hvad Træet følte derved, og Gøgen kukkede, hvor mangen Sommerdag det skulde leve.

Da var det, som om en ny Livsstrømning rislede det lige ned i de mindste Rødder og op i de højest ragende Grene, lige ud i Bladene; Træet følte, at det strakte sig derved, ja det fornam med Rødderne, hvorledes der ogsaa nede i Jorden var Liv og Varme; det fornam sin Styrke tage til, det voksede højere og højere; Stammen skød op, der var ingen Stillestaaen, den voksede mer og altid mer, Kronen blev fyldigere, bredte sig, løftede sig, — og alt som Træet voksede, voksede ogsaa dets Velværen, dets lyksaliggørende Længsel efter altid at naa højere, lige op til den lysende, varme Sol.

Allerede var det vokset højt op over Skyerne, der, som mørke Trækfugleskarer eller store, hvide Svaneflokke drog hen under det.

Og hvert af Træets Blade kunde se, som havde det Øjne at se med; Stjernerne bleve synlige ved Dagen, saa store og blanke; hver af dem blinkede som et Par Øjne, saa milde, saa klare; de mindede om kendte, kærlige Øjne, Barneøjne, Kærestefolks-Øjne, naar de mødtes under Træet.

Det var et livsaligt Øjeblik, saa frydefuldt! og dog, i al den Fryd, fornam det en Længsel og Lyst efter, at alle de andre Skovens Træer dernede, alle Buske, Urter og Blomster maatte kunne løfte sig med, føle og fornemme denne Glans og Glæde. Det mægtige Egetræ, i al sin Herligheds Drøm, var ikke fuldt lykkeligt uden at have dem med alle, smaa og store, og denne Følelse bævede igennem Grene og Blade, saa inderligt, saa stærkt som i et Menneskes Bryst.

Træets Krone bevægede sig, som om det søgte og savnede, det saa tilbage, og da fornam det Duft af Skovmærker og snart endnu stærkere Duft af Kaprifolier og Violer, det troede at kunne høre Gøgen svare sig.

Ja, gennem Skyerne pippede frem Skovens grønne Toppe, det saa under sig de andre Træer vokse og løfte sig som det; Buske og Urter skød højt i Vejret; enkelte rev sig løs med Rod og fløj hurtigere. Birken var snarest; som en hvid Lynstraale knitrede dens slanke Stamme opad, Grenene bølgede som grønne Flor og Faner; den hele Skovnatur, selv det brunfjedrede Rør, voksede med, og Fuglene fulgte med og sang, og paa Straaet, der som et langt, grønt Silkebaand løst flagrede og fløj, sad Græshoppen og spillede med Vingen paa sit Skinneben; Oldenborrerne brummede og Bierne summede, hver Fugl sang med sit Næb, alt var Sang og Glæde lige ind i Himlen.

»Men den lille røde Blomst ved Vandet, den skulde ogsaa med!« sagde Egetræet; »og den blaa Klokkeblomst! og den lille Gaaseurt!« — ja, Egen vilde have dem alle sammen med.

»Vi er med! vi er med!« sang og klang det.

»Men de smukke Skovmærker fra forrige Sommer — og Aaret forud var her et Flor af Lilliekonvaller —! og det vilde Æbletræ, hvor stod det dejligt — og al den Skovpragt i Aaringer, i mange Aaringer —! havde den dog levet og blevet til nu, saa havde den ogsaa kunnet være med!«

»Vi er med! vi er med!« sang og klang det endnu højere oppe, det syntes, som om de vare fløjne foran.

»Nej, det er alt for utroligt dejligt!« jublede den gamle Eg. »Jeg har dem alle sammen! smaa og store! ikke een er glemt! hvor er dog al den Lyksalighed mulig og tænkelig!«

»I Guds Himmel er den mulig og tænkelig!« klang det.

Og Træet, der altid voksede, fornam, at dets Rødder løsnede sig fra Jorden.

»Det er nu det allerbedste!« sagde Træet, »nu holder intet Baand mig! jeg kan flyve op til det allerhøjeste i Lys og Glans! og alle kære har jeg med! smaa og store! alle med!«

»Alle!«

Det var Egetræets Drøm, og medens det drømte, gik en voldsom Storm hen over Hav og Land i den hellige Julenat; Søen væltede tunge Bølger mod Stranden, Træet knagede, bragede og rykkedes op med Rod, netop idet det drømte, at dets Rødder løsnede sig. Det faldt. Dets tre

Hundrede og fem og tresindstyve Aar var nu som en Dag for Døgnfluen.

Julemorgen, da Solen kom frem, havde Stormen lagt sig; alle Kirkeklokkerne ringede festligt, og fra hver Skorsten, selv den mindste paa Husmandens Tag, løftede sig Røgen blaalig som fra Alteret ved Druidens Fest, Takkens Offerrøg. Søen blev mere og mere stille, og paa et stort Fartøj derude, der i Natten havde vel overstaaet det haarde Vejr, hejsedes nu alle Flag, julefestligt og smukt.

»Træet er borte! Det gamle Egetræ, vort Mærke paa Landet!« sagde Søfolkene. »Det er faldet i denne Stormnat! Hvo skal kunne erstatte det; det kan ingen!«

Saadan Ligtale, kort, men velment, fik Træet, der laa udstrakt paa Snetæppet ved Stranden; og hen over det klang Psalmesang fra Skibet, Sangen om Julens Glæde og Menneskenes Sjæls Frelse i Kristo og det evige Liv:

»Syng højt i Sky, Guds Kirkeflok!
Halleluja, nu har vi nok,
den Fryd er uden Lige!
Halleluja, Halleluja!«

saa lød den gamle Psalme, og hver derude paa Skibet løftedes paa sin Vis ved den og Bønnen, ret som det gamle Træ løftede sig i sin sidste, sin dejligste Drøm Julenat.

Dyndkongens Datter.

STORKENE fortælle for deres smaa saa mange Eventyr, alle fra Sumpen og Mosen, de ere almindeligvis afpassede efter Alder og Fatteevne; de mindste Unger ere fornøjede med at der siges »krible, krable, plurremurre!« det finde de udmærket, men de ældre ville have en dybere Betydning, eller i det mindste noget om Familien. Af de to ældste og længste Eventyr, som have holdt sig hos Storkene, kende vi alle det ene, det om Moses, der af sin Moder blev sat ud i Nilens Vande, funden af Kongens Datter, fik en god Opdragelse og blev en stor Mand, som man siden ikke veed om, hvor han blev begravet. Det er ganske almindeligt!

Det andet Eventyr kendes endnu ikke, maaske fordi det er næsten indenlandsk. Det Eventyr er gaaet fra Storkemoder til Storkemoder i tusinde Aar, og hver af dem har fortalt det bedre og bedre, og vi fortælle det nu allerbedst.

Det første Storkepar, som kom med det og levede ind i det, havde deres Sommerophold paa Vikingens Bjælkehus oppe ved Vildmosen i Vendsyssel det er i Hjørring Amt, højt mod Skagen i Jylland, naar vi skulle tale med Kundskaber; der er endnu en uhyre stor Mose, man kan læse om den i Amtsbeskrivelsen. Her har været Havbund, men den har hævet sig, staar der; den strækker sig milevidt, til alle Sider omgivet af vaade Enge og gyngende Kær, med Tørvemoser, Multebær og usle Træer; næsten altid svæver en Taage hen over den, og for halvfjerdsindstyve Aar siden fandtes her endnu Ulve, den kan rigtignok kaldes »Vildmosen«, og man kan tænke sig hvor vildsomt, hvor megen Sump og Sø her har været for tusinde Aar siden! ja, i det enkelte saa man den Gang her, hvad man endnu ser: Rørene havde samme Højde, samme Slags lange Blade og violetbrune Fjerblomster, som de bære endnu, Birken stod med hvid Bark og fine, løsthængende Blade ligesom endnu, og hvad de levende, som kom her, angaar, ja, Fluen bar sin Florsklædning med samme Snit som nu, Storkens Livkulør var hvidt med sort og røde Strømper, derimod havde Menneskene paa den Tid et andet Kjolesnit end nu til Dags, men hver af dem, Træl eller Jæger, hvemsomhelst, der traadte ud paa Hængedyndet, gik det for tusinde Aar siden, som det endnu gaar dem, der kommer her, de plumpede i og sank ned til Dyndkongen, som de kaldte ham, der regerede nede i det store Moserige. Gungekongen kunde han ogsaa kaldes, men vi synes nu bedst om at sige Dyndkongen; og det kaldte Storkene ham ogsaa. Meget lidt veed man om hans Regering, men det er maaske det bedste.

Nær ved Mosen, tæt op til Limfjorden, laa Vikingens Bjælkehus med stensat Kælder, Taarn og tre Sæt Stokværk; øverst paa Taget havde Storken bygget Rede, Storkemoder laa paa Æg og var vis paa, de vilde lykkes.

En Aften blev Storkefader noget længe ude, og da han kom hjem, saa han forpjusket og ilfærdig ud.

»Jeg har noget ganske forfærdeligt at fortælle dig!« sagde han til Storkemoder.

»Lad være med det!« sagde hun, »husk paa, at jeg ligger paa Æg, jeg kunde have Skade af det, og da virker det paa Æggene!«

»Du maa vide det!« sagde han. »Hun er kommen her, Datteren af vor Vært i Ægypten! hun har vovet Rejsen herop, og væk er hun!«

»Hun, som er af Feernes Slægt! fortæl dog! Du veed, at jeg kan ikke taale at vente i denne Tid, da jeg ligger!«

»Ser du, Mor! hun har dog troet paa, hvad Doktoren sagde, som du fortalte mig; hun har troet paa, at Moseblomsten heroppe kunde hjælpe hendes syge Fader, og hun er fløjet i Fjerham med de to andre Fjerhams-Prinsesser, der hvert Aar skulle her Nord paa for at bade sig og forynges! Hun er kommen, og hun er væk!«

»Du gør det saa vidtløftigt!« sagde Storkemoder, »Æggene kunne blive forkølede! jeg kan ikke taale at være i Spænding!«

»Jeg har passet paa!« sagde Storkefader, »og i Aften, jeg gik i Rørene, hvor Hængedyndet kan bære mig, da kom tre Svaner, der var noget ved Svinget, som sagde mig: pas paa, det er ikke helt Svane, det er Svaneham kun! Du kender det paa Følelsen, Mor! ligesom jeg; du veed, hvad der er det rette!«

»Ja vist!« sagde hun, »men fortæl om Prinsessen! jeg er ked af at høre om Svaneham!«

»Her midt i Mosen, veed du, er ligesom en Sø,« sagde Storkefader, »du kan se et Stykke af den, naar du vil lette dig; derop til Rørene og det grønne Hængedynd laa en stor Elletrunte; paa den satte de tre Svaner sig, slog med Vingerne og saa sig om; den ene af dem kastede Svanehammen, og jeg kendte i hende vor Hus-Prinsesse fra Ægypten; hun sad nu og havde ingen anden Kappe om sig end sit lange, sorte Haar; hun bad de to andre, hørte jeg, at passe vel paa Svanehammen, naar hun dykkede ned under Vandet for at plukke Blomsten, som hun troede at se. De nikkede og lettede, løftede paa den løse Fjerkjole; se hvad mon de ville med den, tænkte jeg, og hun spurgte dem vistnok lige

om det samme, og Svar fik hun, Syn for Sagen: de fløj i Vejret med hendes Fjerham! »»Dyk du ned!«« raabte de,

»»aldrig flyver du mer i Svaneham, aldrig ser du Ægyptens Land! sid du i Vildmosen!«« og saa rev de hendes Fjerham i hundrede Stykker, saa Fjerene fløj rundt omkring, som om det var et Snefog, og bort fløj de to Skarns Prinsesser!«

»Det er rædsomt!« sagde Storkemoder, »jeg kan ikke taale at høre det! — sig mig saa, hvad der skete videre!«

»Prinsessen jamrede og græd! Taarerne trillede ned paa Elletrunten, og saa rørte den sig, for det var Dyndkongen selv, ham, der bor i Mosen. Jeg saa, hvor Trunten vendte sig, og saa var den ingen Trunte mer, der stak op lange, dyndede Grene, ligesom Arme; da blev det stakkels Barn forskrækket og sprang af Sted ind paa det gyngende Hængedynd, men der kan det ikke bære mig, mindre hende, hun sank straks i, og Elletrunten gik ned med, det var ham, der halede; der kom store, sorte Bobler, og saa var der ikke Spor mere. Nu er hun begravet i Vildmosen, aldrig kommer hun med Blomst til Ægyptens Land. Du havde ikke holdt ud at se paa det, Mor!«

»Saadant noget skulde du slet ikke fortælle mig i denne Tid! det kan gaa ud over Æggene! — Prinsessen hytter sig nok! hun faar sagtens Hjælp! havde det været mig eller dig, en af vore, saa havde det været forbi!«

»Jeg vil dog hver Dag se efter!« sagde Storkefader, og det gjorde han.

Nu gik der en lang Tid.

Da saa han en Dag, at dybt fra Bunden skød frem en grøn Stilk, og da den naaede op til Vandspejlet, vokste frem et Blad, bredere og altid bredere; tæt ved kom en Knop, og da Storken en Morgenstund fløj hen over den, aabnede sig, ved de stærke Solstraaler, Blomsterknoppen, og midt i den laa et dejligt Barn, en lille Pige, ligesom om hun var stegen op fra Bad; hun lignede i den Grad Prinsessen fra Ægypten, at Storken først troede, at det var hende, der var bleven lille, men da han tænkte sig om, fandt han det rimeligere, at det var hendes og Dyndkongens Barn; derfor laa hun i Aakande.

»Der kan hun da ikke blive liggende!« tænkte Storken, »i min Rede ere vi allerede saa mange! men, der falder mig noget ind! Vikingefruen har ingen Børn, tit ønskede hun sig en lille, jeg faar jo Skyld for at bringe de smaa, nu vil jeg dog en Gang gøre Alvor af det! jeg flyver til Vikingefruen med Barnet; der vil blive en Fornøjelse!«

Og Storken tog den lille Pige, fløj til Bjælkehuset, slog med Næbbet Hul paa den Blæreskinds Rude, lagde Barnet ved Vikingefruens Bryst, fløj saa til Storkemoder og fortalte, og Ungerne hørte paa det; de vare store nok dertil.

»Ser du, Prinsessen er ikke død! hun har sendt den lille herop, og nu er den anbragt!«

»Det har jeg jo sagt fra første Færd!« sagde Storkemoder, »tænk nu lidt paa dine egne! det er snart paa Rejse-

tiden; det begynder af og til at krille mig under Vingerne! Gøgen og Nattergalen er allerede af Sted, og Vagtlerne hører jeg tale om, at vi snart faa god Medvind! vore Unger staa sig nok ved Manøvren, kender jeg dem ret!«

Naa, hvor Vikingefruen blev glad, da hun om Morgenen vaagnede og fandt ved sit Bryst det lille, dejlige Barn; hun kyssede og klappede det, men det skreg forfærdeligt og sprællede med Arme og Ben, det syntes slet ikke fornøjet; til sidst græd det sig i Søvn, og som det da laa der, var det noget af det

dejligste, man kunde se paa. Vikingefruen var saa glad, saa let, saa karsk, det bares hende for, at nu vilde vist hendes Husbond med alle hans Mænd lige saa uventet komme, som den lille, og saa fik hun og hele Huset travlt, for at alt kunde være i Stand. De lange, kulørte Tapeter, som hun og Pigerne selv havde vævet med Billeder af deres Afguder, Odin, Thor og Freja, som de kaldtes, bleve hængte op; Trællene maatte skure de gamle Skjolde, som der pyntedes med, Hynder bleve lagte paa Bænkene, og tørt Brænde blev lagt paa Ildstedet midt i Hallen, for at Baalet straks kunde tændes.

Vikingefruen tog selv fat med, saa at hun ud paa Aftenen var betydelig træt og sov godt.

Da hun nu henimod Morgenen vaagnede, blev hun inderlig forskrækket, thi det lille Barn var rent borte; hun sprang op, tændte en Fyrrespaan og saa rundt om, og da laa der, hvor hun strakte sine Fødder i Sengen, ikke det lille Barn, men en stor, hæslig Padde; hun blev ganske ækel ved den, tog en svær Stang og vilde slaa Frøen ihjel, men den saa paa hende med saadanne underlige, bedrøvede Øjne, at hun ikke kunde slaa til. Endnu engang saa hun rundt om, Frøen gav et fint, ynkeligt

Kvæk, hun foer sammen derved og sprang fra Sengen hen til Lugen, den smækkede hun op; Solen kom i det samme frem, kastede sine Straaler lige ind i Sengen paa den store Padde, og det var med eet, som om Udyrets brede Mund trak sig sammen og blev lille og rød, Lemmerne strakte sig i den nydeligste Skikkelse, det var hendes eget lille, dejlige Barn, der laa, og ingen hæslig Frø.

»Hvad er dog det!« sagde hun, »har jeg drømt en ond Drøm! det er jo mit eget yndige Alfebarn, der ligger!« og hun kyssede og trykkede det til sit Hjerte, men det rev og bed om sig ligesom en vild Kattekilling.

Ikke den Dag, heller ikke den næste kom Vikingeherren, skønt han var paa Vejen, men Vinden var imod, den blæste Syd paa for Storkene. Medbør for een er Modbør for en anden.

I et Par Dage og Nætter blev det Vikingefruen klart, hvordan det stod sig med hendes lille Barn, det var jo en forfærdelig Trolddom, der hvilede over det. Ved Dagen var det dejligt som en Lysalf, men havde en ond, vild Natur, om Natten derimod var det en hæslig Padde, stille og klynkende, med sorrigfulde Øjne; her var to Naturer, der skiftede om, baade udad og indad; det kom af, at den lille Pige, som Storken havde bragt, ejede ved Dagen sin rette Moders Ydre, men paa den Tid sin Faders Sindelag; ved Natten derimod fik det Slægtskabet med ham synligt i sit Legemes Skikkelse, derimod straalede da, inde i det, Moderens Sind og Hjerte. Hvo kunde løse denne ved Sejdkunst øvede Magt. Vikingefruen havde Angest og Bedrøvelse derover og dog hang hendes Hjerte ved den stakkels Skabning, om hvis Tilstand hun ikke troede at turde fortælle sin Husbond, naar han nu snart kom hjem, thi da vilde han vist, som Skik og Brug var, lægge det stakkels Barn ud paa Alfarvej og lade det tage af hvem, der vilde. Det nænnede den skikkelige Vikingefrue ikke, han skulde kun ved den lyse Dag faa Barnet at se.

En Morgenstund susede Storkevingerne hen over Taget; der havde om Natten over hundrede Storkepar udhvilet sig efter den store Manøvre, nu fløj de op for at drage Syd paa.

»Alle Mand færdig!« hed det, »Kone og Børn med!«

»Jeg er saa let!« sagde Storkeungerne, »det kribler og krabler mig lige ud i Benene, som om jeg var fyldt med levende Frøer! hvor det er dejligt at skulle rejse udenlands!«

»Hold jer i Flokken!« sagde Fader og Moder, »og lad ikke Knebberen gaa saa meget, det tager paa Brystet!«

Og de fløj.

I samme Stund klang Luren hen over Heden, Vikingen var landet med alle sine Mænd; de vendte hjem med rigt Bytte fra den galliske Kyst, hvor Folket, som i Bretland, i deres Skræk sang:

»Fri os fra de vilde Normanner!«

Naa, hvor der blev Liv og Lystighed i Vikingeborgen ved Vildmosen! Mjødkarret kom ind i Hallen, Baalet blev tændt, og Heste bleve slagtede; her skulde ordentlig brases op. Offergoden sprængte det varme Hesteblod paa Trællene som Indvielse; Ilden knitrede, Røgen trak hen under Loftet, Soden dryppede fra Bjælken, men det var man vant til. Gæster vare indbudte, og de fik gode Gaver, glemte var Rænker og Falskhed; drukket blev der, og de kastede hverandre de gnavede Knogler i Ansigtet, det var Tegn paa godt Humør. Skjalden, — det var saadan et Slags Spillemand, men som ogsaa var Krigsmand, havde været med dem og vidste hvad det var, han sang om, — gav dem en Vise, hvori de hørte om alle deres Krigsgerninger og Mærkeligheder; ved hvert Vers kom det samme Omkvæd: »Formue dør, Frænder dø, selv dør man ligervis, men aldrig dør et herligt Navn!« og saa slog de alle paa Skjolde og hamrede med Kniven eller et Knogleben paa Bordpladen, saa at det kunde høres.

Vikingefruen sad paa Tværbænken i den aabne Gildeshal, hun havde Silkekjole, Guldarmringe og store Ravperler; hun var i sin bedste Stads, og Skjalden nævnede ogsaa hende i sin Sang, talte om den gyldne Skat, hun havde bragt sin rige Husbond, og denne var rigtig glad over det dejlige Barn, han havde kun set det ved Dagen i al dets Dejlighed; Vildskabet, der var ved det, syntes han godt om; hun kunde

blive, sagde han, en drabelig Skjoldmø, der slog sin Kæmpe; ikke vilde hun blinke med Øjnene, naar øvet Haand, i Spøg, hug med det skarpe Sværd Øjenbrynene af hende.

Mjødkarret blev tømt, et nyt kørt op, ja, der blev drukket fyldeligt, det var Folk, der kunde taale fuldt op. Det Ordsprog var der den Gang: »Kvæget veed, naar det skal gaa hjem fra Græsning, men uklog Mand kender aldrig sin Maves Maal.« Ja, det vidste man, men man veed eet og gør et andet! man vidste ogsaa, at: »Kær bliver kedelig, naar han sidder længe i anden Mands Hus!« men man blev dog her, Sul og Mjød er en god Ting! det gik lysteligt! og til Natten sov Trællene i den varme Aske, dyppede Fingrene i den fede Sod og slikkede dem. Det var en rar Tid!

Endnu en Gang i Aaret drog Vikingen paa Tog, uagtet Efterhøstens Storme rejste sig; han gik med sine Mænd til Bretlands Kyst, det var jo »bare over Vandet«, sagde han, og hans Husfrue blev tilbage med sin lille Pige, og vist var det, at Plejemoderen snart næsten holdt mere af den stakkels Padde med de fromme Øjne og de dybe Suk, end af Dejligheden, der rev og bed om sig.

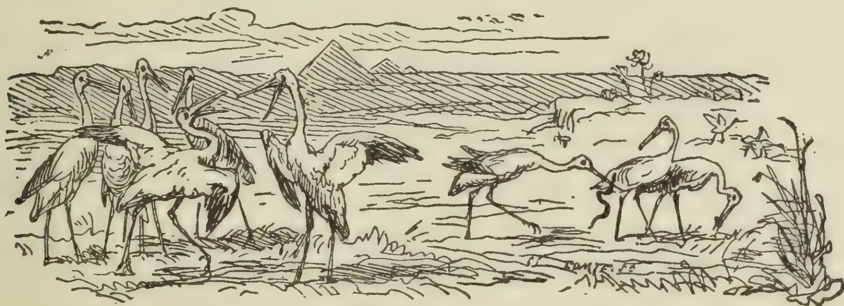
Den raa, vaade Efteraarstaage, »Mundløs«, der gnaver Bladene af, laa hen over Skov og Hede, »Fugl Fjerløs«, som de kaldte Sneen, fløj tæt paa hinanden, Vinteren var paa Vej; Spurvene tog Storkereden i Beslag og raisonnerede paa deres Vis over det fraværende Herskab; dette selv, Storkeparret med alle Ungerne, ja, hvor vare de nu?

Storkene vare nu i Ægyptens Land, hvor Solen skinnede varmt, som hos os paa en dejlig Sommerdag. Tamarinder og Akasier blomstrede rundt om, Muhameds Maane straalede blank fra Tempelkuplerne; paa de slanke Taarne sad mangt et Storkepar og hvilede ud efter den lange Rejse; hele store Flokke havde Rede ved Rede paa de mægtige Søjler og sønderbrudte Buer af Templer og glemte Steder; Daddelpalmen løftede sit Skærmtag højt op, som om den vilde være Solskærm. De

hvidgraa Pyramider stod som Skyggerids paa den klare Luft hen imod Ørkenen, hvor Strudsen viste, den kunde bruge sine Ben, og Løven sad med store, kloge Øjne og saa paa Marmorsfinksen, der laa halv begravet af Sandet. Nilens Vande vare traadte tilbage, hele Flodlejet mylrede med Frøer, og det var nu for Storkefamilien det allerdejligste Skue i dette Land. Ungerne troede, at det var Øjenforblindelse, saa mageløst fandt de det hele.

»Saadanne er det her, og saadanne have vi det altid i vort varme Land!« sagde Storkemoder, og det kriblede de smaa i Maven.

»Faa vi endnu mere at se?« sagde de, »skal vi meget, meget længer ind i Landet?«

»Der er ikke noget videre at se!« sagde Storkemoder; »ad den frodige Kant er kun vildsom Skov, hvor Træerne vokse i hverandre og filtres sammen af piggede Slyngplanter, kun Elefanten med sine plumpe Ben kan der træde sig Vej; Slangerne der ere os for store og Firbenene for muntre. Ville I ad Ørkenen til, saa faa I Sand i Øjnene, gaar det fint til, og gaar det groft til, komme I ind i en Sandhose; nej, her er bedst! her er Frøer og Græshopper! her bliver jeg og I med!«

Og de bleve. De gamle sad i deres Rede paa den slanke Minaret, hvilede sig og havde dog travlt med at glatte Fjerene og gnide med Næbbet paa de røde Strømper; saa løftede de Halsene, hilsede gravitetisk og hævede Hovedet med den høje Pande og de fine, glatte Fjer, deres brune Øjne straalede saa klogt. Hunungerne gik gravitetisk om mellem de saftige Rør,

skottede efter de andre Storkeunger, gjorde Bekendtskab og slugte ved hvert tredie Skridt en Frø, eller gik og dinglede med en lille Slange, det tog sig godt ud, troede de, og det smagte. Hanungerne gjorde Klammeri, baskede hinanden med Vingerne, hug med Næbbet, ja, stak til Blods, og saa blev den forlovet og den forlovet, Hanungerne og Hunungerne, det var jo det, de levede for. De byggede Rede, og kom saa igen i nyt Klammeri, for i de hede Lande ere de nu alle saa hidsige, men fornøjeligt var det, og især en stor Glæde for de gamle: alting klæder ens Unger! Hver Dag var her Solskin, hver Dag fuldt op at æde, man kunde kun tænke paa Fornøjelse. — Men inde i det rige Slot hos den ægyptiske Husvært, som de kaldte ham, var den slet ikke til Huse.

Den rige, mægtige Herre laa paa Løjbænk, stiv i alle sine Lemmer, udstrakt som en Mumie, midt i den store Sal med de broget malede Vægge; det var, ligesom om han laa i en Tulipan. Slægtninge og Tjenere stod om ham, død var han ikke, leve kunde man heller ikke ret sige, at han gjorde; den frelsende Moseblomst fra de nordlige Lande, den, der skulde søges og plukkes af den, som højest elskede ham, vilde aldrig blive bragt. Hans unge, dejlige Datter, som i Svaneham fløj over Hav og Lande, højt mod Norden, skulde aldrig vende tilbage; »hun er død og borte!« havde de to hjemvendte Svanejomfruer meldt; de havde sat en hel Historie sammen derom, den fortalte de:

»Vi fløj alle tre højt i Luften, da saa en Jæger os og afskød sin Pil; den ramte vor unge Veninde, og langsomt, syngende sit Farvel, sank hun, som en døende Svane, ned midt i Skovsøen; der ved Bredden under en duftende Hængebirk begravede vi hende; dog Hævn have vi taget; Ild bandt vi under Vingen paa Svalen, der byggede under Jægerens Rørtag, det tændtes, Huset slog op i Lue, han brændte inde, det lyste ud over Søen hen til den hældende Hængebirk, hvor hun nu er Jord i Jorden; aldrig kommer hun til Ægyptens Land!«

Og saa græd de begge to, og Storkefader, den Gang han hørte det, knebrede med Næbbet, saa at det skraldede efter:

»Løgn og Paafund!« sagde han. »Jeg kunde have Lyst til at jage dem Snabelen lige ind i Brystet!«

»Og brække den af!« sagde Storkemoder, »saa kom du til at se godt ud! tænk først paa dig selv og saa paa din Familie; alt det andet ligger udenfor!«

»Jeg vil dog sætte mig paa Randen af den aabne Kuppel i Morgen, naar alle de lærde og vise samles for at tale om den syge; maaske de saa komme Sandheden lidt nærmere!«

Og de lærde og vise kom sammen og talte meget, vidt og bredt, som Storken ikke kunde faa noget ud af, — og der kom heller ikke noget ud deraf for den syge eller for Datteren i Vildmosen; men derfor kunne vi gerne høre lidt paa det, man maa jo høre paa saa meget.

Men nu er det rigtigst ogsaa at høre og vide, hvad der var gaaet forud, saa ere vi bedre med i Historien, i det mindste lige saa meget som Storkefader.

»Kærlighed føder Liv! den højeste Kærlighed føder det højeste Liv! kun gennem Kærlighed er Livets Frelse for ham at vinde!« var der blevet sagt, og det var overmaade klogt og godt sagt, forsikrede de lærde.

»Det er en køn Tanke!« sagde straks Storkefader.

»Jeg forstaar den ikke rigtigt!« sagde Storkemoder, »og det er ikke min Skyld, men Tankens! dog det kan da ogsaa være det samme, jeg har andet at tænke paa!«

Og nu havde de lærde talt om Kærligheden mellem dit og dat, Forskellen der var, Kærligheden, som Kærestefolk fornam, og den mellem Forældre og Børn, mellem Lyset og Væksterne, hvorledes Solstraalen kyssede Dyndet, og at Spiren derved kom frem — det var saa vidtløftigt og lærd sat ud, at det blev umuligt for Storkefader at følge med, end sige at gentage det; han blev ganske tankefuld derved, lukkede Øjnene halvt i og stod paa eet Ben en hel Dag derefter; Lærdommen var ham for svær at bære.

Dog det forstod Storkefader, han havde hørt baade Smaafolk og de allerfornemste tale lige ud af Hjertebunden, at det var en stor Ulykke for mange Tusinder og for Lande med, at den Mand laa syg og ikke kunde komme sig; Glæde

og Velsignelse vilde det være, om han fik sin Sundhed igen. »Men hvor vokser Sundhedsblomsten for ham?« derom havde de spurgt alle sammen, spurgt i lærde Skrifter, i blinkende Stjerner, i Vejr og Vind, spurgt ad alle de Omveje, der vare at finde, og til sidst havde de lærde og vise, som sagt, faaet det ud: »Kærlighed føder Liv, Livet til Faderen,« og der sagde de mere, end de selv forstod; de gentog og skrev da op som Recept: »Kærlighed føder Liv,« men hvorledes hele den Ting efter Recepten skulde laves sammen, ja, derved stod man. Til sidst bleve de enige derom, Hjælpen maatte komme ved Prinsessen, hun, der med hele sin Sjæl og sit Hjerte holdt af denne Fader. Man faldt endelig ogsaa paa, hvorledes det kunde bringes i Stand, ja, det var nu mere end Aar og Dag siden, hun skulde om Natten, naar Nyet, der tændtes, igen var nede, begive sig ud til Marmorsfinksen ved Ørkenen, kaste Sandet bort fra Døren i Fodstykket, og der gaa gennem den lange Gang, som førte ind midt i en af de store Pyramider, hvor en af Oldtids mægtige Konger, omgiven af Pragt og Herlighed, laa i Mumiehylster; her skulde hun hælde sit Hoved til den døde, og da vilde aabenbares hende, hvor Liv og Frelse for hendes Fader var at vinde.

Alt dette havde hun udført og i Drømme erfaret, at fra den dybe Mose oppe i det danske Land, Stedet var blevet ganske nøjagtigt betegnet, maatte hun hjembringe den Lotus-Blomst, der i Vandets Dyb havde berørt hendes Bryst, da vilde han frelses.

Og derfor fløj hun i Svaneham fra Ægyptens Land op til Vildmosen. Se, alt dette vidste Storkefader og Storkemoder, og nu veed vi det tydeligere, end vi før vidste det. Vi veed, at Dyndkongen drog hende ned til sig, veed, at hun for dem i Hjemmet er død og borte; kun den viseste af dem alle sagde endnu, ligesom Storkemoder: »Hun hytter sig nok!« og det vilde de da vente paa, for de vidste ikke noget bedre.

»Jeg tror, at jeg rapser Svanehammen fra de to Skarns Prinsesser!« sagde Storkefader, »saa kunne de da ikke komme til Vildmosen at gøre Fortræd; Svanehammene selv gemmer jeg deroppe, til der er Brug for dem!«

»Hvor oppe gemmer du dem?« spurgte Storkemoder.

»I vor Rede ved Vildmosen!« sagde han. »Jeg og vore yngste Unger kunne hjælpes ad med at føre dem, og blive de os for besværlige, saa er der Steder nok paa Vejen til at skjule dem til næste Trækning. Een Svaneham var vel nok for hende, men to er bedre; det er godt at have meget Rejsetøj i et nordligt Land!«

»Du faar ikke Tak for det!« sagde Storkemoder, »men du er jo Herre! jeg har ikke noget at sige uden i Liggetiden!«

I Vikingeborgen ved Vildmosen, hvorhen Storkene fløj mod Vaaren, havde den lille Pige faaet Navn; Helga havde de kaldt hende, men det Navn var alt for blødt for et saadant Sind, som det, den dejligste Skikkelse her havde; Maaned for Maaned kom det mere frem, og i Aaringer, ja, medens Storkene gjorde samme Rejse, i Høst mod Nilen, i Foraar mod Vildmosen, blev det lille Barn en stor Pige, og før man tænkte derover, var hun den dejligste Jomfru i sit sekstende Aar; dejlig af Skal, men haard og barsk af Kerne, vildere end de fleste i denne haarde, mørke Tid.

Det var hende en Lyst at stænke med sine hvide Hænder det dampende Blod af den slagtede Offerhest: hun bed i Vildskab Halsen over paa den sorte Hane, som Offergoden skulde slagte, og til sin Plejefader sagde hun i fuld Alvor:

»Kom din Fjende og slog Tov om Bjælkehovederne af Taget, lettede det over dit Kammer, medens du sov, jeg skulde ikke vække dig, om jeg kunde! jeg hørte det ikke, saaledes surrer Blodet mig endnu om det Øre, hvorpaa du for Aaringer siden gav mig en Kindhest, du! Jeg husker!«

Men Vikingen troede ikke paa de Ord, han var ligesom de andre daaret af hendes Dejlighed, vidste heller ikke om, hvorledes Sind og Skind skiftede hos liden Helga. Uden Sadel sad hun, som groet fast til Hesten, der jog i fuldt Løb, og ikke sprang hun af, om den bedes med de andre ondsindede Heste. I alle sine Klæder kastede hun sig tit fra Skrænten ud i Fjordens stærke Strømning og svømmede

Vikingen i Møde, naar hans Baad styrede mod Land. Af sit dejlige, lange Haar skar hun den længste Lok og flettede sig deraf en Streng til sin Bue:

»Selvgjort er velgjort!« sagde hun.

Vikingefruen var vel efter Tid og Vane stærk i Villie og Sind, men mod Datteren var hun at ligne som en blød, angest Kvinde, hun vidste jo ogsaa, at det var Trolddom, der hvilede over det forfærdelige Barn.

Det var, som om Helga, ret af ond Fornøjelse, lidt for ofte fandt paa, naar Moderen stod paa Svalen eller traadte ud i Gaarden, at sætte sig op paa Brøndkanten, slaa med

Arme og Ben, og derpaa lade sig plumpe ned i det snævre, dybe Hul, hvor hun, med Frønaturen, dykkede og løftede sig igen, kravlede saa, ligesom om hun var en Kat, og kom drivende af Vand ind i Højsalen, saa at de grønne Blade, der vare strøede paa Gulvet, vendte sig i den vaade Strøm.

Dog eet Baand var der, som holdt liden Helga, det var Aftenskumringen; i den blev hun stille og ligesom eftertænksom, lod sig kalde og føre; da ligesom drog en indre Fornemmelse hende til Moderen, og naar Solen sank, og Forvandlingen ude og inde fulgte, sad hun der stille, sørgmodig, skrumpet sammen i Paddeskikkelsen, Kroppen var vel nu langt større end dette Dyrs, men just derved des grueligere; hun saa

ud som en ynkelig Dværg med Frøhoved og Svømmehud mellem Fingrene. Der var noget saa bedrøveligt i de Øjne, hun saa med, Stemmen havde hun ikke, kun et hult Kvæk, ret som et Barn, der hulker i Drømme; da kunde Vikingefruen tage hende paa sit Skød, hun glemte den hæslige Skikkelse, saa kun paa de bedrøvede Øjne og sagde mer end een Gang:

»Næsten kunde jeg ønske, at du altid var mit stumme Frø-Barn! Du er mere forfærdelig at se paa, naar Dejligheden vender ud ad.«

Og hun skrev Runer mod Sejd og Syge, kastede dem over den elendige, men Bedring viste sig ikke.

»Man skulde ikke tro, at hun har været saa lille, at hun har ligget i en Aakande!« sagde Storkefader; »nu er hun et helt Menneske og hendes ægyptiske Moder op ad Dage; hende saa vi aldrig siden! hun hyttede sig ikke, som du og den lærdeste troede. Jeg har nu Aar ud, Aar ind fløjet paa Kryds og tværs over Vildmosen, men hun gav aldrig Tegn fra sig! Ja, det kan jeg sige dig, jeg har i de Aaringer, jeg er kommen herop nogle Dage forud for dig, at jeg kunde bøde paa Reden, sætte et og andet i Stand, fløjet en hel Nat, som om jeg var en Ugle eller Flaggermus, idelig over det aabne Vand, men til ingen Nytte! den fik vi da heller ikke for de to Svanehamme, som jeg og Ungerne slæbte herop fra Nilens Land; det var besværligt nok, i tre Rejser tog vi dem. Nu have de ligget i mange Aar paa Bunden af Reden, og sker her engang Ildsulykke, sker det, at Bjælkehuset brænder af, saa ere de da væk!«

»Og vor gode Rede er væk!« sagde Storkemoder, »den tænker du mindre paa end paa det Fjertøj og din Mose-Prinsesse! Du skulde engang gaa ned til hende og blive i Dyndet! Du er en daarlig Fader for dine egne, det har jeg sagt, fra jeg laa paa Æg første Gang. Faa vi eller vore Unger bare ikke en Pil i Vingen af den gale Vikingetøs! hun veed jo ikke, hvad hun gør. Vi ere dog lidt ældre hjemme her end hun, det skulde hun betænke! vi glemme aldrig vore Skyldigheder, vi give vore Afgifter aarlig, en Fjer, et Æg og en Unge, som

ret er. Tror du, at naar hun er udenfor, jeg gider gaa derned som i gamle Dage, og som jeg gør i Ægypten, hvor jeg er halv Kammerat med dem, uden at glemme mig, kigger i Kar og i Gryde? Nej, jeg sidder heroppe og ærgrer mig over hende — Tøs! — og jeg ærgrer mig over dig med! Du skulde have ladet hende ligge i Aakanden, saa havde hun været væk!«

»Du er meget agtværdigere end din Tale!« sagde Storkefader — »jeg kender dig bedre, end du kender dig selv!«

Og saa gjorde han et Hop, to tunge Vingeslag, strakte Benene bagud og fløj, sejlede af Sted uden at røre Vingerne, han var et godt Stykke borte, da tog han et kraftigt Tag, Solen skinnede paa de hvide Fjer, Hals og Hoved strakte sig fremad! Der var Fart og Sving.

»Han er dog den dejligste endnu af dem alle sammen!« sagde Storkemoder, »men jeg siger ham det ikke.«

Tidlig denne Høst kom Vikingen hjem med Bytte og Fanger; mellem disse var en ung, kristen Præst, en af de Mænd, der forfulgte de nordiske Landes Afguder. Ofte i den sidste Tid var i Hal og Fruerstue blevet talt om den ny Tro, der bredte sig vidt om i alle Lande Syd paa, ja, ved den hellige Ansgarius endogsaa var naaet op til Hedeby ved Slien; selv liden Helga havde hørt om Troen paa den hvide Krist, der af Kærlighed til Menneskene havde givet sig hen for at frelse dem; det var for hende, som man siger, gaaet ind ad det ene Øre og ud ad det andet; det Ord Kærlighed syntes hun kun at have Fornemmelse for, naar hun i den ynkelige Frøskikkelse krøb sammen i det aflukkede Kammer; men Vikingefruen havde lyttet til og følt sig forunderlig greben ved de Sagn og Sagaer, der gik om Sønnen af en eneste sand Gud.

Mændene, komne hjem fra Tog, havde fortalt om de prægtige Templer af hugne, kostelige Sten, rejste for ham,

hvis Bud var Kærlighed; et Par svære, gyldne Kar, kunstigt udskaarne og helt af det pure Guld, vare hjembragte, der var ved hvert en egen krydret Duft, det var Røgelsekar, som de kristne Præster svang foran Alteret, hvor aldrig Blod flød, men Vinen og det indviede Brød forvandledes i hans Blod, som havde givet sig hen for endnu ufødte Slægter.

I Bjælkehusets dybe, stensatte Kælder var den fangne, unge kristne Præst bragt ned, snørt med Bastbaand om Fødder og Hænder; dejlig var han, »som Baldur at se!« sagde Vikingefruen, og hun rørtes ved hans Nød, men ung Helga lystede, at der skulde drages et Tov gennem hans Haser, og han bindes til Halerne af de vilde Okser.

»Saa skulde jeg slippe Hundene løs; huj! af Sted over Moser og Kær, ad Heden til! det vilde være lystigt at se, lystigere endnu at kunne følge ham paa Farten!«

Dog den Død vilde Vikingen ikke, han skulde lide, men, som Fornægter og Forfølger af de høje Guder, i Morgen den Dag ofres paa Blodstenen i Lunden, det var første Gang, at her et Menneske ofredes.

Ung Helga bad om, hun maatte bestænke Gudebillederne og Folket med Blodet af ham; hun sleb den blanke Kniv, og da en af de store, glubske Hunde, hvoraf der var nok paa Gaarden, løb hende hen over Fødderne, stak hun den Kniven ind i Siden: »Det er for at prøve den!« sagde hun, og Vikingefruen saa bedrøvet paa den vilde, ondsindede Pige, og da Natten kom, og Skønhedsskikkelsen hos Datteren i Krop og Sjæl skiftede om, talte hun til hende Sorgens varme Ord ud af en bedrøvet Sjæl.

Den grimme Padde med Troldens Krop stod foran og hæftede de brune, sorgfulde Øjne paa hende, hørte og syntes at forstaa med Menneskets Tanke.

»Aldrig, selv til min Husbond, er det kommet paa min Tunge om hvad dobbelt jeg lider ved dig!« sagde Vikingefruen, »der er mere Ynk i mit Hjerte over dig, end jeg selv troede! stor er en Moders Kærlighed; men aldrig kom Kærlighed i dit Sind! Dit Hjerte er som en kold Dyndklump! hvorfra er du dog kommen i mit Hus!«

Da sitrede forunderligt den ynkelige Skikkelse, det var, som om de Ord berørte et usynligt Baand mellem Legeme og Sjæl, der kom store Taarer i Øjnene.

»Din haarde Tid vil engang komme!« sagde Vikingefruen, »gruelig vil den ogsaa blive for mig! — bedre om du som Barn var stillet ud paa Alfarvej, og Nattekulden havde lullet dig til Døde!« Og Vikingefruen græd de salte Taarer

og gik vred og bedrøvet bort, om bag det løse Skindtæppe, der hang over Bjælken og delte Stuen.

Alene sad i Krogen den sammenskrumpne Padde; der var lydløst, men efter korte Mellemrum kom, inde i hende, et halvkvalt Suk; det var, som om i Smerte, et Liv fødtes i Hjertets Vraa. Hun gjorde et Skridt frem, lyttede, gik atter et Skridt og greb nu med de ubehjælpelige Hænder om den tunge Stang, der var skudt for Døren; sagte fik hun den fra, stille trak hun bort Pinden, der var stukket ind over Klinken; hun greb den tændte Lampe, der stod i Kamret foran; det var, som en stærk Villie gav hende Kræfter; hun drog

Jernpinden ud af den stængede Lem, listede sig ned til Fangen; han sov; hun rørte ved ham med sin kolde, klamme Haand, og da han vaagnede og saa den hæslige Skikkelse, gøs han som for et ondt Syn. Hun drog sin Kniv, overskar hans Baand og vinkede ad ham, at han skulde følge hende.

Han nævnede hellige Navne, gjorde Korsets Tegn, og da Skikkelsen stod uforandret, sagde han Bibelens Ord:

»Salig er den, som handler forstandigen mod den ringe; Herren skal redde ham paa en ond Dag! — Hvo er du? Hvorfra dette Ydre af Dyret og dog fuld af Barmhjertighedens Gerning!«

Paddeskikkelsen vinkede og førte ham bag skjulende Tæpper hen ad en ensom Gang, ud til Stalden, pegede paa en Hest, han svang sig op paa den, men ogsaa hun satte sig der forrest og holdt i Dyrets Manke. Den fangne forstod hende, og i hurtigt Trav red de en Vej, som han aldrig vilde have fundet, ud til den aabne Hede.

Han glemte hendes hæslige Skikkelse, Herrens Naade og Barmhjertighed fornam han virkede gennem Utysket; fromme Bønner bad han, og hellige Sange istemte han; da sitrede hun, var det Bønnens og Sangens Magt, der virkede her, eller var det Kuldegyset ved Morgenen, der snart vilde komme? Hvad var det vel, hun fornam? Hun løftede sig højt i Vejret, vilde standse Hesten og springe ned; men den kristne Præst holdt hende fast med al sin Kraft, sang højt en Psalme, som mægtede den at løse Trolddommen, der holdt hende i den hæslige Frøskikkelse, og Hesten jog vildere frem, Himlen blev rød, den første Solstraale trængte gennem Skyen, og ved det klare Væld af Lyset kom Omskiftelsen, hun var den unge Dejlighed med det dæmoniske, onde Sind; han holdt den skønneste, unge Kvinde i sine Arme og forfærdedes derover, sprang ned fra Hesten, standsede den, idet han troede at møde en ny ødelæggende Trolddom; men ung Helga var i samme Spring ogsaa paa Jorden, den korte Barnekjole naaede hende kun til Knæet; den skarpe Kniv rev hun af sit Bælte og styrtede ind paa den overraskede.

»Lad mig naa dig!« raabte hun, »lad mig naa dig, og

Kniven skal komme op i dig! Du er jo bleg som Hø! Træl! skægløs!«

Hun trængte ind paa ham; de brødes i en svær Kamp, men det var, som om en usynlig Kraft gav den kristne Mand Styrke; han holdt hende fast, og det gamle Egetræ tæt ved kom ham til Hjælp ved ligesom med sine fra Jorden halv løsnede Rødder at binde hendes Fødder, der vare gledne ind under dem. Tæt ved sprudlede en Kilde, han stænkede hende med det friske Væld over Bryst og Ansigt, bød den urene Aand fare ud og signede hende efter kristelig Brug, men Daabens Vand har ikke Kraft der, hvor ikke Troens Væld ogsaa strømmer indenfra.

Og dog var han ogsaa heri den stærke; ja, mer end Mands Styrke mod den stridende onde Kraft laa der i hans Gerning, den ligesom betog hende, hun lod Armene synke, saa med forundrede Blikke og blegnende Kinder paa denne Mand, der syntes en mægtig Troldmand, stærk i Sejd og hemmelig Kunst; det var mørke Runer, han læste, Lønstaver, han tegnede i Luften! ikke for den blinkende Økse eller skarpe Kniv, om han havde svunget den mod hendes Øjne, vilde hun have gjort et Blink, men hun gjorde det, da han skrev Korsets Tegn paa hendes Pande og Bryst; som en tam Fugl sad hun nu, Hovedet bøjede sig mod Brystet.

Mildt talte han til hende om den Kærlighedens Gerning, hun havde øvet mod ham i denne Nat, da hun i Frøens hæslige Ham var kommen, havde løst hans Baand og ført ham ud til Lys og Liv; hun var ogsaa bunden, bunden med trangere Baand, end han, sagde han, men ogsaa hun skulde, og ved ham, komme til Lys og Liv. Til Hedeby, til den hellige Ansgarius, vilde han bringe hende; der, i den kristne Stad, vilde Fortryllelsen hæves; men ikke foran paa Hesten, selv om hun godvillig sad der, turde han føre hende.

»Bag paa Hesten maa du sidde, ikke foran mig! Din Trolddoms Skønhed har en Magt, som er fra det Onde, jeg frygter den — og dog er Sejren for mig i Kristo!«

Han bøjede sine Knæ, bad saa fromt og inderligt! det var, som om den tavse Skovnatur indviedes derved til en

hellig Kirke; Fuglene begyndte at synge, som hørte de med til den ny Menighed, de vilde Krusemynter duftede, som vilde de erstatte Ambra og Røgelse; højt forkyndte han Skriftens Ord:

»Lyset fra det høje har besøgt os for at skinne for dem,

som sidde i Mørket og i Dødens Skygge, at styre vore Fødder paa Fredens Vej!«

Og han talte om Alnaturens Forlængsel, og mens han talte, stod Hesten, der havde baaret dem i vildt Løb, stille og ruskede i de store Brombærranker, saa at de modne, saftige Bær faldt paa liden Helgas Haand, bydende sig selv til Vederkvægelse.

Hun lod sig taalmodig løfte op paa Hestens Ryg, sad der som en Søvngængerske, der ikke vaager og dog ikke vandrer. Den kristne Mand bandt to Grene sammen med et Bastbaand, at de dannede et Kors, det holdt han højt i Haanden, og saa red de gennem Skoven, der blev tættere, Vejen dybere, eller slet ingen Vej. Slaaentornen stod som Vejbom, man maatte ride uden om den; Kilden blev ikke til rindende Bæk, men til staaende Mose, man maatte ride uden om den. Der laa Styrke og Vederkvægelse i den friske Skovluft, der laa en ikke ringere Kraft i Mildhedens Ord, der klang i Tro og Kristenkærlighed, i den inderlige Trang til at føre den betagne til Lys og Liv.

Regndraaben, siger man jo, huler den haarde Sten, Havets Bølger gøre i Tiden de afrevne kantede Klippesten runde, Naadens Dug, som var oprunden for liden Helga, hulede det haarde, rundede det skarpe; vel var det ikke at kende, hun vidste det ikke selv, hvad veed Spiren i Jorden, veed den kvægende Væde og den varme Solstraale, at den gemmer i sig Vækst og Blomst.

Som Moderens Sang for Barnet umærkeligt hæfter sig i Sindet, og det laller efter de enkelte Ord uden at forstaa dem, men disse siden samle sig i Tanken og i Tiden blive klarere, saaledes virkede ogsaa her Ordet, der mægter at skabe.

De red ud af Skoven, hen over Heden, atter igennem vejløse Skove, da mødte de henimod Aften Røvere.

»Hvor har du stjaalet den dejlige Glut!« raabte de, stoppede Hesten, rev de to ridende ned, thi mandstærke vare de. Præsten havde ikke andet Værge end Kniven, som han havde taget fra liden Helga, den stødte han om sig med, en af Røverne svingede sin Økse, men den unge, kristne Mand gjorde et lykkeligt Spring til Side, ellers var han bleven ramt, nu foer Øksens Eg dybt ind i Hestens Hals, saa Blodet strømmede ud, og Dyret styrtede til Jorden; da foer liden Helga, som vækket af sin lange, dybe Tankehvile, hen og kastede sig over det gispende Dyr; den kristne Præst stillede sig foran hende til Værn og Værge, men en af Røverne svin-

gede sin tunge Jernhammer mod hans Pande, saa at den knustes, og Blod og Hjerne sprøjtede rundt om, død faldt han til Jorden.

Røverne greb liden Helga om hendes hvide Arm; Solen gik i det samme ned, den sidste Solstraale slukkedes, og hun forvandledes til en hæslig Padde; den hvidgrønne Mund gik ud over det halve Ansigt, Armene bleve tynde og slimede, en bred Haand med Svømmehud bredte sin Vifteform; — da slap Røverne hende forfærdet; hun stod som det hæslige Udyr

midt imellem dem, og efter Frøens Natur hoppede hun i Vejret, højere end hun selv var, og forsvandt i Tykningen; da mærkede Røverne, at det var Lokes onde List eller hemmelig Sejdkunst, og forfærdet skyndte de sig bort derfra.

Fuldmaanen var alt oppe, snart gav den Glans og Lysning, og frem fra Krattet krøb, i Frøens ynkelige Ham, liden Helga; hun standsede ved Liget af den kristne Præst og ved

sin dræbte Ganger, hun saa paa dem med Øjne, som syntes at græde; Frøhovedet gav et Kvæk, som om et Barn brister i Graad. Hun kastede sig snart over den ene, snart over den anden, tog Vand i Haanden, der ved Svømmehuden blev større og mere hul, og gød det over dem. Døde vare de, døde vilde de blive! hun forstod det. Snart kunde de vilde Dyr komme og æde deres Krop; nej, det maatte ikke ske! derfor gravede hun i Jorden, saa dybt hun mægtede det; en Grav vilde hun aabne for dem, men hun havde kun til at grave med en stærk Trægren og begge sine Hænder, men paa dem spændte mellem Fingrene Svømmehuden, den revnede, Blodet flød. Hun begreb, at Arbejdet vilde ikke lykkes hende; da tog hun Vand og vaskede den dødes Ansigt, bedækkede det med friske, grønne Blade, bar store Grene hen og lagde over ham, rystede Løv derind imellem, tog saa de sværeste Sten, hun mægtede at løfte, lagde dem over de døde Legemer og tilstoppede Aabningerne med Mos, da troede hun, at Gravhøjen var stærk og fredet, men under dette tunge Arbejde var Natten skredet hen, Solen brød frem — og liden Helga stod i al sin Dejlighed, med blødende Hænder og for første Gang med Taarer paa de rødmende, jomfruelige Kinder.

Da var det i Forvandlingen, som to Naturer brødes inde i hende; hun sitrede, saa omkring sig, som vaagnede hun af en ængstende Drøm, foer derpaa hen til den slanke Bøg, holdt sig fast ved den, for dog at have en Støtte, og snart, i et Nu, klatrede hun, som en Kat, op i Træets Top og klamrede sig fast; hun sad der som et ængstet Egern, sad der den lange Dag i den dybe Skovensomhed, hvor alt er stille og dødt, siger man jo! — dødt, ja, der fløj et Par Sommerfugle om hinanden, i Leg eller Strid; der var tæt ved nogle Myretuer, hver med flere Hundrede travle Smaaskabninger, der mylrede frem og tilbage; i Luften dansede utallige Myg, Sværm ved Sværm; der jog forbi Skarer af surrende Fluer, Vor Herres Høns, Guldsmede og andre vingede Smaadyr, Regnormen krøb frem fra den vaade Grund, Muldvarpene skød op, — for Resten var det stille, dødt rundt om, dødt, som man siger og forstaar det. Ingen lagde Mærke til liden

Helga uden Skovskaderne, der fløj skrigende om Træets Top, hvor hun sad; de hoppede hen ad Grenene mod hende i dristig Nysgerrighed. Et Blink af hendes Øjne var et Blink, der jog dem bort igen, men de bleve ikke klogere paa hende og hun ikke heller paa sig selv.

Da Aftenen var nær, og Solen begyndte at synke, kaldte Forvandlingen hende til ny Bevægelse; hun lod sig glide ned ad Træet, og idet den sidste Solstraale slukkedes, sad hun der i Frøens sammenkrympede Skikkelse, med Hændernes

sønderrevne Svømmehinder, men Øjnene straalede nu med en Skønhedsglans, som de knap ejede før i Dejlighedens Skikkelse; det var de mildeste, fromme Pigeøjne, der lyste frem bag Frø-Larven, de vidnede om det dybe Sind, det menneskelige Hjerte. Skønhedsøjnene brast i Graad, græd Hjertets tunge Lettelsestaarer.

Der laa endnu ved den rejste Grav det Kors af Grene, der med Bastbaand var bundet sammen, det sidste Arbejde af ham, som nu var død og borte; liden Helga tog det, Tanken kom af sig selv, hun plantede det mellem Stenene over ham og den dræbte Hest. Ved Erindringens Vemod brød

Taarer frem, og i denne Hjertestemning ridsede hun det samme Tegn ind i Jorden rundt om Graven, det hegnede saa pynteligt om den, — og da, idet hun med begge Hænder ridsede Korsets Tegn, faldt Svømmehuden af som en sønderreven Handske, og da hun vaskede sig i Kildens Væld, og undrende saa paa sine fine, hvide Hænder, gjorde hun atter Korsets Tegn i Luften, mellem sig og den døde, da bævede hendes Læber, da rørte sig hendes Tunge, og det Navn, hun

oftest paa Ridtet gennem Skoven havde hørt udsunget og udtalt, blev lydeligt fra hendes Mund, hun sagde det: »Jesus Krist!«

Da faldt Paddehammen, hun var den unge Dejlighed; — dog Hovedet bøjede sig træt, Lemmerne trængte til Hvile, — hun sov.

Men Søvnen var kun kort; ved Midnat blev hun vækket; foran hende stod den døde Hest, saa straalende, fuld af Liv, det lyste ud af Øjnene og ud af den saarede Hals; tæt ved den viste sig den dræbte, kristne Præst; »skønnere end Bal-

dur!« vilde Vikingefruen have sagt, og dog kom han som i Ildsluer.

Der var en Alvor i de store, milde Øjne, en Retfærdighedens Dom, et saa gennemtrængende Blik, at det lyste ligesom ind i Hjertets Kroge hos den prøvede. Liden Helga sitrede derved, og hendes Hukommelse vaktes med en Kraft som paa Dommens Dag. Alt hvad godt der var ydet hende, hvert kærligt Ord, der var sagt hende, blev ligesom levendegjort; hun forstod, at det var Kærligheden, der havde holdt hende oppe her i Prøvelsens Dage, i hvilke Afkom af Sjæl og Dynd gærer og stræber; hun erkendte, at hun kun havde fulgt Stemningernes Tilskyndelser, og selv intet gjort for sig; alt var blevet givet hende, alt var ligesom blevet ledet; hun bøjede sig ringe, ydmyg, skamfuld for den, der maatte kunne læse hver Fold i Hjertet; og i dette Øjeblik fornam hun som et Lynblink af Lutrelsens Flamme, den hellige Aands Lue.

»Du Dyndets Datter!« sagde den kristne Præst, »af Dynd, af Jord est du kommen, — af Jord skal du igen opstaa! Solstraalen i dig gaar legemsbevidst tilbage til sit Ophav, Straalen ikke fra Sollegemet, men Straalen fra Gud! Ingen Sjæl skal fortabes, men langt er det timelige, der er Livsens Flugt i det evige. — Jeg kommer fra de dødes Land; ogsaa du skal engang rejse gennem de dybe Dale ind i det lysende Bjergland, hvor Naaden og Fuldendelsen bor. Jeg fører dig ikke til Hedeby efter Kristendaab, først maa du sprænge Vandskjoldet over den dybe Mosegrund, drage den levende Rod op for dit Liv og din Vugge, øve din Gerning, før Indvielsen tør komme.«

Og han løftede hende op paa Hesten, rakte hende et gyldent Røgelsekar som det, hun før havde set i Vikingeborgen, der kom en Duft saa sød og stærk derfra. Pandens aabne Vunde paa den dræbte lyste som et straalende Diadem; Korset tog han fra Graven, løftede det højt i Vejret, og nu foer de af Sted gennem Luften, hen over den susende Skov, hen over Højene, hvor Kæmperne vare jordede, siddende paa deres dræbte Gangere; og de mægtige Skikkelser rejste sig,

red ud og holdt øverst paa Højen; i Maaneskinnet straalede om deres Pande den brede Guldring med Guldknude, Kaaben flagrede i Vinden. Lindormen, som rugede over Skatte, løftede sit Hoved og saa efter dem. Dværgfolket kiggede frem fra Høje og Plovfurer, de mylrede med røde, blaa og grønne Lys, en Vrimmel at se som Gnisterne i Asken af det brændte Papir.

Hen over Skov og Hede, Aaer og Kær fløj de, op mod Vildmosen; hen over den svævede de i store Kredse. Den

kristne Præst løftede Korset højt, det skinnede som Guld, og fra hans Læber lød Messesangen; liden Helga sang den med, som Barnet synger ved sin Moders Sang; hun svingede Røgelsekarret, der kom en Alterduft, saa stærk, saa undervirkende, at Mosens Siv og Rør blomstrede derved; alle Spirer skød op fra den dybe Bund, alt, hvad Liv havde, løftede sig, der bredte sig et Flor af Aakander, som var det et indvirket Blomstertæppe, og paa dette laa en sovende Kvinde, ung og dejlig, liden Helga troede at se sig selv, sit Spejlbilled i det stille Vand; det var hendes Moder, hun saa, Dyndkongens Viv, Prinsessen fra Nilens Vande.

Den døde, kristne Præst bød, at den sovende løftedes op

paa Hesten, men denne sank under Byrden, som var dens Legeme kun et Liglagen, der flyver i Vinden, men Korsets Tegn gjorde Luftfantomet stærkt, og alle tre red de hen til den faste Grund.

Da gol Hanen i Vikingens Borg, og Synerne løste sig op i Taage, der foer hen i Vinden, men ud for hinanden stod Moder og Datter.

»Er det mig selv, jeg ser i det dybe Vand!« sagde Moderen.

»Er det mig selv, jeg ser i det blanke Skjold!« udbrød Datteren, og de nærmede sig hinanden, Bryst mod Bryst, Favn i Favn, stærkest slog Moderens Hjerte, og hun forstod det.

»Mit Barn! mit eget Hjertes Blomst! min Lotus fra de dybe Vande!«

Og hun omarmede sit Barn og græd; Taarerne vare en ny Livsens, Kærlighedens Daab for liden Helga.

»I Svaneham kom jeg herhid og kastede den!« sagde Moderen, »jeg sank igennem den gyngende Flom, dybt ned i Mosens Dynd, der som en Mur lukkede sig om mig; men snart fornam jeg en friskere Strømning; en Kraft drog mig dybere, altid dybere, jeg følte Søvnens Tryk paa mine Øjenlaag, jeg sov ind, jeg drømte — jeg syntes, jeg igen laa i Ægyptens Pyramide, men foran mig stod endnu den gyngende Elletrunte, der paa Mosens Flade havde skrækket mig; jeg betragtede Revnerne i Barken, og de lyste frem i Farver og bleve Hieroglyffer, det var Mumiens Hylster, jeg saa paa; det brast, og ud derfra traadte den tusindaarige Drot, Mumieskikkelsen, sort som Beg, sortglinsende som Skovsneglen eller det fede, sorte Dynd, Dyndkongen eller Pyramidens Mumie, jeg vidste det ikke. Han slyngede sine Arme om mig, og det var, som om jeg maatte dø. Livet fornam jeg først igen ved, at det blev varmt paa mit Bryst, og der en lille Fugl slog med Vingerne, kvidrede og sang. Den fløj fra mit Bryst højt mod det mørke, tunge Loft, men et langt, grønt Baand bandt den endnu til mig; jeg hørte og forstod dens Længsels Toner: Frihed! Solskin! til Faderen! — da tænkte

jeg paa min Fader i Hjemmets solbelyste Land, mit Liv, min Kærlighed! og jeg løsnede Baandet, lod den flagre bort — hjem til Faderen. Siden hin Stund har jeg ikke drømt; jeg sov en Søvn, tilvisse saa tung og lang, til i denne Stund Toner og Duft løftede og løste mig!«

Det grønne Baand fra Moderens Hjerte til Fuglens Vinge, hvor flagrede det nu, hvor laa det henkastet? Kun Storken havde set det; Baandet var den grønne Stilk, Sløjfen den skinnende Blomst, Vugge for det Barn, som nu var vokset i Dejlighed og igen hvilede ved Moderens Hjerte.

Og mens de stod der Favn i Favn, fløj Storkefader i Kredse om dem, tog saa Fart til sin Rede, hentede de der i Aaringer gemte Fjerhamme, kastede en til dem hver, og den

sluttede sig om dem, og de løftede sig fra Jorden som to hvide Svaner.

»Lad os nu tale!« sagde Storkefader, »nu forstaa vi hinandens Sprog, om end Næbbet er anderledes skaaret paa den ene Fugl end paa den anden! det træffer sig saa heldigt som noget kan, at I komme denne Nat, i Morgen havde vi været af Sted, Mutter, jeg og Ungerne! vi flyve Syd paa! ja, se kun paa mig! jeg er jo en gammel Ven fra Nillandet, og det er Mutter med, hun har det i Hjertet mere end i Knebberen. Hun troede altid, at Prinsessen nok hyttede sig! jeg og Ungerne have baaret Svanehammen herop —! naa, hvor jeg er glad! og hvor det er et Held, at jeg er her endnu; naar det gryr ad Dag, trække vi af Sted! stort Storkeselskab! Vi flyve foran, flyv kun bagefter, saa tage I ikke fejl af Vejen; jeg og Ungerne skal ogsaa nok have et Øje med!«

»Og Lotusblomsten, jeg skulde bringe,« sagde den ægyptiske Prinsesse, »den flyver i Svaneham ved min Side! mit Hjertes Blomst har jeg med, saaledes har det løst sig. Hjemad, hjemad!«

Men Helga sagde, at hun ikke kunde forlade det danske Land, før hun engang endnu havde set sin Plejemoder, den kærlige Vikingefrue. I Helgas Tanke gik op hver smuk Erindring, hvert kærligt Ord, hver Taare, Plejemoderen havde grædt, og næsten var det i dette Øjeblik, som om hun holdt mest af denne Moder.

»Ja, vi maa til Vikingegaarden!« sagde Storkefader, »der venter jo Mor og Ungerne! hvor ville de dreje Øjne og lade Knebberen gaa! ja, Mor siger nu ikke saa meget! kort og fyndig er hun, og saa mener hun det endnu bedre! jeg vil straks slaa en Skralde, at de kunne høre, at vi komme!«

Og saa skraldede Storkefader med Næbbet, og han og Svanerne fløj til Vikingeborgen.

Derinde laa alle endnu i dyb Søvn; først sent paa Natten var Vikingefruen kommen til Ro; hun laa i Angest for liden Helga, der nu i hele tre Døgn havde været forsvundet med den kristne Præst; hun maatte have hjulpet ham bort, det var hendes Hest, der savnedes paa Stalden; ved hvilken

Magt var alt dette bevirket. Vikingefruen tænkte paa de Underværker, der hørtes skete ved den hvide Krist og ved dem, som troede paa ham og fulgte ham. De vekslende Tanker fik Skikkelse i Drømmens Liv, det forekom hende, at hun endnu sad vaagen, eftertænkende paa sin Seng, og udenfor rugede Mørket. Stormen kom, hun hørte Havets Rullen i Vest og Øst, fra Nordsøen og Kattegattets Vande; den uhyre Slange, som omspændte Jorden i Havdybet, rystede i Krampetrækninger; det var mod Gudernes Nat, Ragnarok, som Hedningefolket kaldte den yderste Time, da alt skulde forgaa, selv de høje Guder. Gjallerhornet lød, og hen over Regnbuen red Guderne, klædte i Staal, for at kæmpe den sidste Kamp; foran dem fløj de vingeklædte Skjoldmøer, og Rækken sluttedes med de døde Kæmpers Skikkelser; den hele Luft lyste om dem med Nordlysblink, men Mørket var det sejrende. Det var en rædsom Stund.

Og tæt ved den ængstede Vikingefrue sad paa Gulvet liden Helga i Frøens hæslige Skikkelse, ogsaa hun skælvede og knugede sig op til Plejemoderen, som tog hende paa sit Skød og i Kærlighed holdt hende fast, i hvor hæslig end Paddehammen syntes. Luften genlød af Sværd- og Kølleslag, af susende Pile, som var det en stormende Hagelbyge, der gik hen over dem. Timen var kommen, da Jord og Himmel vilde briste, Stjernerne falde, alt gaa til Grunde i Surturs Ild, men en ny Jord og Himmel, vidste hun, vilde komme, Kornet bølge, hvor Havet nu rullede hen over den golde Sandbund, den unævnelige Gud raade, og op til ham steg Baldur, den milde, kærlige, løst fra de dødes Rige — han kom — Vikingefruen saa ham, hun kendte hans Aasyn, — det var den kristne, fangne Præst.

»Hvide Krist!« raabte hun højt, og i Navnets Nævnelse trykkede hun et Kys paa sit hæslige Frøbarns Pande; da faldt Paddehammen, og liden Helga stod der i al sin Dejlighed, mild som aldrig før og med straalende Øjne; hun kyssede Plejemoderens Hænder, velsignede hende for al den Omhu og Kærlighed, hun i Trængselens og Prøvelsens Dage forundte hende; takkede hende for de Tanker, hun havde

nedlagt i hende og vakt, takkede hende for Navnets Nævnelse, det, hun gentog: hvide Krist! og liden Helga løftede sig som en mægtig Svane, Vingerne bredte sig saa store, med en Susen, som naar Trækfuglenes Skare flyver bort.

Vikingefruen vaagnede derved, og udenfor lød endnu det samme stærke Vingeslag, — det var Tiden, vidste hun,

at Storkene drog herfra, dem var det, hun hørte; endnu engang vilde hun se dem før deres Afrejse og sige dem Farvel! Hun stod op, gik ud paa Svalen, og da saa hun paa Sidehusets Tagryg Stork ved Stork, og rundt om Gaarden, hen over de høje Træer, fløj Skarer i store Svingninger, men lige ud for hende, paa Brøndkanten, hvor liden Helga saa tit havde siddet og skrækket hende ved sit Vildskab, sad nu to Svaner og saa med kloge Øjne paa hende; og hun huskede paa sin Drøm, den fyldte hende endnu helt, aldeles som en Virkelighed; hun tænkte paa liden Helga i Svaneskikkelse,

hun tænkte paa den kristne Præst, og følte sig med eet forunderlig glad i Hjertet.

Svanerne slog med Vingerne, bøjede deres Halse, som vilde de ogsaa give deres Hilsen; og Vikingefruen bredte sine Arme ud imod dem, som om hun forstod det, smilede i Graad og mange Tanker.

Da løftede sig med Vingelarm og Knebbren alle Storkene til Rejsen Syd paa.

»Vi vente ikke paa Svanerne!« sagde Storkemoder, »vil de med, maa de komme! vi kunne ikke blive her, til Brokfuglene rejse! Der er dog noget kønt i at rejse saaledes familievis, ikke som Bogfinker og Brushøns, hvor Hannerne flyve for sig og Hunnerne for sig, det er egentlig talt ikke anstændigt! — og hvad er det for et Vingeslag, Svanerne gør?«

»Hver flyver paa sit Sæt!« sagde Storkefader, »Svanerne tage det paa skraa, Tranerne i Trekant og Brokfuglene i Slangelinie!«

»Nævn ikke Slange, naar vi flyve heroppe!« sagde Storkemoder, »det giver kun Ungerne Lyster, som ikke kunne tilfredsstilles!«

»Er det de høje Bjerge dernede, jeg hørte om?« spurgte Helga i Svaneham.

»Det er Tordenskyer, som drive under os!« sagde Moderen.

»Hvad er det for hvide Skyer, som løfte sig saa højt?« spurgte Helga.

»Det er de evigt besneede Bjerge, du ser!« sagde Moderen, og de fløj over Alperne, ned mod det blaanende Middelhav.

»Afrikas Land! Ægyptens Strand!« jublede i Svaneskikkelse Nilens Datter, idet hun højt fra Luften øjnede, som en hvidgul, bølgeformig Stribe, sin Hjemstavn.

Ogsaa Fuglene saa den og fremskyndte deres Flugt.

»Jeg lugter Nildynd og vaade Frøer!« sagde Storkemoder, »det kriller i mig! — Ja, nu skulle I faa at smage, og I skulle se Marabu, Ibis og Traner! de høre alle til Familien, men ere ikke nær saa kønne som vi; de stille sig fornemme an, især Ibis; han er nu bleven forvænt af Ægypterne, de gøre ham til Mumie, stoppe ham med Krydderurter. Jeg vil heller stoppes med levende Frøer, det ville I med, og det skulle I blive! Bedre noget i Skrutten, mens man lever,

end at være til Stads, naar man er død! det er min Mening, og den er altid den rigtige!«

»Nu ere Storkene komne!« sagde man i det rige Hus ved Nilens Bred, hvor i den aabne Hal, paa bløde Hylstre dækkede med Leopardens Skind, den kongelige Herre laa udstrakt, ikke levende, heller ikke død, haabende paa Lotusblomsten fra den dybe Mose i Norden. Slægtninge og Tyende stod om ham.

Og ind i Hallen fløj to prægtige, hvide Svaner, de vare komne med Storkene; de kastede den blendende Fjerham, og der stod to dejlige Kvinder, hinanden saa lig som to Dugdraaber; de bøjede sig hen over den blege, henvisnede gamle Mand, de kastede deres lange Haar tilbage, og idet liden Helga bøjede sig over Bedstefaderen, rødmede hans Kinder,

hans Øjne fik Glans, der kom Liv i de stivnede Lemmer. Den gamle rejste sig karsk og forynget; Datter og Datterdatter holdt ham i deres Arme som til Morgenhilsen i Glæde efter en lang, tung Drøm.

Og der var Glæde over al den Gaard og i Storkereden med, men der var det dog mest over den gode Føde, de mylrende mange Frøer; og mens de lærde i Hast optegnede saa løseligt Historien om de to Prinsesser og om Sundhedsblomsten, der var en stor Begivenhed og Velsignelse for Hus og Land, fortalte Storkeforældrene den paa deres Vis og for deres Familie, men først da de alle vare mætte, ellers havde de jo andet at bestille end at høre paa Historier.

»Nu bliver du da noget!« hviskede Storkemoder; »det er ikke rimeligt andet!«

»Oh, hvad skulde jeg blive!« sagde Storkefader, »og hvad har jeg gjort? Ingenting!«

»Du har gjort mere end alle de andre! uden dig og Ungerne havde de to Prinsesser aldrig set Ægypten igen og faaet den gamle rask. Du bliver noget! Du faar bestemt Doktorgraden, og vore Unger fødes siden med den, og deres Unger igen videre frem! Du ser ogsaa allerede ud som en ægyptisk Doktor, — i mine Øjne!«

De lærde og vise udviklede Grundtanken, som de kaldte det, der gik gennem den hele Begivenhed: »Kærlighed føder Liv!« den gav de Forklaring paa forskellige Maader: »den varme Solstraale var Ægyptens Prinsesse, hun steg ned til Dyndkongen, og i deres Møden sprang Blomsten frem —«

»Jeg kan ikke saaledes rigtig gentage Ordene!« sagde Storkefader, der havde hørt til fra Taget og skulde fortælle derom i Reden. »Det var saa indviklet hvad de sagde, det var saa klogt, at de straks fik Rang og Skænkads, selv Mundkokken fik et stort Udmærkelsestegn, — det var nok for Suppen!«

»Og hvad fik du?« spurgte Storkemoder, »de skulde da ikke glemme den vigtigste, og den er du! de lærde have kun knebret ved det hele! men dit kommer vel!«

I den sildige Nat, da Søvnens Fred hvilede over det ny lykkelige Hus, var der en, der endnu vaagede, og det var ikke Storkefader, uagtet han paa eet Ben stod op i Reden og sov Skildvagt, nej, liden Helga vaagede, hældede sig ud over Altanen og saa paa den klare Luft med de store, lysende Stjerner, større og renere i Glans, end hun havde set dem i Norden, og dog de samme. Hun tænkte paa Vikingefruen ved Vildmosen, paa Plejemoderens milde Øjne, de Taarer, hun havde grædt over det arme Frøbarn, der nu stod i Glans og Stjernepragt ved Nilens Vande i dejlig Foraarsluft. Hun tænkte paa Kærligheden i den hedenske Kvindes Bryst, den Kærlighed, hun havde vist en ynkelig Skabning, der i Menneskeham var et ondt Dyr og i Dyrets Ham væmmelig at se og røre ved. Hun saa paa de lysende Stjerner og huskede paa Glansen fra den dødes Pande, da de fløj hen over Skov og Mose; der klang Toner i hendes Erindring, Ord, hun havde hørt udtale, da de red af Sted, og hun sad som den betagne, Ord om Kærlighedens store Ophav, den højeste Kærlighed, der omfattede alle Slægter.

Ja, hvad var ikke givet, vundet, opnaaet! Liden Helgas Tanke omfattede ved Nat, ved Dag, hele sin Lykkesum og stod i Skuet af den som Barnet, der vender sig ilsomt fra Giveren til det givne, alle de dejlige Gaver; hun ligesom gik op i den stigende Lyksalighed, der kunde komme, vilde komme; hun var jo baaren gennem Underværker til altid højere Glæde og Lykke, og heri fortabte hun sig en Dag saa ganske, at hun ikke mere tænkte paa Giveren. Det var Ungdomsmodets Kækhed, der gjorde sit raske Kast! hendes Øjne lyste derved, men øjeblikkelig reves hun ud derfra ved en stærk Støjen nede i Gaarden under sig. Der saa hun to mægtige Strudse løbe ilsomt omkring i snævre Kredse; aldrig før havde hun set dette Dyr, saa stor en Fugl, saa plump og tung, Vingerne saa ud, som vare de stækkede, Fuglen selv,

som var der gjort den Overlast, og hun spurgte om, hvad der var sket med den, og for første Gang hørte hun det Sagn, Ægypterne fortælle om Strudsen.

Dejlig havde dens Slægt engang været, dens Vinger store og stærke; da sagde en Aften Skovens mægtige Fugle til den: »Broder! skulle vi i Morgen, om Gud vil det, flyve til Floden og drikke?« Og Strudsen svarede: »Jeg vil det!« Da det dagedes, fløj de af Sted, først højt opad mod Solen, Guds Øje, altid højere og højere, Strudsen langt foran alle de andre; den fløj i Stolthed mod Lyset; den stolede paa sin Kraft og ikke paa Giveren; den sagde ikke: »Om Gud vil!« da drog Straffens Engel Sløret bort fra den Flammestraalende, og i dette Nu forbrændte Fuglens Vinger, den sank, elendig, til Jorden. Den og dens Slægt mægter aldrig mer at hæve sig; den flyr i Skræk, stormer om i Kredse i det snævre Rum; en Mindelse er det for os Mennesker, i al vor Tanke, ved hver vor Gerning at sige: »Om Gud vil!«

Og Helga bøjede tankefuld sit Hoved, saa paa den jagende Struds, saa dens Angest, saa dens taabelige Glæde ved Skuet af sin egen store Skygge paa den hvide, solbelyste Væg. Og i Sind og Tanke slog Alvoren sin dybe Rod. Et Liv saa rigt, fremad i Lykken, var givet, vundet, — hvad vilde ske, hvad vilde endnu komme —? Det bedste: »Om Gud vil!«

I det tidlige Foraar, da Storkene atter drog Nord paa, tog liden Helga sit Guldarmbaand, ridsede deri sit Navn, vinkede ad Storkefader, gav ham Guldringen om Halsen, bad ham bringe den til Vikingefruen, der vilde heraf forstaa, at Plejedatteren levede, var lykkelig og huskede paa hende.

»Det er svært at bære!« tænkte Storkefader, da han fik det om Halsen; »men Guld og Ære skal man ikke kaste

paa Landevejen! der er Lykke ved Storken, vil de sande deroppe!«

»Du lægger Guld, og jeg lægger Æg!« sagde Storkemoder, »men du lægger kun een Gang, jeg gør det alle Aaringer! men Paaskønnelse faar ingen af os! det krænker!«

»Man har Bevidstheden, Mor!« sagde Storkefader.

»Den kan du ikke hænge udenpaa!« sagde Storkemoder, »den giver hverken Medbør eller Maaltid!«

Og saa fløj de.

Den lille Nattergal, der sang i Tamarindebusken, vilde ogsaa snart drage Nord paa; deroppe ved Vildmosen havde liden Helga tit hørt den; Bud med vilde hun give den, Fuglenes Sprog kunde hun, fra hun fløj i Svaneham, hun havde tit siden talt det med Stork og Svale, Nattergalen vilde forstaa hende; og den bad hun at flyve til Bøgeskoven paa den jydske Halvø, hvor Graven var rejst af Sten og Grene,

hun bad den bede alle Smaafugle værne der om Graven og synge en Sang og atter en Sang.

Og Nattergalen fløj — og Tiden fløj hen!

Ørnen stod paa Pyramiden og saa i Høst et stadseligt Tog med rigtladede Kameler, med kosteligt klædte, væbnede Mænd paa fnysende, arabiske Heste, skinnende hvide som Sølv, og med røde, bævrende Næsebor, Manken stor og tæt, hængende ned om de fine Ben. Rige Gæster, en kongelig Prins fra Arabiens Land, dejlig som en Prins skal være det, drog ind i det stolte Hus, hvor nu Storkereden stod tom; de, som boede oppe i den, vare jo i et nordligt Land, men snart vilde de komme tilbage. — Og netop den Dag kom de, da her var rigest paa Glæde og Lystighed. Her var Bryllupsstads, og liden Helga var Bruden, klædt i Silke og Juveler; Brudgommen var den unge Prins fra Arabiens Land; de sad øverst ved Bordet mellem Moder og Bedstefader.

Men hun saa ikke paa Brudgommens brune, mandige Kind, hvor det sorte Skæg krusede sig, hun saa ikke paa hans ildfulde, mørke Øjne, der fæstede sig paa hende, hun saa ud, op mod den blinkende, funklende Stjerne, der straalede ned fra Himlen.

Da raslede det med stærke Vingeslag derude i Luften, Storkene kom tilbage; og det gamle Storkepar, i hvor træt det end var af Rejsen og nok kunde trænge til at hvile ud, fløj dog straks ned paa Rækværket ved Verandaen, de vidste det, hvilken Fest det var. De havde allerede ved Landets Grænse hørt, at liden Helga havde ladet dem afmale paa Muren, de hørte med til hendes Historie.

»Det er meget net betænkt!« sagde Storkefader.

»Det er meget lidt!« sagde Storkemoder, »mindre kunde det da ikke være.«

Og da Helga saa dem, rejste hun sig og gik ud i Veran-

daen til dem for at klappe dem ned ad Ryggen. Det gamle Storkepar nejede med Halsene, og de yngste Unger saa derpaa og følte sig beærede.

Og Helga saa op til den lysende Stjerne, der straalede mere og mere klar; og imellem den og hende bevægede sig en Skikkelse, renere endnu end Luften og derved synlig, den svævede hende ganske nær, det var den døde, kristne Præst, ogsaa han kom paa hendes Højtidsfest, kom fra Himmeriges Rige.

»Glansen og Herligheden der overgaar alt hvad Jorden kender!« sagde han.

Og liden Helga bad saa blødt, saa inderligt, som hun aldrig før havde bedet, at hun, kun et eneste Minut, turde se derind, kun kaste et eneste Blik ind i Himmeriges Rige til Faderen.

Og han løftede hende i Glans og Herlighed, i en Strømning af Toner og Tanker; det var ikke blot udenom hende, det lyste og klang, men indeni hende. Ord kan ikke udsige det.

»Nu maa vi tilbage, du savnes!« sagde han.

»Kun eet Blik endnu!« bad hun; »kun et eneste kort Minut!«

»Vi maa til Jorden, alle Gæster gaa bort!«

»Kun eet Blik! det sidste! —!«

Og liden Helga stod atter i Verandaen, — men alle Blus der udenfor vare slukkede, alle Lys i Brudesalen vare borte, Storkene borte, ingen Gæster at se, ingen Brudgom, alt, som vejret hen i tre korte Minutter.

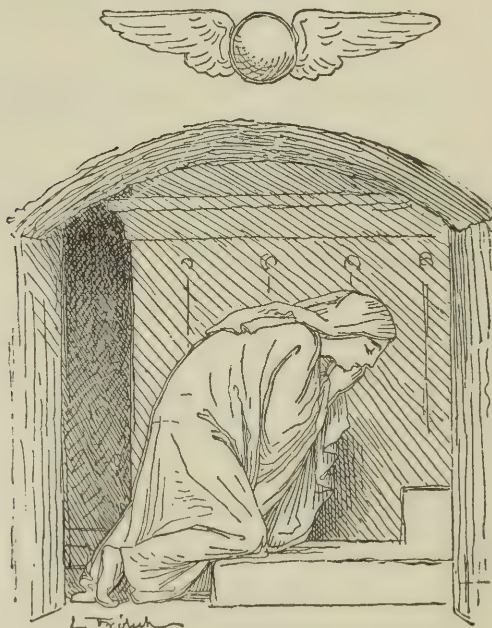
Da følte Helga Angest, og hun gik igennem den tomme, store Hal, ind i det næste Kammer; der sov fremmede Soldater. Hun aabnede Sidedøren, der førte ind til hendes Stue, og idet hun troede at staa der, stod hun udenfor i Haven, — saaledes var her jo ikke før; rødlig skinnede Himlen, det var mod Daggry.

Tre Minutter i Himlen kun, og en hel Jordnat var gaaet!

Da saa hun Storkene; hun raabte til dem, talede deres Sprog, og Storkefader drejede Hovedet, lyttede og nærmede sig.

»Du taler vort Sprog!« sagde han, »hvad vil du? Hvorfor kommer du her, du fremmede Kvinde?«

»Det er jo mig! det er Helga! kender du mig ikke?

For tre Minutter siden talte vi sammen, derhenne i Verandaen.«

»Det er en Fejltagelse!« sagde Storken; »det har du drømt alt sammen!«

»Nej, nej!« sagde hun og erindrede ham om Vikingeborgen og om Vildmosen, Rejsen herhid —!

Da blinkede Storkefader med Øjnene: »Det er jo en gammel Historie, jeg har hørt fra min Tip-tip-Oldemoders Tid! ja vist var her i Ægypten en saadan Prinsesse fra det danske Land, men hun forsvandt paa sin Bryllupsaften for mange hundrede Aar siden og kom aldrig igen! det kan du selv læse dig til her paa Monumentet i Haven; der er jo

hugget baade Svaner og Storke, og øverst staar du selv i det hvide Marmor.«

Saaledes var det. Liden Helga saa det, forstod det og sank i Knæ.

Solen straalede frem, og som i fordums Tid ved dens

Straaler Frøhammen faldt, og den dejlige Skikkelse kom til Syne, saa løftede sig nu ved Lysets Daab en Skønhedsskikkelse klarere, renere end Luften, en Lysstraale — til Faderen.

Legemet sank i Støv: der laa en henvisnet Lotusblomst, hvor hun havde staaet.

»Det var da en ny Slutning paa Historien!« sagde Storkefader; »den havde jeg nu slet ikke ventet! men jeg kunde ganske godt lide den!«

»Hvad mon Ungerne ville sige om den?« spurgte Storkemoder.

»Ja, det er rigtignok det vigtigste!« sagde Storkefader.

Hurtigløberne.

DER var udsat en Pris, ja, der var udsat to, den lille og den store, for den største Hurtighed, ikke i eet Løb, men saadan i at løbe hele Aaret.

»Jeg fik den første Pris!« sagde Haren; »Retfærdighed maa der dog være, naar ens egen Familie og gode Venner er i Raadet; men at Sneglen fik anden Pris, finder jeg næsten fornærmeligt imod mig!«

»Nej,« forsikrede Ledpælen, der havde været Vidne ved Prisuddelingen, »der maa ogsaa tages Hensyn til Flid og god Villie, det blev sagt af flere agtbare Personer, og det har jeg ogsaa forstaaet. Sneglen har rigtignok brugt et halvt Aar om at komme over Dørtrinet, men han har brækket Laarbenet i det Hastværk, det dog var for ham. Han har levet ene og alene for sit Løb, og han løb med Hus! Alt dette er agtværdigt! — og saa fik han anden Pris!«

»Jeg kunde dog ogsaa have været taget i Betragtning!« sagde Svalen; »hurtigere end jeg, i Flugt og Omsving, tror jeg, ingen har vist sig, og hvor har jeg ikke været om: vidt, vidt, vidt!«

»Ja, det er Deres Ulykke!« sagde Ledpælen; »De føjter for meget! De skal altid af Sted, ud af Landet, naar det her

begynder at fryse; De har ingen Fædrelandskærlighed! De kan ikke komme i Betragtning!«

»Men om jeg nu laa over i Mosen hele Vinteren!« sagde Svalen, »sov hele Tiden bort, kom jeg saa i Betragtning?«

»Skaf Attest fra Mosekonen, at De har sovet den halve Tid i Fædrelandet, saa skal De komme i Betragtning!«

»Jeg havde nok fortjent første Pris og ikke anden!« sagde Sneglen. »Det veed jeg da, at Haren har kun løbet

af Kujoneri, hver Gang han troede, at der var Fare paa Færde; jeg derimod har gjort min Løben til en Livsopgave og er bleven Krøbling i Tjenesten! Skulde nogen have første Pris, var det nok mig! — men jeg gør ingen Spræl, det foragter jeg!«

Og saa spyttede den.

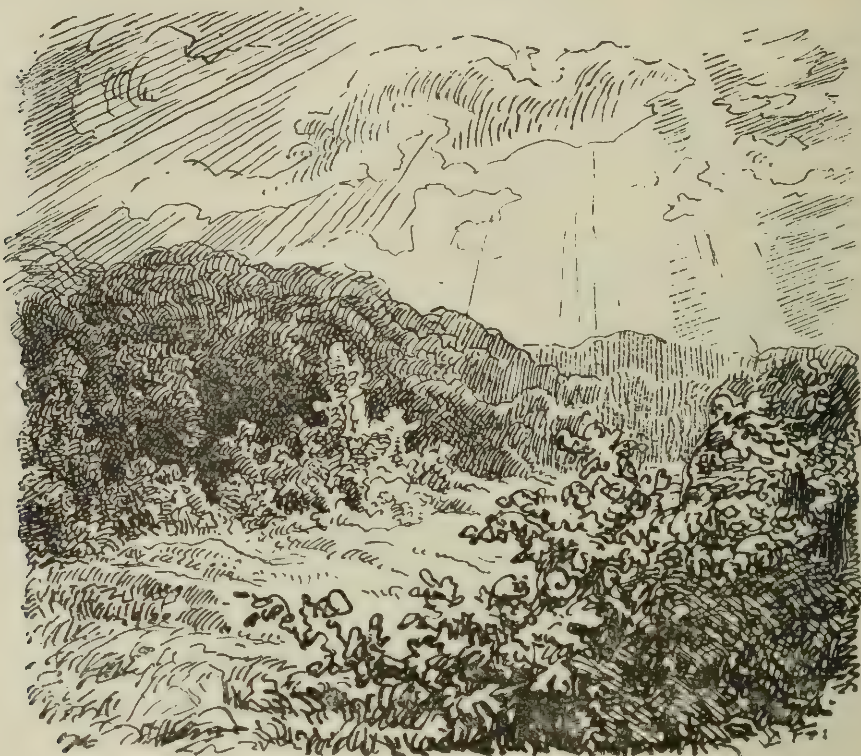
»Jeg skal med Ord og Tale kunne forsvare, at hver Pris, i det mindste min Stemme til den, er given med retfærdigt Hensyn!« sagde det gamle Landmaalermærke i Skoven, der var Lem i den afgørende Dommerforening. »Jeg gaar altid frem med Orden, Overvejelse og Beregning. Syv Gange

forud har jeg nydt den Ære at være med at give Prisen; men ikke før i Dag har jeg faaet min Villie sat igennem. Jeg er ved hver Uddeling gaaet ud fra noget vist. Jeg er altid gaaet forfra i Bogstaverne til første Pris og bagfra til anden Pris. Og vil De nu lægge Mærke til, naar man tager forfra: Det ottende Bogstav fra *A* er *H*, der have vi Haren, og saa stemte jeg for Haren til første Pris, og det ottende Bogstav bagfra, — *Æ* regner jeg ikke med, det har saadan en upassende Lyd, det upassende springer jeg altid over, — bliver saa *S*; derfor stemte jeg for Sneglen til anden Præmie. Næste Gang bliver det *I* til første og *R* til anden! Der skal altid være en Orden i enhver Ting! man maa have noget at holde sig til!«

»Jeg havde nu stemt for mig selv, naar jeg ikke havde været imellem de dømmende,« sagde Mulæselet, der ogsaa var Meddommer. »Man skal tage Hensyn til, ikke blot hvor hurtig man kommer frem, men hvad andre Egenskaber der kan være, som nu den Ting, hvor meget man trækker; dog det vilde jeg ikke denne Gang have udhævet, heller ikke Harens Klogskab i sin Flugt, dens Kløgt, med eet at gøre et Spring til Siden for at lede Folk paa Vildspor fra, hvor den skjuler sig; nej, der er endnu een Ting, mange lægge Mærke til, og som heller ikke bør være uændset, det er den, man kalder det skønne; det har jeg her set paa, jeg saa paa Harens dejlige, velvoksne Øren, det er en Fornøjelse at se, hvor lange de ere! jeg syntes, at jeg saa mig selv, da jeg var lille, og saa stemte jeg for ham!«

»Hys!« sagde Fluen, »ja, jeg vil ikke tale, jeg vil bare sige noget! det veed jeg, at mere end een Hare har jeg løbet op. Forleden knækkede jeg Bagbenene paa en af de yngste; jeg sad paa Lokomotivet foran Banetoget, det gør jeg tit, saa iagttager man bedst sin egen Hurtighed. En ung Hare løb længe foran, han anede ikke, at jeg var der; til sidst maatte han dreje af, men saa knækkedes Bagbenene over af Lokomotivet, for jeg sad derpaa. Haren blev liggende, jeg foer videre. Det er dog vel at overvinde den? Men jeg trænger ikke til Prisen!«

»Jeg synes nu,« tænkte den vilde Rose, men den sagde det ikke, det er ikke dens Natur at udtale sig, skønt det kunde være ganske godt, om den havde gjort det; »jeg synes nu, at Solstraalen burde have faaet første Hæderspris, og anden med! Den flyver i et Nu den umaalelige Vej fra Solen ned til os og kommer med en Styrke, at al Naturen vaagner derved; den har en Skønhed, saa at alle vi Roser rødme og

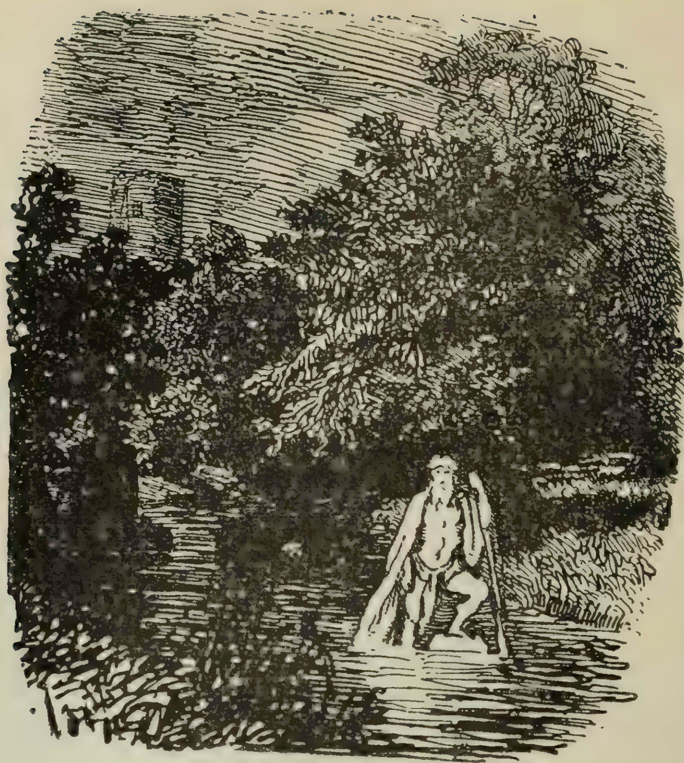
dufte derved! den høje, dømmende Øvrighed synes slet ikke at have bemærket den! var jeg Solstraale, jeg gav dem hver et Solstik — men det gjorde dem kun gale, det kunne de blive alligevel! jeg siger ikke noget!« tænkte den vilde Rose; »Fred i Skoven! dejligt er det at blomstre, dufte og vederkvæge, leve i Sagn og Sange! Solstraalen overlever os dog alle sammen!«

»Hvad er første Pris?« spurgte Regnormen, der havde forsovet sig, og nu først kom til.

»Det er fri Adgang til en Kaalhave!« sagde Mulæselet;

»jeg foreslog Prisen! Haren maatte og skulde have den, og saa tog jeg, som tænkende og virkende Medlem, fornuftigt Hensyn til dens Nytte, der skulde have den; nu er Haren forsørget. Sneglen har Lov til at sidde paa Stengærdet og slikke Mos og Solskin, og er dernæst herefter optagen som en af de første Dommere i Hurtigløben. Det er saa godt at have een af Faget med i, hvad Menneskene kalde en Komité! Jeg maa sige, jeg venter meget af Fremtiden, vi have allerede begyndt saa godt!«

Klokkedybet.

»DING-DANG! ding-dang!« klinger det fra Klokkedybet i Odense Aa. — Hvad er det for en Aa? — Den kender hvert Barn i Odense By, den løber neden om Haverne, fra Slusen til Vandmøllen hen under Træbroerne. I Aaen vokse gule Aaknapper, brunfjerede Rør og den sorte, fløjelsagtige Dunhammer, saa høj og saa stor; gamle, revnede Piletræer, svajede og drejede, hænge langt ud i Vandet paa Munkemose Side og ved Blegemandens Eng, men lige over for er Have ved Have, den ene anderledes end den anden, snart med dejlige Blomster og Lysthuse, glatte og pæne, ligesom smaat Dukkestads, snart staa de kun med Kaal, eller der er slet ingen Have at se, thi de store Hyldebuske brede sig der og hænge langt ud over det rindende Vand, som hist og her er dybere, end man kan naa med Aaren. Ud for det gamle

Frøkenkloster er det dybeste Sted, det kaldes Klokkedybet, og der bor Aamanden; han sover om Dagen, naar Solen skinner gennem Vandet, men kommer frem ved stjerneklare Nætter og Maaneskin. Han er meget gammel; Mormor har hørt om ham af sin Mormor, siger hun, han lever et ensomt Liv, har slet ingen at tale med uden den store, gamle Kirkeklokke. Engang hang den i Kirketaarnet, ja, nu er der intet Spor hverken af Taarn eller Kirke, den, der kaldtes Sankt Albani.

»Ding-dang! ding-dang!« klang Klokken, da Taarnet stod, og en Aften, da Sol gik ned, og Klokken var i sit stærkeste Sving, rev den sig løs og fløj gennem Luften; det blanke Malm skinnede gloende i de røde Straaler.

»Ding-dang! ding-dang! nu gaar jeg i Seng!« sang Klokken og fløj ud i Odense Aa, hvor der var dybest, og derfor kaldes nu det Sted Klokkedybet; men ikke fik den Søvn eller Hvile der; hos Aamanden ringer og klinger den, saa at det stundom høres herop igennem Vandet, og mange Folk sige, at det betyder: nu skal der nogen dø, men det er ikke derfor, nej, den ringer og fortæller for Aamanden, som nu ikke længer er alene.

Og hvad fortæller Klokken? Den er saa gammel, saa gammel, er der sagt, den var til, længe før Mormors Mormor blev født, og dog er den i Alder et Barn kun imod Aamanden, der er en gammel, en stille, en underlig en med Aaleskinds Bukser og Skælfiskes Trøje med gule Aaknapper i, Siv om Haaret og Andemad paa Skægget, og det er just ikke kønt.

Hvad Klokken fortæller, skal der Aar og Dage til at give igen; den fortæller ud og ind, tit og ofte det samme, snart kort, snart langt, ligesom den lyster; den fortæller om gamle Tider, de haarde, de mørke Tider.

»Ved Sankt Albani Kirke deroppe i Taarnet, hvor Klokken hang, kom Munken, han var baade ung og smuk, men tankefuld som ingen anden; han saa fra Lugen ud over Odense Aa, da dens Leje var bredt og Mosen en Sø, han saa over den og den grønne Vold, »Nonnebakken« derovre, hvor Klo-

steret laa, hvor Lyset skinnede fra Nonnens Celle; han havde kendt hende vel — og han huskede derpaa, og hans Hjerte slog stærkt derved — ding-dang! ding-dang! —«

Ja, saadan fortæller Klokken.

»Der kom i Taarnet Bispens fjollede Svend, og naar jeg,

Klokken, der er støbt af Malm, haard og tung, svingede og svang, kunde jeg have knust hans Pande; han satte sig tæt under mig og legede med to Pinde, ret som om de vare et Strengespil, og han sang dertil: »»Nu tør jeg synge højt, hvad jeg ellers ikke tør hviske, synge om alt, hvad der gemmes bag Laas og Lem! der er koldt og vaadt! Rotterne æde dem

levende op! Ingen veed derom, ingen hører derom! heller ikke nu, thi Klokken ringer saa højt ding-dang! ding-dang!««

»Der var en Konge, de kaldte ham Knud, han nejede baade for Bisp og Munk, men da han kom Vendelboerne alt for nær med svære Skatter og haarde Ord, tog de Vaaben og Stænger, jog ham af Sted, som var han et Vildt; han tyede ind i Kirken, laasede Port og Dør; den voldsomme Skare laa udenfor, jeg hørte derom: baade Skader og Krager, Alliken med, bleve skræmmede ved Skrig og Skraal; de fløj ind i Taarnet og ud igen, de saa paa Mængden dernede, de saa ogsaa ind ad Kirkens Vinduer og skreg højt, hvad de saa. Kong Knud laa foran Alteret og bad, hans Brødre Erik og Benedikt stod som Vagt med dragne Sværd, men Kongens Tjener, den falske Blake, forraadte sin Herre; de vidste derude, hvor han var at ramme, og en smed en Sten gennem Ruden, og Kongen laa død! — Der var Skrig og Raab af den vilde Hob og af Fuglenes Flok, og jeg raabte med, jeg sang, og jeg klang: ding-dang! ding-dang!«

»Kirkeklokken hænger højt, ser vidt omkring, faar Besøg af Fuglene og forstaar deres Sprog, til den suser Vinden ind af Luger og Lydhuller, af hver Revne, og Vinden veed alt, den har det fra Luften, og den omslutter alt, hvad levende er, den trænger ind i Menneskets Lunger, veed alt, hvad der faar Lyd, hvert Ord og hvert Suk —! Luften veed det, Vinden fortæller det, Kirkeklokken forstaar dens Mæle og ringer det ud for den hele Verden, ding-dang! ding-dang!«

»Men det blev mig for meget at høre og vide, jeg mægtede ikke at ringe det ud! jeg blev saa træt, jeg blev saa tung, at Bjælken knak, og jeg fløj ud i den skinnende Luft, ned der, hvor Aaen er dybest, hvor Aamanden bor, ensom og ene, og der fortæller jeg, Aar ud og Aar ind, hvad jeg har hørt og hvad jeg veed: ding-dang! ding-dang!«

Saaledes lyder det fra Klokkedybet i Odense Aa, det har Mormor fortalt.

Men vor Skolemester siger: »Der er ingen Klokke, der kan ringe dernede, for den kan ikke! — der er ingen Aamand dernede, for der er ingen Aamand!« og naar alle Kirkeklok-

ker klinge saa lysteligt, saa siger han, at det ikke er Klokkerne, men at det egentlig er Luften, der klinger; Luften er det, der giver Lyd — det sagde ogsaa Mormor, at Klokken havde sagt — deri ere de enige, og saa er det vist! »Vær agtsom, vær agtsom, vogt nøje dig selv!« sige de begge to.

Luften veed alt! den er om os, den er i os, den mæler om vor Tanke og vor Gerning, og den mæler det længer end Klokken nede i Dybet i Odense Aa, hvor Aamanden bor, den mæler det ud i det store Himmeldyb, saa langt, saa langt, evigt og altid, til Himmeriges Klokker klinge: »ding-dang! ding-dang!«

Vinden fortæller om Valdemar Daae og hans Døtre.

NAAR Vinden løber hen over Græsset, da kruser det sig som et Vand, løber den hen over Kornet, da bølger det som en Sø, det er Vindens Dans; men hør den fortælle: den synger det ud, og anderledes klinger det i Skovens Træer, end igennem Murens Lydhuller, Sprækker og Revner. Ser du, hvor Vinden deroppe jager Skyerne, som vare de en Faarehjord! hører du, hvor Vinden hernede tuder gennem den aabne Port, som var den Vægter og blæste i Horn! Underligt suser den ned i Skorstenen og ind i Kaminen; Ilden flammer og gnistrer derved, skinner langt ud i Stuen, og her er saa lunt og hyggeligt at sidde og høre til. Lad kun Vinden fortælle! den veed Eventyr og Historier, flere end vi alle tilsammen. Hør nu, hvor den fortæller:

»Hu-u-ud! fare hen!« — det er Omkvædet paa Visen.

»Der ligger ved Store Bælt en gammel Gaard med tykke, røde Mure!« siger Vinden, »jeg kender hver Sten, jeg saa den før, da den sad i Marsk Stigs Borg paa Næsset; den maatte ned! Stenen kom op igen og blev en ny Mur, en ny

Gaard, andetsteds, det var Borreby Gaard, som den staar endnu.

Jeg har set og kendt de højadelige Mænd og Fruer, de vekslende Slægter, som boede derinde, nu fortæller jeg om Valdemar Daae og hans Døtre!

Han løftede saa stolt sin Pande, han var af kongelig Æt! han kunde mere end jage en Hjort og tømme et Krus; — det vilde nok klare sig, sagde han selv.

Hans Frue skred frem strunk i Gyldenstykkes Kjortel, hen over sit blanke, tavlede Gulv; Tapeterne vare prægtige, Møblerne dyrtkøbte, de vare kunstigt snittede ud. Sølv- og Guldtøj havde hun bragt i Huset; tysk Øl laa i Kælderen, da der laa noget; sorte, vælige Heste vrinskede i Stalden; der var rigt derinde i Borreby Gaard, da Rigdommen var der.

Og Børn var der; tre fine Jomfruer, Ide, Johanne og Anna Dorthea; jeg husker Navnene endnu.

Det var rige Folk, det var fornemme Folk, født i Herlighed og vokset op i den! Hu-u-ud! fare hen!« sang Vinden, og saa fortalte den igen.

»Her saa jeg ikke, som i andre gamle Gaarde, den højbaarne Frue sidde i Højsalen med sine Piger og dreje Spinderokken, hun spillede paa den klingende Lut og sang dertil, dog ikke altid de gamle danske Sange, men Viser i fremmed Tungemaal. Her var Liv og Gæstereren, her kom fornemme Gæster fra nær og fjern, Musikken klang, Bægerne klang, jeg kunde ikke døve dem over!« sagde Vinden. »Her var Hovmod med Bram og med Brask, Herskab, men ikke Vor Herre!

Saa var det just Majdags Aften,« sagde Vinden, »jeg kom Vester fra, havde set Skibe kvase i Vrag paa Vestjyllands Kyst, jaget over Heden og den skovgrønne Kyst, hen over Fyens Land og kom nu over Store Bælt, hæsende og blæsende.

Da lagde jeg mig til Ro ved Sjællands Kyst, nær ved Borreby Gaard, hvor endnu Skoven stod med herlige Ege.

De unge Karle fra Egnen kom herud og samlede Ris og

Grene, de største og tørreste, de kunde finde. De gik med dem til Byen, lagde dem i Bunke, tændte Ild i den, og Piger og Karle dansede med Sang rundt derom.

Jeg laa stille,« sagde Vinden, »men sagtelig rørte jeg ved en Gren, den, der var lagt af den kønneste Ungkarl; hans Ved blussede op, blussede højest; han var den udvalgte, fik Hædersnavnet, blev Gadebasse, valgte først blandt Pigerne sit lille Gadelam; der var en Glæde, en Lystighed, større end derinde i det rige Borreby Gaard.«

»Og hen imod Gaarden kom med seks Heste agende i gylden Karet den høje Frue og hendes tre Døtre, saa fine, saa unge, tre yndelige Blomster: Rose, Lillie og den blege Hyacint. Moderen selv var en prangende Tulipan, hun hilsede ikke en af den hele Flok, der holdt op i Legen og knibsede og krøb, man skulde tro, at Fruen var skør i Stilken.

Rose, Lillie og den blege Hyacint, ja, jeg saa dem alle tre! hvis Gadelam skulde vel de engang blive, tænkte jeg; deres Gadebasse bliver en stoltelig Ridder, maaske en Prins! — Hu-u-ud! — fare hen! fare hen!

Ja, Agetøjet foer med dem, og Bønderkarlene foer i Dansen. Der blev redet Sommer i By til Borreby, til Tjæreby, til alle de Byer omkring.

Men om Natten, da jeg rejste mig,« sagde Vinden, »lagde den højfornemme Frue sig for aldrig mere at staa op; det kom saadan over hende, som det kommer over alle Mennesker, det er ikke noget nyt. Valdemar Daae stod alvorlig og tankefuld en lille Stund; det stolteste Træ kan vries, men ikke knækkes, sagde det inde i ham; Døtrene græd, og paa Gaarden tørrede de alle sammen deres Øjne, men Fru Daae var faret hen, — og jeg foer hen! Hu-u-ud!« sagde Vinden.

»Jeg kom igen, jeg kom tit igen, over Fyens Land og Bæltets Vand, satte mig ved Borreby Strand, ved den prægtige Egeskov; der byggede Fiskeørnen, Skovduerne, de blaa Ravne og selv den sorte Stork. Det var tidligt paa Aaret, nogle havde Æg, og nogle havde Unger. Nej, hvor de fløj, hvor de skreg! der var Økseslag at høre, Slag paa Slag; Skoven skulde fældes, Valdemar Daae vilde bygge et koste-

ligt Skib, et Orlogsskib paa tre Fordæk, som Kongen nok vilde købe, og derfor faldt Skoven, Sømændenes Mærke, Fuglenes Bo. Tornskaden fløj forskrækket, dens Rede blev ødelagt; Fiskeørnen og alle Skovens Fugle mistede deres Hjem, de fløj vildsomme om og skreg i Angest og Vrede, jeg forstod dem nok. Krager og Alliker raabte højt i Spot: »»Fra Reden! fra Reden! frá! frá!««

Og midt i Skoven, ved Arbejdernes Flok, stod Valdemar Daae og hans tre Døtre, og de lo alle sammen ad Fuglenes vilde Skrig, men hans mindste Datter, Anna Dor-

thea, følte Ynk derover i sit Hjerte, og da de ogsaa vilde fælde et halvudgaaet Træ, paa hvis nøgne Gren den sorte Stork havde bygget, og de smaa Unger stak Hovederne frem, bad hun for den, bad med Vand i Øjnene, og saa fik Træet Lov at staa med Reden for den sorte Stork. Det var en ringe Ting kun.

Der blev hugget, der blev savet, — der blev bygget et Skib paa tre Fordæk. Bygmesteren selv var af ringe Kuld, men af adeligt Huld; Øjne og Pande mælede om, hvor klog han var, og Valdemar Daae hørte ham gerne fortælle, det hørte ogsaa liden Ide, den ældste, den femtenaars Datter; og mens han byggede Skib for Faderen, byggede han Drømmeslot for sig selv, hvori han og liden Ide sad som Mand og Kone, og det var ogsaa sket, havde Slottet været af murede Sten, med Volde og Grave, Skov og Have. Men med al sin Kløgt var Mester dog kun en fattig Fugl, og hvad skal Spurv i Tranedans? Hu-u-ud! — jeg fløj bort, og han fløj bort, for han turde ikke blive, og liden Ide forvandt det, for hun maatte forvinde det.«

»I Stalden vrinskede de sorte Heste, værd at se paa, og de bleve set paa. — Admiralen var sendt fra Kongen selv for at se paa det ny Orlogsskib og tale om dets Køb, han talte højt i Beundring om de vælige Heste; jeg hørte det godt,« sagde Vinden; »jeg fulgte med Herrerne gennem den aabne Dør og strøede Halmstraa som Guldstænger foran deres Fødder. Guld vilde Valdemar Daae have, Admiralen vilde have de sorte Heste, thi roste han dem saa, men det blev ikke forstaaet, og saa blev Skibet heller ikke købt, det stod og skinnede ved Stranden, dækket til med Planker, en Noæh Ark, der aldrig kom paa Vandet. Hu-u-ud! fare hen! fare hen! og det var ynkeligt.

I Vinterens Tid, naar Marken laa med Sne, Drivisen fyldte Bæltet, og jeg skruede den op paa Kysten,« sagde Vinden,

»kom Ravne og Krager, den ene sortere end den anden, store Flokke; de satte sig paa det øde, det døde, det ensomme Skib ved Stranden og skreg med hæse Skrig om Skoven, der var borte, de mange kostelige Fuglereder, der vare lagte øde, de husvilde gamle, de husvilde smaa, og alt dette for det store Skrammels Skyld, det stolte Fartøj, der aldrig skulde ud at sejle.

Jeg hvirvlede Snefoget; Sneen laa som store Søer højt omkring det, hen over det! jeg lod det høre min Røst, hvad en Storm har at sige; jeg veed, at jeg gjorde mit til, at det kunde faa Skibskundskab. Hu-u-ud! fare hen!

Og Vinteren foer hen, Vinter og Sommer de foer, og de fare, som jeg farer, som Sneen fyger, Æbleblomsten fyger, og Løvet falder; fare hen! fare hen! fare hen! Menneskene med.

Men endnu vare Døtrene unge, liden Ide en Rose, dejlig at se, som da Skibsbyggeren saa hende. Tit tog jeg fat i hendes lange, brune Haar, naar hun ved Æbletræet i Haven stod tankefuld og ikke mærkede, at jeg dryssede hende Blomster paa Haaret, der løste sig, og hun saa paa den røde Sol og den gyldne Himmelgrund mellem Havens mørke Buske og Træer.

Hendes Søster var som en Lillie, skinnende og strunk, Johanne; hun havde Rejsning og Knejsning, var som Moderen skør af Stilk. Gerne gik hun i den store Sal, hvor Slægtens Billeder hang; Fruerne vare malede af i Fløjel og Silke med perlestukken lille bitte Hat paa de flettede Haar; det var skønne Fruer! deres Husbond saa man i Staal eller kostelig Kappe med Egernskindsfoer og den blaa Pibekrave; Sværdet var spændt om Laaret og ikke om Lænden. Hvor skulde vel Johannes Billede engang hænge paa Væggen, og hvordan saa han ud den adelige Husbond? ja, det tænkte hun paa, det smaasnakkede hun om, jeg hørte det, naar jeg foer gennem den lange Gang ind i Salen og vendte mig igen.

Anna Dorthea, den blege Hyacint, kun et fjortenaars Barn, var stille og eftertænksom; de store, vandblaa Øjne saa

tankefulde ud, men Barnesmilet sad om Munden, jeg kunde ikke blæse det bort, og det vilde jeg heller ikke.

Jeg traf hende i Haven, Hulvejen og paa Hovmarken, hun samlede Urter og Blomster, dem hun vidste, at hendes Fader kunde bruge til de Drikke og Draaber, han vidste at destillere; Valdemar Daae var hovmodig og kry, men ogsaa kyndig og vidste saa meget; det mærkede man nok, det mumledes der om; Ilden brændte i hans Kamin selv ved Sommertid; Kammerdøren var lukket af; det tog til i Dage og Nætter, men han talte ikke meget om det; Naturens Kræfter skal man stille raade, snart vilde han nok udfinde det bedste — det røde Guld.

Derfor dampede det fra Kaminen, derfor knitrede og flammede det; ja, jeg var med!« fortalte Vinden, »lad fare! lad fare! sang jeg gennem Skorstenen. Det bliver Røg, Smøg, Emmer og Aske! Du brænder dig selv op! Hu-u-ud! fare hen! fare hen! men Valdemar Daae lod det ikke fare.

De prægtige Heste paa Stalden, — hvor bleve de af? det gamle Sølv- og Guldtøj i Skab og i Bur, Køerne paa Marken, Gods og Gaard? — Ja, de kunne smelte! smelte i Gulddigelen, og der kommer dog ikke Guld.

Der blev tomt i Lo og i Fadebur, i Kælder og paa Loft. Færre Folk, flere Mus. Een Rude sprak, een knak, jeg behøvede ikke at gaa ind ad Døren,« sagde Vinden. »Hvor Skorstenen ryger, braser Maaltidet, Skorstenen røg, den, der slugte alle Maaltider, for det røde Guld.

Jeg blæste gennem Borgporten, som en Vægter, der blæser i Horn, men der var ingen Vægter,« sagde Vinden; »jeg drejede Spirets Vejrhane, den skurrede, som om Vægteren snorkede paa Taarnet, men der var ingen Vægter; der var Rotter og Mus; Fattigdom dækkede Bordet, Fattigdom sad i Klædeskab og i Madskab, Døren gik af Hængselet, der kom Revner og Sprækker; jeg gik ud, og jeg gik ind,« sagde Vinden, »derfor veed jeg god Besked.

I Røg og i Aske, i Sorg og søvnløs Nat blev Haaret graat i Skæg og om Pande, Huden grumset og gul, Øjnene saa gridske efter Guld, det forventede Guld.

Jeg pustede ham Røg og Aske ind i hans Ansigt og Skæg; Gæld kom for Guld. Jeg sang gennem de knækkede Ruder og aabne Revner, blæste ind til Døtrenes Slagbænk, hvor Klæderne laa falmede, luvslidte, for de maatte altid holde ud. Den Vise var ikke sjunget for de Børns Vugge! Herreliv blev kummerligt Liv! jeg alene var den, som sang højt paa Slottet!« sagde Vinden. »Jeg sneede dem inde, det luner, siger man; Brænde havde de ikke, Skoven var fældet, hvor de skulde hente det fra. Det var klingrende Frost; jeg svang mig gennem Lydhuller og Gange, over Gavl og Mur for at holde mig flink; derinde laa de i Sengen, for Kuldens Skyld, de adelige Døtre; Faderen krøb under Skinddynen. Ikke at bide og ikke at brænde, det er Herreliv! Hu-u-ud! lad fare! — Men det kunde ikke Hr. Daae.

»»Paa Vinter kommer Foraar,«« sagde han, »»paa Trang komme gode Tider; — men de lade vente paa sig, vente! — Nu er Gaarden Gældsbrev! nu er det den yderste Tid — og saa kommer Guldet! til Paaske!««

Jeg hørte ham mumle ind i Edderkoppens Spind. — »»Du flinke, lille Væver! Du lærer mig at holde ud! rives itu dit Spind, begynder du forfra igen og fuldender! atter itu — og ufortrøden tager du igen fat, forfra! — forfra! det er det, man skal! og det lønnes.««

Det var Paaskemorgen, Klokkerne klang, Solen legede paa Himlen. I Feberhede havde han vaaget, kogt og kølet, blandet og destilleret. Jeg hørte ham sukke som en fortvivlet Sjæl, jeg hørte ham bede, jeg fornam, at han holdt sin Aande tilbage. Lampen var gaaet ud, han mærkede det ikke; jeg pustede til Kulgløderne, de skinnede ham ind i hans kridhvide Ansigt, det fik et farvet Skær, Øjnene klemtes i de dybe Øjenhuler — men nu bleve de større, større — som vilde de springe.

Se det alkymistiske Glas! det blinker deri! det er glødende, purt og tungt! han løftede det med sitrende Haand, han raabte med sitrende Tunge: »»Guld! Guld!«« han svimlede derved, jeg kunde have blæst ham om,« sagde Vinden, »men jeg blæste kun paa de glødende Kul, fulgte ham gen-

nem Døren, ind, hvor Døtrene frøs. Hans Kjortel var belagt med Aske, den hang i hans Skæg og i hans filtrede Haar. Han rejste sig saa højt, løftede sin rige Skat i det skøre Glas: »»Fundet! vundet! — Guld!«« raabte han, strakte i Vejret Glasset, der blinkede i Solstraalerne; — og Haanden sitrede, og det alkymistiske Glas faldt paa Gulvet og sprang i tusinde Stykker; sprungen var hans Velfærds sidste Boble. Hu-u-ud! fare hen! — Og jeg foer fra Guldmagerens Gaard.

Sent paa Aaret, i de korte Dage heroppe, naar Taagen kommer med sin Viskeklud og vrider vaade Draaber paa de røde Bær og de bladløse Grene, kom jeg i friskt Humør, luftede op, blæste Himlen ren og knækkede raadne Grene, og det er intet stort Arbejde, men det skal gøres. Der blev ogsaa fejet rent paa anden Maade inde i Borreby Gaard hos Valdemar Daae. Hans Uven, Ove Ramel fra Basnæs, var der med tilkøbt Gældsbrev over Gaard og Indbo. Jeg trommede paa de sprukne Ruder, slog med de forfaldne Døre, peb igennem Revner og Sprækker: Hu-i! — Hr. Ove skulde ikke faa Lysten efter at blive der. Ide og Anna Dorthea græd modige Taarer; Johanne stod strunk og bleg, bed sig i Tommelfingeren, saa at den blødte derved, det skulde stort hjælpe! Ove Ramel forundte Hr. Daae at blive paa Gaarden sin Livstid; men han fik ikke Tak for Tilbud; jeg lyttede derefter; — jeg saa den gaardløse Herre løfte sit Hoved stoltere, slaa med Nakken, og jeg slog et Tag imod Gaarden og de gamle Lindetræer, saa at den tykkeste Gren knak, og den var ikke raadden; den laa for Porten som en Fejekost, dersom nogen vilde feje ud, og der blev fejet ud; jeg tænkte det nok.

Det var en haard Dag, en stiv Stund at holde sig i, men Sindet var haardt, Nakken var stiv.

Intet havde de i Eje uden Klæderne paa Kroppen; jo det alkymistiske Glas, som nylig var købt og fyldt med det Spild, som var skrabet op fra Gulvet; Skatten, der lovede, men ikke holdt. Valdemar Daae gemte det inde paa sit Bryst, tog saa sin Kæp i Haanden, og den een Gang rige Herre gik med sine tre Døtre ud fra Borreby Gaard. Jeg blæste koldt paa

hans hede Kinder, jeg klappede hans graa Skæg og hans lange, hvide Haar, jeg sang, som jeg kunde det: Hu-u-ud! fare hen! fare hen! — Det var Enden paa den rige Herlighed.

Ide og Anna Dorthea gik hver ved hans Side; Johanne vendte sig i Porten, hvad skulde det til, Lykken vilde

dog ikke vende sig. Hun saa paa Murens røde Sten fra Marsk Stigs Borg, tænkte hun paa hans Døtre:

»»Den ældste tog den yngste ved Hand,
og de fore vide om Verden!««

tænkte hun paa den Sang? — Her vare de tre, — Faderen var med! — De gik hen ad Vejen, hvor de havde kørt i Karet, de gik Stoddergang med Faderen, til Smidstrup Mark, til det klinede Hus, der var lejet for ti Mark aarlig, det ny Herresæde med tomme Vægge og tomme Kar. Krager og Alliker fløj hen over dem og skreg, som i Spot: »»Fra Reden! fra Reden! frá! frá!«« som Fuglene skreg det i Borreby Skov, da Træerne bleve fældede.

Hr. Daae og hans Døtre fornam det vel; jeg blæste dem om Ørene, det var ikke værd at høre derpaa.

Saa drog de ind i det klinede Hus paa Smidstrup Mark, — og jeg foer af Sted over Mose og Mark, gennem nøgne Hækker og afpillede Skove, til aabne Vande, andre Lande. — Hu-u-ud! fare hen! fare hen! og det i alle Aaringer.«

Hvor gik det Valdemar Daae, hvor gik det hans Døtre? Vinden fortæller:

»Den sidste af dem jeg saa, ja sidste Gang, det var Anna Dorthea, den blege Hyacint, — nu var hun gammel og bøjet, det var et halvt Hundrede Aar derefter. Hun levede længst, hun vidste om det hele.

Derovre paa Heden, ved Viborg By, laa Domprovstens ny, stadselige Gaard, med røde Sten og med takket Gavl; Røgen kom fed op af Skorstenen. Den milde Frue og de favre Døtre sad i Karnappen og saa ud over Havens hængende Bukketjørn, ud til den brune Hede —; hvad saa de der efter? De saa efter Storkereden derude paa det faldefærdige Hus. Taget var med Mos og Husløg, forsaavidt at der var Tag, det som mest dækkede var Storkens Rede, og den var den eneste, der blev hjulpen paa, Storken holdt den i Stand.

Det var et Hus at se paa, ikke at røre; »jeg maatte fare varligt,« sagde Vinden. For Storkeredens Skyld fik Huset Lov at staa, det var jo ellers en Skræmsel paa Heden. Storken vilde Domprovstens ikke jage bort, saa havde Rønnen Lov at blive, og Stakkelen derinde kunde have Lov at bo der; det kunde hun takke den ægyptiske Fugl for, — eller var det Tak, fordi hun engang bad for hans sorte, vilde Broders Rede i Borreby Skov? Da var hun, Stakkelen, et ungt Barn, en fin, bleg Hyacint i den adelige Urtegaard. Hun huskede det alt sammen: Anna Dorthea.

»»Oh! oh!«« — ja, Menneskene kunne sukke, som Vinden kan det i Siv og Rør. »»Oh! — der ringede ingen Klokker over din Grav, Valdemar Daae! de fattige Skoledrenge sang ikke, da Borrebys fordums Herre blev lagt i Jorden! — Oh! Alt faar dog Ende, ogsaa Elende! — Søster Ide blev en Bondes Viv; det var vor Fader den haardeste Prøvelse! Datters Mand en ussel Træl, der af Herremanden kunde sættes til at ride paa den haarde Fjæl. — Nu er han vel under Jorden? og du med? Ide! — O ja! o ja! det er ikke forbi endda, jeg gamle Stakkel! jeg fattige Stakkel! løs op for mig, rige Krist!««

Det var Anna Dortheas Bøn i det ynkelige Hus, der havde Lov at staa for Storkens Skyld.

»Den raskeste af Søstrene tog jeg mig af,« sagde Vinden, »hun fik sig Klæder skaaret, som hun var i Sindet baaret! hun kom som fattig Karl og tog Hyre hos Skipperen; knap

var hun paa Ord, tvær af Mine, men villig til sin Dont; dog klatre kunde hun ikke; — saa blæste jeg hende over Bord, før nogen vidste, at hun var et Kvindfolk, og det var nok vel gjort af mig,« sagde Vinden.

»Det var en Paaskemorgen, som da Valdemar Daae troede, at han fandt det røde Guld, da hørte jeg under Stor-

kens Rede, mellem de skrøbelige Vægge, Psalmesang, Anna Dortheas sidste Sang.

Der var ingen Rude, der var kun et Hul i Væggen; — Solen kom, som en Guldklump, og satte sig deri; det var en Glans! hendes Øjne brast, hendes Hjerte brast! det havde de gjort alligevel, om Solen ikke den Morgen havde skinnet paa hende.

Storken gav hende Tag over sig til hendes Død! jeg sang ved hendes Grav!« sagde Vinden; »jeg sang ved hendes Faders Grav, jeg veed, hvor den er, og hvor hendes Grav er, det veed ellers ingen.

Ny Tider, andre Tider! gammel Alfarvej gaar op i lukket Mark, fredede Grave blive færdet Landevej, — og snart kommer Dampen med sin Vognrække og bruser hen over Gravene, glemte som Navnene. Hu-u-ud! fare hen!

Det er Historien om Valdemar Daae og hans Døtre. Fortæl den bedre, I andre! om I kunne det!« sagde Vinden og vendte sig.

Væk var den.

Børnesnak.

INDE hos Grossererens var stort Børneselskab, rige Folks Børn og fornemme Folks Børn; Grossereren stod sig godt, var en Mand med Lærdom; han havde engang taget Studentereksamen, det blev han holdt til af sin skikkelige Fader, der fra først af kun var Studepranger, men ærlig og driftig; det havde givet Penge, dem Grossereren siden fik til at vokse; Forstand havde han og Hjerte med, men om det blev der mindre talt end om hans mange Penge.

Der gik ud og ind hos ham fornemme Folk, baade dem af Blod, som de kalde det, og dem af Aand, som de kalde det, dem af begge Dele og dem af ingen af Delene. Der var nu Børneselskab, Børnetale, og Børn tale rent ud af Posen.

Der var en yndig lille Pige, men saa gruelig stolt, det havde Tjenestefolkene kysset i hende, ikke Forældrene, dertil vare de alt for fornuftige; hendes Fader var Kammerjunker, og det er forfærdelig meget, vidste hun.

»Jeg er et Kammerbarn!« sagde hun. Hun kunde nu ogsaa have været et Kælderbarn, lige meget kan man selv gøre for det; og saa fortalte hun de andre Børn, at hun var »født«, og sagde, at naar man ikke var født, saa kunde man ikke blive til; det hjalp ikke at læse, at være nok saa flittig, naar man ikke var født, saa kunde man ikke blive til.

»Og dem, hvis Navn ender paa -sen,« sagde hun, »dem kan der nu aldrig i Verden blive noget af! man skal sætte sine Arme i Siden og holde dem langt borte fra sig, disse -sen! -sen!« Og saa satte hun sine smaa, nydelige Arme i Siden med Albuen spids, for at vise, hvorledes man skulde bære sig ad; og de smaa Arme vare saa nydelige. Sød var hun!

Men Grossererens lille Datter blev saa vred; hendes Fader hed Madsen, og det Navn vidste hun ender paa »-sen«, og saa sagde hun, lige saa stolt hun kunde:

»Men min Fader kan købe for hundrede Rigsdaler Brystsukker og kaste i Grams! kan din Fader det?«

»Ja, men min Fader,« sagde en Skribents lille Datter, »kan sætte baade din Fader og din Fader og alle »Fadere«, i Avisen! Alle Mennesker ere bange for ham, siger Moder, for det er min Fader, der regerer i Avisen.«

Og den lille Pige knejsede derved, ligesom om hun kunde være en virkelig Prinsesse, der skal knejse.

Men uden for den halvaabne Dør stod og kiggede ind ad Sprækken en fattig Dreng. Den lille kunde ikke engang komme med ind i Stuen, saa ringe var han; Spiddet havde han drejet for Kokkepigen og nu faaet Lov at se bag Døren ind til de stadselige Børn, som fornøjede sig, og det var grumme meget for ham.

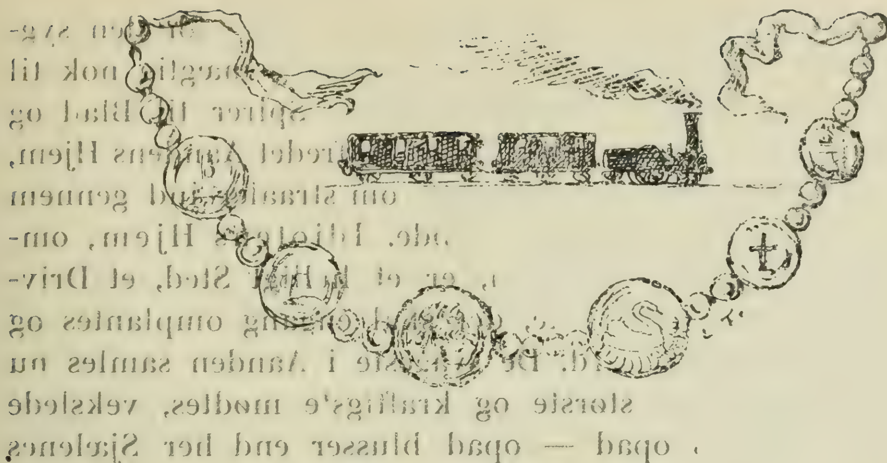
»Hvem der dog var en af dem!« tænkte han, og saa hørte han hvad der blev sagt, det var rigtignok til at blive meget mismodig over. Ikke en Skilling havde Forældrene hjemme

at lægge paa Kistebunden, og ikke havde de Raad til at holde en Avis, end sige at skrive i den, og saa kom nu det allerværste til, hans Faders Navn, og altsaa ogsaa hans Navn, endte aldeles paa »sen!« han kunde der da aldrig i Verden blive noget af. Det var saa sørgeligt! dog født var han, syntes han, rigtig født! det var ikke muligt andet. Se, det var den Aften!

Nu gik der hen mange Aar, og i dem blive Børn til voksne Mennesker.

Der stod i Byen et prægtigt Hus, det var fuldt af Herligheder, alle Folk vilde se det, selv Folk uden for Byen kom ind for at se det. Hvem monstro af de Børn, vi have fortalt om, kunde kalde det Hus sit? Ja, det er da det at vide! nej, det er ikke saa let endda. Det Hus var den lille fattige Drengs; han blev der dog noget af, skønt hans Navn endte paa »sen« — *Thorvaldsen*.

Og de tre andre Børn? — Blodets, Pengenes og Aands-Hovmodets Børn, — ja, den ene har ikke at lade den anden noget høre, de ere lige Børn! der blev af dem alt godt og velsignet, der var en god Grund i dem; hvad de den Gang havde tænkt og talt var kun — Børnesnak.

Et Stykke Perlesnor.

JERNBANEN i Danmark strækker sig endnu kun fra Kjøbenhavn til Korsør, den er et Stykke Perlesnor, dem Europa har en Rigdom af; de kosteligste Perler der nævnes: Paris, London, Wien, Neapel —! mangen en udpeger dog ikke disse store Stæder som sin skønneste Perle, men derimod viser hen til en lille umærkelig Stad, der er Hjemmets Hjem, der bo de kære! ja, tit er det kun en enkelt Gaard, et lille Hus, skjult mellem grønne Hækker, et Punkt, der flyver hen, idet Banetoget jager forbi.

Hvor mange Perler er der paa Snoren fra Kjøbenhavn til Korsør? Vi ville betragte seks, som de fleste maa lægge Mærke til, gamle Minder og Poesien selv give disse Perler en Glans, saa at de straale ind i vor Tanke.

Nær ved Bakken, hvor Frederik den Sjettes Slot ligger, Oehlenschlägers Barndomshjem, skinner i Læ af Søndermarkens Skovgrund en af Perlerne, man kaldte den »Philemon og Baucis's Hytte«, det vil sige: to elskelige gamles Hjem. Her boede Rahbek med sin Hustru Camma; her, under deres gæstfri Tag, samlede sig i en Menneskealder flere af Aandens dygtige fra det travle Kjøbenhavn; her var et Aandens Hjem, — og nu! sig ikke: »ak, hvor forandret!«

— nej, endnu er det Aandens Hjem, Drivhuset for den sygnende Plante! Blomsterknoppen, der ikke er mægtig nok til at udfolde sig, gemmer dog, skjult, alle Spirer til Blad og Frø. Her skinner Aandens Sol ind i et fredet Aandens Hjem, opliver og levendegør; Verden rundt om straaler ind gennem Øjnene i Sjælens ugranskelige Dybde. Idiotens Hjem, omsvævet af Menneskekærligheden, er et helligt Sted, et Drivhus for den sygnende Plante, der skal engang omplantes og blomstre i Guds Urtegaard. De svageste i Aanden samles nu her, hvor engang de største og kraftigste mødtes, vekslede Tanker og løftedes opad — opad blusser end her Sjælenes Flamme i »Philemon og Baucis's Hytte«.

Kongegravenes By ved Hroars Væld, det gamle Roskilde, ligger for os! Kirkens slanke Taarnspir løfte sig over den lave By og spejle sig i Issefjorden. Een Grav kun ville vi her søge, betragte den i Perlens Glar; det er ikke den mægtige Uniondronning Margrethes — nej, inde paa Kirkegaarden, hvis hvide Mur vi tæt ved flyve forbi, er Graven, en ringe Sten er lagt hen over den, Orgelets Drot, den danske Romances Fornyer, hviler her. Melodier i vor Sjæl bleve de gamle Sagn; vi fornam hvor: »de klare Bølger rulled«, »der boede en Konge i Lejre!« — Roskilde, Kongegravenes By, i din Perle ville vi se paa den ringe Grav, hvor i Stenen er hugget Lyren og Navnet: Weyse.

Nu komme vi til Sigersted ved Ringsted By; Aalejet er lavt; det gule Korn vokser, hvor Hagbarths Baad lagde til, ikke langt fra Signes Jomfrubur. Hvo kender ikke Sagnet om Hagbarth, der hang i Egen, og Signelils Bur, der stod i Lue, Sagnet om den stærke Kærlighed.

»Dejlige Sorø omkransed af Skove!« din stille Klosterby har faaet Udkig mellem de mosgroede Træer; med Ungdomsblik ser den fra Akademiet ud over Søen til Verdens-Landevejen, hører Lokomotivets Drage puste, idet den flyver gennem Skoven. Sorø, du Digtningens Perle, der gemmer Holbergs Støv! Som en mægtig, hvid Svane ved den dybe Skovsø ligger dit Lærdoms-Slot, og op til den, og derhen søger vort Øje, skinner, som den hvide Stjerneblomst i Skov-

grunden, et lille Hus; fromme Psalmer klinge derfra ud gennem Landet, Ord mæles derinde, Bonden selv lytter dertil og kender svundne Tider i Danmark. Den grønne Skov og Fuglens Sang høre sammen, saaledes ogsaa Navnene Sorø og Ingemann.

Til Slagelse By —! hvad spejler sig her i Perlens Glar? Forsvundet er Antvorskov Kloster, forsvundet Slottets rige Sale, selv dets ensomt staaende forladte Fløj; dog et gammelt Tegn staar endnu, fornyet og atter fornyet, et Trækors paa Højen derhenne, hvor i Legendens Tid Hellig Anders, den Slagelse Præst, vaagnede op, baaren i een Nat herhid fra Jerusalem.

Korsør — her fødtes du, der gav os:

»— Skæmt med Alvor blandet
i Viser af Knud Sjællandsfar.«

Du Mester i Ord og Vid! de synkende, gamle Volde af den forladte Befæstning er nu her det sidste synlige Vidne om dit Barndomshjem; naar Solen gaar ned, pege deres Skygger hen paa den Plet, hvor dit Fødehus stod; fra disse Volde, skuende mod Sprogøs Højde, saa du, da du »var lille«, »Maanen ned bag Øen glide« og besang den udødeligt, som du siden besang Schweizes Bjerge, du, som drog om i Verdens Labyrint og fandt, at —

»— — ingensteds er Roserne saa røde,
»og ingensteds er Tornene saa smaa,
»og ingensteds er Dunene saa bløde
»som de, vor Barndoms Uskyld hvilte paa.«

Lunets liflige Sanger! vi flette dig en Krans af Skovmærker, kaste den i Søen, og Bølgen vil bære den til Kielerfjord, paa hvis Kyst dit Støv er lagt; den bringer Hilsen fra den unge Slægt, Hilsen fra Fødebyen Korsør — hvor Perlesnoren slipper.

II.

»Det er rigtignok et Stykke Perlesnor fra Kjøbenhavn til Korsør,« sagde Bedstemoder, der havde hørt læse, hvad vi nu nys læste. »Det er en Perlesnor for mig, og det blev den mig allerede for nu over fyrretyve Aar siden,« sagde hun. »Da havde vi ikke Dampmaskinerne, vi brugte Dage til den Vej, hvor I nu kun bruge Timer. Det var 1815; da var jeg eet og tyve Aar; det er en dejlig Alder! skønt op i de Tres, det er ogsaa en dejlig Alder, saa velsignet! — I mine unge Dage, ja, da var det en anderledes Sjældenhed end nu, at komme til Kjøbenhavn, Byen for alle Byerne, som vi ansaa den for. Mine Forældre vilde, efter tyve Aar, engang igen gøre et Besøg der, jeg skulde med; den Rejse havde vi i Aaringer talt om, og nu skulde den virkelig gaa for sig! jeg syntes, at et helt nyt Liv vilde begynde, og paa en Maade ogsaa begyndte der for mig et nyt Liv.

Der blev syet, og der blev pakket sammen, og da vi nu skulde af Sted, ja, hvor mange gode Venner kom ikke for at sige os Levvel! det var en stor Rejse, vi havde for! Op ad Formiddag kørte vi ud fra Odense i mine Forældres holstenske Vogn, bekendte nikkede fra Vinduerne hele Gaden igennem, næsten til vi vare helt ude af Sankt Jørgens Port. Vejret var dejligt, Fuglene sang, alt var Fornøjelse, man glemte, at det var en svær, lang Vej til Nyborg; mod Aften kom vi der; Posten indtraf først ud paa Natten, og før afgik ikke Børt-Fartøjet; vi tog da om Bord. Der laa nu ud foran os det store Vand, saa langt vi kunde øjne, saa blikstille. Vi lagde os i vore Klæder og sov. Da jeg i Morgenstunden vaagnede og kom op paa Dækket, var der ikke det mindste at se til nogen af Siderne, saadan en Taage havde vi. Jeg hørte Hanerne gale, fornam, at Solen kom op, Klokkerne klang; hvor mon vi vare? Taagen lettede, og vi laa saamænd endnu lige uden for Nyborg. Op ad Dagen blæste endelig en Smule Vind, men stik imod; vi krydsede og krydsede, og endelig vare vi saa heldige, at vi Klokken lidt over elleve om Aftenen naaede Korsør, da havde vi været to og tyve Timer om de fire Mil.

Det gjorde godt at komme i Land; men mørkt var det, daarligt brændte Lygterne, og alt var saa vildtfremmed for mig, der aldrig havde været i nogen anden By end i Odense.

»Se, her blev Baggesen født!« sagde min Fader, »og her levede Birckner.«

Da syntes mig, at den gamle By med de smaa Huse blev med eet lysere og større; vi følte os dertil saa glade ved at have Landjorden under os; sove kunde jeg ikke den Nat over alt det meget, jeg allerede havde set og oplevet, siden jeg i Forgaars tog hjemme fra.

Næste Morgen maatte vi tidligt op, vi havde for os en slem Vej med forfærdelige Banker og mange Huller, til vi naaede Slagelse, og videre frem paa den anden Side var nok ikke stort bedre, og vi vilde gerne saa betids komme til Krebsehuset, at vi derfra endnu ved Dag kunde gaa ind til Sorø og besøge Møllers Emil, som vi kaldte ham, ja, det var eders Bedstefader, min salig Mand, Provsten, han var Student i Sorø og netop færdig der med sin anden Eksamen.

Vi kom efter Middag til Krebsehuset; det var et galant Sted den Gang, det bedste Værtshus paa hele Rejsen, og den yndigste Egn, ja, det maa I da alle indrømme, at den endnu er. Det var en ferm Værtinde, Madam Plambek, alt i Huset som et glatskuret Spækkebræt. Paa Væggen hang i Glas og Ramme Baggesens Brev til hende, det var nok værd at se! mig var det en stor Mærkelighed. — Saa gik vi op til Sorø og traf der Emil. I kan tro, han blev glad ved at se os, og vi ved at se ham, han var saa god og opmærksom. Med ham saa vi da Kirken med Absalons Grav og Holbergs Kiste; vi saa de gamle Munke-Indskrifter, og vi sejlede over Søen til »Parnasset«, den dejligste Aften jeg mindes! jeg syntes rigtignok, at skulde man nogetsteds i Verden kunne digte, maatte det være i Sorø, i denne Naturens Fred og Dejlighed. Saa gik vi i Maaneskin ad Filosofgangen, som de kalde det, den dejlige ensomme Vej langs Søen og Flommen ud mod Landevejen til Krebsehuset; Emil blev og spiste med os, Fader og Moder fandt, at han var bleven saa klog og saa

saa godt ud. Han lovede os, at han inden fem Dage skulde være i Kjøbenhavn hos sin Familie og sammen med os; det var jo Pinsen. De Timer i Sorø og ved Krebsehuset, ja, de høre til mit Livs skønneste Perler.

Næste Morgen rejste vi meget tidligt, for vi havde en lang Vej, før vi naaede Roskilde, og der maatte vi være saa betids, at Kirken kunde ses, og ud paa Aftenen Fader besøge en gammel Skolekammerat; det skete ogsaa, og saa laa vi Natten over i Roskilde, og Dagen derpaa, men først ved Middagstid, for det var den værste, den mest opkørte Vej, vi havde tilbage, kom vi til Kjøbenhavn. Det var omtrent tre Dage, vi havde brugt fra Korsør til Kjøbenhavn, nu gør I den samme Vej i tre Timer. Perlerne er ikke blevne kosteligere, det kunne de ikke; men Snoren er bleven ny og vidunderlig. Jeg blev med mine Forældre tre Uger i Kjøbenhavn; Emil vare vi der sammen med i hele atten Dage, og da vi saa rejste tilbage til Fyn, fulgte han os lige fra Kjøbenhavn til Korsør; der bleve vi forlovede, før vi skiltes ad! saa kunne I nok forstaa mig, at ogsaa jeg kalder fra Kjøbenhavn til Korsør et Stykke Perlesnor.

Siden, da Emil fik Kald ved Assens, bleve vi gifte; vi talte tit om Kjøbenhavns-Rejsen, og om at gøre den engang igen, men saa kom først eders Moder, og saa fik hun Søskende, og der var meget at passe og tage Vare paa, og da nu Fader forfremmedes og blev Provst, ja, alt var en Velsignelse og Glæde, men til Kjøbenhavn kom vi ikke. Aldrig kom jeg der igen, hvor tit vi tænkte derpaa og talte derom, og nu er jeg bleven for gammel, har ikke Legeme til at fare paa Jernbane; men glad ved Jernbanerne er jeg; det er en Velsignelse, at man har dem! saa komme I hurtigere til mig! Nu er Odense jo ikke stort længere fra Kjøbenhavn, end i min Ungdom Odense fra Nyborg! I kunne nu flyve til Italien lige saa hurtigt, som vi vare om at rejse til Kjøbenhavn! ja, det er noget! — alligevel bliver jeg siddende, jeg lader de andre rejse, lader dem komme til mig! men I skulle ikke smile endda, fordi jeg sidder saa stille! jeg har en anderledes stor Rejse for end eders, en, meget hurtigere,

end den paa Jernbanerne: naar Vor Herre vil, rejser jeg op til »Bedstefader«, og naar saa I have udrettet eders Gerning og glædet eder her ved denne velsignede Verden, saa veed jeg, at I komme op til os, og tale vi da der om vort Jordlivs Dage, tro mig, Børn! jeg siger ogsaa der som nu: »fra Kjøbenhavn til Korsør, ja, det er rigtignok et Stykke Perlesnor.«

Barnet i Graven.

DER var Sorg i Huset, der var Sorg i Hjerterne, det yngste Barn, en fireaars Dreng, den eneste Søn, Forældrenes Glæde og Fremtids Haab, var død. To ældre Døtre havde de vel, den ældste skulde netop i dette Aar konfirmeres, velsignede, gode Piger begge to, men det mistede Barn er altid det kæreste, og dette var det yngste og en Søn. Det var en tung Prøvelse. Søstrene sørgede, som unge Hjerter sørge, grebne især ved Forældrenes Smerte; Faderen var nedbøjet, men Moderen overvældet af den store Sorg. Nat og Dag havde hun gaaet om det syge Barn, plejet det, løftet og baaret det; det var en Del af hende selv, havde hun følt og fornummet; hun kunde ikke tænke sig, at det var dødt, at det skulde lægges i Kiste og gemmes i Graven: Gud kunde ikke tage dette Barn fra hende, mente hun, og da det dog skete og var en Vished, sagde hun i sin syge Smerte:

»Gud har ikke vidst det! han har hjerteløse Tjenere her paa Jorden, de handle, som de lyste, de høre ikke en Moders Bønner.«

Hun slap i sin Smerte Vor Herre, og da kom mørke Tanker, Dødens Tanker, den evige Død, at Mennesket blev Jord i Jorden, og at da alt var forbi. Ved saadan Tanke havde hun intet at klamre sig til, men sank i Fortvivlelsens bundløse Intet.

I de tungeste Timer kunde hun ikke græde mer. Hun tænkte ikke paa de unge Døtre, hun havde; Mandens Taarer faldt paa hendes Pande, hun saa ikke op til ham; hendes Tanker vare hos det døde Barn, al hendes Liv og Leven aandede i at tilbagekalde sig hvert Minde om Barnet, hvert af dets uskyldige Barneord.

Begravelsesdagen kom; Nætter forud havde hun ikke sovet; i Morgenstunden overvældedes hun af Træthed og havde nogen Hvile; imedens blev Kisten baaren hen i en afsides Stue, og Laaget der slaaet til, at hun ikke skulde høre Hammerslagene.

Da hun vaagnede, kom op og vilde se sit Barn, sagde Manden hende i Taarer: »Vi have lukket Laaget; det maatte ske!«

»Naar Gud er haard imod mig,« udbrød hun, »hvorfor skulde saa Menneskene være bedre!« og hun hulkede i Graad.

Kisten blev bragt til Graven, den trøstesløse Moder sad hos sine unge Døtre, hun saa paa dem uden at se dem, hendes Tanker havde ikke mere med Hjemmet at gøre, hun overgav sig til Sorgen, og den kastede hende, som Søen kaster Skibet, der har mistet Ror og Styrer. Saaledes gik Begravelsesdagen, og flere Dage fulgte med samme ensformige, tunge Smerte. Med vaade Øjne og bedrøvede Blik saa de sørgende hjemme paa hende, hun hørte ikke deres Trøst, hvad kunde de vel ogsaa sige, de vare for bedrøvede dertil.

Det var, som om hun ikke kendte til Søvnen mer, og alene den vilde være hendes bedste Ven, styrke Legemet, kalde Ro i Sjælen; de fik hende til at lægge sig i Sengen, hun laa ogsaa stille som en sovende. Een Nat, Manden lyttede efter

hendes Aandedrag og troede forvist, at hun fandt Hvile og Lettelse, foldede derfor sine Hænder, bad og sov snart sundt og fast, mærkede ikke, at hun rejste sig, kastede sine Klæder om sig og gik saa stille ud af Huset for at komme derhen, hvor hendes Tanker Dag og Nat søgte, til Graven, der gemte hendes Barn. Hun gik gennem Husets Have, ud paa Marken, hvor Stien førte uden om Byen hen til Kirkegaarden; ingen saa hende, hun saa ingen.

Det var dejligt stjerneklart, Luften endnu saa mild, det var først i September. Hun kom ind paa Kirkegaarden, hen til den lille Grav, den var som en eneste stor Buket af Blomster, de duftede, hun satte sig ned, bøjede sit Hoved imod Graven, som skulde hun gennem det tætte Jordlag kunne se sin lille Dreng, hvis Smil hun saa levende huskede; det kærlige Udtryk i Øjnene, selv paa Sygelejet, var jo aldrig til at glemme; hvor talende havde der hans Blik været, naar hun bøjede sig over ham og tog hans fine Haand, den han ikke selv mægtede at løfte. Som hun havde siddet ved hans Seng, sad hun nu ved hans Grav, men her havde Taarerne frit Løb, de faldt paa Graven.

»Du vil ned til dit Barn!« sagde en Stemme tæt ved, den lød saa klar, saa dyb, den klang ind i hendes Hjerte, hun saa op, og der stod hos hende en Mand, hyllet i en stor Sørgekappe med Hætte ned om Hovedet, men hun saa ind under den i hans Ansigt, det var strengt, men dog saa tillidsvækkende, hans Øjne straalede, som var han i Ungdoms Aar.

»Ned til mit Barn!« gentog hun, og der laa en Fortvivlelsens Bøn deri.

»Tør du følge mig?« spurgte Skikkelsen. »Jeg er Døden!«

Og hun nikkede bekræftende. Da var det med eet, som om alle Stjerner ovenover lyste med Fuldmaanens Glans, hun saa den brogede Farvepragt i Blomsterne paa Graven, Jorddækket her gav blødt og sagte efter, som et svævende Klæde, hun sank, og Skikkelsen bredte sin sorte Kappe om hende, det blev Nat, Dødens Nat; hun sank dybere, end

Gravspaden trænger ned, Kirkegaarden laa som et Tag over hendes Hoved.

Kappens Flig gled til Side, hun stod i en mægtig Hal, der bredte sig stor og venlig; det var Skumring rundt om, men foran hende og i samme Nu, tæt op til sit Hjerte, holdt hun sit Barn, det tilsmilede hende i en Skønhed, større end nogen Sinde før; hun udstødte et Skrig, dog hørligt blev det ikke, thi tæt ved, og derpaa igen langt borte og atter nær, lød en svulmende, dejlig Musik; aldrig før havde saa saligstemmende Toner naaet til hendes Øre, de klang hinsides det natsorte, tætte Forhæng, der skilte Hallen fra det store Evighedsland.

»Min søde Moder! min egen Moder!« hørte hun sit Barn sige. Det var den kendte, elskede Røst; og Kys fulgte paa Kys i uendelig Lyksalighed; og Barnet pegede hen paa det mørke Forhæng.

»Saa dejligt er der ikke oppe paa Jorden! ser du, Moder! ser du dem alle sammen! det er Lyksalighed!«

Men Moderen saa intet, der hvor Barnet pegede, intet, uden den sorte Nat; hun saa med jordiske Øjne, saa ikke saaledes som Barnet, det Gud havde kaldt til sig, hun hørte Klangen, Tonerne, men hun fornam ikke Ordet, det hun havde at tro.

»Nu kan jeg flyve, Moder!« sagde Barnet, »flyve med alle de andre glade Børn lige derind til Gud; jeg vil det saa gerne, men naar du græder, som du nu græder, kan jeg ikke komme

fra dig, og jeg vilde saa gerne! maa jeg dog ikke nok! Du kommer jo derind til mig om ganske lidt, søde Moder!«

»O bliv, o bliv!« sagde hun, »kun et Øjeblik endnu! en eneste Gang endnu maa jeg se paa dig, kysse dig, holde dig fast i mine Arme!«

Og hun kyssede og holdt fast. Da lød hendes Navn deroven fra; saa klagende kom disse Toner; hvad var det dog?

»Hører du!« sagde Barnet, »det er Fader, som kalder paa dig!«

Og atter, efter faa Sekunder, lød dybe Suk, som fra Børn, der græde.

»Det er mine Søstre!« sagde Barnet, »Moder, du har jo ikke glemt dem!«

Og hun huskede de tilbageblevne, en Angest betog hende, hun saa frem for sig, og altid svævede Skikkelser forbi, hun troede at kende nogle, de svævede gennem Dødens Hal, hen mod det mørke Forhæng, og der forsvandt de. Om vel hendes Mand, hendes Døtre kom til Syne? Nej, deres Raab, deres Suk lød endnu deroven fra; nær havde hun ganske glemt dem for den døde.

»Moder, nu ringer Himmeriges Klokker!« sagde Barnet. »Moder, nu staar Solen op!«

Og der strømmede et overvældende Lys mod hende; — Barnet var borte, og hun løftedes — det blev koldt rundt om hende, hun hævede sit Hoved og saa, at hun laa paa Kirkegaarden paa sit Barns Grav; men Gud var i Drømmen bleven en Støtte for hendes Fod, et Lys for hendes Forstand, hun bøjede sine Knæ og bad:

»Tilgiv mig, Herre min Gud! at jeg vilde holde en evig Sjæl fra sin Flugt, og at jeg kunde glemme mine Pligter mod de levende, du her gav mig!« Og ved disse Ord var det, som om hendes Hjerte fandt Lettelse. Da brød Solen frem, en lille Fugl sang over hendes Hoved, og Kirkeklokkerne ringede til Morgensang. Der blev saa helligt rundt om, helligt som i hendes Hjerte! hun kendte sin Gud, hun kendte sine

Pligter, og i Længsel skyndte hun sig til Hjemmet. Hun bøjede sig over Manden, hendes varme, inderlige Kys vækkede ham, og de talte Hjertets, Inderlighedens Ord, og hun var stærk og mild, som Hustruen kan være det, fra hende kom Fortrøstningens Væld.

»Guds Villie er altid den bedste!«

Og Manden spurgte hende: »Hvorfra fik du med eet denne Kraft, dette trøstende Sind?«

Og hun kyssede ham og kyssede sine Børn: »Jeg fik det fra Gud, ved Barnet i Graven.«

Gaardhanen og Vejrhanen.

Der var to Haner, een paa Møddingen og een paa Taget, hovmodige begge to; men hvem udrettede mest? Sig os din Mening, — vi beholde vor egen alligevel.

Hønsegaarden var ved et Plankeværk skilt fra en anden Gaard, hvori laa en Mødding, og paa den vokste en stor Agurk, der var sig bevidst at være en Mistbænkvækst.

»Det fødes man til!« sagde det inden i den; »ikke alle kunne fødes til Agurker, der maa ogsaa være andre levende Arter! Hønsene, Ænderne og hele Nabogaardens Besætning er ogsaa Skabninger. Gaardhanen ser jeg nu op til paa Plankeværket, han er rigtignok af anderledes Betydenhed end Vejrhanen, der er sat saa højt og ikke engang kan knirke, end sige gale! han har hverken Høns eller Kyllinger, han tænker kun paa sig selv og sveder Spanskgrønt! nej, Gaardhanen, det er en Hane! se ham gøre Trit, det er Dans! høre ham gale, det er Musik! Hvor han kommer, faar man at høre, hvad en

Trompeter er! Om han kom herind, om han aad mig op med Blad og Stilk, om jeg gik op i hans Krop, det var salig Død!« sagde Agurken.

Ud paa Natten blev det et frygteligt Vejr; Høns, Kyllinger og Hanen med, søgte Ly. Plankeværket mellem Gaardene blæste ned, saa det gav et stærkt Rabalder; Tagstenene faldt, men Vejrhanen sad fast, den drejede sig ikke engang, den kunde ikke, og dog var den ung, nystøbt, men sindig og adstadig; den var født gammel, lignede ikke de flagrende Himlens Fugle, Spurve og Svaler, dem foragtede den, »Pipfuglene, ringe af Størrelse og ordinære.« Duerne vare store, blanke og skinnende som Perlemor, saa ud som et Slags Vejrhane, men de vare tykke og dumme, al deres Tanke gik ud paa at faa noget i Skrutten, sagde Vejrhanen, kedelige i Omgang vare de. Trækfuglene havde ogsaa gjort Visit, fortalt om fremmede Lande, om Luftkaravaner og frygtelige Røverhistorier med Rovfuglene; det var nyt og interessant, første Gang, men senere vidste Vejrhanen, at de gentog sig, at det altid var det samme, og det er kedeligt! De vare kedelige, og alt var kedeligt, ingen var til Omgang, hver en var fad og flov.

»Verden duer ikke!« sagde den. »Vrøvl det hele!«

Vejrhanen var, hvad man kalder blaseret, og det havde bestemt gjort ham interessant for Agurken, havde hun vidst det, men hun saa kun op til Gaardhanen, og nu var den inde i Gaarden hos hende.

Plankeværket var blæst om, men Lyn og Torden var forbi.

»Hvad sige I om det Hanegal?« sagde Gaardhanen til Høns og Kyllinger. »Det var noget raat, Elegancen manglede.«

Og Høns og Kyllinger traadte ind paa Møddingen, Hanen kom med Ryttertrin.

»Havevækst!« sagde han til Agurken, og i det ene Ord fornam hun hele hans udstrakte Dannelse og glemte, at han hakkede i hende og aad hende.

»Salig Død!«

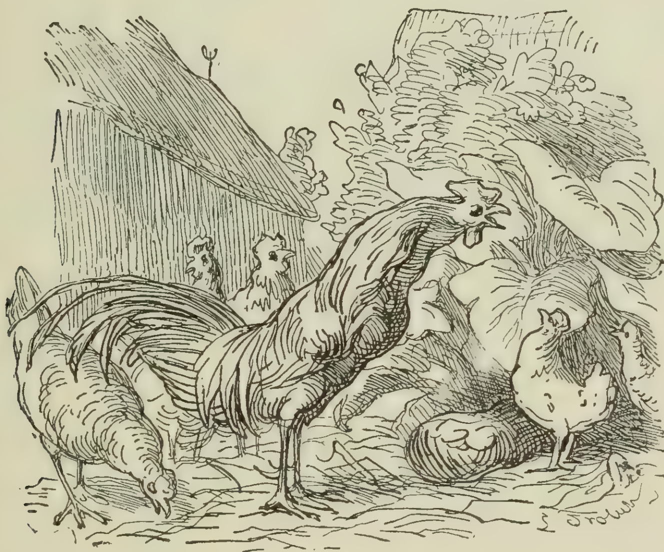
Og Hønsene kom, og Kyllingerne kom, og naar den ene løber, saa løber den anden med, og de klukkede, og de pippede, og de saa paa Hanen, de vare stolte af ham, han var af deres Art.

»Kykkeleky!« galede han, »Kyllingerne blive straks til store Høns, naar jeg siger det i Verdens Hønsegaard.«

Og Høns og Kyllinger klukkede og pippede bag efter.

Og Hanen forkyndte en stor Nyhed.

»En Hane kan lægge et Æg! og veed I, hvad der ligger i det Æg? Der ligger en Basilisk! Synet af den kan ingen

udholde! det veed Menneskene, og nu veed I det med, veed, hvad der bor i mig! veed, hvad jeg er for en allerhønsegaards Karl!«

Og saa slog Gaardhanen med Vingerne, rejste Kammen og galede igen. Det gøs i alle Hønsene og i alle de smaa Kyllinger, men de vare frygteligt stolte af, at en af deres var saadan en allerhønsegaards Karl; de klukkede, og de pippede, saa at Vejrhanen maatte høre det, og han hørte det, men han rørte sig ikke derved.

»Vrøvl det hele!« sagde det inden i Vejrhanen. »Gaardhanen lægger aldrig Æg, og jeg gider ikke! vilde jeg, kunde

jeg nok lægge et Vindæg! men Verden er ikke et Vindæg værd! Vrøvl det hele! — Nu gider jeg ikke engang sidde!«

Og saa knak Vejrhanen af, men han slog ikke Gaardhanen ihjel, »skønt det var det beregnet paa!« sagde Hønsene; og hvad siger Moralen.

»Det er dog bedre at gale end at være blaseret og knække af.«

En Historie fra Klitterne.

DET er en Historie fra de jydske Klitter, men den begynder ikke derovre, nej, langt borte, Syd paa, i Spanien; Havet er Farvej mellem Landene; tænk dig derhen, til Spanien! der er varmt, og der er dejligt; der vokse de ildrøde Granatblomster mellem de mørke Laurbærtræer; fra Bjergene vifter en forfriskende Vind ned over Orangehaverne og de prægtige, mauriske Haller med de gyldne Kupler og de farvede Vægge; gennem Gaderne drage Børn i Procession med Lys og vajende Faner, og over dem, saa høj og klar, løfter Himlen sig med funklende Stjerner! Sang og Kastagnetter klinge, Knøse og Piger svinge sig i Dans under de blomstrende Akasietræer, medens Tiggeren sidder paa den hugne Marmorsten, kvæger sig med den saftige Vandmelon og døser Livet hen; det er som en dejlig Drøm det hele! give sig hen i den, — ja, det gjorde saa ganske to unge, nygifte Folk, og dem var ogsaa her givet alle Jordens Goder: Sundhed, godt Humør, Rigdom og Hæder.

»Vi ere saa lykkelige, som nogen kan være det!« sagde de i Hjertets fulde Overbevisning; dog et Trin endnu højere i Lykke kunde de løftes, og det vilde være sket, naar Gud forundte dem et Barn, en Søn, der lignede dem paa Legeme og Sjæl.

Det lykkelige Barn vilde blive hilset med Jubel, finde den højeste Omhu og Kærlighed, al den Velvære, som Rigdom og formaaende Slægt kan skabe.

Som en Fest gled Dagene hen for dem.

»Livet er en Kærligheds-Naadegave, næsten ufattelig stor!« sagde Hustruen, »og denne Lyksaligheds Fylde skal i det andet Liv kunne vokse og det frem i en Evighed! — jeg rummer ikke denne Tanke.«

»Og den er visselig ogsaa et Overmod af Menneskene!« sagde Manden. »Det er i Grunden en forfærdelig Stolthed at tro, man skal leve evig — blive som Gud! det var jo ogsaa Slangens Ord, og den var Løgnens Herre.«

»Du tvivler dog ikke om et Liv efter dette?« spurgte den unge Hustru, og det var, som foer første Gang en Skygge gennem deres solbelyste Tankerige.

»Troen lover det, Præsterne sige det!« sagde den unge Mand, »men just i al min Lykke føler og erkender jeg, at det er en Stolthed, en Overmods-Tanke at forlange et andet Liv efter dette, en fortsat Lyksalighed! — er ikke her i denne Tilværelse givet os saa meget, at vi kunne og bør være tilfredse?«

»Ja, os blev der givet det,« sagde den unge Kone, »men hvor mange Tusinder blev ikke dette Liv en tung Prøvelse, hvor mange ere ikke ligesom kastede ind i Verden til Armod, Skændsel, Sygdom og Ulykke! nej, var der ikke et Liv efter dette, da var alt paa denne Jord for ulige fordelt; da var Gud ikke den retfærdige.«

»Tiggeren dernede paa Gaden har Glæder, for ham lige saa store, som Kongen har dem i sit rige Slot!« sagde den unge Mand, »og tror du ikke, at Arbejdsdyret, som prygles, sulter og slæber sig ihjel, har Fornemmelse af sine tunge Levedage? Det kunde da ogsaa forlange et andet Liv, kalde det en Uret, at det ikke blev stillet i en højere Række af Skabningen.«

»I Himmeriges Rige ere mange Værelser, har Kristus sagt,« svarede den unge Kone, »Himmeriges Rige er det uendelige, som Guds Kærlighed er det! — ogsaa Dyret er en Skabning! og intet Liv, tror jeg, vil fortabes, men vinde al den Lyksalighed, det kan modtage, og som er det nok.«

»Men mig er nu denne Verden nok!« sagde Manden og slyngede sine Arme om sin dejlige, elskelige Hustru, røg sin

Cigaretto paa den aabne Altan, hvor den svale Luft var fyldt med Duften af Oranger og Nelliker; Musik og Kastagnetter klang nede fra Gaden, Stjernerne blinkede ovenfra, og to Øjne, fulde af Kærlighed, hans Hustrus Øjne, saa paa ham med Kærlighedens evige Liv.

»Et saadant Minut,« sagde han, »er det vel værd at fødes for, fornemme og — forsvinde!« han smilede, Hustruen løftede

Haanden mildt bebrejdende — og Skyen var igen borte, de vare alt for lykkelige.

Og alt syntes at føje sig for dem til at skride frem i Hæder, Glæde og Velvære; der kom en Omveksling, men kun i Sted, ikke i det at nyde og ret at vinde Livets Glæde og Lyst. Den unge Mand blev af sin Konge sendt som Gesandt til det kejserlige Hof i Rusland, det var en Hæderspost, hans Fødsel og Kundskaber gav ham Ret til; stor Formue havde han, hans unge Kone havde bragt ham en ikke ringere, hun var Datter af den rigeste, mest ansete Købmand. Et af dennes største og bedste Skibe skulde i dette Aar just gaa til Stockholm, det skulde føre de kære Børn, Datter og Sviger-

søn, til Petersborg, og der blev kongeligt indrettet om Bord; bløde Tæpper for Fødderne, Silke og Herlighed rundt om.

Der er en gammel Kæmpevise, som nok alle Danske kende; den kaldes »Kongens Søn af England,« han ogsaa sejler paa saa kosteligt et Skib, dets Anker er indlagt med det røde Guld og hvert Tov med Silketvinde, det Skib maatte man tænke paa ved at se det fra Spanien, her var samme Pragt, samme Afskedstanke:

»Gud lade os alle med Glæde findes!«

Og Vinden blæste hurtig ud fra den spanske Kyst, Afskeden blev kun kort. I faa Uger maatte de kunne naa Maalet for deres Rejse; men da de vare vel ude, lagde Vinden sig, Havet blev blankt og stille, Vandet lyste, Himlens Stjerner lyste, det var som Festaftener i den rige Kahyt.

Til sidst ønskede man dog, det vilde lufte op, blæse en god Medbør, men den blæste ikke; løftede sig Vinden, da var den altid imod. Saaledes gik Uger, ja, hele to Maaneder, — først da blev Vinden heldig, den blæste Sydvest. De vare midt ude mellem Skotland og Jylland, og Vinden tog til, ret ligesom i den gamle Vise om »Kongens Søn af England«:

»Da blæste der Vejr og mørken Sky,
de vidste dennem hverken Land eller Ly,
saa kasted' de ud deres Anker huld,
men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmark.«

Det er nu mange Tider siden. Kong Christian den Syvende sad paa den danske Trone og var da en ung Mand; meget er sket efter den Tid, meget omskiftet og forandret; Sø og Mose ere blevne frodig Eng, Hede bleven dyrket Land, og i Læ af Vestjydens Hus vokse Æbletræer og Roser, men de maa søges op, thi de krybe i Læ for de

skarpe Vestenvinde. Man kan derovre ret tænke sig tilbage i Tiden, længere end til Christian den Syvendes Regering. Som den Gang, i Jylland, saaledes endnu, strækker sig milevidt den brune Hede med sine Kæmpegrave, sine Luftsyner, sine krydsende, knoldede og sanddybe Veje; Vester paa, hvor store Aaløb falde i Fjordene, breder sig Eng og Mose begrænset af høje Klitter, der, lig en Alperække med savformede Toppe, løfte sig mod Havet, de afbrydes kun af høje Lerskrænter, dem Søen Aar for Aar bider Kæmpemundfulde af, saa at Brinker og Højder styrte som rystede ved Jordskælv. Saaledes ser der ud i Dag den Dag, saaledes var der for de mange Aaringer tilbage, da de to lykkelige sejlede derude paa det rige Skib.

Det var sidst i September, det var Søndag og Solskinsvejr, Kirkeklokkernes Lyd naaede hinanden langs Nissumfjord; Kirkerne der staa som hugne Kampesten, hver af dem er et Stykke Fjeld! Vesterhavet kunde rulle over dem, og de skulde staa; paa de fleste mangler Taarnet, Klokkerne hænge da frit ude mellem to Bjælker. Kirketjenesten var endt, Menigheden kom fra Guds Hus ud paa Kirkegaarden, hvor den Gang, som endnu, ikke fandtes eller findes Træ eller Busk, ikke en plantet Blomst eller en Krans lagt paa Graven; knoldede Højder vise, hvor de døde ere jordede; et skarpt Græs, pisket af Vinden, vokser over den hele Kirkegaard; en enkelt Grav har maaske et Monument, det vil sige en hensmuldret Træbul, tilhugget i Ligkisteform; Træstykket er hentet fra Vestegnens Skov: det vilde Hav; der vokser for Kystboen de tilhugne Bjælker, Planker og Træer, som Brændingen kører i Land; Vinden og Havgusen forvitrer snart det henlagte Træstykke. En saadan Stump laa her paa en Barnegrav, og hen til den gik en af Konerne, som kom fra Kirken. Hun stod stille, saa paa det halvt opløste Træstykke! lidt efter traadte hendes Mand til. De talte ikke et Ord; han tog hende ved Haanden, og de gik fra Graven ud paa den brune Hede; over Moseland og hen imod Klitterne; længe gik de tavse.

»Det var en god Prædiken i Dag,« sagde Manden, »havde man ikke Vor Herre, saa havde man ingenting.«

»Ja,« svarede Konen, »han glæder, og han bedrøver! det har han Ret til! — Som i Morgen havde vor lille Dreng været fem Aar, havde vi maattet beholde ham.«

»Der kommer ikke noget ud af, at du sørger!« sagde Manden. »Han er sluppen godt fra det! han er jo, hvor vi maa bede om at komme.«

Og saa talte de ikke mere og gik hen imod deres Hus mellem Klitterne. Pludselig, fra en af disse, hvor ikke Marehalmen holdt Sandet, løftede sig ligesom en stærk Røg; det var et Vindstød, der borede sig ind i Klitten og hvirvlede i Vejret de fine Sanddele; der kom endnu et Vindkast, saa alle de mellem Snore ophængte udspændte Fisk slog mod Husets Mur, og alt var igen stille; Solen brændte varmt.

Mand og Kone gik ind i Huset og vare snart af Søndagsklæderne, skyndte sig saa over Klitterne, der stod som uhyre Bølger af Sand pludseligt standsede i deres Bevægelse; Klittag og Marehalmens blaagrønne, skarpe Straa gav nogen Farveveksel mod det hvide Sand. Et Par Naboer kom til, de hjalp hinanden med at faa Baaden højere op i Sandet, Vinden blev stærkere, den var bidende kold, og da de gik tilbage over Klitterne, føg Sand og skarpe Smaastene dem i Ansigtet; Bølgerne løftede hvide Toppe, og Blæsten klippede den øverste Kam af, saa det sprøjtede efter.

Det blev Aften, der lød en svulmende Susen i Luften, hylende, klagende, som en Hærskare af fortvivlende Aander, den overdøvede Havets Rullen, uagtet Fiskerhuset laa det saa nær. Sandet føg paa Ruderne, og imellem kom et Kast, som skulde Huset rystes i sin Grund. Det var mørkt, dog mod Midnat vilde Maanen komme op.

Luften klaredes, men Stormen foer i al sin Vælde hen over det dybe, sortladne Hav. Fiskerfolkene havde allerede for længe siden lagt sig til Sengs, men det var ikke at tænke paa i det Guds Vejr at lukke et Øje; da bankede det paa Vinduet, Døren aabnedes, og der blev sagt:

»Der staar et stort Fartøj fast paa den yderste Revle!« i eet Spring vare Fiskerfolkene ude af Sengen og i Klæderne.

Maanen var kommen frem; det lysnede nok til at se, havde man kunnet holde Øjnene aabne for Sandflugt; det var en Vind, saa man kunde lægge sig mod den, og kun med stor Besvær, krybende mellem Vindkastene, kom man over Klitterne, og her fløj som Svanedun i Luften den salte Fraade og Skum op fra Havet, der som et rullende, kogende Fald væltede mod Kysten. Man maatte rigtignok have et øvet Øje til straks at finde Fartøjet derude; en prægtig Tomaster var det; den løftedes netop nu over Revlen, tre, fire Kabellængder uden for den sædvanlige Havstok, den drev mod Land, stødte paa den anden Revle og stod fast. Umuligt var det at bringe Hjælp, Søen var for voldsom, den slog mod Fartøjet og hen

over det. Man troede at høre Nødskrigene, Dødsangestens Raab, man saa den travle, hjælpeløse Virksomhed. Nu kom en Sø, der, som et knusende Fjeldstykke, faldt paa Bovsprydet, og dette var borte, Agterenden løftede sig højt over Vandet. To Mennesker sprang med hinanden i Søen, de forsvandt — et Nu — og en af de største Bølger, der rullede op mod Klitterne, kastede et Legeme ind paa Stranden — en Kvinde var det, et Lig maatte de tro; et Par af Fruentimmerne tumlede med hende og troede at bemærke Liv, hun blev bragt over Klitterne til Fiskerhuset. Hvor var hun smuk og fin, vistnok en fornem Dame.

De lagde hende i den fattige Seng; der var ikke Linnedtrævl i den, der var et Uldlagen at svøbe sig i, og det var godt varmt.

Til Live kom hun, men i Feber, hun vidste slet ikke, hvad der var sket, eller hvor hun var, og det var jo ogsaa godt, thi alt hvad hende kært var, laa paa Havsens Bund, det gik dem derude, som Kæmpevisen har sunget om »Kongens Søn af England«:

»Det var stor Ynk at se derpaa,
det Skib sloges alt i Stykker smaa.«

Vragstumper og Spaaner skyllede i Land, hun var den eneste levende af dem alle. Endnu foer Vinden hylende hen over Kysten, nogle Øjeblikke havde hun Ro, men snart kom Smerter og Skrig, hun slog sine to dejlige Øjne op, sagde nogle Ord, men ingen her kunde forstaa det.

Og da, for alt hvad hun havde lidt og stridt, holdt hun i sine Arme et nyfødt Barn; det skulde have hvilet paa Pragtseng, med Silkegardiner, i det rige Hus; det skulde med Jubel have været hilset til et Liv rigt paa alle Jordens Goder, og nu havde Vor Herre ladet det fødes i den fattige Vraa; ikke engang et Kys fik det af sin Moder.

Fiskerkonen lagde Barnet op til dets Moders Bryst, og det laa ved et Hjerte, som ikke længer slog, hun var død. Det Barn, som Rigdom og Lykke skulde have opammet, var kastet ind i Verden, kastet af Søen ind i Klitterne for at prøve den fattiges Lod og tunge Dage.

Og altid kommer os her i Sind den gamle Sang:

»Den Kongens Søn hannem randt Taare paa Kind,
Krist bedr't, jeg kom for Bovbjerg ind!
Jeg er nu kommen saa ilde at holde;
men var jeg kommen i Hr. Bugges Len,
da havde mig røvet hverken Ridder eller Svend!«

Lidt Syd for Nissumfjord, paa den Strand, Hr. Bugge engang havde kaldt sin, var Skibet strandet. De haarde, umenneskelige Tider, da Vestkystens Beboere øvede ondt, som man siger, mod den strandede, vare længst forbi; Kærlighed og Hjertelag, Opofrelse for de skibbrudne fandtes der, som den i vor Tid lyser frem i de ædleste Træk; den døende Moder og det elendige Barn vilde have mødt Omhu og Pleje, hvorhen »Børen havde blæst«, men ingensteds inderligere end hos den fattige Fiskerkone, som endnu i Gaar stod med tungt Hjerte ved Graven, som gemte hendes Barn, der i Dag vilde have fyldt sit femte Aar, om Gud havde forundt det at leve.

Ingen vidste, hvem den fremmede, døde Kvinde var, eller hvorfra hun kom. Skibets Stumper og Spaaner mælede ikke derom.

I Spanien, i det rige Hus, indtraf aldrig Brev eller Budskab om Datter eller Svigersøn; de vare ikke komne til deres Bestemmelsessted; stærke Storme havde raset i de sidste Uger; man ventede i Maaneder. — »Total forlist; alle omkomne!« det vidste de.

Men ved Husby-Klitter, i Fiskerens Hus, havde de nu en lille Purk.

Hvor Gud beskærer Føden for to, finder den tredie vel ogsaa lidt til et Maaltid; og nær ved Havet er nok en Ret Fisk for sulten Mund. Jørgen blev den lille kaldt.

»Han er vist et Jødebarn,« sagde man, »han ser saa sort ud!« — »Han kan ogsaa være en Italiener eller Spanier!« sagde Præsten. Alle de tre Folkefærd syntes Fiskerkonen kom ud paa eet og trøstede sig med, at Barnet var kristent døbt. Drengen trivedes, det adelige Blod holdt Varme og fik Kræfter ved den fattige Kost, vokste til i det ringe Hus; det danske Tungemaal blev hans Tungemaal, som Vestjyden taler det. Granatkærnen fra Spaniens Jordsmon blev Marehalmens Plante paa Jyllands Vestkyst, dertil kan et Menneske drive det! til dette Hjem klamrede han sig med sit Livs aarlange Rødder. Sult og Kulde, Fattigmands Trang og Nød skulde han prøve, men ogsaa Fattigmands Glæde.

Barndomstiden for enhver har sine Lyshøjder, der siden straale gennem hele Livet. Hvor fuldt op havde ikke han til Lyst og Leg! hele Strandbredden, milevidt, laa med Legetøj: et Mosaik af Rullesten, røde som Koraller, gule som Rav, og hvide, rundede, som var det Fugleæg; de laa med alle Farver, alle slebne og glattede af Havet. Selv det udtørrede Fiskeskelet, de i Vinden tørrede Vandplanter, Tangen, skinnende hvid, lang og smal som Bændler, flagrende mellem Stenene, alt var til Leg og Lyst for Øjet og for Tanken; og Drengen var et opvakt Barn, mange og store Evner laa gemte i ham. Hvor kunde han huske Historier og Viser, han fik at høre, og fingernem var han: af Stene og Skaller satte han hele

Fartøjer sammen, og Billeder, man kunde pynte Stuen med; han kunde underlig snitte sine Tanker ud i en Pind, sagde hans Plejemoder, og Drengen var dog endnu lille; dejlig klang hans Røst, Melodier gik ham straks over Tungen. Der var mange Strenge spændte i det Bryst, de kunde have klinget ud i Verden, var han bleven stillet andetsteds end i Fiskerhuset ved Vesterhavet.

En Dag strandede her et Skib, der drev i Land en Kasse med sjældne Blomsterløg; nogle tog man og puttede i Gryden, man troede, at de vare til at spise, andre laa og raadnede i Sandet, de kom ikke til deres Bestemmelse at udfolde den Farvepragt, den Herlighed, der laa i dem — vilde det gaa Jørgen bedre? Blomsterløgene var det snart forbi med, han havde Aaringer endnu at prøve.

Det faldt aldrig ham eller nogen af de andre derovre ind, hvor ensom og ensformigt Dagen gik, der var fuldt op at gøre, at høre og se. Havet selv var en stor Lærebog, hver Dag frembød den et nyt Blad, Havblik, Dønning, Kuling og Storm; Strandinger vare Glanspunkterne; Kirkegangen stod som Festbesøg, dog af Besøg var eet hjemme i Fiskerhuset særligt kærkomment, det gentoges to Gange om Aaret, det var Besøget af Morbroder, Aalebonden fra Fjaltring oppe nær Bovbjerg; han kom med rødmalet Vogn, fyldt med Aal, Vognen var lukket til som en Kiste og bemalet med blaa og hvide Tulipaner, den blev trukken af to blakkede Stude, og Jørgen fik Lov at køre dem.

Aalebonden var det gode Hoved, den muntre Gæst, en Bimpel førte han med sig fuld af Brændevin, enhver fik en Snaps af den, eller en Kaffekop fuld, dersom det skortede paa Glas, selv Jørgen, ihvor lille han var, blev given et godt Fingerbøl fuldt, det var for at holde paa den fede Aal, sagde Aalebonden og fortalte saa altid den samme Historie, og naar man lo ad den, fortalte han den straks om igen for de samme Folk; det gør alle snaksomme Personer! og da Jørgen i hele sin Opvækst og ind i Manddoms Aar tog Anvendelse og Talemaade af den Historie, saa maa vi vel høre den.

»Ude i Aaen gik Aalene, og Aalemoder sagde til sine Døtre, da de bad om at maatte gaa alene et lille Løb op ad Aaen: »»Gaa ikke for langt! let kommer den fæle Aalestanger og tager eder alle sammen!«« — men de gik for langt, og af otte Døtre kom kun tre hjem igen til Aalemoder; og de jamrede: »»Vi vare bare gaaede lidt uden for Døren, saa kom den fæle Aalestanger og stak vore fem Søstre ihjel!«« — »»De komme nok igen!«« sagde Aalemoder. »»Nej!«« sagde Døtrene, »»for han flaaede dem, skar dem i Stykker og stegte dem.«« — »»De komme nok igen!«« sagde Aalemoder. »»Ja, men han aad dem!«« — »»De komme nok igen!«« sagde Aalemoder. »»Men saa drak han Brændevin ovenpaa!«« sagde Døtrene. »»Aa, av! da komme de aldrig igen!«« hylede Aalemoder. »»Brændevinet begraver Aalen!««

»Og derfor skal man altid drikke sin Brændevinssnaps til den Ret!« sagde Aalebonden.

Og denne Historie blev Flitterguldstraaden, Humørets Traad i Jørgens Liv. Ogsaa han vilde gerne uden for Døren, »lidt op ad Aaen«, det vil sige med Fartøj ud i Verden, og Moder sagde som Aalemoder: »der er mange slemme Mennesker, Aalestangere!« men lidt uden for Klitterne, bare lidt ind i Heden, maatte han dog; og det skulde han komme. Fire fornøjelige Dage, de lyseste i hele hans Barndoms Liv, oprullede; al Jyllands Dejlighed, Hjemmets Glæde og Solskin laa i disse; han skulde til Gilde — Begravelsesgilde var det rigtignok.

En velhavende Slægtning af Fiskerfamilien var død; Gaarden laa inde i Landet, »Østerpaa, en Streg mod Nord«, som det hed. Fader og Moder skulde derover og Jørgen med. Fra Klitterne over Hede og Moseland kom de til den grønne Eng, hvor Skjærumaa skar sig Vej, Aaen med de mange Aal, hvor Aalemoder boede med sine Døtre, dem, de slemme Mennesker stangede og skar i Stykker; dog bedre havde nok Menneskene tit ikke handlet med deres Medmennesker; ogsaa Hr. Ridder Bugge, som nævnedes i den gamle Vise, blev myrdet af onde Mennesker, og i hvor god han selv kaldes, vilde han jo dog have slaaet ihjel Bygmesteren, der rejste ham Slot med Taarn og tykke Mure, netop der, hvor Jørgen med sine Plejeforældre stod, hvor Skjærumaa falder i Nissumfjord. Voldbakken var endnu at se, de røde Murbrokker rundt om. Her havde Ridder Bugge, da Bygmesteren var afrejst, sagt til sin Svend: »Gak efter ham og sig: Mester, Taarnet hælder! vender han sig, saa slaar du ham ihjel og tager Pengene, han fik af mig, men vender han sig ikke, da lad ham drage i Fred!« og Svenden adlød, og Bygmesteren svarede: »Ikke hælder Taarnet, men engang vil der komme Vester fra en Mand i en blaa Kappe, han vil faa det til at hælde!« Og det skete hundrede Aar derefter, da brød Vesterhavet ind, og Taarnet faldt, men Gaardens Ejer, Predbjørn Gyldenstjerne,

byggede sig højere oppe, hvor Engen slipper, en ny Gaard, og den staar endnu, og det er Nørre-Vosborg.

Der forbi skulde Jørgen med sine Plejeforældre; hvert Sted herovre havde man fortalt ham om i de lange Vinteraftener, nu saa han Gaarden med dens dobbelte Grave, Træer og Buske; Volden, overgroet med Bregner, løftede sig derinde; men dejligst vare de høje Lindetræer, de naaede lige op til Tagryggen og fyldte Luften med den sødeste Duft. Mod Nordvest, i Hjørnet af Haven, stod en stor Busk med Blomster, som var det Vintersne i det sommergrønne; det var en Hyldebusk, den første, Jørgen havde set saaledes blomstre; den og Lindetræerne bleve gennem alle Aaringer i Minde, Danmarks Duft og Dejlighed, som Barnesjælen »gemte for den gamle Mand.«

Rejsen gik straks videre og mere bekvem, thi netop ud for Nørre-Vosborg, hvor Hylden stod i Blomster, kom han op at age, de mødte andre Gæster, der skulde til Begravelsesfesten, og med disse kom de til Vogns, rigtignok maatte de alle tre sidde bag i paa en lille Trækiste med Jernbeslag, men det var dog bedre end at gaa, mente de. Kørselen gik hen over den knoldede Hede; Studene, som trak, standsede imellem, hvor der kom en frisk Græsplet mellem Lyngen. Solen skinnede varmt, og underligt var det at se langt ude en Røg, der bølgede, og dog var den klarere end Luften, man saa igennem den, det var, som Lysstraalerne rullede og dansede hen over Heden.

»Det er Lokemanden, som driver sin Faarehjord,« sagde de, og det var nok sagt for Jørgen, han syntes at køre lige ind i Eventyrenes Land og var dog i Virkeligheden. Hvor var her stille!

Udstrakt og stor laa Heden, men som et helt kosteligt Tæppe; Lyngen stod i Blomster, de cypresgrønne Enebærbuske og friske Egeskud kom som Buketter frem i Hedens Lyng; her var saa indbydende til at boltre sig, var kun ikke de mange giftige Hugorme! om dem talte man og om de mange Ulve, der havde været, hvorfor ogsaa Herredet kaldtes Ulvborg Herred. Den gamle, som kørte, fortalte fra sin Faders Tid, hvorledes herude Hestene tit havde stridt en haard Strid med de nu udryddede vilde Dyr, og at en Morgenstund, han kom herud, stod en af Hestene og traadte paa en Ulv, den havde dræbt, men Kødet var helt gnavet af Hestens Ben.

Alt for hurtig gik Vejen over den knoldede Hede og gennem det dybe Sand. De holdt ved Sørgehuset, hvor der var fuldt op af fremmede, inde og ude; den ene Vogn stod ved den anden, Heste og Okser gik paa den magre Græsning; store Sandklitter, ligesom hjemme ved Vesterhavet, løftede sig bag Gaarden, strakte sig vidt og bredt! hvorledes vare de komne herop, tre Mil ind i Landet, og lige saa høje og mægtige som de ved Stranden? Vinden havde løftet og flyttet dem, de havde ogsaa deres Historie.

Psalmer bleve der sungne, grædt blev der ogsaa af et Par gamle, ellers var alt saa fornøjeligt, syntes Jørgen, her var Mad og Drikke fuldt op; de dejligste fede Aal, og paa dem skal man drikke Brændevinssnaps; »den sætter Aalen!« havde Aalebonden sagt, og de Ord kom rigtignok her til Gerning.

Jørgen var inde, og Jørgen var ude; paa tredie Dag følte han sig hjemme her som i Fiskerhuset og paa Klitterne, hvor han havde levet alle sine tidligere Dage. Her paa Heden var rigtignok anderledes rigt, her mylrede med Lyngblomster og med Revlinger og Blaabær, de vældede frem saa store og saa søde, man kunde ordentlig mase dem ud med Foden, saa Lyngen dryppede med den røde Saft.

Hist laa en Kæmpegrav, her en anden; Røgstøtter løftede sig i den stille Luft, det var Hedebrand, sagde man, den lyste dejligt ud paa Aftenen.

Nu kom den fjerde Dag, og saa var Begravelsesgildet ude — de skulde fra Landklitterne til Strandklitterne.

»Vore ere dog de rigtige,« sagde Fader, »disse have ingen Magt.«

Og der blev talt om, hvorledes de vare komne her, og det var alt sammen meget forstaaeligt. Ved Stranden var fundet et Lig, Bønderne havde lagt det i Kirkegaarden, da begyndte Sandflugten, Havet brød voldsomt ind; en klog Mand i Sognet raadede til at aabne Graven og se efter, om ikke den jordede laa og sugede paa sin Tommelfinger, thi da var det en Havmand, de havde begravet, og Havet vilde bryde op for at hente ham. Graven blev aabnet, han laa og sugede paa Tommelfingeren, og saa fik de ham straks paa en Karre, to Okser spændtes for, og som bræmsestukne foer de med ham over Hede og Mose ud i Havet, da holdt Sandflugten op, men Klitterne staa endnu. Alt det hørte og gemte Jørgen fra de lykkeligste Dage i sin Barndomstid: Dagene ved Begravelsesgildet.

Dejligt var det at komme ud, se ny Egne og ny Mennesker, og han skulde komme mere ud. Han var ikke fjorten Aar, et Barn endnu; han gik med Fartøj, kom ud at kende, hvad Verden giver; prøvede ondt Vejr, haard Sø, ondt Sind og haarde Mennesker; han blev Kahytsdreng! ringe Kost, kolde Nætter, Tamp og Næveslag vankede, da var der noget i hans højadelige spanske Blod, der kogte op, saa at vrede Ord skummede ham om Munden, men det blev nok klogest at tage dem i sig igen, og det var en Fornemmelse som for Aalen at flaas, skæres og lægges paa Pande.

»Jeg kommer igen,« sagde det inden i ham. Den spanske Kyst, hans Forældres Fædreland, Byen selv, hvor de havde levet i Velstand og Lykke, fik han at se, men han vidste ikke om Hjemstavn og Slægtskab, Familien vidste endnu mindre om ham.

Den sølle Skibsdreng fik heller ikke Lov at gaa i Land,

— dog den sidste Dag, Fartøjet laa her, kom han paa Landjorden; der skulde gøres Indkøb, og han slæbe det om Bord.

Der stod Jørgen i usselige Klæder, de saa ud, som de vare vadskede i Grøften og tørrede i Skorstenen; første Gang saa han, Klitboen, en stor Stad. Hvor vare dog Husene høje, Gaderne snævre, mylrende med Mennesker! Nogle trængte sig her, nogle der, det var som en hel Malstrøm af Byfolk og Bønder, Munke og Soldater; der var en Skraalen, en Skrigen, en Klingen af Klokker paa Æsler og Mulæsler, Kirkeklokkerne ringede med; der lød Sang og Klang, Hamren og Banken, for hver Profession havde sit Værksted i Døren eller paa Fortovet, og saa brændte Solen saa hedt, Luften var tung, det var, ligesom man var kommen ind i en Bagerovn, fuld af Skarnbasser, Oldenborrer, Bier og Fluer, det summede, og det surrede; Jørgen vidste hverken, hvor han gik eller stod. Da saa han lige foran sig Domkirkens mægtige Portal, Lysene straalede ud fra de halvdunkle Hvælvinger, og der kom en Duft af Røgelse. Selv den fattigste Tigger i Pjalter vovede sig op ad Trappen derind. Matrosen, som Jørgen fulgte med, lagde Vejen gennem Kirken, og Jørgen stod i Helligdommen. Brogede Billeder straalede fra gylden Grund. Gudsmoder med Jesusbarnet stod paa Alteret mellem Blomster og Lys; Præster i Højtidsklæder sang, og smukke, pyntede Kordrenge svingede Sølv-Røgelsekar; det var en Herlighed, en Pragt at se, det gennemstrømmede Jørgens Sjæl, overvældede ham; hans Forældres Kirke og Tro omsluttede ham og slog en Akkord i hans Sjæl, saa Taarer stod ham i Øjnene.

Fra Kirken gik det til Torvs, han fik en Del Køkken- og Madvarer at slæbe paa; Vejen var ikke kort, træt blev han, og saa hvilede han uden for et stort, prægtigt Hus, der havde Marmorpiller, Statuer og brede Trapper; han lænede sin Byrde op til Muren der; da kom en galoneret Portner, løftede sin sølvbeslagne Stok imod ham og jog ham bort, ham — Husets Barnebarn, men det vidste ingen der; han allermindst.

Og saa kom han om Bord, blev puffet og fik haarde Ord, lidt Søvn og meget Arbejde — saa havde han prøvet det! og

det skal være saa godt at døje ondt i Ungdommen, siger man, — ja, naar Alderdommen da bliver god.

Hans Hyretid var ude, Fartøjet laa igen ved Ringkjøbingfjord, han kom i Land og hjem til Husby-Klitter, men Mor var død, mens han havde været paa Rejse.

Det blev en streng Vinter, som fulgte; Snestorme foer over Hav og Land, man kunde ikke ase sig frem. Hvor forskelligt var det ikke dog fordelt i denne Verden! saadan isnende Kulde og fygende Sne her, medens i Spaniens Land var brændende Solhede, ja alt for stærk, og dog, naar det en Dag herhjemme var rigtigt frostklart, og Jørgen saa Svanerne i store Flokke flyve fra Havet over Nissumfjord op mod Nørre-Vosborg, syntes han, at her trak man dog bedst Vejret, og her var ogsaa Sommer-Dejlighed; i Tankerne saa han da Heden blomstre og mylre med modne, saftige Bær; Lindetræerne og Hyldebusken ved Nørre-Vosborg stod i Blomster; derhen maatte han dog engang endnu.

Det lakkede mod Foraaret, Fiskeriet begyndte, Jørgen hjalp. Han var vokset i det sidste Aar, og rask til sin Gerning. Liv var der i ham, svømme kunde han, træde Vande, vende og boltre sig derude, tit blev han varet at vogte sig for Makrelstimerne; de tage den bedste Svømmer, trække ham under Vandet, æde ham, og saa er han væk, men det blev nu ikke Jørgens Lod.

Hos Naboens i Klitterne var en Dreng, Morten, med ham kom Jørgen godt ud af det, og de tog begge Hyre paa

et Fartøj til Norge, gik ogsaa til Holland, og der var aldrig noget udstaaende mellem de to, men der kan jo let komme, og er man lidt heftig af Naturen, saa gør man let noget for stærke Gebærder, det gjorde Jørgen engang, da de om Bord kom op at kævles om ingenting. De sad just bag Kahytsluffet og spiste af et Lerfad, de havde mellem sig, Jørgen holdt sin Foldekniv i Haanden, løftede den mod Morten, men blev i det samme kridhvid og saa fæl ud af Øjnene. Og Morten sagde bare:

»Saa du er af det Slags, der vil bruge Kniven!« —

Knap var det sagt, før Jørgens Haand igen var nede, han talte ikke et Ord, spiste sin Mad og gik til sin Dont; da de kom fra Arbejdet, gik han hen til Morten og sagde: »Slaa mig kun lige i Ansigtet! jeg har fortjent det! jeg har ligesom en Gryde i mig, der koger op.«

»Lad det nu være godt!« sagde Morten, og derpaa vare de næsten dobbelt saa gode Venner; ja, da de siden kom hjem i det jydske Land ved Klitterne og fortalte om hvad der saadan var passeret, blev ogsaa det nævnet; Jørgen kunde koge over, men han var en ærlig Gryde alligevel. »Jyde er han jo ikke! Jyde kan man ikke kalde ham!« og det var nu vittigt talt af Morten.

Unge og sunde vare de begge to, velvoksne og med stærke Lemmer, men Jørgen var den smidigste.

Oppe i Norge drager Bønderfolket til Sæters og fører Kvæget paa Græsning i Højderne, paa Jyllands Vestkyst har man inde i Klitterne oprejst Hytter, tømrede af Vrag og belagte med Hedetørv og Lynglag, Sovesteder strække sig Stuen rundt, og her sove, bygge og bo i den tidlige Foraarstid Fiskerfolket; hver har sin »Æsepige«, som hun kaldes, og hendes Hverv er at sætte Mading paa Krogen, modtage Fiskerne ved Landstigningen med varmt Øl og skaffe dem Mad, naar de trætte komme til Huse. Æsepigerne slæbe fra Baaden Fiskene, skære disse op og have meget at gøre.

Jørgen, hans Fader, et Par andre Fiskere og deres Æsepiger havde Husrum sammen; Morten boede i det næst ved.

Nu var der en af Pigerne, Else, hende havde Jørgen kendt fra hun var lille; de to kom meget godt ud af det, de mødtes i Sindelag i mange Ting, men vare lige modsatte at se paa, han var brun i Skindet, og hun hvid, med hørgult Haar; hendes Øjne vare saa blaa som Havvandet i Solskin.

En Dag, som de gik sammen, og Jørgen holdt hende i Haanden, ret inderligt og fast, sagde hun til ham: »Jørgen, jeg har noget paa mit Hjerte! lad mig være Æsepige hos dig, for du er mig som en Broder, men Morten, hvem jeg er hyret af, han og jeg ere Kærestefolk, — men det er nu ikke værd at snakke om til de andre!«

Og det var for Jørgen, ligesom om Klitsandet rørte sig under ham, han sagde ikke et Ord, men nikkede, og det betyder det samme som Ja; mere behøvedes der ikke; men han følte lige med eet i sit Hjerte, at han ikke kunde udstaa Morten — og, jo længere han tænkte derover, saaledes havde han aldrig før tænkt paa Else, des klarere blev det, at Morten havde stjaalet fra ham det eneste, han holdt af, og det var rigtignok Else, nu var det gaaet op for ham.

Er det nogenlunde bevæget Sø, og Fiskerne vende hjem med deres Fartøj, se dem da sætte over Revlerne: en af Folkene staar oprejst forud, de andre give Agt paa ham, sidde med Aarerne, som de, foran Revlen, bruge udad, til han giver dem Tegn, at nu kommer den større Bølge, der løfter Baaden over, og den løftes, saa at man fra Land ser Kølen af den, i næste Nu er hele Fartøjet skjult af Søerne foran, ikke Baad, ikke Folk eller Mast er at øjne, man skulde tro, Havet havde slugt dem, et Øjeblik efter komme de, som var det et mægtigt Sødyr, der kravlede op ad Bølgen, Aarestængerne røre sig som dets bevægelige Ben; ved anden og tredie Revle gaar det som ved den første, og nu springe Fiskerne i Vandet, drage Baaden i Land, hvert Bølgeslag hjælper dem og giver et godt Sæt, til de have den ude af Havstokken.

En fejl Ordre uden for Revlen, en Nølen og de lide Skibbrud.

»Saa var det forbi med mig og med Morten ligedan!« Den Tanke kom hos Jørgen ude paa Søen, hvor just hans Plejefader var bleven alvorlig syg. Feberen knugede ham; det var lidt ud for den yderste Revle, Jørgen sprang op forud:

»Fader, lad mig!« sagde han, og hans Øjekast gled hen over Morten og over Søerne, men idet hver Aare rørte sig for de stærke Tag og den største Bølge kom, saa han sin Faders blege Ansigt og — kunde ikke lyde sin onde Indskydelse. Baaden kom vel over Revlerne og i Land, men den onde Tanke laa ham i Blodet, det kogte og opkogte hver lille Bitterhedstrævl, der flossede i hans Erindring fra Kammerats-Tiden, dog kunde han ikke sno Tvinde deraf, og saa lod han være. Morten havde spoleret ham, det følte han, og det var jo nok til at blive ham hadefuld. Et Par af Fiskerne lagde Mærke dertil, men Morten ikke, han var, ligesom altid før, hjælpsom og snaksom, lidt for meget af det sidste.

Jørgens Plejefader maatte lægge sig til Sengs, det blev Sotteseng, han døde Ugen efter — og saa fik Jørgen i Arv Huset henne bag Klitterne, et ringe Hus kun, men det var altid noget, saa meget havde Morten ikke.

»Nu tager du vel ikke Hyre mer, Jørgen! men bliver altid hos os!« sagde en af de gamle Fiskere.

Den Tanke havde Jørgen ikke, han tænkte just paa at se sig igen lidt om i Verden. Aalebonden fra Fjaltring havde en Morbror oppe i »Gammel-Skagen«, han var Fisker, men dertil velstaaende Købmand, som havde Fartøj; det skulde være saadan en yndig, gammel Mand, ham var det nok værd at staa i Tjeneste hos. Gammel-Skagen ligger nordligst oppe i Jylland, saa langt borte fra Husby-Klitter, som man her i Landet kan komme, og det var nok det, Jørgen mest syntes om, han vilde ikke engang blive til Elses og Mortens Bryllup, der skulde holdes om et Par Uger.

Det var uklog Gerning at tage af Sted, mente den gamle Fisker, nu havde Jørgen Hus, Else blev nok stemt for heller at tage ham.

Jørgen svarede saa stumpet derpaa, det var ikke let at faa fat i hans Tale; men den gamle førte Else til ham; hun sagde ikke meget, men det sagde hun:

»Du har Hus! det maa man lægge i Eftertanken.«

Og Jørgen lagde meget i Eftertanke.

Havet har svære Søer, Menneskehjertet har dem endnu sværere, der gik mange Tanker, stærke og svage iblandt, gennem Jørgens Hoved og Sind, og han spurgte Else:

»Om nu Morten havde et Hus saa godt som jeg, hvem af os tog du da helst?«

»Men Morten har ikke og faar ikke.«

»Men vi tænke os nu, at han fik!«

»Ja, saa tog jeg vel Morten, for saadan har jeg det nu! men det kan man ikke leve af.«

Og Jørgen tænkte derover den hele Nat. Der var noget i ham, han kunde ikke selv gøre sig Rede derfor, men han havde en Tanke, der var stærkere end hans Kærlighed til Else; — og saa gik han til Morten, og hvad han der sagde og gjorde havde han vel betænkt, han overlod ham paa de billigste Vilkaar Huset, selv vilde han tage Hyre, det lystede ham saa. Og Else kyssede ham midt paa Munden, da hun hørte det, for hun holdt jo mest af Morten.

I den tidlige Morgen vilde Jørgen af Sted. Aftenen forud, det var allerede silde, fik han Lyst til endnu engang at besøge Morten; han gik, og mellem Klitterne mødte han den gamle Fisker, der ikke syntes om Afrejsen, Morten maatte nok gaa med et Andenæb syet i Bukserne, sagde han, siden Pigerne bleve saa hart forlibte i ham. Jørgen slog den Tale hen, sagde Farvel og gik til Huset, hvor Morten boede; han hørte højrøstet Tale derinde, Morten var ikke alene; Jørgen var vankelmodig, Else vilde han mindst træffe sammen med, og naar han ret betænkte det, vilde han heller ikke, at Morten nok engang skulde sige ham Tak, og saa vendte han om igen.

Næste Morgen, før Dag, snørede han sin Bylt, tog sin Madæske og gik ned ad Klitterne mod Havstokken; der var lettere at komme frem end paa den tunge, sandede Vej,

desuden kortere, thi han vilde først til Fjaltring, ved Bovbjerg, hvor Aalebonden boede, hvem han havde lovet et Besøg.

Havet var blankt og blaat, Skaller og Konkylier laa der, hans Barnelegetøj knasede under Fødderne. — Idet han gik, sprang hans Næse op at bløde, det var en ringe Ting kun, men den kan ogsaa have Betydning; et Par store Bloddraaber faldt paa hans Ærme; han vadskede dem af, standsede Blodet, og syntes ordentlig, at Tabet deraf havde gjort ham lettere i Hoved og Sind. Der blomstrede i Sandet lidt Strandkaal, han brød en Gren af og stak i Hatten; frejdig og glad vilde han være; det gik ud i den vide Verden, »ud af Døren lidt op ad Aaen!« som Aalebørnene vilde det. »Tager eder i Agt for de slemme Mennesker, de stange, flaa, skære i Stykker og lægge eder paa Pande!« gentog han for sig selv og lo derved, han slap vel nok helskindet gennem Verden! godt Mod er et godt Værge.

Solen var allerede højt oppe, da han nærmede sig det smalle Indløb fra Vesterhavet til Nissumfjord; han saa tilbage og øjnede et godt Stykke borte to til Hest, andre fulgte, de skyndte sig, ham kom det ikke ved.

Færgebaaden laa paa den anden Side af Indløbet; Jørgen raabte, til den kom, steg saa om Bord, men før han med Rorkarlen var midtvejs, kom de Mænd, som saa ilsomt havde skyndt sig, de raabte, de truede og nævnede Øvrighedens Navn. Jørgen forstod ikke hvad det betød, men mente, at det var bedst at vende om; tog selv et Tag i den ene Aare og roede tilbage; i samme Øjeblik sprang Folkene i Baaden, og før han vidste noget, sloge de et Tov om hans Hænder.

»Din onde Gerning vil koste dig dit Liv,« sagde de; »godt, at vi fik dig fat.«

Det var hverken mer eller mindre end et Mord, han beskyldtes for at have begaaet. Morten var fundet stukken med en Kniv i Halsen; en af Fiskerne havde i Gaar Aftes sildig mødt Jørgen, der gik hen til Morten; det var ikke første Gang, at Jørgen havde løftet Kniv mod ham, vidste man; han maatte være Morderen, det var nu om at faa ham

vel i Forvaring; Ringkjøbing var det rette Sted, men Vejen var lang, Vinden stik Vest, ingen halv Time brugte de til at sætte over Fjorden mod Skjærumaa, og derfra havde de kun en Fjerdingvej til Nørre-Vosborg, som var en stærk Gaard med Volde og Grave. I Baaden var en Broder til Ladefogden derovre, han mente, de fik nok Lov indtil videre at sætte Jørgen der i Hullet, hvor Tatersken Langemargrethe havde siddet før sin Henrettelse.

Jørgens Forsvar blev ikke hørt, et Par Bloddraaber paa hans Skjorte talte vissere imod ham; sin Uskyldighed var han sig bevidst, og da det ikke kunde komme til Retfærdiggørelse her, saa gav han sig hen i sin Skæbne.

De steg i Land netop ved det gamle Voldsted, hvor Ridder Bugges Gaard havde staaet, her hvor Jørgen med sine Plejeforældre havde vandret til Gilde, Gravgildet, de fire livsalige, lyseste Barndomsdage. Han førtes igen den samme Vej hen over Engen til Nørre-Vosborg, og der stod i fuld

Blomstring Hyldetræet, de høje Linde duftede, han syntes at have været her den Dag i Gaar.

I den vestre Bygning af Gaarden er en Nedgang under den høje Trappe, her kommer man ind i en lav, hvælvet Kælder, og derfra var Langemargrethe ført til Retterstedet; hun havde ædt fem Børnehjerter og troede paa, at havde hun faaet to til, saa havde hun kunnet flyve og gjort sig usynlig. Der var i Muren et lille rudeløst, snævert Lufthul; de duftende Linde udenfor mægtede ikke at sende en Smule Vederkvægelse, alt var raat og muggent herinde; kun en Briks stod her, men en god Samvittighed er en god Hovedpude, ja, saa kunde jo Jørgen ligge blødt.

Den planketykke Dør var lukket, en Jernstang skudt for, men Overtroens Mare kryber gennem et Nøglehul, paa Herregaarden og i Fiskerhuset, sagtens herind, hvor Jørgen nu sad og tænkte paa Langemargrethe og hendes Ugerninger; hendes sidste Tanker havde fyldt dette Rum, Natten før Henrettelsen. Han huskede paa al den Trolddom, som her i gammel Tid var øvet, da Herremanden Svanwedel boede her, og det var jo vel bekendt, hvorledes endnu Bindehunden, som stod paa Broen, hver Morgen blev funden hængt i sin Lænke ud over Rækværket. Alt fyldte og gennemisnede Jørgen, dog een Solstraale fra dette Sted lyste ind i ham udefra, og det var Erindringen om den blomstrende Hyld og Lindetræerne.

Længe sad han ikke her, han førtes til Ringkjøbing, hvor Fængslet blev lige saa strengt.

De Tider vare ikke vore; Fattigmand havde det haardt; det var endnu ikke forvundet, at Bøndergaarde og Bønderbyer gik op i ny Herregaarde, og under dette Regimente blev Kusk og Tjener Birkedommer, der kunde for en ringe Forseelse dømme Fattigmand til Bolslodsfortabelse og til at piskes til Kagen; endnu fandtes her en og anden af disse, og i det jydske Land, langt fra Kongens Kjøbenhavn og de oplyste, velsindede Styrere, gik Loven tit endnu, som den kunde, og det var det mindste, at Tiden drog ud for Jørgen.

Bitterlig koldt var det, hvor han sad, naar vilde det faa Ende? Uforskyldt var han kastet ind i Fortræd og Elendighed,

det var hans Lod! hvorledes den havde været ham beskaaret her i Verden, fik han nu Tid til at tænke over; hvorfor var han bleven stillet saaledes? Ja, det vilde klare sig »i det andet Liv«, det, der visseligt venter os; den Tro var vokset fast hos ham i det fattige Hus; hvad i Spaniens Fylde og Solskin ikke lyste ind i hans Faders Tanke, blev ham i Kulde og Mørke Fortrøstningslys, Guds Naadegave, og den er aldrig Skuffelse.

Nu lod Foraarsstormene sig mærke. Vesterhavets Rullen hører man milevidt inde i Landet, men først naar Stormen har lagt sig; den lyder, som svære Vogne i Hundredevis kørte over en haard, underhulet Vej; Jørgen hørte det inde i sit Fængsel, og det var en Afveksling; ingen gamle Melodier kunde gaa dybere til Hjertet end disse Toner, det rullende Hav, det fri Hav, hvor man blev baaren gennem Verden, fløj med Vindene, og hvor man end kom hen, man havde med sig sit eget Hus, ligesom Sneglen har sit; man stod altid paa egen, altid paa Hjemmets Grund, selv i fremmed Land.

Hvor lyttede han til den dybe Rullen, hvor rullede ikke i Tanken Erindringer op! »Fri, fri! lyksaligt at være fri, selv uden Saaler i Skoene og med lappet Blaargarns Skjorte!« Enkelte Gange blussede det i ham derved, og han slog med knyttet Næve mod Muren.

Uger, Maaneder, et helt Aar var gaaet, da greb man en Kæltring, Niels Tyv, »Hesteprangeren« blev han ogsaa kaldet, og da — kom de bedre Tider, det blev vitterligt, hvad Uret Jørgen havde lidt.

Nord for Ringkjøbing Fjord, hos en Husmand, der havde Krohold, vare om Eftermiddagen før Jørgens Afrejse fra Hjemmet, og Mordet skete, Niels Tyv og Morten truffen sammen, der blev drukket et Par Glas, og de skulde ikke gaa nogen Mand i Hovedet, men de satte dog Mundlæderet lidt for meget i Gang paa Morten, han snakkede stort op, fortalte, at han havde faaet sig en Gaard og skulde giftes, og da Niels spurgte om Pengene dertil, slog Morten hovmodig paa sin Lomme:

»De ere der, hvor de skulle være,« svarede han.

Dette Skryderi kostede ham Livet; da han var gaaet, fulgte Niels efter og stak ham med en Kniv i Halsen, for at tage Pengene, der ikke fandtes.

Det blev sat vidtløftigt ud fra hinanden, os er det nu nok at vide, at Jørgen kom paa fri Fod. Men hvad erholdt han i Erstatning for hvad han havde lidt i Aar og Dag, i Fængsel og Kulde, stødt bort fra Menneskene? Ja, der blev sagt ham, at det var en Lykke, han var uskyldig, nu kunde han gaa. Borgemesteren gav ham ti Mark i Rejsepenge, og flere af Byens Borgere gav ham Øl og god Mad; der var ogsaa gode Mennesker! ikke alle »stange, flaa og lægge paa Pande!« men det bedste ved det hele var, at Købmand Brønne fra Skagen, ham, hos hvem Jørgen for et helt Aar siden vilde have taget Hyre, netop i de Dage var i Ærinde nede i Ringkjøbing; han hørte om den hele Sag, Hjerte havde han, forstod og følte hvad Jørgen havde lidt, nu vilde han gøre ham det lidt godt og bedre, lade ham erfare, at der ogsaa er gode Mennesker.

Fra Fængsel til Frihed, til Himmeriges Rige, til Kærlighed og Hjertelag gik det nu, ja, det skulde ogsaa prøves; intet Livsens Bæger er helt Malurt, det kunde intet godt Menneske skænke et Menneskebarn, skulde da Gud, Alkærligheden, kunne det?

»Lad nu alt det være begravet og glemt!« sagde Købmand Brønne, »en rigtig tyk Streg sætte vi over det sidste Aar. Almanakken brænde vi, og om to Dage rejse vi til det fredelige, velsignede og fornøjelige Skagen; en Afkrog i Landet sige de, det er; en velsignet Kakkelovnskrog er det, med aabne Vinduer ud til den vide Verden.«

Det var en Rejse! det var at trække Vejret igen! at komme fra den kolde Fængselsluft ud i det varme Solskin. Heden stod med blomstrende Lyng, et mylrende Flor, og Hyrdedrengen sad paa Kæmpegraven og blæste paa sin Fløjte, han havde skaaret af et Faareben. *Fata morgana,* Ørkenens dejlige Luftsyn, med hængende Haver og svømmende Skove, viste sig, og den underlige lette Luftbølgning, som kaldes Lokemanden, der driver sin Hjord.

Op mod Limfjorden gik Rejsen, over Vendelboernes Land, op mod Skagen, hvorfra Mændene med det lange Skæg, Langbarderne, vare udvandrede, da i Hungerstiden under Kong Snio alle Børn og gamle skulde have været slaaet ihjel, men den ædle Kvinde Gambaruk, der ejede Jordegods heroppe, foreslog, at heller de unge skulde drage ud af Landet. Derom vidste Jørgen, saa lærd var han, og kendte han ikke Langbardernes Land bag de høje Alper, saa vidste han dog, hvorledes der maatte se ud, han havde jo selv som Dreng været Syd paa i Spaniens Land; han huskede de der opstablede Frugtdynger, de røde Granatblomster, Summen, Brummen og Klokkeklang i Byens store Kube, men dejligst er der dog i Hjemmets Land, og Jørgens Hjem var Danmark.

Endelig naaede de da op til »Vendilskaga«, som Skagen kaldes i gamle norske og islandske Skrifter. Milevidt, med Klitter og Agerland imellem, strækker sig og strakte sig alt den Gang Gammel-Skagen, Vester- og Østerby ud til Fyrtaarnet nær »Grenen«. Huse og Gaarde laa som endnu, strøede mellem opfygede, omskiftende Sandhøjder, et Ørkenland, hvor Vinden boltrer sig i det løse Sand, og hvor Maager, Terner og de vilde Svaner lade sig høre, saa at det skærer gennem Ørehinden. Sydvest en Mil fra »Grenen« ligger Højen eller Gammel-Skagen, her boede Købmand Brønne, her skulde nu Jørgen leve. Gaarden var tjæret, de smaa Udhuse havde hver en omvendt Baad til Tag, Vragstumper vare slagne sammen til Svinesti, Indhegning var her ikke, der var jo ikke noget at hegne om, men paa Snore, i lange Rækker, den ene over den anden, hang opskaarne Fisk for at tørres i Vinden. Hele Strandbredden var overdynget med forraadnede Sild; Voddet kom jo næppe i Vandet, før Silden i Læssevis blev trukken i Land, der var for mange af det Slags, man smed dem i Havet igen eller lod dem ligge og raadne.

Købmandens Kone og Datter, ja, Husfolkene med, kom jublende, da Fader vendte hjem; der var en Haandtrykken, en Raaben og Talen, og hvor dog Datteren havde et velsignet Ansigt og to rare Øjne!

Inde i Huset var hyggeligt og stort. Fade med Fisk bleve satte paa Bordet, Rødspætter, som en Konge kunde kalde en Pragtret; Vin fra Skagens Vinbjerge, det store Hav: Druerne rulle persede i Land og det baade i Tønder og paa Flasker,

Da Moder og Datter siden fik at høre, hvem Jørgen var, og hvor uskyldigt og haardt han havde lidt, saa lyste Øjnene endnu mildere til ham, og mildest lyste de hos Datteren, hos den væne Jomfru Clara. Han fandt et velsignet Hjem i Gammel-Skagen, det gjorde Hjertet godt, og Jørgens Hjerte havde jo prøvet meget, ogsaa Kærlighedens bitre Sø, den hærder, eller den gør blødere, Jørgens Hjerte var endnu saa blødt, det var saa ungt, der var en ledig Plads deri. Det var derfor vistnok meget heldigt, at det traf saaledes, at netop om tre Uger skulde Jomfru Clara med Skibet op til Christianssand i Norge for at besøge en Moster og blive der hele Vinteren.

Søndagen før Afrejsen vare de alle i Kirken til Altergang. Stor og stadselig var Kirken, Skotter og Hollændere havde for flere Aarhundreder siden bygget den, et Stykke fra hvor nu Byen laa; noget brøstfældig var den bleven, og Vejen op og ned i det dybe Sand var meget besværlig, dog det døjede man gerne for at komme i Guds Hus, synge Psalmer og faa en Prædiken. Sandet laa lige hen over Kirkegaardens Ringmur, men Gravene derinde holdt man endnu fri for Sandflugten.

Det var den største Kirke Nord for Limfjorden. Jomfru Maria, med Guldkronen paa Hovedet og Jesusbarnet paa Armen, stod som lyslevende paa Altertavlen; de hellige Apostle vare udhugne i Koret, og øverst der paa Muren saa man Portrætter af Skagens gamle Borgemestre og Raad, med deres Bomærker; Prædikestolen var snittet ud. Solen skinnede saa oplivende ind i Kirken paa den blanke Messingkrone og paa det lille Fartøj, der hang ned fra Loftet.

Jørgen var som overvældet af en hellig, barneren Følelse, som da han som lille stod i Spaniens rige Kirke, men her var det ham en Bevidsthed, at han hørte med til Menigheden.

Efter Prædiken var Altergang, han nød med de andre Brødet og Vinen, og det traf sig saa, at han knælede netop ved Siden af Jomfru Clara; dog hans Tanke var saaledes henvendt til Gud og den hellige Handling, at han, først da de rejste sig, lagde Mærke til, hvem der havde været hans Nabo; han saa de salte Taarer trille ned over hendes Kinder.

To Dage efter rejste hun op til Norge, og Jørgen gik og gjorde Gavn i Gaarden, var paa Fiskeri, og der var Fisk at fange, flere den Gang end nu til Dags. Makrelstimerne lyste i de mørke Nætter og viste, hvor de gik, Knurhanen knurrede, og Kolkrabben gav ynkelige Hyl, naar den blev jaget, Fiskene ere ikke saa stumme, som man siger; Jørgen var det meget mer med hvad han gemte paa, men det kom vel ogsaa frem engang.

Hver Søndag, naar han sad i Kirken, og hans Øjne fæstede sig paa Moder Marias Billede paa Altertavlen, hvilede de ogsaa en Stund paa det Sted, hvor Jomfru Clara havde knælet ved hans Side, og han tænkte paa hende, hvor hjertensgod hun havde været mod ham.

Efteraaret kom med Slud og Tøsne, Vandet stod og sjappede over Skagens Bygrund, Sandet kunde ikke sluge alt det Vand, man maatte vade, om ikke sejle med Baad; Stormene smed Fartøj ved Fartøj paa de dødbringende Revler, der var Snestorme og Sandstorme, Sandet føg om Husene, saa Folk maatte krybe ud oven fra Skorstenen, men det var ikke noget mærkeligt heroppe; lunt og godt var der inde i Stuen, Lyngtørv og Vragstumper knitrede og knasede, og Købmand Brønne læste højt af en gammel Krønike, læste om Prins Amlet af Danmark, der fra England kom i Land herovre ved Bovbjerg og leverede et Slag; ved Ramme var hans Grav, kun et Par Mil fra, hvor Aalebonden boede; Kæmpegrave, i Hundredevis, rejste sig der paa Heden, en stor Kirkegaard, Købmand Brønne havde selv været der ved Amlets Grav; der blev talt om gammel Tid, om Naboerne, Englændere og Skotlændere, og Jørgen sang da Visen om »Kongens Søn af England«, om det prægtige Skib, hvor det var udstyret:

»Det var forgyldt mellem begge Bord,
derpaa stod skrevet Vor Herres Ord.

Og der stod malet i fremmer Stavn,
den Kongesøn tog sin Jomfru i Favn.«

Det Vers især sang Jørgen saa inderlig, hans Øjne lyste derved, de vare jo rigtignok ogsaa saa sorte og skinnende fra Fødselen af.

Der var Sang, og der var Læsning, der var Velstand til Huse, Familieliv lige ned til Husdyrene, og alt saa godt holdt; Tinrækken skinnede med skurede Tallerkener, og under Loftet hang Pølser og Skinker, Vintervarer fuldt op; ja, vi kunne se sligt endnu derovre i Vestkystens mange rige Bøndergaarde, saa fuldt op af Føden, saa pynteligt i Stuerne, Kløgt og godt Humør, og i vor Tid ere de komne til Kræfter; Gæstfrihed er der som i Araberens Telt.

Jørgen havde aldrig før levet saa fornøjelig en Tid, siden han som Barn, de fire Dage, var til Begravelsesgilde, og dog var Jomfru Clara borte, kun ikke af Tanke og Tale.

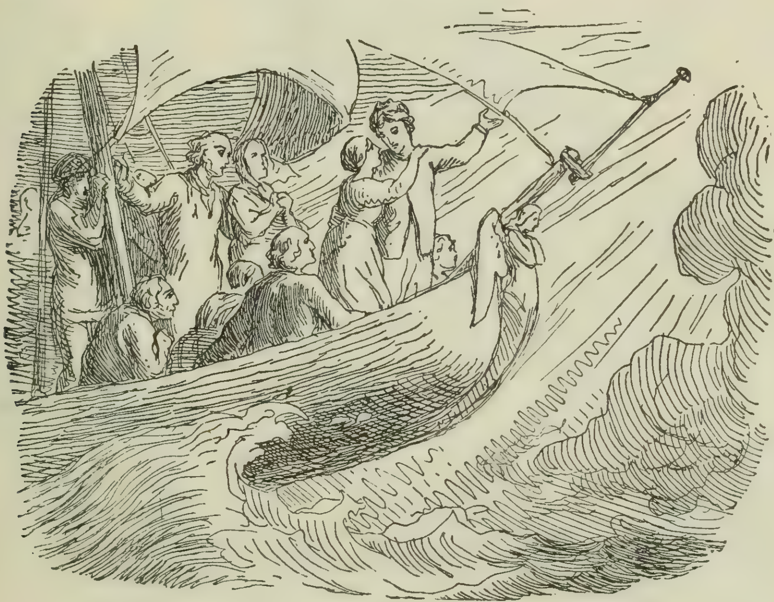
I April skulde der gaa Fartøj op til Norge, Jørgen skulde med. Der var rigtignok nu kommet Humør i ham, og godt Huld havde han, sagde Moder Brønne, det var en Fornøjelse at se paa ham.

»Og paa dig med,« sagde den gamle Købmand, »Jørgen har sat Livlighed i Vinteraftenerne, og i vor Moder med! Du er bleven yngre i Aar, du ser godt og yndelig ud! Du var da ogsaa den kønneste Pige i Viborg, og det er meget sagt, thi der har jeg altid fundet Pigerne kønnest.«

Jørgen sagde ikke noget dertil, det skikkede sig ikke, men han tænkte paa en fra Skagen, og til hende sejlede han op, Fartøjet lagde ind ved Christianssand, han kom med strygende Vind derop i en halv Dag.

En Morgenstund gik Købmand Brønne ud til Fyrtaarnet, der ligger langt fra Gammel-Skagen nær ved »Grenen«; Kullene paa Vippepanden deroppe havde længe været slukkede, Solen stod allerede højt, da han kom op i Taarnet. En hel Mil fra Landets yderste Pynt strække sig Sandrevler under

Vandet; ud for dem viste sig i Dag mange Skibe, og mellem disse troede han med Kikkerten at kende »Karen Brønne«, det hed Fartøjet, og ganske rigtigt, det var under Opsejling; Clara og Jørgen vare om Bord. Skagens Fyr- og Kirketaarne viste sig for dem som en Hejre og en Svane paa det blaa Vand. Clara sad ved Rælingen og saa lidt efter lidt Klitterne komme frem; ja, blev Vinden staaende, kunde de inden en Time naa Hjemmet; saa nær vare de det og Glæden — saa nær vare de Døden og dens Angest.

Der sprang en Planke i Skibet, Vandet trængte ind, der blev tættet og pumpet, sat alle Sejl til, hejset Nødflag; de vare endnu en hel Mil ude, Fiskerbaade vare at se, men langt borte, Vinden førte mod Land, den Sø, der var, hjalp ogsaa, men ikke nok, Fartøjet sank. Jørgen slog sin højre Arm fast om Clara.

Med hvilket Blik saa hun ham ikke ind i Øjet, da han i Vor Herres Navn styrtede sig med hende i Havet; hun udstødte et Skrig, men sikker kunde hun være, han skulde ikke slippe.

Hvad Kæmpevisen sang:

»Der stod malet i fremmer Stavn,
den Kongesøn tog sin Jomfru i Favn!«

det øvede Jørgen i Farens og Angestens Stund; nu kom det ham til Gavn at være en dygtig Svømmer, han arbejdede sig frem med Fødder og een Haand, den anden holdt han fast

om den unge Pige! han hvilede paa Vandet, traadte det med sine Fødder, øvede alle de Bevægelser, han kendte og vidste, for at have Kræfter nok til at naa Landet. Han fornam, hun udstødte et Suk, han følte et Krampegys gennemfare hende, og fastere holdt han; en enkelt Sø slog hen over dem, en

Strømning løftede dem, Vandet var saa dybt, saa klart, et Øjeblik syntes han at se den blinkende Makrelstime dernede, eller var det Leviathan selv, der vilde sluge dem; Skyerne kastede Skygge over Vandet, og igen kom blinkende Solstraaler. Skrigende Fugle, i store Sværme, foer hen over ham, og Vildænderne, der tunge og søvnige lod sig drive paa Vandet, fløj forskrækkede op for Svømmeren; men hans Kræfter tog af, følte han — Landet var han endnu et Par Kabellængder borte fra, dog Hjælpen kom, en Baad nærmede sig — men under Vandet stod, han saa det tydeligt, en hvid, stirrende Skikkelse — en Sø løftede ham, Skikkelsen nærmede sig — han fornam et Stød, det blev Nat, alt svandt hen for ham.

Der stod paa Sandrevlen Vraget af et Skib, Søen laa hen over det, den hvide Gallionsfigur støttede sig paa et Anker, det skarpe Jern ragede netop frem til Vandspejlet; Jørgen var stødt imod, Strømningen havde drevet ham frem med forøget Kraft; besvimet sank han med sin Byrde, men den næste Sø løftede igen ham og den unge Pige.

Fiskerne fik dem fat og op i Baaden, Blodet strømmede ned over Jørgens Ansigt, han var som død, men Pigen holdt han saa fast klamret, at hun maatte vristes ham ud af Arm og Haand; dødbleg, livløs og udstrakt laa hun der i Baaden, der styrede mod Skagens Gren.

Alle Midler bleve anvendte for at bringe Clara til Live, hun var død; længe havde han derude svømmet med et Lig, arbejdet og afkræftet sig for en død.

Jørgen aandede endnu; ham bar de til det nærmeste Hus inden for Klitterne. Et Slags Feltskær, der var paa Stedet, iøvrigt ogsaa Smed og Smaahandler, forbandt Jørgen, indtil næste Dag Lægen fra Hjørring blev hentet.

Den syges Hjerne var angreben, han laa i Raseri, udstødte vilde Skrig, men paa den tredie Dag sank han hen som i en Døs, Livet syntes kun at hænge ved en Traad, og at den maatte briste, sagde Lægen, var det bedste, man kunde ønske Jørgen.

»Lad os bede Vor Herre, at han maa slippe! han bliver aldrig Menneske.«

Men Livet slap ham ikke, Traaden vilde ikke briste, men Erindringen brast, alle Aandsevnernes Baand vare overskaarne, det var det gyselige, et levende Legeme blev tilbage, et Legeme, der skulde vinde Sundhed, gaa igen.

I Købmand Brønnes Hus blev Jørgen.

»Han har jo faaet sin Helsot for at frelse vort Barn,« sagde den gamle Mand; »han er nu vor Søn.«

Fjollet kaldte man Jørgen, men det var ikke det rette Udtryk; han var som et Instrument, hvorpaa Strengene ere løsnede og ikke længer kunne klinge, — kun i et enkelt Øjeblik, faa Minutter, fik de en Spændkraft, og de klang, — gamle Melodier klang, enkelte Takter; Billeder rullede op og hentaagede, — han sad igen stirrende, tankeløs; vi tør tro, at han led ikke; de mørke Øjne mistede da deres Glans, et sort, beaandet Glas syntes de.

»Stakkels fjollede Jørgen!« sagde man.

Det var ham, som under sin Moders Hjerte blev baaren til et Jordliv, rigt og lykkeligt, saa at det var »et Overmod, en forfærdelig Stolthed« at ønske, end sige tro paa et Liv efter dette. Alle de store Evner i Sjælen altsaa spildte? Kun haarde Dage, Smerte og Skuffelse var tildelt ham; en Pragtsvibel var han, reven ud af sin rige Jordbund og kastet hen i Sandet for at henraadne! det i Gud skabte Billede havde intet bedre Værd? Kun et Spil for Tilfældigheder var og er det hele, nej! Alkærlighedens Gud maatte og vilde give ham Erstatning i et andet Liv for hvad han her led og savnede. »Herren er god mod alle, og hans Barmhjertighed er over alle hans Gerninger.« De Ord af Davids Psalme udtalte i Tro og Fortrøstning den fromme, gamle Købmands Hustru, og hendes Hjertes Bøn var, at Vor Herre snart vilde løse op for Jørgen, at han kunde indgaa til »Guds Naadegave«, det evige Liv.

Paa Kirkegaarden, hvor Sandet føg hen over Muren, var Clara begraven; det syntes, som om Jørgen ikke havde Tanke derom, det hørte ikke til hans Tankesum, den løftedes kun i Vragstykker fra en Fortid. Hver Søndag fulgte han Familien til Kirke og sad stille med tankeløst Blik. En Dag,

under Psalmesangen, udstødte han et Suk, hans Øjne lyste, de vare vendte mod Alteret, mod det Sted, hvor han for mer end Aar og Dag siden havde knælet med sin døde Veninde, han nævnede hendes Navn og blev hvid som et Klæde, Taarer trillede ned over hans Kinder.

Man hjalp ham ud af Kirken, og han sagde dem, at han følte sig vel, syntes ikke, at der havde fejlet ham noget, han havde ingen Erindring derom, den af Gud prøvede, henkastede. — Og Gud, vor Skaber, er vis og alkærlig, hvo kan tvivle? Vort Hjerte og vor Forstand erkender det, Bibelen bekræfter det: »Hans Barmhjertighed er over alle hans Gerninger.«

I Spanien, hvor mellem Oranger og Laurbær de mauriske gyldne Kupler ombølges af varme Luftninger, hvor Sang og Kastagnetter klinge, sad i det pragtfulde Hus en barnløs Olding, den rigeste Købmand; gennem Gaderne drog Børn i Procession med Lys og vajende Faner. Hvor meget af sin Rigdom vilde han ikke have givet for at eje sine Børn, sin Datter eller hendes Barn, det, som maaske aldrig saa denne Verdens Lys og hvorledes da Evighedens, Paradisets? »Stakkels Barn!«

Ja, stakkels Barn! just Barn og dog op i de tredive Aar — saa gammel var Jørgen bleven der i Gammel-Skagen.

Sandflugten havde lagt sig hen over Kirkegaardens Grave, helt op om Kirkens Mur, men her, hos de forudgangne, hos Slægt og kære vilde og maatte de døde jordes. Købmand Brønne og hans Hustru hvilede her hos deres Børn under det hvide Sand.

Det var tidligt paa Aaret, Stormenes Tid; Klitterne røg, Havet kastede høje Søer, Fuglene i store Skarer, som Skyer i Storm, foer skrigende over Klitterne; Stranding fulgte paa Stranding i Revlerne fra Skagens Gren til Husby-Klitter.

En Eftermiddag, Jørgen sad alene i Stuen, lysnede det op i hans Sind, en Fornemmelse af den Uro, som tit i hans yngre Aar drev ham ud i Klitter og paa Hede:

»Hjem! hjem!« sagde han; ingen hørte ham; han gik ud af Huset, ind i Klitterne, Sandet og Smaastene føg ham i Ansigtet, løftede sig i Hvirvler omkring ham. Han gik hen imod Kirken; Sandet laa op om Muren og halvt op paa

Vinduerne, men i Gangen foran var Sandet kastet, Kirkedøren var ikke laaset og let at aabne; Jørgen gik derind.

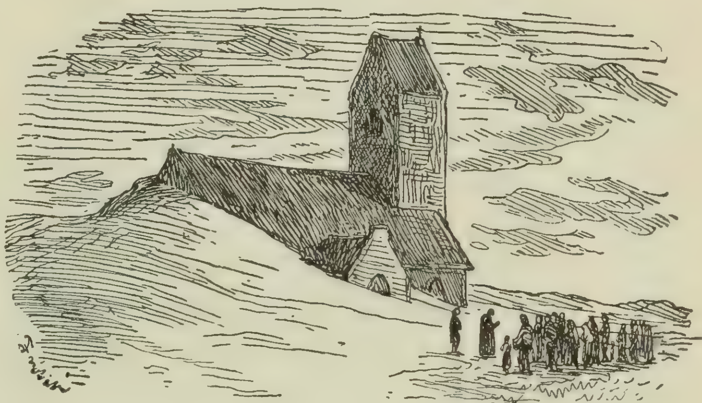
Vinden foer hylende hen over Skagens By; det var en Orkan som ikke i Mands Minde, et forfærdeligt Guds Vejr, men Jørgen var i Guds Hus, og medens det blev sort Nat udenfor, lyste det inde i ham, det var Sjælens Lys, der aldrig vil udslukkes; den tunge Sten, der laa i hans Hoved, fornam han, sprang med et Knald. Han syntes, at Orgelet spillede, men det var Stormen og det rullende Hav; han satte sig i Kirkestolen, og Lysene bleve tændte, Lys ved Lys, en saadan Rigdom, som han kun havde set det i Spaniens Land, og alle Billederne af de gamle Raadmænd og Borgemestre bleve levendegjorte, de traadte ud af Væggen, hvor de havde staaet i Aaringer, de satte sig i Koret; Kirkens Porte og Døre aabnede sig, og ind traadte alle de døde, festligt klædte, som i deres Tid, de kom under en skøn Musik og satte sig i Stolene; da lød Psalmesangen som et rullende Hav, og hans gamle Plejeforældre fra Husby-Klitter vare her, og den gamle Købmand Brønne og hans Hustru, og ved Siden af dem, tæt op til Jørgen, sad deres milde, elskelige Datter; hun rakte Jørgen Haanden, og de gik op til Alteret, hvor de før havde knælet, og Præsten lagde deres Hænder sammen, indviede dem til Livet i Kærlighed. — Da bruste Basunernes Lyd, forunderlig som en Barnerøst fuld af Længsel og Lyst, den svulmede til Orgelklang, til en Orkan af fulde, opløftende Toner, livsalige at høre og dog mægtige til at sprænge Gravens Sten.

Og Skibet, der hang i Koret, dalede ned foran de to, det blev saa stort, saa pragtfuldt, med Silkesejl og forgyldt Raa, Ankerne vare af det røde Guld og hvert Tov med Silketvinde, som der stod i den gamle Sang. Og Brudeparret steg om Bord, og hele Kirkens Menighed fulgte med, og der var Plads og Herlighed for dem alle. Og Kirkens Vægge og Buer blomstrede som Hylden og de duftende Lindetræer, blideligt viftede Grene og Blade; de bøjede sig, skilte sig ad, og Skibet løftedes og sejlede med dem gennem Havet, gennem Luften; hvert Kirkelys var en lille Stjerne, og Vindene istemte Psalmesang, og alle sang med:

»I Kærlighed, til Herlighed!« — »Intet Liv skal fortabes!« — »Livsalig glad! Halleluja!«

Og disse Ord vare ogsaa hans sidste i denne Verden, Baandet brast, som holdt den udødelige Sjæl, — der laa kun et dødt Legeme i den mørke Kirke, som Stormen susede over og omhvirvlede med Flyvesand.

Næste Morgen var det Søndag, Menigheden og Præsten kom til Gudstjeneste. Vejen herhen havde været besværlig, næsten ufremkommelig over Sandet, og nu, da de vare her, laa en stor Sandmile fyget højt op for Kirkedøren. Og Præsten læste en kort Bøn, sagde, at Gud havde lukket Døren for dette sit Hus, de maatte nu gaa og andetsteds rejse ham et nyt.

Saa sang de en Psalme og vandrede til deres Hjem.

Jørgen var ikke at finde i Skagens By eller mellem Klitterne, hvor de søgte; de rullende Søer op i Sandet havde trukket ham med sig, hed det.

Hans Legeme laa jordet i den største Sarkofag, i Kirken selv; Gud havde i Stormen kastet Jord paa Kisten, det tunge Sandlag laa der og ligger der endnu.

Sandflugten har dækket de mægtige Hvælvinger. Klittjørne og vilde Roser vokse hen over Kirken, hvor Vandreren nu skrider hen til dens Taarn, der peger op af Sandet, en mægtig Ligsten paa Graven, set milevidt; ingen Konge fik den mere prægtig! Ingen forstyrrer den dødes Hvile, ingen vidste eller veed det, før nu — Stormen sang det for mig mellem Klitterne.

Skarnbassen.

KEJSERENS Hest fik Guldsko; Guldsko paa hver en Fod. Hvorfor fik han Guldsko?

Han var det dejligste Dyr, havde fine Ben, Øjne saa kloge og en Manke, der hang som et Silkeslør ned om Halsen. Han havde baaret sin Herre i Krudtdamp og Kugleregn, hørt Kuglerne synge og pibe; han havde bidt om sig, slaaet om sig, kæmpet med, da Fjenderne trængte paa, med sin Kejser sat i eet Spring over den styrtede Fjendes Hest, frelst sin Kejsers Krone af det røde Guld, frelst sin Kejsers Liv, der var mere end det røde Guld, og derfor fik Kejserens Hest Guldsko, Guldsko paa hver en Fod.

Og Skarnbassen krøb frem.

»Først de store, saa de smaa,« sagde den, »dog det er ikke Størrelsen, som gør det.« Og saa strakte den frem sine tynde Ben.

»Hvad vil du?« spurgte Smeden.

»Guldsko!« svarede Skarnbassen.

»Du er nok ikke klarhovedet,« sagde Smeden, »vil du ogsaa have Guldsko?«

»Guldsko!« sagde Skarnbassen. »Er jeg ikke lige saa god som det store Bæst, der skal have Opvartning, strigles, passes, have Føde og Drikke. Hører jeg ikke ogsaa til Kejserens Stald?«

»Men hvorfor faar Hesten Guldsko?« spurgte Smeden, »begriber du det ikke?«

»Begriber? Jeg begriber, at det er Ringeagt imod mig,« sagde Skarnbassen, »det er en Krænkelse — og nu gaar jeg derfor ud i den vide Verden.«

»Pil af!« sagde Smeden.

»Grov Karl!« sagde Skarnbassen, og saa gik den udenfor, fløj et lille Stykke, og nu var den i en nydelig lille Blomsterhave, hvor der duftede af Roser og Lavendler.

»Er her ikke dejligt?« sagde en af de smaa »Vor Herres Høns«, der fløj om med sorte Prikker paa de røde skjoldstærke Vinger. »Hvor her lugter sødt, og hvor her er kønt!«

»Jeg er vant til bedre,« sagde Skarnbassen, »kalde I dette kønt? Her er jo ikke engang en Mødding.«

Og saa gik den videre frem, ind i Skyggen af en stor Levkøj; der krøb en Kaalorm paa den.

»Hvor dog Verden er dejlig!« sagde Kaalormen, »Solen er saa varm! Alt er saa fornøjeligt! og naar jeg engang sover ind og dør, som de kalde det, saa vaagner jeg op og er en Sommerfugl!«

»Bild dig noget ind!« sagde Skarnbassen, »nu flyve vi om som Sommerfugl! Jeg kommer fra Kejserens Stald, men ingen der, ikke engang Kejserens Livhest, der dog gaar med

mine aflagte Guldsko, har slige Indbildninger. Faa Vinger! flyve! ja nu flyve vi!« Og saa fløj Skarnbassen. »Jeg vil ikke ærgre mig, men jeg ærgrer mig dog.«

Saa dumpede den ned paa en stor Græsplet; her laa den lidt, saa faldt den i Søvn.

Bevares, hvilken Skylregn der styrtede! Skarnbassen vaagnede ved det Plask og vilde straks ned i Jorden, men kunde det ikke; den væltede, den svømmede paa Maven og paa Ryggen, flyve var der ikke at tænke paa, den kom vist aldrig levende fra denne Plet; den laa, hvor den laa, og blev liggende.

Da det hoftede lidt, og Skarnbassen havde blinket Vandet af sine Øjne, skimtede den noget hvidt, det var Linned paa Blegen; den naaede derhen og krøb ind i en Fold af det vaade Lintøj; det var rigtignok ikke som at ligge i den varme Dynge i Stalden; men her var nu intet bedre, og saa blev den her en hel Dag, en hel Nat, og ogsaa Regnvejret blev. I Morgenstunden kom Skarnbassen frem; den var saa ærgerlig over Klimaet.

Der sad paa Linnedet to Frøer; deres klare Øjne lyste af bare Fornøjelse. »Det er et velsignet Vejr!« sagde den ene. »Hvor det forfrisker! og Lintøjet holder saa dejligt sammen paa Vandet! det kriller mig i Bagbenene, som om jeg skulde svømme.«

»Jeg gad nok vide,« sagde den anden, »om Svalen, som flyver saa vidt omkring, om den paa sine mange Rejser i Udlandet har fundet et bedre Klima end vort; saadan en Rusk, og saadan en Væde! det er, ligesom om man laa i en vaad Grøft! er man ikke glad ved det, saa elsker man rigtignok ikke sit Fædreland!«

»I have da aldrig været i Kejserens Stalde?« spurgte Skarnbassen. »Der er det vaade baade varmt og krydret! det er jeg vant til; det er mit Klima, men det kan man ikke tage med paa Rejsen. Er her ingen Mistbænk i Haven, hvor Standspersoner, som jeg, kunne tage ind og føle sig hjemme?«

Men Frøerne forstod ham ikke, eller vilde ikke forstaa ham.

»Jeg spørger aldrig anden Gang,« sagde Skarnbassen, da den havde spurgt tre Gange uden at faa Svar.

Saa gik den et Stykke, der laa et Potteskaar; det skulde ikke ligge der, men som det laa, gav det Ly. Her boede

flere Ørentvistefamilier; de forlange ikke meget Husrum, men kun Selskabelighed; Hunnerne ere især begavede med Moderkærlighed, derfor var ogsaa hvers Unge den kønneste og den klogeste.

»Vor Søn er bleven forlovet,« sagde en Moder, »den søde Uskyldighed! hans højeste Maal er engang at kunne krybe i Øret paa en Præst. Han er saa elskelig barnlig, og Forlovelse holder ham fra Udskejelser; det er saa glædeligt for en Moder.«

»Vor Søn,« sagde en anden Moder, »kom lige ud af Ægget og var straks paa Spil; det sprutter i ham, han løber Hornene af sig. Det er en uhyre Glæde for en Moder! Ikke sandt? Hr. Skarnbasse!« De kendte den fremmede paa Skabelonen.

»De har begge to Ret,« sagde Skarnbassen, og saa blev den budt op i Stuen, saa langt den kunde komme under Potteskaaret.

»Nu skal De ogsaa se min lille Ørentvist,« sagde en tredie og fjerde af Mødrene, »det er de elskeligste Børn og saa morsomme! de ere aldrig uartige, uden naar de have ondt i Maven, men det faar man saa let i deres Alder.«

Og saa talte hver Moder om sine Unger, og Ungerne talte med og brugte den lille Gaffel, de havde paa Halen, til at trække i Skarnbassens Mundskæg.

»De finde nu ogsaa paa alting, de Smaaskælmer!« sagde Mødrene og dunstede af Moderkærlighed, men det kedede Skarnbassen, og saa spurgte den, om der var langt herfra til Mistbænken.

»Det er langt ude i Verden, paa den anden Side af Grøften,« sagde Ørentvisten, »saa langt, vil jeg haabe, komme aldrig nogen af mine Børn, for saa døde jeg.«

»Saa langt vil jeg dog prøve at naa,« sagde Skarnbassen og gik uden Afsked; det er galantest.

Ved Grøften traf den flere af sin Slægt, alle Skarnbasser.

»Her bo vi!« sagde de. »Vi have det ganske lunt! Tør vi ikke byde Dem ned i det fede! Rejsen har vist trættet Dem.«

»Det har den,« sagde Skarnbassen. »Jeg har ligget paa Linned i Regnvejr, og Renlighed tager især paa mig; jeg har ogsaa faaet Gigt i Vingeleddet ved at staa i Træk under et Potteskaar. Det er rigtig en Vederkvægelse at komme engang til sine egne.«

»De kommer maaske fra Mistbænken?« spurgte den ældste.

»Højere op,« sagde Skarnbassen. »Jeg kommer fra Kejserens Stald, hvor jeg blev født med Guldsko; jeg rejser i et hemmeligt Ærinde, hvorom De ikke maa fritte mig, thi jeg siger det ikke.«

Og saa steg Skarnbassen ned i det fede Dynd; der sad tre unge Hun-Skarnbasser, de fnisede, for de vidste ikke hvad de skulde sige.

»De ere uforlovede,« sagde Moderen, og saa fnisede de igen, men det var af Forlegenhed.

»Jeg har ikke set dem skønnere i Kejserens Stalde,« sagde den rejsende Skarnbasse.

»Fordærv mig ikke mine Pigebørn! og tal ikke til dem, uden at De har reelle Hensigter; — men det har De, og jeg giver Dem min Velsignelse.«

»Hurra!« sagde alle de andre, og saa var Skarnbassen forlovet. Først Forlovelse, saa Bryllup, der var jo ikke noget at vente efter.

Næste Dag gik meget godt, den anden luntede af, men den tredie Dag skulde man dog tænke paa Føden for Kone og maaske Rollinger.

»Jeg har ladet mig overraske,« sagde den, »saa maa jeg nok overraske dem igen —.«

Og det gjorde den. Væk var den; væk hele Dagen, væk hele Natten — og Konen sad Enke. De andre Skarnbasser sagde, at det var en rigtig Landstryger, de havde optaget i Familien; Konen sad dem nu til Byrde.

»Saa kan hun sidde som Jomfru igen,« sagde Moderen, »sidde som mit Barn; fy, det lede Skarn, som forlod hende.«

Han var imidlertid paa Farten, var sejlet paa et Kaalblad over Grøften. Hen paa Morgenstunden kom to Mennesker, de saa Skarnbassen, tog den op, vendte og drejede den, og de vare meget lærde begge to, især Drengen. »Allah ser den sorte Skarnbasse i den sorte Sten i det sorte Fjeld! staar der ikke saaledes i Alkoranen?« spurgte han og oversatte Skarnbassens Navn paa Latin, gjorde Rede for dens Slægt og Natur. Den ældre lærde stemte imod, at den skulde tages med hjem, de havde der lige saa gode Eksemplarer, sagde han, og det var ikke høfligt sagt, syntes Skarnbassen, derfor fløj den ham af Haanden, fløj et godt Stykke, den var bleven tør i Vingerne, og saa naaede den Drivhuset, hvor den i største Bekvemmelighed, da det ene Vindue var skudt op, kunde smutte ind og grave sig ned i den friske Gødning.

»Her er lækkert,« sagde den.

Snart faldt den i Søvn og drømte, at Kejserens Hest var styrtet, og at Hr. Skarnbasse havde faaet dens Guldsko og Løftet om to til. Det var en Behagelighed, og da Skarnbassen vaagnede, krøb den frem og saa op. Hvilken Pragt her i Drivhuset! store Viftepalmer bredte sig i Højden, Solen gjorde dem transparente, og under dem vældede der en Fylde af Grønt, og skinnede der Blomster, røde som Ild, gule som Rav og hvide som nysfalden Sne.

»Det er en mageløs Plantepragt; hvor den vil smage, naar den gaar i Forraadnelse!« sagde Skarnbassen. »Det er et godt Spisekammer; her bo vist af Familien; jeg vil gaa paa Eftersporing, se at finde nogen, jeg kan omgaas med. Stolt er jeg, det er min Stolthed!« Og saa gik den og tænkte paa sin Drøm om den døde Hest og de vundne Guldsko.

Da greb lige med eet en Haand om Skarnbassen, den blev klemt, vendt og drejet.

Gartnerens lille Søn og en Kammerat vare i Drivhuset, havde set Skarnbassen og skulde have Fornøjelse af den; lagt i et Vindrueblad kom den ned i en varm Bukselomme, den kriblede og krablede, fik saa et Tryk med Haanden af Drengen, der gik rask af Sted til den store Indsø for Enden af Haven, her blev Skarnbassen sat i en gammel, knækket Træsko, som Vristen var gaaet af; en Pind blev gjort fast som Mast; og til den blev Skarnbassen tøjret med en ulden Traad; nu var den Skipper og skulde ud at sejle.

Det var en meget stor Indsø, Skarnbassen syntes, at det var et Verdenshav, og blev saa forbavset, at den faldt om paa Ryggen og sprættede med Benene.

Træskoen sejlede, der var Strømning i Vandet, men kom Fartøjet lidt for langt ud, saa smøgede den ene Dreng straks sine Bukser op og gik ud og hentede det, men da det igen var i Drift, blev der kaldt paa Drengene, alvorligt kaldt, og de skyndte sig af Sted og lod Træsko være Træsko; den drev og det altid mer fra Land, altid længer ud, det var gyseligt for Skarnbassen; flyve kunde den ikke, den var bunden fast til Masten.

Den fik Besøg af en Flue.

»Det er et dejligt Vejr, vi har,« sagde Fluen. »Her kan jeg hvile mig! her kan jeg sole mig. De har det meget behageligt!«

»De snakker, som De har Forstand til! ser De ikke, at jeg er tøjret.«

»Jeg er ikke tøjret,« sagde Fluen, og saa fløj den.

»Nu kender jeg Verden,« sagde Skarnbassen, »det er en nedrig Verden! jeg er den eneste honnette i den! Først

nægter man mig Guldsko, saa maa jeg ligge paa vaadt Linned, staa i Træk og til sidst prakke de mig en Kone paa. Gør jeg nu et rask Skridt ud i Verden, og ser, hvorledes man kan have det, og jeg skulde have det, saa kommer en Menneskehvalp og sætter mig i Tøjr paa det vilde Hav. Og imidlertid gaar Kejserens Hest med Guldsko! det kreperer mig mest; men Deltagelse kan man ikke vente sig i denne Verden! mit Levnetsløb er meget interessant, dog hvad kan det hjælpe, naar ingen kender det! Verden fortjener heller ikke at kende det, ellers havde den givet mig Guldsko i Kejserens Stald, da Livhesten rakte Benene frem og blev skoet. Havde jeg faaet

Guldsko, da var jeg bleven en Ære for Stalden, nu har den tabt mig, og Verden har tabt mig, alt er ude!«

Men alt var ikke ude endnu, der kom en Baad med nogle unge Piger.

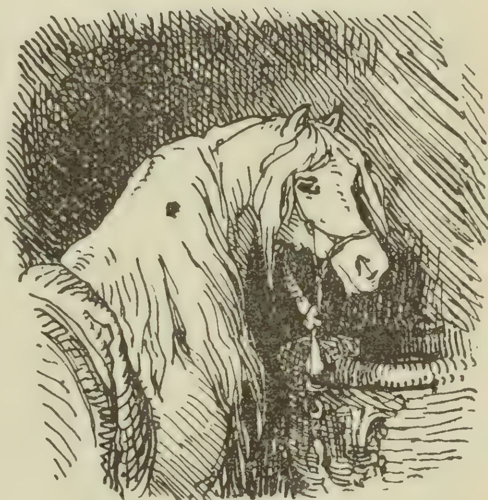
»Der sejler en Træsko,« sagde den ene.

»Der er et lille Dyr tøjret fast i den,« sagde den anden.

De vare lige ved Siden af Træskoen, de fik den op, og den ene af Pigerne tog en lille Saks frem, klippede Uldtraaden over uden at gøre Skarnbassen Skade, og da de kom i Land, satte hun den i Græsset.

»Kryb, kryb! flyv, flyv, om du kan!« sagde hun. »Frihed er en dejlig Ting.«

Og Skarnbassen fløj lige ind ad det aabne Vindue paa en stor Bygning, og der sank den træt ned i den fine bløde, lange Manke paa Kejserens Livhest, der stod i Stalden, hvor den og Skarnbassen hørte hjemme; den klamrede sig fast i Manken og sad lidt og summede sig. »Her sidder jeg paa Kejserens Livhest! sidder som Rytter! Hvad er det, jeg siger! ja nu bliver det mig klart! det er en god Ide, og rigtig. Hvorfor fik Hesten Guldsko? Det spurgte han mig ogsaa om, Smeden. Nu indser jeg det! for min Skyld fik Hesten Guldsko.«

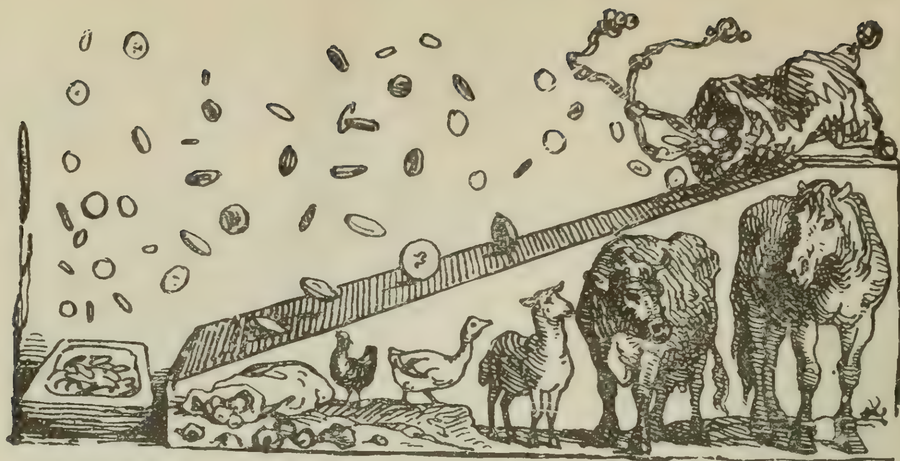

Og saa blev Skarnbassen i godt Humør.

»Man bliver klarhovedet paa Rejsen,« sagde den.

Solen skinnede ind paa den, skinnede meget smukt. »Verden er ikke saa gal endda,« sagde Skarnbassen, »man maa bare vide at tage den!« Verden er dejlig, thi Kejserens Livhest havde faaet Guldsko, fordi Skarnbassen skulde være dens Rytter.

»Nu vil jeg stige ned til de andre Basser og fortælle, hvor meget man har gjort for mig; jeg vil fortælle om alle de Behageligheder, jeg har nydt paa Udenlandsrejsen, og jeg vil sige, at nu bliver jeg hjemme saa længe, til Hesten har slidt sine Guldsko.«

Hvad Fatter gør, det er altid det rigtige.

Nu skal jeg fortælle dig en Historie, som jeg har hørt, da jeg var lille, og hver Gang, jeg siden har tænkt paa den, synes jeg, at den blev meget kønnere; for det gaar med Historier ligesom med mange Mennesker, de blive kønnere og kønnere med Alderen, og det er saa fornøjeligt!

Du har jo været ude paa Landet! Du har set et rigtigt gammelt Bondehus med Straatag; Mos og Urter vokse der af sig selv; en Storkerede er der paa Rygningen, Storken kan man ikke undvære, Væggene ere skæve, Vinduerne lave, ja, der er kun et eneste, der kan lukkes op; Bagerovnen strutter frem ligesom en lille tyk Mave, og Hyldebusken hælder hen over Gærdet, hvor der er en lille Pyt Vand med en And eller Ællinger, lige under det knudrede Piletræ. Ja, og saa er der en Lænkehund, der gør ad alle og enhver.

Netop saadant et Bondehus var der ude paa Landet, og i det boede et Par Folk, Bondemand og Bondekone. I hvor lidet de havde, kunde de dog undvære eet Stykke, det var en Hest, der gik og græssede paa Landevejsgrøften. Fader red paa den til Byen, Naboerne laante den, og han fik Tjeneste for Tjeneste, men det var nok mere tjensomt for dem at sælge Hesten eller bytte den for et og andet, der endnu mere kunde være dem til Gavn. Men hvad skulde det være.

»Det vil du, Fatter, bedst forstaa!« sagde Konen, »nu er der Marked i Købstaden, rid du derind, faa Penge for Hesten eller gør et godt Bytte! som du gør, er det altid det rigtige. Rid til Markedet!«

Og saa bandt hun hans Halsklud, for det forstod hun dog bedre end han; hun bandt med dobbelt Sløjfe, det saa galant ud, og saa pudsede hun hans Hat med sin flade Haand, og hun kyssede ham paa hans varme Mund, og saa red han af Sted paa Hesten, som skulde sælges eller byttes bort. Jo, Fatter forstod det.

Solen brændte, der var ingen Skyer oppe! Vejen støvede, der var saa mange Markedsfolk, til Vogns og til Hest og paa deres egne Ben. Det var en Solhede, og der var ikke Skygge skabt paa Vejen.

Der gik en og drev en Ko, den var saa nydelig, som en Ko kan være. »Den giver vist dejlig Mælk!« tænkte Bondemanden, »det kunde være et ganske godt Bytte at faa den.« »Veed du hvad, du med Koen!« sagde han, »skulle vi to ikke tale lidt sammen! ser du, en Hest, tror jeg nok, koster mere end en Ko, men det er det samme! jeg har mere Gavn af Koen; skal vi bytte?«

»Ja nok!« sagde Manden med Koen, og saa byttede de.

Nu var det gjort, og saa kunde Bondemanden have vendt om, han havde jo udrettet, hvad han vilde, men da han nu engang havde betænkt at ville komme til Marked, saa vilde han komme til Marked, bare for at se paa det; og saa gik han med sin Ko. Han gik rask til, og Koen gik rask til, og saa kom de snart til at gaa lige ved Siden af en Mand, der førte et Faar. Det var et godt Faar, godt i Stand og godt med Uld.

»Det gad jeg nok eje!« tænkte Bonden. »Det vilde ikke komme til at savne Græsning paa vor Grøftekant, og til Vinter kunde man tage det ind i Stuen hos sig. I Grunden var det rigtigere af os at holde Faar end holde Ko. Skal vi bytte?«

Ja, det vilde da nok Manden, som havde Faaret, og saa blev det Bytte gjort, og Bondemanden gik med sit Faar hen

ad Landevejen. Der ved Stenten saa han en Mand med en stor Gaas under Armen.

»Det er en svær en, du der har!« sagde Bondemanden, »den har baade Fjer og Fedt! den kunde tage sig godt ud i Tøjr ved vor Vandpyt! den var noget for Moder at samle Skrællinger til! Hun har tit sagt, »bare vi havde en Gaas!« nu kan hun da faa den — og hun skal faa den! vil du bytte? Jeg giver dig Faaret for Gaasen og Tak til!«

Ja, det vilde da den anden nok, og saa byttede de; Bondemanden fik Gaasen. Nær ved Byen var han, Trængselen paa Vejen tog til, der var en Mylren af Folk og Fæ; de gik paa Vej og paa Grøft lige op i Bommandens Kartofler, hvor hans Høne stod tøjret for ikke i Forskrækkelse at forvilde sig og blive borte. Det var en stumprumpet Høne, der blinkede med det ene Øje og saa godt ud. »Kluk, kluk!« sagde den; hvad den tænkte derved, kan jeg ikke sige, men Bondemanden tænkte, da han saa hende: hun er den skønneste Høne, jeg endnu har set, hun er kønnere end Præstens Liggehøne, den gad jeg nok eje! en Høne finder altid et Korn, den kan næsten sørge for sig selv! jeg tror, at det er et godt Bytte, om jeg fik den for Gaasen. »Skal vi bytte?« spurgte han. »Bytte!« sagde den anden, »ja det var jo ikke saa galt!« og saa byttede de. Bommanden fik Gaasen, Bondemanden fik Hønen.

Det var en hel Del, han havde udrettet paa den Rejse til Byen; og varmt var det, og træt var han. En Dram og en Bid Brød trængte han til; nu var han ved Kroen, der vilde han ind; men Krokarlen vilde ud, ham mødte han lige i Døren med en Pose svingende fuld af noget.

»Hvad har du der?« spurgte Bondemanden.

»Raadne Æbler!« svarede Karlen, »en hel Sæk fuld til Svinene.«

»Det er da en farlig Mængde! det Syn undte jeg Mor. Vi havde i Fjor kun et eneste Æble paa det gamle Træ ved Tørvehuset! det Æble skulde gemmes, og det stod paa Dragkisten, til det sprak. Det er altid en Velstand! sagde vor Mor, her kunde hun faa Velstand at se! ja, jeg kunde unde hende det.«

»Ja, hvad giver I?« spurgte Karlen.

»Giver? Jeg giver min Høne i Bytte!« og saa gav han Hønen i Bytte, fik Æblerne og gik ind i Krostuen, lige hen til Skænken; sin Sæk med Æblerne stillede han op mod Kakkelovnen, og der var lagt i, det betænkte han ikke. Mange fremmede vare her i Stuen, Hestehandlere, Studehandlere og to Englændere, og de ere saa rige, at deres Lommer revne af Guldpenge; Væddemaal gøre de, nu skal du høre!

»Susss! susss!« hvad var det for en Lyd ved Kakkelovnen? Æblerne begyndte at stege.

»Hvad er det?« Ja, det fik de snart at vide! hele Historien om Hesten, der var byttet bort for Koen og lige ned til de raadne Æbler.

»Naa! du faar Knubs af Mutter, naar du kommer hjem!« sagde Englænderne, »der vil ligge et Hus!«

»Jeg faar Kys og ikke Knubs!« sagde Bondemanden, »vor Mor vil sige: hvad Fatter gør, det er det rigtige!«

»Skal vi vædde!« sagde de, »Guldmønt i Tøndevis! hundrede Pund er et Skippund!«

»Det er nok at give Skæppen fuld!« sagde Bondemanden, »jeg kan kun stille Skæppen fuld med Æbler og mig selv og Mutter med, men det er da mere end Strygmaal, det er Topmaal!«

»Top! top!« sagde de, og saa var Væddemaalet gjort.

Kromandens Vogn kom frem, Englænderne kom op, Bondemanden kom op, de raadne Æbler kom op, og saa kom de til Bondens Hus.

»God Aften, Mor!«

»Tak, Far!«

»Nu har jeg gjort Bytte!«

»Ja, du forstaar det!« sagde Konen, tog ham om Livet og glemte baade Pose og de fremmede.

»Jeg har byttet Hesten bort for en Ko!«

»Gud ske Lov for Mælken!« sagde Konen, »nu kan vi faa Mælkemad, Smør og Ost paa Bordet. Det var et dejligt Bytte!«

»Ja, men Koen byttede jeg igen bort for et Faar!«

»Det er bestemt ogsaa bedre!« sagde Konen, »du er altid betænksom; til et Faar har vi just fuldt op af Græsning. Nu kan vi faa Faaremælk og Faareost og uldne Strømper, ja, ulden Nattrøje! den giver Koen ikke! hun taber Haarene! Du er en inderlig betænksom Mand!«

»Men Faaret har jeg byttet bort for en Gaas!«

»Skal vi virkelig have Mortensgaas i Aar, lille Fatter! Du tænker altid paa at fornøje mig! det er en yndig Tanke af dig! Gaasen kan staa i Tøjr og blive endnu mere fed til Mortensdag!«

»Men Gaasen har jeg byttet bort for en Høne!« sagde Manden.

»Høne! det var et godt Bytte,« sagde Konen, »Hønen lægger Æg, den ruger ud, vi faa Kyllinger, vi faa Hønsegaard! det har jeg just saa inderlig ønsket mig!«

»Ja, men Hønen byttede jeg bort for en Pose raadne Æbler!«

»Nu maa jeg kysse dig!« sagde Konen. »Tak, min egen Mand! Nu skal jeg fortælle dig noget. Da du var af Sted, tænkte jeg paa at lave et rigtigt godt Maaltid til dig: Æggekage med Purløg. Æggene havde jeg, Løgene manglede mig. Saa gik jeg over til Skoleholderens; der har de Purløg, veed jeg, men Konen er gerrig, det søde Asen! jeg bad om at laane —! laane? sagde hun. Ingenting gror i vor Have, ikke engang et raaddent Æble! ikke det kan jeg laane hende! nu kan jeg laane hende ti, ja, en hel Pose fuld! det er Grin, Far!« og saa kyssede hun ham lige midt paa Munden.

»Det kan jeg lide!« sagde Englænderne. »Altid ned ad Bakke, og altid lige glad! det er nok Pengene værd!« og saa betalte de et Skippund Guldpenge til Bondemanden, som fik Kys og ikke Knubs.

Jo, det lønner sig altid, at Konen indser og forklarer, at Fatter er den klogeste, og hvad han gør, er det rigtige.

Se, det er nu en Historie! den har jeg hørt som lille, og nu har du ogsaa hørt den og veed, at hvad Fatter gør, det er altid det rigtige.

Snemanden.

»Det skrupknager i mig, saa dejligt koldt er det!« sagde Snemanden. »Vinden kan rigtignok bide Liv i en! Og hvor den gloende der, hun glor!« det var Solen, han mente; den var lige ved at gaa ned. »Hun skal ikke faa mig til at blinke, jeg skal nok holde paa Brokkerne.«

Det var to store, trekantede Tagstensbrokker, han havde til Øjne; Munden var et Stykke af en gammel Rive, derfor havde han Tænder.

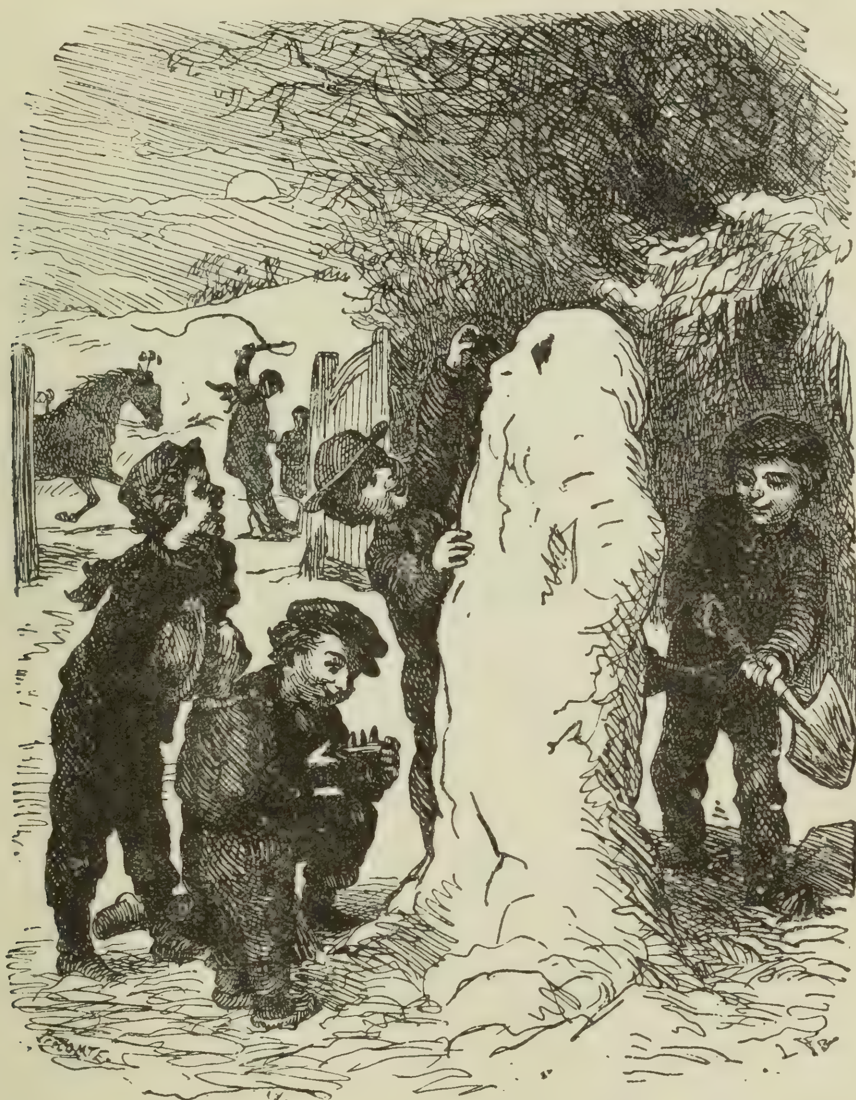
Han var født under Hurraraab af Drengene, hilset af Bjældeklang og Piskesmæld fra Kanerne.

Solen gik ned, Fuldmaanen stod op, rund og stor, klar og dejlig i den blaa Luft.

»Der har vi hende igen fra en anden Kant,« sagde Snemanden. Han troede, at det var Solen, der viste sig igen. »Jeg har vænnet hende af med at glo! nu kan hun hænge der og lyse op, at jeg kan se mig selv. Vidste jeg bare, hvorledes man bærer sig ad med at flytte sig! jeg vilde saa gerne flytte mig! kunde jeg det, vilde jeg nu ned at glide paa Isen, som jeg saa Drengene gøre det; men jeg forstaar ikke at løbe.«

»Væk! væk!« bjæffede den gamle Lænkehund; han var noget hæs, det havde han været, siden han var Stuehund og laa under Kakkelovnen. »Solen vil nok lære dig at løbe! det saa jeg med din Formand i Fjor og med hans Formand; væk! væk! og væk ere de alle.«

»Jeg forstaar dig ikke, Kammerat!« sagde *Snemanden*; »skal *den* deroppe lære mig at løbe?« han mente Maanen; »ja, hun løb jo rigtignok før, da jeg saa stift paa hende, nu lister hun fra en anden Kant.«

»Du veed ingenting,« sagde *Lænkehunden*, »men du er da ogsaa nylig klattet op! Den, du nu ser, kaldes *Maanen*, den, der gik, var *Solen*, hun kommer igen i Morgen, hun lærer dig nok at løbe ned i Voldgraven. Vi faa snart Forandring i Vejret, det kan jeg mærke paa mit venstre Bagben, det jager i det. Vi faa Vejrskifte.«

»Jeg forstaar ham ikke,« sagde Snemanden, »men jeg har en Fornemmelse af, at det er noget ubehageligt, han siger. Hun, der gloede og gik ned, som han kalder Solen, hun er heller ikke min Ven, det har jeg paa Følelsen.«

»Væk! væk!« bjæffede Lænkehunden, gik tre Gange rundt om sig selv og lagde sig saa ind i sit Hus for at sove.

Der kom virkelig Forandring i Vejret. En Taage, saa tyk og klam, lagde sig i Morgenstunden hen over hele Egnen; i Dagningen luftede det; Vinden var saa isnende, Frosten tog ordentlig Tag, men hvor det var et Syn at se, da Solen stod op! Alle Træer og Buske stod med Rimfrost; det var som en hel Skov af hvide Koraller, det var, som om alle Grene vare overdængede af straalehvide Blomster. De uendelig mange og fine Forgreninger, dem, man om Sommeren ikke kan se for de mange Blade, kom nu frem hver evige en; det var en Knipling og saa skinnende hvid, som strømmede der en hvid Glans ud fra hver Gren. Hængebirken bevægede sig i Vinden, der var Liv i den, som i Træerne ved Sommertid; det var en mageløs Dejlighed! og da Solen saa skinnede, nej, hvor funklede det hele, som om det var overpudret med Diamantstøv, og hen over Jordens Snelag glimrede de store Diamanter, eller man kunde ogsaa tro, at der brændte utallige smaa bitte Lys, endnu hvidere end den hvide Sne.

»Det er en mageløs Dejlighed,« sagde en ung Pige, som med en ung Mand traadte ud i Haven og standsede just ved Snemanden, hvor de saa paa de glimrende Træer. »Dejligere Syn har man ikke om Sommeren!« sagde hun, og hendes Øjne straalede.

»Og saadan en Karl som han der, har man nu slet ikke,« sagde den unge Mand og pegede paa Snemanden. »Han er udmærket.«

Den unge Pige lo, nikkede til Snemanden og dansede saa med sin Ven hen over Sneen, der knirkede under dem, som om de gik paa Stivelse.

»Hvem var de to?« spurgte Snemanden Lænkehunden, »du er ældre paa Gaarden end jeg, kender du dem?«

»Det gør jeg!« sagde Lænkehunden. »Hun har jo klappet mig, og han har givet mig et Kødben; dem bider jeg ikke.«

»Men hvad forestille de her?« spurgte Snemanden.

»Kærrrrr-restefolk!« sagde Lænkehunden. »De skal flytte i Hundehus og gnave Ben sammen. Væk! væk!«

»Har de to lige saa meget at betyde som du og jeg?« spurgte Snemanden.

»De høre jo til Herskabet,« sagde Lænkehunden; »det er rigtignok saare lidt, man veed, naar man er født i Gaar; det mærker jeg paa dig! Jeg har Alder og Kundskab, jeg kender alle her paa Gaarden! og jeg har kendt en Tid, hvor jeg ikke stod her i Kulde og Lænke; væk! væk!«

»Kulden er dejlig,« sagde Snemanden. »Fortæl, fortæl! men du maa ikke rasle med Lænken, for saa knækker det i mig.«

»Væk, væk!« bjæffede Lænkehunden. »Hvalp har jeg været; lille og yndig, sagde de, da laa jeg i Fløjlsstol derinde paa Gaarden, laa i Skødet paa det øverste Herskab, blev kysset i Flaben og visket om Poterne med broderet Lommetørklæde; jeg hed »den dejligste«, »Nussenussebenet«, men saa blev jeg dem for stor; saa gav de mig til Husholdersken; jeg kom i Kælderetagen! Du kan se ind i den, hvor du staar; du kan se ned i Kammeret, hvor jeg har været Herskab; for det var jeg hos Husholdersken. Det var vel et ringere Sted end ovenpaa, men her var mere behageligt; jeg blev ikke krammet og slæbt om med af Børn, som ovenpaa. Jeg havde lige saa god Føde som før, og meget mere! jeg havde min egen Pude, og saa var der en Kakkelovn, den er paa denne Tid det dejligste i denne Verden; jeg krøb helt ind under den, saa at jeg blev borte. Oh, den Kakkelovn drømmer jeg endnu om; væk! væk!«

»Ser en Kakkelovn saa dejlig ud?« spurgte Snemanden. »Ligner den mig?«

»Den er lige det modsatte af dig! kulsort er den! har en lang Hals med Messingtromle. Den æder Brænde, saa at Ilden staar den ud af Munden. Man maa holde sig paa Siden af den, tæt op, ind under den, det er en uendelig Behagelighed! Du maa ind ad Vinduet kunne se den der, hvor du staar!«

Og Snemanden saa, og virkelig saa han en sort blankpoleret Genstand med Messingtromle; Ilden lyste ud forneden. Snemanden blev ganske underlig til Mode; han havde en Fornemmelse, han ikke selv kunde gøre sig Rede for; der kom over ham noget, han ikke kendte, men som alle Mennesker kende, naar de ikke ere Snemænd.

»Og hvorfor forlod du hende?« sagde Snemanden. Han

følte, at det maatte være et Hunkønsvæsen. »Hvor kunde du forlade et saadant Sted?«

»Det var jeg nok nødt til,« sagde Lænkehunden, »de smed mig udenfor og satte mig her i Lænke. Jeg havde bidt den yngste Junker i Benet, for han stødte fra mig det Ben, jeg gnavede paa; og Ben for Ben, tænker jeg! men det tog de ilde op, og fra den Tid har jeg staaet i Lænke og har mistet min klare Røst, hør, hvor hæs jeg er: væk! væk! det blev Enden paa det.«

Snemanden hørte ikke mere efter; han saa stadig ind i Husholderskens Kælderetage, ned i hendes Stue, hvor

Kakkelovnen stod paa sine fire Jernben og viste sig i Størrelse som Snemanden selv.

»Det knager saa underligt i mig!« sagde han. »Skal jeg aldrig komme derind? Det er et uskyldigt Ønske, og vore uskyldige Ønsker maa dog vist blive opfyldte. Det er mit højeste Ønske, mit eneste Ønske, og det vilde være næsten uretfærdigt, om det ikke blev stillet tilfreds. Jeg maa derind, jeg maa hælde mig op til hende, om jeg ogsaa skal knuse Vinduet.«

»Der kommer du aldrig ind,« sagde Lænkehunden, »og kom du til Kakkelovnen, saa var du væk! væk!«

»Jeg er saa godt som væk,« sagde Snemanden, »jeg brækker over, tror jeg.«

Hele Dagen stod Snemanden og saa ind ad Vinduet; i Tusmørket blev Stuen endnu mere indbydende; fra Kakkelovnen lyste det saa mildt, som ikke Maanen lyser og heller ikke Solen, nej, som kun Kakkelovnen kan lyse, naar der er noget i den. Gik de med Døren, saa slog Luen ud, det var den i Vane med; det blussede ordentligt rødt i Snemandens hvide Ansigt, det lyste rødt lige op af hans Bryst.

»Jeg holder det ikke ud,« sagde han. »Hvor det klæder hende at række Tungen ud!«

Natten var meget lang, men ikke for Snemanden, han stod i sine egne dejlige Tanker, og de frøs, saa de knagede.

I Morgenstunden vare Kældervinduerne frosne til, de bar de dejligste Isblomster, nogen Snemand kunde forlange, men de skjulte Kakkelovnen. Ruderne vilde ikke tø op, han kunde ikke se hende. Det knagede, det knasede, det var just et Frostvejr, der maatte fornøje en Snemand, men han var ikke fornøjet; han kunde og burde have følt sig saa lykkelig, men han var ikke lykkelig, han havde Kakkelovnslængsel.

»Det er en slem Syge for en Snemand,« sagde Lænkehunden; »jeg har ogsaa lidt af den Syge, men jeg har overstaaet den; væk! væk! — Nu faa vi Vejrskifte.«

Og der blev Vejrskifte, det slog om i Tø.

Tøvejret tog til, Snemanden tog af. Han sagde ikke noget, han klagede ikke, og det er det rigtige Tegn.

En Morgen styrtede han. Der stak noget ligesom et Kosteskaft i Vejret, hvor han havde staaet, det havde Drengene rejst ham om.

»Nu kan jeg forstaa det med hans Længsel!« sagde Lænkehunden, »Snemanden har haft en Kakkelovnsskraber i Livet; det er den, som har rørt sig i ham, nu er det overstaaet; væk! væk!«

Og snart var ogsaa Vinteren overstaaet.

»Væk, væk!« bjæffede Lænkehunden; men Smaapigerne paa Gaarden sang:

»Skyd frem, Skovmærke! frisk og prud,
hæng, Pil! din uldne Vante ud,
kom, Kukker, Lærke! syng, vi har
alt Foraar sidst i Februar!
Jeg synger med: Kukkuk! kvivit!
Kom, kære Sol, kom saadan tit!«

Saa tænker ingen paa Snemanden.

Isjomfruen.

I.

Lille Rudy.

Lad os besøge Schweiz, lad os se os om i det herlige Bjergland, hvor Skovene vokse op ad de stejle Klippevægge; lad os stige op paa de blendende Snemarker og igen gaa ned i de grønne Enge, hvor Floder og Bække bruse af Sted, som ere de bange for, at de ikke tidsnok skulle naa Havet og forsvinde. Solen brænder i den dybe Dal, den brænder ogsaa oppe paa de tunge Snemasser, saa at de i Aaringerne smelte sammen til skinnende Isblokke og blive rullende Laviner, optaarnede Gletschere. To saadanne ligge i de brede Fjeldkløfter under »Schreckhorn« og »Wetterhorn« ved den lille Bjergby Grindelwald; mærkelige ere de at se, og derfor komme i Sommertiden mange fremmede herhid fra alle Verdens Lande; de komme over de høje, snebedækkede Bjerge, de komme nede fra de dybe Dale, og da maa de i flere Timer stige, og alt som de stige, sænker Dalen sig dybere, de se ned i den, som saa de fra en Luftballon.

Foroven hænge tit Skyerne som tykke, tunge Røggardiner om Bjergspidserne, medens nede i Dalen, hvor de mange brune Træhuse ligge spredte, endnu en Solstraale lyser, og løfter frem en Plet i straalende Grønt, som var den transparent. Vandet bruser, summer og suser dernede, Vandet risler og klinger foroven, det ser ud der som flagrende Sølvbaand ned over Klippen.

Paa begge Sider af Vejen herop ligge Bjælkehuse, hvert Hus har sin lille Kartoffelhave, og den er en Nødvendighed, thi her inden Døre ere mange Munde, her er fuldt op af Børn, og disse kunne nok tære deres Foder; fra alle Husene mylre de frem, trænge sig om de rejsende, enten disse komme til Fods eller til Vogns; hele Børneflokken driver Handel; de smaa falbyde og sælge nydeligt udskaarne Træhuse, som man ser dem byggede her i Bjergene. Det være nu Regnvejr eller Solskin, Børnevrimlen kommer frem med sine Varer.

For nogle og tyve Aar siden stod her, en og anden Gang, men altid noget fjernet fra de andre Børn, en lille Dreng, der ogsaa vilde handle; han stod med et saa alvorligt Ansigt og med begge Hænder fast om sin Spaanæske, som vilde han dog ikke slippe den; men just denne Alvor, og at Fyren var saa lille, var Aarsag til, at han netop blev bemærket, ja kaldt paa, og tit gjorde den bedste Handel, selv vidste han ikke hvorfor. Højere oppe paa Bjerget boede hans Morfar, der snittede de fine, nydelige Huse, og deroppe i Stuen stod et gammelt Skab, fuldt op af det Slags Udskæringer; der var Nøddeknækkere, Knive, Gafler og Æsker med dejligt Løvværk og springende Gemser; der var alt, hvad der kunde glæde Børneøjne, men den lille, Rudy blev han kaldt, saa med større Lyst og Længsel paa det gamle Gevær under Bjælken, det skulde han engang faa, havde Morfar sagt, men han maatte først blive stor og stærk nok til at bruge det.

Saa lille som Drengen var, blev han dog sat til at passe Gederne, og dersom det at kunne klatre med dem var at være en god Vogter, ja saa var Rudy en god Vogter; han klatrede endogsaa lidt højere, han holdt af at tage Fuglereder højt i Træerne, forvoven og kæk var han, men smile saa

man ham kun, naar han stod ved det brusende Vandfald, eller naar han hørte en Lavine rulle. Aldrig legede han med de andre Børn; han kom kun sammen med dem, naar hans Morfar sendte ham ned for at gøre Handel, og det syntes Rudy ikke stort om, hellere gad han kravle alene om paa Bjergene eller sidde hos Morfar og høre ham fortælle om gammel Tid og om Folkefærdet nær herved i Meiringen, som han var fra; det Folkefærd havde ikke været der fra Verdens første Tid, sagde han, de vare vandrede ind; højt oppe fra Norden vare de komne, og der boede Slægten, og kaldtes »Svenske«. Det var nu en hel Klogskab at vide det, og det vidste Rudy, men han fik endnu mere Klogskab ved anden god Omgang, og det var Husets Besætning af Dyreslægten. Der var en stor Hund, Ajola, et Arvegods efter Rudys Fader, og der var en Hankat; den især havde meget at betyde for Rudy, den havde lært ham at klatre.

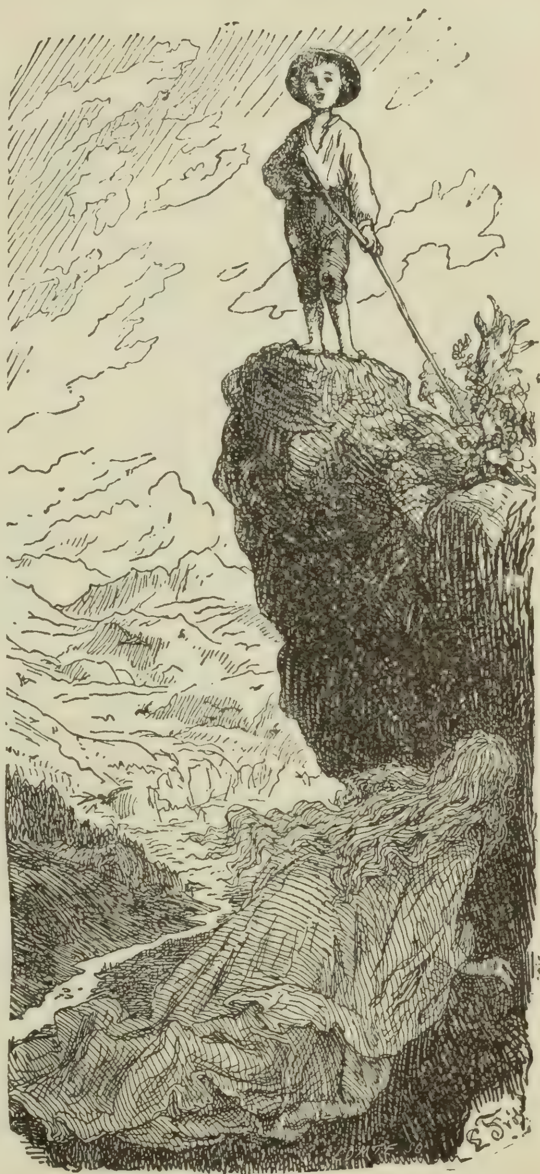

»Kom med ud paa Taget!« havde Katten sagt, og det ganske tydeligt og forstaaeligt, thi naar man er Barn og endnu ikke kan tale, forstaar man udmærket Høns og Ænder, Katte og Hunde, de tale os lige saa forstaaeligt som Fader og Moder tale, man maa bare være rigtig lille; selv Bedstefaders Stok kan da vrinske, blive til Hest, med Hoved, Ben og Hale. For nogle Børn slipper denne Forstaaen sildigere end for andre, og om disse siger man, at de ere langt tilbage, ere grumme længe Børn. Man siger saa meget!

»Kom med, lille Rudy, ud paa Taget!« var noget af det første, Katten sagde, og Rudy forstod. »Det er alt sammen Indbildninger med at falde ned; man falder ikke, naar man ikke er bange for det. Kom, sæt din ene Pote saa, din anden saa! tag for dig med de forreste Poter! hav Øjne i Hovedet, og vær smidig i Lemmerne! er der en Kløft, saa spring, og hold dig fast, det gør jeg!«

Og det gjorde ogsaa Rudy; derfor sad han saa tit paa Tagryggen hos Katten, han sad med den i Trætoppen, ja højt paa Klipperanden, hvor Katten ikke kom.

»Højere! højere!« sagde Træer og Buske. »Ser du, hvor vi klavre op! hvor højt vi naa, hvor vi holde os fast, selv paa den yderste smalle Klippespids!«

Og Rudy naaede op ad Bjerget, tit før Solen naaede derop, og der fik han sin Morgendrik, den friske, styrkende Bjergluft, den Drik, som kun Vor Herre kan lave, og Menneskene læse Recepten til, og der staar skrevet: den friske Duft af Bjergets Urter og Dalens Krusemynter og Timian. Alt hvad tungt er, suge de hængende Skyer ind i sig, og saa karter Vindene dem paa Granskovene, Duftens Aand bliver Luft, let og frisk, altid mere frisk; den var Rudys Morgendrik.

Solstraalerne Solens Velsignelse bringende Døtre, kyssede hans Kinder, og Svimlen stod og lurede, men turde ikke nærme sig, og Svalerne nede fra Morfars Hus, der var ikke færre end syv Reder, fløj op til ham og Gederne, syngende: »Vi og I! og I og vi!« Hilsener bragte de hjemme fra, selv fra de to Høns, de eneste Fugle i Stuen, med hvilke Rudy dog ikke indlod sig.

Hvor lille han end var, rejst havde han, og ikke saa kort for saadan en lille Purk; født var han ovre i Kanton Wallis og baaren herhen over Bjergene; nylig havde han til Fods besøgt det nære »Staubbach«, der som et Sølvslør bølger i Luften foran det snebedækkede, blendende hvide Bjerg Jomfruen. Og i Grindelwald havde han været ved den store Gletscher, men det var en sørgelig Historie, der fandt hans Moder sin Død, »der har lille Rudy,« sagde Morfar, »faaet Barnelystigheden blæst af sig.« Da Drengen var ikke Aar endnu, lo han mere, end han græd, havde Moder skrevet, men fra han sad i Iskløften var der kommet et ganske andet Sind i ham. Morfar talte ellers ikke meget derom, men paa hele Bjerget vidste man Besked.

Rudys Fader havde, som vi veed, været Postkarl; den store Hund i Stuen havde altid fulgt ham paa Farten over Simplon, ned til Genfersøen. I Rhonedalen i Kanton Wallis boede endnu Rudys Slægt paa Faders Side, Farbror var en dygtig Gemsejæger og en velbekendt Fører; Rudy var kun eet Aar gammel, da han mistede sin Fader, og Moderen vilde nu gerne med sit lille Barn hjem til sin Slægt i Berner-Oberland; nogle Timers Vej fra Grindelwald boede hendes Fader; han snittede i Træ og fortjente derved saa meget, at han kunde hjælpe sig. I Juni Maaned gik hun, bærende sit lille Barn, i Selskab med to Gemsejægere, hjemvejs hen over Gemmi for at naa Grindelwald. Allerede vare de komne den længste Vej, havde naaet over Højryggen til Snemarken, saa allerede hendes Hjemstavnsdal, med alle dens kendte spredte Træhuse, der var endnu kun den Besværlighed at gaa over det øverste af den ene store Gletscher. Sneen laa frisk falden og skjulte en Kløft, ikke ned just til den dybe Bund, hvor Vandet brusede, men dog dybere end Menneskehøjde; den unge Kone, der bar sit Barn, gled, sank i og var borte, man hørte ikke et Skrig, ikke et Suk, men man hørte et lille Barn græde. Der gik hen mere end een Time, før hendes to Ledsagere fik fra det nærmeste Hus nedenfor bragt Tove og Stænger, hvormed de muligt kunde hjælpe, og efter stort Besvær bragtes frem af Iskløften to Lig,

som det syntes. Alle Midler bleve anvendte, og det lykkedes at kalde Barnet til Live, men ikke Moderen; og saaledes fik den gamle Morfar en Dattersøn i Huset i Stedet for en Datter, den lille, der lo mere, end han græd, men det syntes han nu at være bleven vænnet af med, den Forandring var nok sket med ham i Gletscherspalten, i den kolde, underlige Isverden, hvor Sjælene af de fordømte ere lukkede ind til Dommens Dag, som Schweizerbonden tror.

Ikke uligt et brusende Vand, isnet og knuget til grønne Glasblokke, ligger Gletscheren, det ene store Isstykke væltet paa det andet; i Dybden dernede bruser den rivende Strøm af smeltet Sne og Is; dybe Huler, mægtige Kløfter løfte sig derinde, et vidunderligt Glaspalads er det, og i dette bor Isjomfruen, Gletscherdronningen. Hun, den dræbende, den knusende, er halvt et Luftens Barn, halvt Flodens mægtige Herskerinde, derfor mægter hun at løfte sig, med Gemsens Flugt, op paa Snebjergets øverste Tinde, hvor de dristigste Bjergstigere maa i Isen hugge sig Trin til Fodfæste; hun sejler paa den tynde Grankvist ned ad den rivende Flod, springer der fra Klippeblok til Klippeblok omflagret af sit lange, snehvide Haar og sin blaagrønne Kjortel, der skinner som Vandet i de dybe Schweizersøer.

»Knuse, hold fast! min er Magten!« siger hun. »En dejlig Dreng stjal man fra mig, en Dreng, jeg havde kysset, men ikke kysset til døde. Han er igen imellem Menneskene, han vogter Gederne paa Bjerget, kravler op ad, altid op ad, bort fra de andre, ikke fra mig! min er han, jeg henter ham!«

Og hun bad Svimlen røgte hendes Ærinde; der var ved Sommertid Isjomfruen for lummert i det grønne, hvor Krusemynten trives; og Svimlen løftede sig og dukkede sig; der kom een, der kom tre; »Svimlen« har mange Søstre, en hel Flok; og Isjomfruen kaarede den stærkeste af de mange, som raade inden Døre og uden Døre. De sidde paa Trappegelænderet og paa Taarnrækværket, de løbe som et Egern hen ad Fjeldranden, de springe udenfor, og træde Luft, som Svømmeren træder Vand, og lokker deres Offer ud og ned i Afgrunden. Svimlen og Isjomfruen, begge gribe de efter

Menneskene, som Polyppen griber efter alt, hvad der rører sig om den. Svimlen skulde gribe Rudy.

»Ja, grib mig ham!« sagde Svimlen, »jeg mægter det ikke! Katten, det Skarn, har lært ham sine Kunster! det Menneskebarn har en Magt for sig, der støder mig bort; jeg kan ikke naa den lille Pog, naar han hænger paa Grenen ud over Afgrunden, og jeg gad kildre ham under Fodsaalerne eller give ham en Dukkert i Luften! jeg kan ikke!«

»Vi kunne det,« sagde Isjomfruen, »du eller jeg! jeg! jeg!«

»Nej, nej!« klang det til dem, som var det Bjergekko af Kirkeklokkernes Klang, men det var Sang, det var Tale, det var et sammensmeltende Kor fra andre Naturaander, milde, kærlige og gode, Solstraalernes Døtre; de lejre sig hver Aften i Krans paa Bjergtinderne, udbrede deres rosenfarvede Vinger, der, alt som Solen synker, blusser rødere og rødere, de høje Alper gløde, Menneskene kalde det »Alpegløden«; naar saa Solen er nede, drage de ind i Fjeldtoppene, i den hvide Sne, sove der, til Sol staar op, da komme de atter frem. Særligt elske de Blomsterne, Sommerfuglene og Menneskene, og mellem disse havde de særligt udkaaret sig den lille Rudy.

»I fange ham ikke! I faa ham ikke!« sagde de.

»Større og stærkere har jeg fanget og faaet!« sagde Isjomfruen.

Da sang Solens Døtre en Sang om Vandringsmanden, som Hvirvelvinden rev Kappen af og førte bort i stormende Flugt; »Hylsteret tog Vinden bort, men ikke Manden; ham kunne I Kraftens Børn gribe, men ikke holde; han er stærkere, han er aandigere end selv vi! han stiger højere end Solen, vor Moder! han har Trylleordet, der binder Vind og Vand, saa at de maa tjene og lyde ham. I løse den tunge, trykkende Vægt, og han løfter sig højere.«

Saa dejligt lød det klokkeklingende Kor.

Og hver Morgen skinnede Solstraalerne ind igennem det lille, eneste Vindue i Morfars Hus, ind paa det stille Barn; Solstraalernes Døtre kyssede ham, de vilde optø, opvarme,

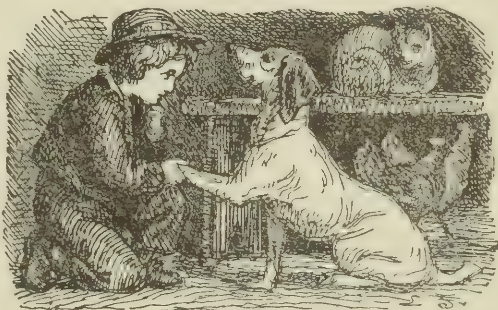
bringe bort engang de Iskys, Gletschernes kongelige Mø havde givet ham, da han i sin døde Moders Skød laa i den dybe Iskløft, og der frelstes som ved et Under.

II.

Rejsen til det ny Hjem.

Og nu var Rudy otte Aar; hans Farbror i Rhonedalen, paa hin Side Bjergene, vilde tage Drengen til sig; der kunde han bedre oplæres og komme frem; det indsaa ogsaa Morfar og gav derfor Slip paa ham.

Rudy skulde af Sted. Der var flere at sige Farvel til end Morfar, der var først Ajola, den gamle Hund.

»Din Fader var Postkarl, og jeg var Posthund,« sagde Ajola. »Vi have faret op og ned, jeg kender Hundene og Menneskene med paa den anden Side Bjergene. At tale meget var ikke min Vane, men nu da vi nok ikke have længe at tale sammen, vil jeg tale lidt mere end ellers; jeg vil fortælle dig en Historie, som jeg altid har gaaet og tygget paa; jeg kan ikke forstaa den, og det kan du heller ikke, men det kan nu ogsaa være det samme, for det har jeg faaet ud af den, at saa ganske rigtigt er det ikke fordelt i Verden for Hunde eller for Mennesker; ikke alle ere skabte til at ligge paa Skød eller søbe Mælk; jeg er ikke bleven vænnet til det, men jeg har set en Hundehvalp køre med i Postvogn og der have Menneskeplads; Fruen, som var Herskab, eller han Herskabet til, havde Mælkeflaske med, som hun gav ham af; Sukkerbrød fik han, men gad ikke engang æde det, snusede kun paa det, og saa aad hun det selv; jeg løb i Søle ved Siden af Vognen, sulten som en Hund kan være det, jeg tyggede paa mine egne Tanker, det var ikke i sin Rigtighed, — men det er der nok

meget, som ikke er! Gid du maa komme paa Skødet og køre i Karet, men det kan man ikke selv lave sig, jeg har ikke kunnet det, hverken ved at gø eller gabe.«

Det var Ajolas Tale, og Rudy tog den om Halsen og kyssede den lige paa dens vaade Mund, og saa tog han Katten i sine Arme, men den vred sig ved det.

»Du bliver mig for stærk, og mod dig vil jeg ikke bruge Kløer! kravl du kun over Bjergene, jeg har jo lært dig at kravle! tro aldrig, at du falder ned, saa holder du dig nok!« Og saa løb Katten, for den vilde ikke lade Rudy se, at Sorgen lyste den ud af Øjnene.

Hønsene løb paa Gulvet, den ene havde mistet sin Hale; en rejsende, der vilde være Jæger, havde skudt Halen af, idet Mennesket tog Hønen for en Rovfugl.

»Rudy vil over Bjergene,« sagde den ene Høne.

»Han har altid Jag,« sagde den anden, »og jeg holder ikke af at tage Afsked!« og saa trippede de af begge to.

Gederne sagde han ogsaa Levvel, og de raabte: »Med! med! mæh!« og det var saa sørgeligt.

Der var af Egnens Folk to flinke Førere, som just skulde over Bjergene, de vilde ned paa den anden Side ved Gemmi, dem fulgte Rudy med, og til Fods. Det var en streng March for saadan en lille Fyr, men Kræfter havde han, og Mod, som ikke kunde blive træt.

Svalerne fløj et Stykke med: »Vi og I! og I og vi!« sang de. Vejen gik over den rivende »Lütchine«, der i mange smaa Strømninger styrter frem fra Grindelwald-Gletscherens sorte Kløft; løse Træstammer og Stenbrokker tjene her som Bro. Nu vare de ovre ved Ellekrattet og begyndte at gaa op ad Bjerget, tæt ved hvor Gletscheren havde løsnet sig fra Bjergsiden, og saa gik de ud paa Gletscheren over Isblokke og uden omkring dem; krybe lidt, gaa lidt maatte Rudy; hans Øjne straalede af bare Fornøjelse, og saa traadte han, med sine jernbeslagne Bjergsko, saa fast, som skulde han sætte Mærke, hvor han havde gaaet. Den sorte Jordafsats, som Fjeldstrømmen havde gydt ud over Gletscheren, gav denne et forkalket Udseende, men den blaagrønne, glasagtige

Is skinnede dog frem; de smaa Damme, inddæmmede af opskruede Isblokke maatte man uden om, og paa denne Vandring kom man nær en stor Sten, der laa gyngende paa Randen af en Isspalte, Stenen kom ud af Ligevægt, faldt, rullede og lod Ekkoet runge nede fra Gletscherens hule, dybe Gange.

Opad, altid opad gik det; Gletscheren selv strakte sig i Højden, som en Flod af vildtoptaarnede Ismasser, klemte mellem stejle Klipper. Rudy tænkte et Øjeblik paa hvad der var fortalt ham, at han med sin Moder havde ligget nede i en af disse Kulde aandende Kløfter, men snart igen vare saadanne Tanker borte, det var ham som en anden Historie af de mange, han havde hørt. En og anden Gang, naar Mændene troede, at det var lidt for vanskeligt for den lille Krabat at stige, rakte de ham Haanden, men han var ikke træt, og paa Glatisen stod han fast som en Gemse. Nu kom de ind paa Klippegrund, snart mellem mosløse Stene, snart ind imellem lave Graner og igen ud paa den grønne Græsgang, altid vekslende, altid nyt; rundt om løftede sig Snebjerge, dem han, som hvert Barn her, kendte Navnene paa: »Jomfruen«, »Munken« og »Eiger«. Rudy havde aldrig før været saa højt, aldrig før betraadt det udstrakte Snehav; det laa med de ubevægelige Snebølger, dem Vinden blæste enkelte Fnokke fra, som den blæser Skummet af Søens Vande. Gletscher ved Gletscher holde, om man kan sige det, hinanden Haand i Haand, hver er et Glaspalads for Isjomfruen, hvis Magt og Villie er: at fange og begrave. Solen brændte varmt, Sneen var saa blendende og som oversaaet med hvidblaa, funklende Diamantblink. Utallige Insekter, især Sommerfugle og Bier, laa i Masse døde paa Sneen, de havde vovet sig for højt, eller Vinden baaret dem, til de udaandede i denne Kulde. Om Wetterhorn hang ligesom en finkartet sort Uldtot, en truende Sky; den sænkede sig, bugnende af hvad den gemte i sig, en »Føhn«, voldelig i dens Magt, naar den brød løs. Indtrykket af den hele Vandring, Nattekvarteret heroppe, og Vejen videre frem, de dybe Fjeldkløfter, hvor Vandet, i en tankesvimlende lang Tid,

havde gennemsavet Stenblokkene, hæftede sig uforglemmelig i Rudys Erindring.

En forladt Stenbygning, paa hin Side Snehavet, gav Ly og Læ til at overnatte; her fandt de Trækul og Grangrene; Baalet blev snart tændt, Nattelejet lavet, saa godt man kunde det, Mændene satte sig om Ilden, røg deres Tobak og drak den varme, krydrede Drik, de selv havde lavet; Rudy fik sin Del, og der blev talt om Alpelandets hemmelighedsfulde Væsener, om de sælsomme Kæmpeslanger i de dybe Søer, om Natfolket, Spøgelsehæren, der bar den sovende gennem Luften til den vidunderlige svømmende Stad Venedig; den vilde Hyrde, der drev sine sorte Faar hen over Græsgangen; havde man ikke set disse, saa havde man dog hørt Lyden af deres Klokker, hørt Hjordens uhyggelige Brøl. Rudy lyttede med Nysgerrighed, men uden al Frygt, den kendte han ikke, og idet han lyttede, troede han at fornemme det spøgelseagtige, hule Brøl; ja! det blev mere og mere lydeligt, Mændene hørte det ogsaa, standsede i deres Tale, lyttede og sagde til Rudy, at han ikke maatte sove.

Det var en Føhn, der blæste, den voldsomme Stormvind, der kaster sig fra Bjergene ned i Dalen og i sin Voldsomhed knækker Træer, som om de vare Rør, flytter Bjælkehusene fra Flodens ene Bred over til den anden, som vi flytte en Skakbrik.

En Time var gaaet, da de sagde Rudy, at nu var det overstaaet, nu kunde han sove, og træt af Marchen sov han, som paa Lovbud.

Tidligt paa Morgenen brød de op. Solen belyste den Dag for Rudy ny Bjerge, ny Gletschere og Snemarker; de vare traadte ind i Kanton Wallis og vare paa hin Side den Bjergryg, man saa fra Grindelwald, men endnu langt fra det ny Hjem. Andre Bjergkløfter, andre Græsgange, Skove og Fjeldstier udfoldede sig, andre Huse, andre Mennesker viste sig, men hvilke Mennesker saa han, Vanskabninger vare de, uhyggelige, fede, hvidgule Ansigter, Halsen et tungt, hæsligt Kød, hængende posende ud; det var Kretinere, sygeligt

slæbte de sig frem og saa med dumme Øjne paa de fremmede, som kom; Kvinderne saa mest forfærdelige ud. Var det Menneskene i det ny Hjem?

III.

Farbror.

I Farbrors Hus, hvorhen Rudy kom, saa, Gud ske Lov, Menneskene ud, som Rudy var vant til at se dem; en eneste Kretiner kun var her, en stakkels fjollet Knøs, en af disse stakkels Skabninger, der, i deres Fattigdom og Forladthed, altid i Kanton Wallis gaa paa Omgang i Familier og blive et Par Maaneder i hvert Hus, stakkels Saperli var just her, da Rudy kom.

Farbror var en kraftig Jæger endnu, kunde dertil Bødkerhaandværket; hans Kone en lille, livlig Person med et næsten Fugleansigt, Øjne som en Ørn, Halsen lang og ganske dunet.

Alt var nyt for Rudy, Paaklædning, Skik og Brug, Sproget selv, men dette vilde Barneøret snart lære at forstaa. Velhavende saa her ud i Forhold til Hjemmet hos Morfar. Stuen var større, de boede i, Væggene prangede med Gemsehorn og blankpolerede Bøsser, over Døren hang Billedet af Gudsmoder; friske Alperoser og en brændende Lampe stod foran.

Farbror var, som sagt, en af Egnens dygtigste Gemsejægere og dertil den mest øvede og bedste Fører. Her i Huset skulde nu Rudy være Kæledæggen, rigtignok var her allerede en saadan en, det var en gammel, blind, døv Jagthund, som ikke mere kunde gøre Gavn, men det havde den gjort; man huskede paa Dyrets Dygtighed i de tidligere Aar, og derfor hørte det nu med til Familien og skulde have sine gode Dage. Rudy klappede Hunden, men den indlod sig ikke mere med fremmede, og det var jo endnu Rudy, men ikke længe; han slog snart Rod i Hus og Hjerte.

»Her er ikke saa slemt i Kanton Wallis,« sagde Farbror, »Gemser have vi, de dø ikke saa snart ud som Stenbukkene; meget bedre er her end i gammel Tid; hvormeget der end fortælles til Hæder for den, vor er dog bedre, her er kommet Hul paa Posen, kommet Lufttræk i vor indelukkede Dal. Der kommer altid noget bedre frem, naar det gamle Aflægs falder!« sagde han, og blev Farbror rigtig snaksom, da fortalte han om sine Barndomsaar og det lige op til sin Faders kraftigste Tid, da Wallis var, som han kaldte det, en lukket Pose med alt for mange syge Folk, ynkelige Kretinere; »men de franske Soldater kom, de vare de rigtige Doktorer, de slog straks Sygdommen ihjel og Personerne med. Slaa kunne Franskmændene, slaa et Slag paa mange Maader, og Pigerne kunne ogsaa slaa!« og derved nikkede Farbror til sin franskfødte Kone og lo. »De Franske kunne slaa i Stenene, saa de give sig! Simplonvejen have de slaaet i Klipperne, slaaet der en Vej, saa at jeg nu kan sige til et tre Aars Barn, gaa du ned i Italien, hold dig bare til Landevejen! og Ungen finder ned i Italien, naar han holder sig til Landevejen!« og saa sang Farbror en fransk Vise og raabte Hurra for Napoleon Bonaparte.

Da hørte Rudy første Gang om Frankrig, om Lyon, den store Stad ved Rhonefloden, og der havde Farbror været.

Om ikke mange Aar skulde Rudy nok blive en flink Gemsejæger, Anlæg dertil havde han, sagde Farbror, og han lærte ham at holde paa en Bøsse, sigte og skyde den af; han tog ham i Jagttiden med op i Bjergene, lod ham drikke af det varme Gemseblod, for at tage Svimlen fra Jægeren; han lærte ham at kende Tiden, naar, paa de forskellige Bjergsider, Lavinerne vilde rulle, ved Middagstid eller ved Aftenstid, alt som Solen virkede der med sine Straaler; han lærte ham ret at give Agt paa Gemserne og lære af dem Springet, saa at man faldt paa Benene og stod fast, og var der i Fjeldkløften ikke Støtte for Foden, saa maatte man se at støtte sig med Albuerne, klamre sig fast med Musklerne, man havde i Laar og Læg; Nakken selv kunde bide fast, om nødigt var.

Gemserne vare kloge, stillede deres Forpost ud, men Jægeren maa være klogere, gaa dem af Lugtspor; narre dem kunde han, sin Kjortel og Hat hængte han op paa Alpestokken, og Gemsen tog Kjolen for Manden. Denne Spas drev Farbror en Dag, han med Rudy var paa Jagt.

Fjeldstien var smal, ja, der var fast slet ingen, en tynd Gesims var det, tæt ved den svimlende Afgrund. Sneen der laa halv optøet, Stenen smuldrede, naar man traadte der, Farbror lagde sig derfor ned, saa lang han var, og krøb fremad. Hver Sten, der brækkede af, faldt, stødte mod, sprang og rullede igen, den gjorde mange Spring fra Klippevæg mod Klippevæg, før den kom i Ro i den sorte Dybde. Et hundrede Skridt bag ved Farbror stod Rudy paa den yderste faste Klippeknold, og han saa i Luften komme, svævende hen over Farbror, en mægtig Lammegrib, der med sit Vingeslag vilde kaste den krybende Orm i Afgrunden for at gøre ham til Aadsel. Farbror havde kun Øje paa Gemsen, der med sit unge Kid var til Syne paa hin Side Kløften; Rudy holdt Øje med Fuglen, forstod hvad den vilde, og derfor havde han Haanden paa Bøssen for at trykke løs; da satte Gemsen i et Spring op, Farbror skød, og Dyret var truffet af den dræbende Kugle, men Kiddet af Sted, som var det prøvet og øvet et helt Liv i Flugt og Fare. Den uhyre Fugl tog en anden Fart, skrækket ved Knaldet; Farbror vidste ikke om sin Fare, hørte den først af Rudy.

Som de nu i bedste Humør gik paa Hjemvejen, og Farbror fløjtede en Vise fra sine Drengeaar, lød med eet en egen Lyd ikke langt borte; de saa til Siderne, de saa op ad, og der i Højden, paa den skraanende Fjeldafsats, løftede sig Snedækket, det bølgede, som naar Vinden farer ind under et udbredt Stykke Linned. Bølgehøjderne knækkedes, som var det Marmorplader, der brast, og løste sig i skummende, styrtende Vande, rungende som dæmpet Tordendrøn; det var en Lavine, som styrtede, ikke ned over Rudy og Farbror, men nær, alt for nær ved dem.

»Hold dig fast, Rudy!« raabte han. »Fast, med alle Kræfter!«

Og Rudy greb om Træstammen tæt ved; Farbror klatrede over ham op i Træets Grene og holdt sig fast, medens Lavinen rullede mange Favne borte fra dem, men Vindfanget, Stormfinnerne ud fra den, knækkede og brød rundt om Træer og Buske, som vare de kun tørre Rør, og kastede dem vidt om, Rudy laa knuget ned mod Jorden; Træstammen, han holdt sig ved, var som savet over, og Kronen kastet et langt Stykke bort; der, mellem de knækkede Grene, laa med knust Hoved Farbror, hans Haand var endnu varm, men Ansigtet ikke til at kende. Rudy stod bleg og sitrende; det var den første Skræk i hans Liv, den første Rædselsstund han kendte.

Med Dødsbudskabet kom han, i den sildige Aften til Hjemmet, der nu var Sorgens Hjem. Hustruen stod uden Ord, uden Taarer, og først da Liget bragtes, kom Smerten til Udbrud. Den stakkels Kretiner krøb i sin Seng, man saa ham ikke den hele Dag, mod Aften kom han til Rudy.

»Skriv Brev for mig! Saperli kan ikke skrive! Saperli kan gaa med Brev paa Posthuset!«

»Brev fra dig?« spurgte Rudy. »Og til hvem?«

»Til den Herre Krist.«

»Hvem mener du dermed?«

Og den halvfjollede, som de kaldte Kretineren, saa med et rørende Blik paa Rudy; foldede sine Hænder og sagde saa højtideligt og fromt:

»Jesus Krist! Saperli vil sende ham Brev, bede ham, at Saperli maa ligge død og ikke Mand i Huset her.«

Og Rudy trykkede hans Haand. »Det Brev naar ikke derhen! det Brev giver os ham ikke tilbage.«

Vanskeligt var det for Rudy at forklare ham Umuligheden.

»Nu er du Husets Støtte,« sagde Plejemoderen, og Rudy blev det.

IV.

Babette.

Hvem er den bedste Skytte i Kanton Wallis? Ja, det vidste Gemserne: »Tag dig i Agt for Rudy!« kunde de sige. »Hvem er den kønneste Skytte?« »Ja, det er Rudy!« sagde Pigerne, men de sagde ikke, »tag dig i Agt for Rudy!« det sagde ikke engang de alvorlige Mødre; thi han nikkede lige saa venligt til dem som til de unge Piger, han var saa kæk og glad, hans Kinder vare brune, hans Tænder friske hvide, og Øjnene skinnede kulsorte, en køn Karl var han og kun tyve Aar. Isvandet bed ikke koldt paa ham, naar han svømmede; vende sig i Vandet som en Fisk kunde han, klatre som ingen anden, klæbe sig fast som en Snegl til Klippevæggen, der var gode Muskler og Sener i ham; det viste han ogsaa i Springet, Katten havde først lært ham det, og Gemserne siden. Den bedste Fører at betro sig til var Rudy, han vilde derved kunne samle sig en hel Formue; Bødkerhaandværket, som Farbror ogsaa havde lært ham, havde han ikke Tanke for, hans Lyst og Længsel var at skyde Gemser; det bragte ogsaa Penge ind. Rudy var et godt Parti, som man sagde, vilde han kun ikke se over sin Stand. Han var i Dansen en Danser, som Pigerne drømte om, og en og anden, vaagen, gik og tænkte paa.

»Mig har han kysset i Dansen!« sagde Skoleholderens Anette til sin kæreste Veninde, men det skulde hun ikke have sagt, selv til sin kæreste Veninde. Sligt er ikke let at holde paa, det er som Sand i en hullet Pose, det løber ud; snart, hvor skikkelig og brav Rudy var, vidste man dog, at

han kyssede i Dansen, og dog havde han slet ikke kysset den, han helst vilde have kysset.

»Lur ham!« sagde en gammel Jæger, »han har kysset Anette; han har begyndt med A og vil nok kysse hele Alfabetet igennem.«

Et Kys i en Dans var endnu alt, hvad der kunde føres i Sladderen om Rudy, men kysset havde han Anette, og hun var slet ikke hans Hjertes Blomst.

Nede ved Bex, mellem de store Valnøddetræer, tæt ved en lille rivende Bjergstrøm, boede den rige Møller; Vaaningshuset var en stor Bygning paa tre Stokværk med smaa Taarne, tækkede med Træspaaner og beslagne med Blikplader, som skinnede i Sol- og Maaneskin; det største Taarn havde til Fløj en skinnende Pil, der borede sig gennem et Æble, det skulde tyde paa Tells Pileskud. Møllen tog sig velhavende og pyntelig ud, lod sig baade tegne og beskrive, men Møllerens Datter lod sig ikke tegne og beskrive, det vilde i det mindste Rudy sige, og dog stod hun tegnet af i hans Hjerte; begge hendes Øjne straalede derinde, saa at der var en hel Ildebrand; den var kommen der lige med eet, ligesom anden Ildebrand kommer, og det underligste derved var, at Møllerens Datter, den nydelige Babette, havde ikke Tanker derom, hun og Rudy havde aldrig talt saa meget som to Ord sammen.

Mølleren var rig, den Rigdom gjorde, at Babette sad meget højt at naa op til; men ingenting sidder saa højt, sagde Rudy til sig selv, man kan jo naa op til det; man maa klatre, og man falder ikke ned, naar man ikke tror paa det. Den Lærdom havde han hjemmefra.

Nu traf det sig, at Rudy havde Ærinde i Bex, det var en hel Rejse derhen, Jernbanen her var da endnu ikke bragt i Stand. Fra Rhonegletscheren, hen under Simplonbjergets Fod, mellem mange og vekslende Bjerghøjder, strækker sig den brede Wallisdal med sin mægtige Flod, Rhonen, der tit svulmer og skyller hen over Mark og Veje, ødelæggende alt. Mellem Byerne Sion og St. Maurice gør Dalen en

Bugt, bøjer sig som en Albue og bliver neden for Maurice saa smal, at den kun har Plads for Flodlejet og den snævre Kørevej. Et gammelt Taarn, som Skildvagt for Kanton Wallis, der her slutter, staar paa Bjergsiden og ser hen over den murede Bro til Toldhuset paa den anden Side; der begynder Kanton Vaud, og den nærmeste der ikke langt fra liggende By er Bex. Herovre, ved hvert Skridt fremad, svulmer alt i Fylde og Frugtbarhed, man er som i en Have af Kastanietræer og Valnøddetræer; hist og her titte Cypresser og Granatblomster frem; sydligt varmt er her, som var man kommen ind i Italien. —

Rudy naaede Bex, røgtede sit Ærinde, saa sig om, men ikke en Svend fra Møllen, end sige Babette, fik han at se. Det var ikke, som det skulde være.

Det blev Aften, Luften var fyldt med Duft fra den vilde Timian og de blomstrende Linde; der laa ligesom et skinnende, luftblaat Slør om de skovgrønne Bjerge, der var udbredt en Stilhed, det var ikke Søvnens, ikke Dødens, nej, det var, som om den hele Natur holdt sit Aandedræt tilbage, som følte den sig stillet, for at dens Billede skulde fotograferes paa den blaa Himmelgrund. Hist og her mellem Træerne, hen over den grønne Mark stod Stænger, der holdt Telegraftraaden, ført gennem den stille Dal; op til en af disse hældede sig en Genstand, saa ubevægelig, at man maatte tro, det var en udgaaet Træbul, men det var Rudy, der stod her, lige saa stille som den hele Omgivelse i dette Øjeblik; han sov ikke, var endnu mindre død, men ligesom der gennem Telegraftraaden tit flyver store Verdensbegivenheder, Livsmomenter af Betydenhed for den enkelte, uden at Traaden ved en Sitren eller ved en Tone tyder derpaa, saaledes gik der gennem Rudy Tanker, mægtige, overvældende, hans Livs Lykke, hans fra nu af »stadige Tanke.« Hans Øjne vare hæftede paa eet Punkt mellem Løvet, et Lys i Møllerens Vaaningsstue, hvor Babette boede. Saa stille, som Rudy stod, skulde man tro, at han sigtede for at skyde en Gemse, men selv var han i dette Øjeblik lig Gemsen, der i Minutter

kan staa, som var den mejslet ud af Fjeldet, og pludselig, idet en Sten ruller, gør sit Spring og jager af Sted; og det gjorde netop Rudy; der rullede en Tanke.

»Aldrig fortabe!« sagde han. »Besøg i Møllen! God Aften til Mølleren, god Dag til Babette. Man falder ikke, naar man ikke tror det! Babette maa dog engang se mig, skal jeg være hendes Mand.«

Og Rudy lo, var ved godt Mod og gik til Møllen; han vidste, hvad han vilde, han vilde have Babette.

Floden med dens hvidgule Vand bruste af Sted, Piletræer og Linde hang ud over det ilende Vand; Rudy gik ad Stien, og som der staar i den gamle Barnesang:

»— — — til Møllerens Hus,
men der var ingen hjemme
uden et lille Kattepjus!«

Stuekatten stod paa Trappen, skød Ryg og sagde: »Mjav!« men Rudy havde ikke Tanke for den Tale; han bankede paa; ingen hørte, ingen lukkede op. »Mjav!« sagde Katten. Havde Rudy været lille, saa havde han forstaaet Dyrenes Sprog og hørt, at Katten sagde: »Her er ingen hjemme!« nu maatte han over paa Møllen og spørge sig for; der fik han da Besked. Husbond var paa Rejse, langvejs borte i den Stad Interlaken, »*inter Lacus*, mellem Søerne«, som Skolemesteren, Anettes Fader, i sin Lærdom havde forklaret. Der langvejs borte var Mølleren, og Babette med; der var stort Skyttelav, der begyndte i Morgen den Dag og varede hele otte Dage. Schweizerne fra alle de tyske Kantoner kom der.

Stakkels Rudy kunde man sige, det var ikke den heldigste Tid, han kom til Bex, han kunde vende om igen, og det gjorde han, tog Vejen over St. Maurice og Sion, til sin egen Dal, sine egne Bjerge, men forknyt var han ikke. Da Solen næste Morgen kom op, var hans Humør for længe siden oppe, det havde aldrig været nede.

»Babette er i Interlaken, mange Dagsrejser herfra,« sagde han til sig selv. »Det er en lang Vej derhen, vil man

gaa ad den slagne Landevej, men det er ikke saa langt, stikker man over Bjergene, og det er just Vejen for en Gemsejæger; den Vej har jeg gaaet før, derovre er min Hjemstavn, hvor jeg som lille var hos Morfar; og Skyttelav have de i Interlaken! der vil jeg være den første, og det vil jeg ogsaa være hos Babette, naar jeg først har gjort Bekendtskab.«

Med sin lette Randsel, Søndagsstadsen i den, Gevær og Jægertaske, gik Rudy op ad Bjerget, den korte Vej, der dog var temmelig lang, men Skyttelavet var jo først begyndt i Dag og varede længere end Ugen ud; i al den Tid blev, havde man sagt, Mølleren og Babette hos deres Slægtninge i Interlaken. Hen over Gemmi gik Rudy, han vilde ned ved Grindelwald.

Sund og glad skred han af Sted, op ad i den friske, den lette, den styrkende Bjergluft. Dalen sank dybere, Synskredsen blev videre; her en Snetop, der en Snetop, og snart den skinnende hvide Alperække. Rudy kendte hvert Snebjerg; han styrede hen mod Schreckhorn, der løftede sin hvidpudrede Stenfinger højt i den blaa Luft.

Han var endelig over Højderyggen. Græsgangene hældede ned mod Hjemmets Dale; Luften var let, Sindet let; Bjerg og Dal stod i Fylde med Blomster og Grønt, Hjertet var fuldt af Ungdomstanken: man bliver aldrig gammel, man skal aldrig dø; leve, raade, nyde! fri som en Fugl, let som en Fugl, var han. Og Svalerne fløj forbi og sang som i Barndomstid: »Vi og I! og I og vi!« Alt var Flugt og Glæde.

Dernede laa den fløjlsgrønne Eng, bestrøet med brune Træhuse, Lütschinefloden summede og brusede. Han saa Gletscheren med dens glasgrønne Kanter i den smudsige Sne, de dybe Spalter, den øverste og nederste Gletscher saa han. Klokkerne klang fra Kirken over til ham, som vilde de ringe Velkommen i Hjemmet; hans Hjerte bankede stærkere, udvidede sig saaledes, at Babette derinde blev et Øjeblik borte, saa stort blev hans Hjerte, saa fyldt af Minder.

Han gik igen hen ad den Vej, hvor han som lille Purk havde staaet med de andre Børn ved Grøftekanten og solgt udskaarne Træhuse. Deroppe bag Granerne laa endnu Morfars

Hus, fremmede boede der. Børn kom løbende paa Vejen, de vilde handle, eet af dem rakte frem en Alperose, Rudy tog den som et godt Tegn og tænkte paa Babette. Snart var han nede over Broen, hvor de to Lütschiner forene sig, Løvtræerne tog til; Valnøddetræerne gav Skygge. Nu saa han vajende Flag, det hvide Kors i den røde Dug, som Schweizeren og Dansken har det; og foran ham laa Interlaken.

Det var rigtignok en Pragtby som ingen anden, syntes Rudy. En Schweizerby i Søndagskjole; den var ikke som de andre Købstæder en Hob af svære Stenhuse, tung, fremmed og fornem, nej! her saa det ud, som om Træhusene oppe fra Bjergene vare løbne ned i den grønne Dal, ved den klare, pilsnare Flod, og havde stillet sig i Række, lidt ud og ind, for at danne Gade; og den prægtigste af alle Gaderne, ja, den var rigtignok vokset op, siden Rudy, som lille, sidst var her; den syntes at være bleven til ved at alle de nydelige Træhuse, Morfar havde snittet, og hvoraf Skabet hjemme var fuldt, her havde stillet sig og vare voksede op i Kraft som de gamle, ældste Kastanietræer. Hvert Hus var et Hotel, som det kaldtes, med udskaaret Træværk om Vinduer og Altaner, fremspringende Tage, saa pyntelige og sirlige, og foran hvert Hus en hel Blomsterhave, ud til den brede, makadamiserede Landevej; langs med den, kun paa dens ene Side, stod Husene, de vilde ellers have skjult den friske, grønne Eng lige ud for, hvor Køerne gik med Klokker, der klang som paa de høje Alpegræsgange. Engen var omsluttet af høje Bjerge, der lige midt for ligesom traadte til Side, saa at man ret kunde se det skinnende, sneklædte Bjerg »Jomfruen«, det dejligst formede af alle Schweizes Bjerge.

Hvilken Mængde af pyntede Herrer og Damer fra fremmede Lande, hvilken Vrimmel af Landboere fra de forskellige Kantoner! Skytterne bar deres Nummere til Skud i Krans om Hatten. Her var Musik og Sang, Lirekasser og Blæseinstrumenter, Raab og Støjen. Huse og Broer vare pyntede med Vers og Emblemer; Flag og Faner vajede, Bøsserne knaldede Skud paa Skud, det var den bedste Musik i Rudys

Øren, han glemte i alt dette ganske Babette, for hvis Skyld han dog var kommen her.

Skytterne trængte sig til Skiveskydning, Rudy var snart imellem dem, og den dygtigste, den lykkeligste; altid traf han i det midterste sorte.

»Hvem er dog den fremmede, pur unge Jæger?« spurgte man. »Han taler det franske Sprog, som det tales i Kanton Wallis! han gør sig ogsaa ganske godt tydelig i vort Tysk!« sagde nogle. »Som Barn skal han have levet her i Egnen ved Grindelwald!« vidste en af dem.

Der var Liv i Krabaten, hans Øjne lyste, hans Blik og Arm var sikker, derfor traf han. Lykken giver Mod, og Mod havde jo altid Rudy; snart havde han allerede her en hel Kreds af Venner om sig, han blev baade hædret og hyldet, Babette var næsten rent ude af hans Tanker. Da slog en tung Haand ham paa Skulderen, og en grov Stemme tiltalte ham i det franske Sprog.

»I er fra Kanton Wallis?«

Rudy vendte sig om og saa et rødt, fornøjet Ansigt, en tyk Person, det var den rige Møller fra Bex; han skjulte med sin brede Krop den fine, nysselige Babette, der dog snart tittede frem med de straalende, mørke Øjne. Den rige Møller tog til Indtægt, at det var en Jæger fra hans Kanton, der gjorde de bedste Skud og var den hædrede. Rudy var rigtignok et Lykkens Barn; hvad han var vandret af Sted efter, men nu paa Stedet næsten havde glemt, søgte ham op.

Hvor man langt fra sit Hjem træffer Folk hjemvejs fra, der kender man hinanden, der taler man til hinanden. Rudy var ved Skyttefesten den første ved sine Skud, ligesom Mølleren hjemme i Bex var den første ved sine Penge og sin gode Mølle; og saa trykkede de to Mænd hinanden i Hænderne, det havde de aldrig gjort før; ogsaa Babette tog Rudy saa trohjertig i Haanden, og han trykkede hendes igen og saa paa hende, saa at hun blev ganske rød ved det.

Mølleren fortalte om den lange Vej, de havde rejst herhid, de mange store Byer, de havde set; det var en ordentlig Rejse: de havde sejlet paa Dampskib, kørt med Damp og med Post.

»Jeg er gaaet den kortere Vej,« sagde Rudy. »Jeg er gaaet over Bjergene; ingen Vej er saa høj, man jo kan komme den.«

»Men ogsaa brække Halsen,« sagde Mølleren. »Og I ser just ud til, at I engang skal brække Halsen, saa forvoven som I er.«

»Man falder ikke, naar man ikke selv tror det!« sagde Rudy.

Og Møllerens Slægt i Interlaken, hos hvem Mølleren og Babette vare i Besøg, bad Rudy se lidt ind til dem, han var jo fra samme Kanton som deres Slægtning. Det var et godt Tilbud for Rudy, Lykken var med ham, som den altid er med den, der stoler paa sig selv og husker paa: »Vor Herre giver os Nødderne, men han knækker dem ikke for os.«

Og Rudy sad, ligesom i Familie, hos Møllerens Slægt, og der udbragtes en Skaal for den bedste Skytte, og Babette klinkede med, og Rudy takkede for Skaalen.

Mod Aften gik de alle den smukke Vej langs de pyntelige Hoteller under de gamle Valnøddetræer, og der var saadan en Folkemængde, en Trængsel, at Rudy maatte byde Babette Armen. Han var saa glad over, at han havde truffet Folk fra Vaud, sagde han. Vaud og Wallis vare gode Nabokantoner. Han udtalte sin Glæde saa inderlig, at Babette syntes, at hun maatte trykke ham i Haanden derfor. De gik der næsten som gamle bekendte, og morsom var hun, det lille, yndige Menneske; det klædte hende saa nydeligt, syntes Rudy, at udpege det latterlige og overdrevne i de fremmede Damers Paaklædning og Maaden, de gik paa, og det var slet ikke for at gøre Nar, thi det kunde være meget retskafne Mennesker, ja! søde og elskelige, det vidste Babette; hun havde en Gudmoder, der var en saadan meget fornem, engelsk Dame. For atten Aar siden, da Babette blev døbt, var hun i Bex; hun havde givet Babette den kostbare Naal, hun bar paa sit Bryst. To Gange havde Gudmoder skrevet Brev, og i Aar skulde de her i Interlaken have mødt hende med hendes Døtre, der vare gamle Piger, op imod de tredive, sagde Babette, — hun var jo kun atten.

Den søde, lille Mund stod ikke stille et Øjeblik, og alt, hvad Babette sagde, klang for Rudy som Ting af den største Vigtighed, og han fortalte igen, hvad han havde at fortælle, fortalte, hvor tit han havde været i Bex, hvor godt han kendte Møllen, og hvor ofte han havde set Babette, men hun rimeligvis aldrig havde bemærket ham, og nu sidst da han kom til Møllen og det med mange Tanker, som han ikke kunde sige, vare hun og hendes Fader borte, langvejs borte, men dog ikke længer, end man nok kunde kravle over den Mur, der gjorde Vejen lang.

Ja, han sagde det, og han sagde saa meget; han sagde, hvor godt han syntes om hende — — og at det var for hendes Skyld og ikke for Skyttelavet, at han var kommen.

Babette blev ganske stille; det var næsten alt for meget, han betroede hende at bære.

Og mens de gik, sank Solen bag den høje Fjeldvæg, »Jomfruen« stod i en Pragt og Glans, omgiven af de nære Bjerges skovgrønne Krans. De mange Mennesker stod stille og saa derhen; ogsaa Rudy og Babette saa paa al den Storhed.

»Intetsteds er dejligere end her!« sagde Babette.

»Intetsteds!« sagde Rudy og saa paa Babette.

»I Morgen maa jeg bort!« sagde han lidt efter.

»Besøg os i Bex!« hviskede Babette, »det vil fornøje min Fader.«

V.

Paa Hjemvejen.

Oh, hvor meget havde Rudy at bære, da han næste Dag gik hjem over de høje Bjerge! Ja, han havde tre Sølvbægere, to udmærkede Bøsser og en Kaffekande af Sølv, den kunde man bruge, naar man satte Bo; det var dog ikke det vægtigste, noget vægtigere, mægtigere bar han, eller bar ham hjem over de høje Bjerge. Men Vejret var raat, graat, regnfuldt og tungt; Skyerne sænkede sig som Sørgeslør over Bjerghøjderne og indhyllede de skinnende Bjergtoppe. Fra Skovgrunden

klang de sidste Økseslag, og ned ad Bjergsiden rullede Træstammer, som Pindeværk at se fra Højden, men nær ved masttunge Træer. Lütschinen bruste sin ensformige Akkord, Vinden susede, Skyerne sejlede. Tæt ved Rudy gik pludselig en ung Pige, han havde ikke bemærket hende, før hun var lige tæt ved ham; ogsaa hun vilde over Fjeldet. Hendes

Øjne havde en Magt, man maatte se ind i dem, de vare saa sælsomt glasklare, saa dybe, bundløse.

»Har du en Kæreste?« spurgte Rudy; al hans Tanke var fyldt med at have en Kæreste.

»Jeg har ingen!« sagde hun og lo, men det var, som hun talte ikke et sandt Ord. »Lad os ikke gaa en Omvej;« blev hun ved. »Vi maa mere til venstre, det er kortere!«

»Ja, til at falde i en Iskløft!« sagde Rudy. »Veed du ikke bedre Vej og vil være Fører!«

»Jeg kender just Vejen!« sagde hun, »og jeg har mine Tanker med mig. Dine ere nok nede i Dalen; heroppe skal man tænke paa Isjomfruen, hun er ikke Menneskene god, sige Menneskene.«

»Jeg frygter hende ikke,« sagde Rudy, »hun maatte slippe mig, da jeg var Barn, jeg skal nok slippe hende, nu jeg er ældre.«

Og Mørket tog til, Regnen faldt, Sneen kom, den lyste, den blendede.

»Ræk mig din Haand, saa skal jeg hjælpe dig med at stige!« sagde Pigen, og hun rørte ham med iskolde Fingre.

»Du hjælpe mig!« sagde Rudy. »Ikke endnu behøvede jeg Kvindehjælp for at klatre!« og han gik raskere til, bort fra hende; Snefoget slog som et Gardin om ham, Vinden susede, og bag ved sig hørte han Pigen lo og sang; det klang saa underligt. Det var nok Troldtøj i Isjomfruens Tjeneste; Rudy havde hørt om det, da han som lille overnattede heroppe paa sin Vandring over Bjergene.

Sneen faldt tyndere, Skyen laa under ham; han saa tilbage, der var ingen mer at se, men han hørte Latter og Jodlen, og ikke lød det, som kom det fra et Menneske.

Da Rudy endelig naaede Bjergets øverste Del, hvor Bjergstien gik ned mod Rhonedalen, saa han, i den klare blaa Luftstribe, i Retning mod Chamouny, to klare Stjerner, de lyste saa funklende, og han tænkte paa Babette, paa sig selv og sin Lykke, og blev varm ved Tankerne.

VI.

Besøget i Møllen.

»Herskabstøj bringer du i Huset!« sagde den gamle Plejemoder, og hendes sælsomme Ørneøjne lynede, hun bevægede den magre Hals endnu hurtigere i sælsomme Drejninger. »Lykken er med dig, Rudy! jeg maa kysse dig, min søde Dreng!«

Og Rudy lod sig kysse; men det var at se paa hans Ansigt, at han fandt sig i Omstændighederne, de smaa huslige Besværligheder. »Hvor du er køn, Rudy!« sagde den gamle Kone.

»Bild mig ikke noget ind!« sagde Rudy og lo, det fornøjede ham dog.

»Jeg siger det igen,« sagde den gamle Kone, »Lykken er med dig!«

»Ja, i det tror jeg dig!« sagde han og tænkte paa Babette.

Aldrig før havde han længtes som nu efter den dybe Dal.

»De maa være komne hjem!« sagde han til sig selv. »Det er allerede to Dage over Tiden, da de vilde komme her. Jeg maa til Bex!«

Og Rudy kom til Bex, og Møllerens vare hjemme. Godt blev han modtagen, og Hilsener fik han fra Familien i Interlaken. Babette talte ikke meget, hun var bleven saa tavs, men Øjnene talte, det var ogsaa aldeles nok for Rudy. Mølleren, der ellers gerne havde Ordet, han var vant til, at man altid lo ad hans Indfald og Ordspil, han var jo den rige Møller, lod til, at han heller hørte Rudy fortælle Jagteventyr, Besværligheder og Farer, som Gemsejægerne prøvede paa de høje Fjeldtinder, og hvorledes der maatte kravles hen ad de usikre Snegesimser, dem Vind og Vejr kitte fast til Fjeldranden, kravles paa de dristige Broer, Snefoget har kastet hen over de dybe Afgrunde. Rudy saa saa kæk ud, hans Øjne lyste, medens han fortalte om Jægerlivet, om Gemsens Klogskab og dristige Spring, om den stærke Føhn og de rullende Laviner; han mærkede godt, at ved hver ny Beskrivelse vandt han mere og mere Mølleren, og det, der især tiltalte denne, var Beretningen om Lammegribbene og de dristige Kongeørne.

Ikke langt herfra, inde i Kanton Wallis, var der en Ørnerede, ganske snildt bygget ind under den fremadludende Fjeldkant; der var en Unge deroppe, den tog man ikke! En Englænder havde for faa Dage siden budt Rudy en hel Haandfuld Guld for at skaffe ham Ungen levende, »men der er

Grænse for alt,« sagde han; »Ørneungen der er ikke til at tage, det vilde være en Galskab at indlade sig derpaa.«

Og Vinen flød, og Talen flød, men Aftenen var alt for kort, syntes Rudy, og dog var det over Midnat, da han gik fra det første Besøg i Møllen.

Lysene blinkede endnu en kort Stund gennem Vinduet og mellem de grønne Grene; ud fra den aabne Luge paa Taget kom Stuekatten, og hen ad Tagrenden kom Køkkenkatten.

»Veed du nyt paa Møllen?« sagde Stuekatten. »Her er stiltiende Forlovelse i Huset! Fatter veed det ikke endnu; Rudy og Babette have hele Aftenen traadt hinanden paa

Poterne under Bordet; mig traadte de to Gange, men jeg mjavede dog ikke, det havde da vakt Opmærksomhed!«

»Det vilde dog jeg have gjort!« sagde Køkkenkatten.

»Hvad der skikker sig i Køkkenet, skikker sig ikke i Stuen!« sagde Stuekatten. »Jeg gad nu bare vide, hvad Mølleren vil sige, naar han hører om Forlovelsen.«

Ja, hvad vilde Mølleren sige, det gad ogsaa Rudy nok vide, men vente længe paa at vide det kunde han ikke; og derfor, ikke mange Dage efter, da Omnibussen rullede over Rhonebroen mellem Wallis og Vaud, sad Rudy i den med godt Mod, som altid, og dejlige Tanker om Jaord endnu i denne Aften.

Og da saa Aftenen kom, og Omnibussen kørte samme

Vej tilbage, ja, saa sad ogsaa Rudy i den, samme Vej tilbage, men i Møllen løb Stuekatten med nyt.

»Veed du det, du fra Køkkenet! Mølleren veed nu alting. Det var en rar Ende, det tog! Rudy kom her henimod Aften, og han og Babette havde meget at hviske og tiske om, de stod paa Gangen lige ud for Møllerens Kammer. Jeg laa ved Fødderne af dem, men de havde hverken Øjne eller Tanke for mig. »»Jeg gaar lige ind til din Fader!«« sagde Rudy, »»det er en ærlig Sag.«« »»Skal jeg følge dig!«« sagde Babette, »»det vil give dig Mod!«« »»Jeg har Mod nok!«« sagde Rudy, »»men er du med, maa han se mildt, enten han vil eller ej!«« Og saa gik de ind. Rudy traadte mig voldsomt paa Halen! Rudy er uendelig kejtet! jeg mjavede, men hverken han eller Babette havde Øren at høre med. De aabnede Døren, gik ind begge to, jeg foran; men jeg sprang op paa en Stoleryg, jeg kunde ikke vide, hvorledes Rudy vilde sparke ud. Men Mølleren sparkede ud! det var et godt Spark! ud af Døren, op paa Bjerget til Gemserne! dem kan nu Rudy sigte paa og ikke paa vor lille Babette.«

»Men hvad blev der sagt?« spurgte Køkkenkatten.

»Sagt? — Der blev sagt alt hvad de saaledes sige, naar de gaa paa Frieri: »»Jeg holder af hende, og hun holder af mig! og naar der er Mælk i Bøtten til een, saa er der ogsaa Mælk i Bøtten til to!«« — »»Men hun sidder dig for højt!«« sagde Mølleren, »»hun sidder paa Gryn, paa Guldgryn, veed du nok! hende naar du ikke!«« — »»Intet sidder for højt, man kan naa det, naar man vil!«« sagde Rudy; for rask paa det er han. »»Men Ørneungen kan du dog ikke naa, sagde du sidst! Babette sidder højere!«« — »»Jeg tager dem begge to!«« sagde Rudy. »»Ja, jeg skal forære dig hende, naar du forærer mig den levende Ørneunge!«« sagde Mølleren og lo, saa Vandet stod ham i Ansigtet. »»Men nu skal du have Tak for Visitten, Rudy! kom igen i Morgen, saa er der ingen hjemme! Far vel, Rudy!«« Og Babette sagde ogsaa Farvel, saa ynkelig som en lille Kattekilling, der ikke kan se sin Moder. »»Et Ord er et Ord, en Mand en Mand!«« sagde Rudy.

»»Græd ikke, Babette, jeg bringer Ørneungen!«« — »»Du brækker Halsen, haaber jeg!«« sagde Mølleren, »»og saa slippe vi for dit Løb!«« Det kalder jeg at sparke! nu er Rudy af Sted, og Babette sidder og græder, men Mølleren synger Tysk, det har han lært paa Rejsen! jeg vil nu ikke sørge over det, det hjælper ikke!«

»Men det er dog altid et Udseende!« sagde Køkkenkatten.

VII.

Ørnereden.

Fra Fjeldstien klang Jodlen saa lystig og stærk, det tydede paa godt Humør og frejdigt Mod; det var Rudy; han gik til sin Ven Vesinand.

»Du maa hjælpe mig! vi faa Ragli med. jeg maa tage Ørneungen oppe paa Fjeldranden!«

»Vil du ikke tage det sorte af Maanen først, det er nok lige let!« sagde Vesinand. »Du er i godt Humør!«

»Ja, for jeg tænker paa at holde Bryllup! Men nu, Alvor talt, du skal vide, hvorledes Sagerne staa for mig!«

Og snart vidste Vesinand og Ragli hvad det var, Rudy vilde.

»Du er en vovsom Knøs!« sagde de. »Det gaar ikke. Du brækker Halsen!«

»Man falder ikke ned, naar man ikke tror paa det!« sagde Rudy.

Ved Midnat tog de af Sted med Stænger, Stiger og Reb; Vejen gik mellem Krat og Buske, hen over rullende Stene, altid opad, opad i den mørke Nat. Vandet brusede nede, Vandet rislede foroven, fugtige Skyer drev i Luften, Jægerne naaede den stejle Fjeldrand, mørkere blev det her, Fjeldvæggene næsten mødtes, og kun højt oppe i den smalle Spalte lysnede Luften; tæt ved, under dem, var dyb Afgrund med et brusende Vand. Stille sad de alle tre, de vilde vente Daggry, da fløj Ørnen ud, den maatte først skydes, før der kunde være Tanke om at faa Ungen. Rudy sad paa Hug, saa stille, som var han et Stykke af Stenen, han sad paa, Geværet havde han foran sig stillet til Skud, Øjnene ufravendt den øverste Kløft, hvor ind under den fremadludende Klippe Ørnereden skjultes. De tre Jægere ventede længe.

Nu lød højt over dem en knagende, susende Lyd; der blev mørkt ved en stor, svævende Genstand. To Bøssepiber sigtede, idet den sorte Ørneskikkelse fløj ud af Reden; der faldt et Skud; et Øjeblik bevægede sig de udbredte Vinger, og derpaa langsomt dalede Fuglen, som om den med sin Størrelse og Vingestrækning maatte fylde hele Kløften og i sit Fald rive Jægerne med. Ørnen sank i Dybet; det knagede i Trægrene og Buske, der knækkedes ved Fuglens Fald.

Og nu begyndte en Travlhed; tre af de længste Stiger bandtes sammen, de maatte naa derop; de stilledes paa det yderste sidste Fodfæste ved Afgrundsranden, men de naaede ikke derop; og glat som en Mur var Klippevæggen et langt Stykke højere op, hvor Reden skjultes i Læ af den øverste fremspringende Klippeknold. Efter nogen Raadslagning blev

man enig om, at der var intet bedre at gøre end ovenfra at hejse ned i Kløften to sammenbundne Stiger, og da at faa disse satte i Forbindelse med de tre, der allerede nedenfra vare stillede op. Med stort Besvær fik man de to Stiger slæbt øverst op og der gjort Tovene fast; Stigerne skødes ud over den fremspringende Klippe og hang da frit svævende midt over Afgrunden; Rudy sad allerede der paa det nederste Trin. Det var en iskold Morgen, Skytaagerne løftede sig nede fra den sorte Kløft. Rudy sad derude, som en Flue sidder paa det vippende Halmstraa, en redebyggende Fugl har tabt paa Randen af den høje Fabrikskorsten, men Fluen kan flyve, naar Straaet gaar løst, Rudy kunde kun brække Halsen. Vinden omsusede ham, og nede i Afgrunden brusede det ilende Vand fra den optøede Gletscher, Isjomfruens Palads.

Nu satte han Stigen i en svingende Bevægelse, som Edderkoppen, der fra sin lange, svævende Traad vil gribe fast, og da Rudy fjerde Gang rørte Spidsen af de nedenfra opstillede sammenbundne Stiger, havde han Tag i dem, de bleve med sikker og kraftig Haand føjede sammen, dog altid dinglende, som havde de slidte Hængsler.

Et svajende Rør syntes de fem lange Stiger, der naaede op mod Reden, hældende sig lodret mod Klippevæggen; dog nu kom det farligste, der skulde klatres, som Katten kan klatre, men Rudy kunde det ogsaa, Katten havde lært ham det; han fornam ikke Svimlen, der traadte Luft bag ved ham og strakte sine Polyparme ud efter ham. Nu stod han paa Stigens øverste Trin og mærkede, at endnu her naaede han ikke højt nok til at se ind i Reden, kun med Haanden kunde han naa op til den; han prøvede, hvor fast de nederste tykke, i hinanden flettede Grene, der udgjorde Redens nederste Del, sad, og da han havde sikret sig en tyk og urokkelig Gren, svang han sig fra Stigen op mod Grenen og havde nu Bryst og Hoved over Reden, men her strømmede ham i Møde en kvælende Stank af Aadsler; forraadnede Lam, Gemser og Fugle laa her sønderflængede. Svimlen, der ikke mægtede at røre ham, pustede de giftige Dunster ind i hans

Ansigt, for at han skulde fortumles, og nede i det sorte, gabende Dyb, paa det ilende Vand, sad Isjomfruen selv med sit lange, hvidgrønne Haar og stirrede med Dødsøjne som to Bøssepiber.

»Nu fanger jeg dig!«

I en Krog af Ørnereden saa han sidde, stor og mægtig, Ørneungen, der endnu ikke kunde flyve. Rudy hæftede sine

Øjne paa den, holdt sig med al Kraft ved den ene Haand og kastede med den anden Haand Slyngen om den unge Ørn; fanget var den lyslevende; dens Ben vare i den snærende Snor, og Rudy smed Slyngen med Fuglen hen over sin Skulder, saa at Dyret hang et godt Stykke nede under ham, idet han ved et hjælpende nedhængende Tov holdt sig fast, til Fodspidsen igen naaede den øverste Kant af Stigen.

»Hold fast! tro ikke, du falder, saa falder du ikke!« det var den gamle Lærdom, og den fulgte han, holdt fast, kravlede, var vis paa ikke at falde, og han faldt ikke.

Nu lød der en Jodlen, saa kraftig og glad. Rudy stod paa den faste Klippegrund med sin Ørneunge.

VIII.

Hvad nyt Stuekatten kunde fortælle.

»Her er det forlangte!« sagde Rudy, der traadte ind hos Mølleren i Bex og satte paa Gulvet en stor Kurv, tog saa Klædet af, og der gloede frem to gule, sortkransede Øjne, saa gnistrende, saa vilde, ret til at brænde og bide sig fast, hvor de saa; det korte, stærke Næb gabede til Bid, Halsen var rød og dunet.

»Ørneungen!« raabte Mølleren. Babette gav et Skrig og sprang til Siden, men kunde ikke faa sine Øjne hverken fra Rudy eller Ørneungen.

»Du lader dig ikke kyse!« sagde Mølleren.

»Og I holder altid Ord!« sagde Rudy, »hver har sit Kendemærke!«

»Men hvorfor knækkede du ikke Halsen?« spurgte Mølleren.

»For jeg holdt fast!« svarede Rudy, »og det gør jeg endnu! jeg holder fast paa Babette!«

»Se først til, at du har hende!« sagde Mølleren og lo; og det var gode Tegn, vidste Babette.

»Lad os faa Ørneungen ud af Kurven, det er farligt at se, hvorledes den glor! hvor fik du Tag i den?«

Og Rudy maatte fortælle, og Mølleren saa med Øjne, der bleve større og større.

»Med dit Mod og din Lykke kan du forsørge tre Koner!« sagde Mølleren.

»Tak! Tak!« raabte Rudy.

»Ja, Babette har du da ikke endnu!« sagde Mølleren og slog i Spøg den unge Alpejæger paa Skulderen.

»Veed du nyt paa Møllen?« sagde Stuekatten til Køkkenkatten. »Rudy har bragt os Ørneungen og tager Babette i Bytte. De have kysset hinanden og ladet Faderen se derpaa! det er da saa godt som Forlovelse; den gamle sparkede ikke ud, han trak Kløerne ind, tog sig en Middagslur og lod de to sidde og logre; de har saa meget at fortælle, de blive ikke færdige til Julen!«

Og de bleve heller ikke færdige til Julen. Vinden hvirvlede det brune Løv, Sneen fygede i Dalen som paa de høje Bjerge; Isjomfruen sad i sit stolte Slot, der tog til i Vintertid; Klippevæggene stod med Islag og favntykke, elefanttunge Istappe der, hvor i Sommeren Fjeldstrømmen lod sit Vandslør vaje; Isguirlander af fantastiske Iskrystaller skinnede over de snepudrede Graner. Isjomfruen red paa den susende Vind hen over de dybeste Dale. Snetæppet var lagt helt ned til Bex, hun kunde komme der og se Rudy inden Døre, mere end han var vant til, han sad hos Babette. Til Sommer skulde Brylluppet staa; det ringede tit for deres Øren, saa ofte talte Venner derom. Der var Solskin, den dejligste Alperose glødede, den muntre, leende Babette, dejlig som Foraaret, der kom, Foraaret, der lod alle Fugle synge om Sommertid, om Bryllupsdag.

»Hvor de to kunne sidde og hænge over hinanden!« sagde Stuekatten. »Nu er jeg ked af det Mjav!«

IX.

Isjomfruen.

Foraaret havde udfoldet sin saftiggrønne Guirlande af Valnødde- og Kastanietræer, den svulmede især fra Broen ved St. Maurice til Genfersøens Bred langs Rhonen, der med voldsom Fart jog fra sit Udspring under den grønne Gletscher, Ispaladset, hvor Isjomfruen bor, hvor hun af

den skarpe Vind lader sig bære op paa den øverste Snemark og i det stærke Sollys strækker sig paa de fygede Bolstre; der sad hun og skuede med langsynet Blik ned i de dybe Dale, hvor Menneskene, som Myrer paa den solbeskinnede Sten, travle rørte sig.

»Aandskræfter, som Solens Børn kalde eder!« sagde Is-

jomfruen, »Kryb ere I! en rullende Snebold, og I og eders Huse og Byer ere masede og udviskede!« Og hun løftede sit stolte Hoved højere og saa med dødlynende Øjne vidt om og dybt ned. Men fra Dalen lød en Rullen, Sprængning af Klipper, Menneskeværk; Veje og Tunneler for Jernbaner bleve anlagte.

»De lege Muldvarp!« sagde hun; »de grave Gange, der-

for høres Lyd som Flinteskud. Flytter jeg mine Slotte, da bruser det stærkere end Tordenens Drøn.«

Fra Dalen løftede sig en Røg, den bevægede sig fremad som et flagrende Slør, en vajende Fjerbusk fra Lokomotivet, der paa den nysaabnede Jernbane drog Banetoget, denne bugtende Slange, hvis Led er Vogn ved Vogn; pilsnart skød det frem.

»De lege Herrer dernede, Aandskræfterne!« sagde Isjomfruen. »Naturmagternes Kræfter ere dog de raadende!« og hun lo, hun sang, og det rungede i Dalen.

»Nu rullede der en Lavine!« sagde Menneskene dernede. Men Solens Børn sang endnu højere om Menneskettanken, der raader, der spænder Havet under Aag, flytter Bjerge, fylder Dale; Menneskettanken, der er Naturkræfternes Herre. I samme Stund just kom hen over Snemarken, hvor Isjomfruen sad, et Selskab af rejsende; de havde bundet sig med Tove fast til hverandre for at være som eet større Legeme paa den glatte Isflade ved de dybe Afgrunde.

»Kryb!« sagde hun. »I være Naturmagtens Herrer!« og hun vendte sig fra dem og saa spottende ned i den dybe Dal, hvor Jernbanetoget brusede forbi.

»Der sidde de, disse Tanker! de sidde i Kræfternes Vold! jeg ser dem hver! — Een sidder stolt som en Konge, alene! der sidde de i Klump! der sover Halvdelen! og naar Dampdragen holder stille, stige de ud, gaa deres Gang. Tankerne gaa ud i Verden!« Og hun lo.

»Der rullede igen en Lavine!« sagde de dernede i Dalen.

»Os naar den ikke!« sagde to paa Dampdragens Ryg, »to Sjæle og een Tanke« som det hedder. Det var Rudy og Babette; ogsaa Mølleren var med.

»Som Bagage!« sagde han. »Jeg er med som det nødvendige!«

»Der sidde de to!« sagde Isjomfruen. »Mangen Gemse har jeg knust, Millioner Alperoser har jeg knækket og brækket, ikke Roden blev! jeg sletter dem ud! Tankerne! Aandskræfterne!« Og hun lo.

»Nu rullede igen en Lavine!« sagde de nede i Dalen.

X.

Gudmoder.

I Montreux, en af de nærmeste Byer, der med Clarens, Vernex og Crin danne Guirlande om Genfersøens nordøstlige Del, boede Babettes Gudmoder, den engelske fornemme Dame med sine Døtre og en ung Slægtning; de vare nyligt indtrufne, dog havde Mølleren allerede aflagt dem Visit, meldt Babettes Forlovelse og fortalt om Rudy og Ørneungen, om Besøget i Interlaken, kort sagt den hele Historie, og den havde i højeste Grad fornøjet og indtaget for Rudy og for Babette, og for Mølleren med; de maatte nu endelig alle tre komme, og derfor kom de. — Babette skulde se sin Gudmoder, Gudmoder se Babette.

Ved den lille Stad Villeneuve, for Enden af Genfersøen, laa Dampskibet, der paa en halv Times Fart naar derfra til Vernex, lige under Montreux. Det er en af Digtere besungen Kyst; her, under Valnøddetræerne ved den dybe, blaagrønne Sø, sad Byron og skrev sine melodiske Vers om den fangne i det skumle Klippeslot Chillon. Hist, hvor Clarens spejler sig med Grædepilene i Vandet, vandrede Rousseau, drømmende om Heloise. Rhonefloden glider frem under Savoyens høje, snedækkede Bjerge; her ligger ikke langt fra dens Udløb i Søen en lille Ø, ja, den er saa lille, at den fra Kysten synes at være et Fartøj derude; det er en Klippegrund, som for et Hundrede Aar siden en Dame lod steninddæmme, belægge med Jord og beplante med tre Akasietræer, de overskygge nu den hele Ø. Babette var aldeles henrykt over den lille Plet, den var hende det yndigste paa hele Sejladsen, der skulde man hen, der maatte man hen, der maatte være mageløst yndigt at være, mente hun. Men Dampskibet gik forbi og lagde an, som det skulde, ved Vernex.

Det lille Selskab vandrede herfra op mellem de hvide, solbelyste Mure, der omgive Vinhaverne foran den lille Bjergby

Montreux, hvor Figentræerne skygge foran Bondens Hus, Lavrbær og Cypresser gro i Haverne. Halvvejs oppe laa Pensionen, hvor Gudmoder boede.

Modtagelsen var meget hjertelig. Gudmoder var en stor, venlig Kone med et rundt, smilende Ansigt; som Barn maa hun have været et sandt raphaelsk Englehoved, men nu var hun et gammelt Englehoved, som de sølvhvide Haar rigt krøllede om. Døtrene vare pyntelige, fine, lange og slanke. Den unge Fætter, der var med og ganske klædt i hvidt fra Top til Taa, med forgyldte Haar og forgyldte Bakkenbarter, saa store, at de kunde have været fordelte til tre Gentlemen, viste straks mod den lille Babette den allerstørste Opmærksomhed.

Rigt indbundne Bøger, Nodeblade og Tegninger laa spredte over det store Bord, Balkondøren stod aaben ud til den dejlige udstrakte Sø, der var saa blank og stille, at Savoyens Bjerge, med Smaabyer, Skove og Snetoppe, omvendt afspejlede sig.

Rudy, der ellers altid var kæk, livsfrisk og frejdig, følte sig slet ikke i sit Es, som man kalder det; han bevægede sig her, som om han gik paa Ærter hen over et glat Gulv. Hvor Tiden var sejg at slide paa! den gik i Trædemølle, og nu skulde man spadsere! det gik lige saa langsommeligt; to Skridt frem og eet tilbage kunde Rudy gøre for at være i Trit med de andre. Ned til Chillon, det gamle, skumle Slot paa Klippeøen, gik de for at se paa Pinselspæl og Dødsfængsler, rustne Lænker i Klippemuren, Stenbriks for de dødsdømte, Falddøre, hvor de ulykkelige vare styrtede ned og spiddede paa Jernpigge midt i Brændingen. Det kaldte de en Fornøjelse at se paa. Et Rettersted var det, løftet ved Byrons Sang ind i Poesiens Verden. Rudy følte saa aldeles Retterstedet; han lænede sig til Vinduets store Stenkarme og saa ned i det dybe, blaagrønne Vand, og over til den lille ensomme Ø med de tre Akasier; der ønskede han sig, fri for hele dette pludrende Selskab; men Babette følte sig særdeles glad. Hun havde moret sig mageløst, sagde hun siden; Fætteren fandt hun var komplet.

»Ja, komplet Gabflab!« sagde Rudy; og det var første Gang, Rudy sagde noget, der ikke behagede hende. En lille Bog havde Englænderen foræret hende til Erindring om Chillon, det var Byrons Digtning: »Fangen i Chillon«, oversat i det franske Sprog, saa at Babette kunde læse den.

»Bogen kan være god nok,« sagde Rudy, »men den fintkæmmede Fyr, som gav dig den, gjorde ingen Lykke hos mig.«

»Han saa ud som en Melsæk uden Mel!« sagde Mølleren og lo af sin Vittighed. Rudy lo med og sagde, at det var godt og rigtigt sagt.

XI.

Fætteren.

Da Rudy et Par Dage efter kom i Besøg til Møllen, fandt han den unge Englænder der; Babette satte just for ham kogte Foreller, dem hun bestemt selv havde pyntet med Persillen, at de kunde se stadselige ud. Det behøvedes slet ikke. Hvad vilde Englænderen her? Hvad skulde han her?

Trakteres og kredenses af Babette? Rudy var skinsyg, og det morede Babette; det fornøjede hende at se ham fra alle hans Hjertes Sider, de stærke og de svage. Kærligheden var endnu en Leg, og hun legede med Rudys hele Hjerte, og dog, det maa man sige, han var hendes Lykke, hendes Livs Tanke, det bedste og herligste i denne Verden, men jo mørkere han saa, desmere lo hendes Øjne, hun kunde gerne have kysset den blonde Englænder med de forgyldte Bakkenbarter, dersom hun derved opnaaede, at Rudy løb rasende bort, det just viste hende, hvor højt hun var elsket af ham. Men det var ikke rigtigt, ikke klogt af lille Babette, men hun var jo kun nitten Aar. Hun tænkte ikke derover, tænkte endnu mindre paa, hvorledes hendes Adfærd kunde tydes, mere lystig og let af den unge Englænder, end det just skikkede sig for Møllerens ærbare, nysforlovede Datter.

Hvor Landevejen fra Bex løber hen under den snedækkede Klippehøjde, som der i Landets Sprog kaldes Diablerets, laa Møllen ikke langt fra en rivende Bjergstrøm, der var hvidgraa, som pisket Sæbevand; denne drev ikke Møllen, derimod en mindre Strøm, som paa den anden Side Floden styrtede ned fra Klippen og gennem en Stensætning under Vejen ved sin Kraft og Fart løftede sig og løb saa i et lukket Bjælkebassin, en bred Rende, hen over den rivende Flod, drejede det store Møllehjul. Renden var saa righoldig paa Vand, at den strømmede over og frembød saaledes en vaad, slibrig Vej for den, som det kunde falde ind her at naa hurtigere over til Møllen, og det Indfald havde en ung Mand, Englænderen; hvidklædt som en Møllersvend klatrede han i Aftenstunden, ledet af Lyset, der skinnede ud fra Babettes Kammer. Klatren havde han ikke lært, og nær var han gaaet paa Hovedet i Strømmen, men slap med vaade Ærmer og overstænkede Bukser; dyndvaad og tilsølet kom han hen under Babettes Vinduer, hvor han klatrede op i det gamle Lindetræ og der efterlignede Uglen, anden Fugl kunde han ikke synge efter. Babette hørte det og tittede frem gennem de tynde Gardiner, men da hun saa den hvide Mand og nok tænkte, hvem det var, slog hendes lille Hjerte

af Skræk, men ogsaa af Vrede. Hun slukkede i Hast Lyset, følte efter, om alle Vindueskramper vare paa, og saa lod hun ham tude og hyle.

Skrækkeligt vilde det være, om Rudy nu var her paa Møllen, men Rudy var ikke paa Møllen, nej, det var meget værre, han var lige der nedenfor. Der blev talt højt, vrede Ord; der vilde blive Slagsmaal, maaske Drab.

Babette aabnede i Skræk Vinduet, raabte Rudys Navn, bad ham dog gaa, hun taalte ikke, at han blev, sagde hun.

»Du taaler ikke, at jeg bliver!« udbrød han, »det er altsaa en Aftale! Du venter gode Venner, bedre end jeg, skam dig, Babette!«

»Du er afskyelig!« sagde Babette. »Jeg hader dig!« og nu græd hun. »Gaa! gaa!«

»Det har jeg ikke fortjent!« sagde han, og han gik, hans Kinder vare som Ild, hans Hjerte var som Ild.

Babette kastede sig paa Sengen og græd.

»Saa højt som jeg elsker dig, Rudy! og du kan tro ilde om mig!«

Og hun var vred, meget vred, og det var godt for hende, ellers havde hun været dybt bedrøvet; nu kunde hun falde i Søvn og sove Ungdommens styrkende Søvn.

XII.

Onde Magter.

Rudy forlod Bex, gik ad Hjemvejen, søgte op paa Bjergene, i den friske, afkølende Luft, hvor Sneen laa, hvor Isjomfruen raadede. Løvtræerne stod dybt nede, som vare de kun Kartoffeltoppe, Gran og Busk bleve mindre, Alperoserne groede ved Sneen, der laa i enkelte Pletter, som Linned paa Blegen. Der stod en blaa Gentiane, han knuste den med Geværkolben.

Højere oppe viste sig to Gemser, Rudys Øjne fik Glans, Tankerne ny Flugt; men han var ikke nær nok for at gøre et

sikkert Skud; højere steg han, hvor kun et stridt Græs voksede mellem Stenblokkene; Gemserne gik roligt paa Snemarken; ivrigt skyndte han sig; Skytaagerne sænkede sig omkring ham, og pludselig stod han foran den stejle Klippevæg, Regnen begyndte at strømme ned.

Han følte en brændende Tørst, Hede i Hovedet, Kulde i sine andre Lemmer; han greb efter sin Jagtflaske, men denne var tom, han havde ikke tænkt paa den, da han stormede op i Bjergene. Aldrig havde han været syg, men nu havde han en Fornemmelse deraf; træt var han, Lyst følte han til at kaste sig ned og sove, men alt strømmede med Vand, han søgte at tage sig sammen; underligt sitrede Genstandene for hans Øjne, men da saa han pludselig, hvad han aldrig havde set her før, et nyttømret lavt Hus, der hældede sig op til Klippen, og i Døren stod en ung Pige, han troede, at det var Skoleholderens Anette, som han engang havde kysset i Dansen, men det var ikke Anette, og dog havde han set hende før, maaske ved Grindelwald, hin Aften han vendte hjem fra Skyttelavet i Interlaken.

»Hvor kommer du her?« spurgte han.

»Jeg er hjemme!« sagde hun. »Jeg vogter min Hjord!«

»Din Hjord, hvor græsser den? Her er kun Sne og Klipper!«

»Du veed god Besked!« sagde hun og lo. »Her bag ved, lidt nede, er en dejlig Græsgang! der gaa mine Geder! jeg hytter dem godt! ikke een mister jeg, hvad mit er, bliver mit!«

»Du er kæk!« sagde Rudy.

»Du ogsaa!« svarede hun.

»Har du Mælk, saa giv mig den! jeg tørster ganske ulidelig!«

»Jeg har noget bedre end Mælk!« sagde hun, »det skal du faa! i Gaar kom her rejsende med deres Fører, de glemte en halv Flaske Vin, som du nok aldrig har smagt den; de hente den ikke, jeg drikker den ikke, drik du!«

Og hun kom frem med Vinen, hældte den i en Træskaal og gav Rudy.

»Den er god!« sagde han. »Aldrig smagte jeg saa varmende, saa ildfuld en Vin!« og hans Øjne straalede, der kom et Liv, en Glød i ham, som om alle Sorger og Tryk dunstede bort; den sprudlende, friske Menneskenatur rørte sig i ham.

»Men det er jo dog Skoleholderens Anette!« udbrød han. »Giv mig et Kys!«

»Ja, giv mig den smukke Ring, du bærer paa Fingeren!«

»Min Brudering!«

»Just den!« sagde Pigen og gød Vin i Skaalen, satte den for hans Læber, og han drak. Der strømmede Livsens Glæde i hans Blod, den hele Verden var hans, syntes han, hvorfor plage sig! Alt er til for at nyde og lyksaliggøre os! Livsens Strøm er Glædens Strøm, rives med af den, lade sig bære af den, det er Lyksalighed. Han saa paa den unge Pige, det var Anette og dog ikke Anette, endnu mindre Troldfantomet, som han havde kaldt hende, han mødte ved Grindelwald; Pigen her paa Bjerget var frisk som den nysfaldne Sne, svulmende som Alperosen og let som et Kid, dog altid skabt af Adams Ribben, Menneske som Rudy. Og han slyngede sine Arme om hende, saa ind i hendes forunderlige klare Øjne, kun et Sekund var det, og i dette, ja forklar, giv os det i Ord — var det Aandens eller Dødens Liv, der fyldte ham? Blev han løftet, eller sank han ned i det dybe, dræbende Issvælg, dybere, altid dybere? Han saa Isvæggene som et blaagrønt Glas; uendelige Kløfter gabede rundt om, og Vandet dryppede, klingende som et Klokkespil og dertil saa perleklart, lysende i blaahvide Flammer; Isjomfruen gav ham et Kys, der isnede ham igennem hans Ryghvirvler ind i hans Pande; han gav et Smertens Skrig, rev sig løs, tumlede og faldt, det blev Nat for hans Øjne, men han aabnede dem igen. Onde Magter havde øvet deres Spil.

Borte var Alpepigen, borte den skjulende Hytte, Vandet drev ned ad den nøgne Klippevæg, Sneen laa rundt om; Rudy rystede af Kulde, gennemblødt til Skindet, og hans

Ring var borte, Bruderingen, Babette havde givet ham. Hans Gevær laa i Sneen hos ham, han tog det, vilde skyde det af, det klikkede. Vaade Skyer laa som faste Snemasser i Kløften, Svimlen sad der og lurede paa det kraftløse Bytte, og under hende klang det i den dybe Kløft, som om en

Fjeldblok faldt, knuste og bortrev alt, hvad der vilde standse den i Faldet.

Men i Møllen sad Babette og græd; Rudy havde i seks Dage ikke været der; han, som havde Uret, han, som burde bede hende om Tilgivelse, thi med hele sit Hjerte elskede hun ham.

XIII.

I Møllerens Hus.

»Det er et rædsomt Vrøvl med de Mennesker,« sagde Stuekatten til Køkkenkatten. »Nu er det igen i Stykker med Babette og Rudy. Hun græder, og han tænker nok ikke mere paa hende.«

»Det kan jeg ikke lide,« sagde Køkkenkatten.

»Jeg ikke heller,« sagde Stuekatten, »men jeg vil ikke sørge over det! Babette kan jo blive Kæreste med de røde Bakkenbarter! han har da heller ikke været her, siden han vilde paa Taget.«

Onde Magter have deres Spil, uden om os og inden i os! det havde Rudy fornummet og tænkt over. Hvad var der foregaaet om ham og i ham der højt paa Bjerget? Var det Syner eller en Feberdrøm, aldrig havde han kendt til Feber eller Sygdom før. Et Indblik i sig selv havde han gjort, idet han dømte Babette. Han tænkte paa den vilde Jagt i sit Hjerte, den hede Føhn, som der nys brød løs. Kunde han skrifte alt for Babette, hver en Tanke, der i Fristelsens Stund hos ham kunde blive til Gerning. Hendes Ring havde han tabt, og just i dette Tab havde hun genvundet ham. Kunde hun skrifte for ham? Det var, som hans Hjerte skulde gaa itu, idet han tænkte paa hende; der løftede sig saa mange Erindringer; han saa hende lyslevende, leende, et overgivent Barn; mangt et kærligt Ord, hun havde talt i sit Hjertes Fylde, fløj som et Solblink ind i hans Bryst, og snart var et helt Solskin derinde for Babette.

Hun maatte kunne skrifte for ham, og hun skulde det.

Han kom til Møllen; det kom til Skriftemaal, det begyndte med et Kys og endte med, at Rudy var Synderen, hans store Fejl var det at kunne tvivle om Babettes Troskab, det var næsten afskyeligt af ham! slig Mistro, slig Heftighed kunde føre dem begge i Ulykke. Ja, ganske vist! og derfor holdt Babette en lille Prædiken for ham; den fornøjede hende selv, og den klædte hende saa yndigt, dog i

eet havde Rudy Ret, Gudmoders Slægtning var en Gabflab! hun vilde brænde den Bog, han havde foræret hende, og ikke eje det mindste, der kunde huske hende paa ham.

»Nu er det overstaaet,« sagde Stuekatten. »Rudy er her igen, de forstaa hinanden, og det er den største Lykke, sige de.«

»Jeg hørte i Nat,« sagde Køkkenkatten, »Rotterne sige,

den største Lykke er at æde Tællelys og at have fuldt op for sig af fordærvet Flæsk. Hvem skal man nu tro, Rotterne eller Kærestefolkene?«

»Ingen af dem!« sagde Stuekatten. »Det er altid det sikreste.«

Den største Lykke for Rudy og Babette var just i sin

Opgang, den skønneste Dag, som den kaldes, havde de i Vente, Bryllupsdagen.

Men ikke i Kirken i Bex, ikke i Møllerens Hus, skulde Brylluppet staa; Gudmoder vilde, at Brylluppet fejredes hos hende, og at Vielsen fandt Sted i den smukke lille Kirke i Montreux. Mølleren holdt paa, at dette Forlangende skulde opfyldes; han alene vidste, hvad Gudmoder havde bestemt for de nygifte; de fik af hende en Brudegave, der nok var en saadan lille Føjelighed værd. Dagen var bestemt. Allerede Aftenen forud vilde de rejse til Villeneuve, for med Skibet om Morgenen at sætte saa betids over til Montreux, at Gudmoders Døtre kunde pynte Bruden.

»Der bliver vel anden Dags Bryllup her i Huset,« sagde Stuekatten. »Ellers giver jeg ikke et Mjav for det hele.«

»Her bliver Gilde!« sagde Køkkenkatten. »Ænder ere slagtede, Duer kvalte, og et helt Dyr hænger paa Væggen. Jeg faar Tandkløe ved at se paa det! — I Morgen begynder da Rejsen.«

Ja, i Morgen! — Denne Aften sad Rudy og Babette, som forlovede, sidste Gang paa Møllen.

Udenfor var Alpegløden, Aftenklokken klang, Solstraalernes Døtre sang: »Det bedste sker!«

XIV.

Syner i Natten.

Solen var nede, Skyerne sænkede sig i Rhonedalen mellem de høje Bjerge, Vinden blæste sydfra, en Afrikas Vind, ned over de høje Alper, en Føhn, der rev Skyerne sønder, og da Vinden var faret hen, blev det et Øjeblik ganske stille; de sønderrevne Skyer hang i fantastiske Skikkelser mellem de skovgroede Bjerge hen over den ilsomme Rhoneflod; de hang i Skikkelser som Urverdenens Sødyr, som Luftens svævende Ørn og som Sumpens springende Frøer; de sænkede sig ned paa den rivende Strøm, de sejlede paa

den og sejlede dog i Luften. Strømmen førte med sig en med Rod opreven Gran, Vandet viste drejende Hvirvler foran; det var Svimlen, mere end een, der drejede sig i Kreds paa den frembrusende Strøm. Maanen lyste paa Bjergtoppenes Sne, paa de mørke Skove og de hvide sælsomme Skyer, Nattens Syner, Naturkræfternes Aander; Bjergbonden saa dem gennem Ruden, de sejlede dernede i Skarer foran Isjomfruen; hun kom fra sit Gletscherslot, hun sad paa det skrøbelige Skib, en opreven Gran, Gletschervandet bar hende ned ad Strømmen til den aabne Sø.

»Bryllupsgæsterne komme!« susede og sang det i Luft og Vand.

Syner derude, Syner derinde. Babette drømte en underlig Drøm.

Det forekom hende, som om hun var gift med Rudy, og det allerede i mange Aar. Han var nu paa Gemsejagt, men hun var i sit Hjem, og der sad hos hende den unge

Englænder med de forgyldte Bakkenbarter; hans Øjne vare saa varme, hans Ord havde en Trolddomsmagt, han rakte hende Haanden, og hun maatte følge ham. De gik bort fra Hjemmet. Bestandigt nedad! — og det var for Babette, som laa der en Byrde paa hendes Hjerte, den blev altid tungere, en Synd var det mod Rudy, en Synd mod Gud; — pludselig stod hun forladt, hendes Klæder vare revne itu af Tjørne, hendes Haar var graat, hun saa i Smerte opad, og paa Fjeldranden øjnede hun Rudy; — hun strakte sine Arme imod ham, men vovede ikke at kalde eller bede, og det vilde heller ikke have hjulpet, thi snart saa hun, at det ikke var ham, men kun hans Jægertrøje og Hat, der hang paa Alpestokken, som Jægerne stille hen for at skuffe Gemserne. Og i grænseløs Smerte jamrede Babette: »Oh, var jeg død paa min Bryllupsdag, min lykkeligste Dag! Herre, du min Gud, det havde været en Naade, en Livsens Lykke! da var det bedste sket, der kunde ske for mig og Rudy! Ingen veed sin Fremtid!« og i gudløs Smerte styrtede hun sig ned i den dybe Fjeldkløft. Der brast en Streng, der klang en Sørgetone —!

Babette vaagnede op, Drømmen var endt og udslettet, men hun vidste, at hun havde drømt noget skrækkeligt og drømt om den unge Englænder, som hun i flere Maaneder ikke havde set, ikke tænkt paa. Mon han var i Montreux? Skulde hun faa ham at se ved Brylluppet? Der gled en lille Skygge hen om den fine Mund. Brynene rynkede sig; men snart kom et Smil og Blinket i Øjet, Solen skinnede saa smukt udenfor, og i Morgen var det hendes og Rudys Bryllup.

Han var allerede i Stuen, da hun kom derned, og snart gik det af Sted til Villeneuve. De vare saa lykkelige de to, og Mølleren med, han lo og straalede i det dejligste Humør; en god Fader, en ærlig Sjæl var han.

»Nu er vi Herskabet hjemme!« sagde Stuekatten.

XV.

Slutningen.

Det var endnu ikke Aften, da de tre glade Mennesker naaede Villeneuve og holdt deres Maaltid. Mølleren satte sig i Lænestolen med sin Pibe og tog en lille Lur. De unge Brudefolk gik Arm i Arm ud af Byen, hen ad Kørevejen under de buskbegroede Klipper, langs den blaagrønne, dybe Sø; det skumle Chillon spejlede sine graa Mure og tunge Taarne i det klare Vand; den lille Ø med de tre Akasier laa endnu nærmere, den saa ud som en Buket paa Søen.

»Der maa være yndigt derovre!« sagde Babette; hun havde igen den største Lyst at komme derover, og det Ønske kunde straks opfyldes: der laa en Baad ved Bredden, Snoren, som holdt den, var let at løse. Ingen saa man, der kunde spørges om Tilladelse, og saa tog man uden videre Baaden, Rudy forstod nok at ro.

Aarerne greb som Fiskens Finner i det føjelige Vand, det er saa bøjeligt og dog saa stærkt, det er helt Ryg til at bære, helt Mund til at sluge, mildt smilende, Blødheden selv, og dog skrækindjagende og stærkt til at sønderbryde. Der stod et skummende Kølvand efter Baaden, der i faa Minutter med de to naaede over til Øen, hvor de steg i Land. Her var ikke større Plads end til en Dans for de to.

Rudy svingede Babette to, tre Gange rundt, og saa satte de sig paa den lille Bænk, under de nedhængende Akasier, saa hinanden ind i Øjnene, holdt hinanden i Hænderne, og alt rundt om straalede i Glans af den synkende Sol. Granskovene paa Bjergene fik et rødlilla Udseende ganske som blomstrende Lyng, og hvor Træerne slap, og Klippestenen traadte frem, glødede den, som om Fjeldet var transparent; Skyerne paa Himlen lyste som den røde Ild, den hele Sø var som det friske, blussende Rosenblad. Alt som Skyggerne løftede sig op ad Savoyens snedækkede Bjerge, bleve disse sortblaa, men den øverste Tinde skinnede som den røde Lava, den genviste et Moment fra Bjergdannelsen, da disse Masser

glødende løftede sig fra Jordens Skød og endnu ikke vare slukkede. Det var en Alpegløden, som Rudy og Babette aldrig troede at have set Magen til. De snedækkede *Dent du Midi* havde en Glans som Fuldmaanens Skive, idet den løfter sig i Horisonten.

»Saa megen Dejlighed! saa megen Lykke!« sagde de to. — »Mere har Jorden ikke at give mig!« sagde Rudy. »En Aftenstund som denne er dog et helt Liv! hvor tit fornam jeg min Lykke, som jeg fornemmer den nu, og tænkte, om nu alting endte, hvor lykkeligt har jeg dog levet! hvor velsignet er denne Verden! og Dagen endte, men en ny begyndte igen, og jeg syntes, at den var endnu smukkere! Vor Herre er dog uendelig god, Babette!«

»Jeg er saa lykkelig!« sagde hun.

»Mere har Jorden ikke at give mig!« udbrød Rudy.

Og Aftenklokkerne klang fra Savoyens Bjerge, fra Schweizes Bjerge; i Guldglans løftede sig mod Vest det sortblaa Jura.

»Gud give dig det herligste og bedste!« udbrød Babette.

»Det vil han!« sagde Rudy. »I Morgen har jeg det! i Morgen er du ganske min! min egen lille, yndige Kone!«

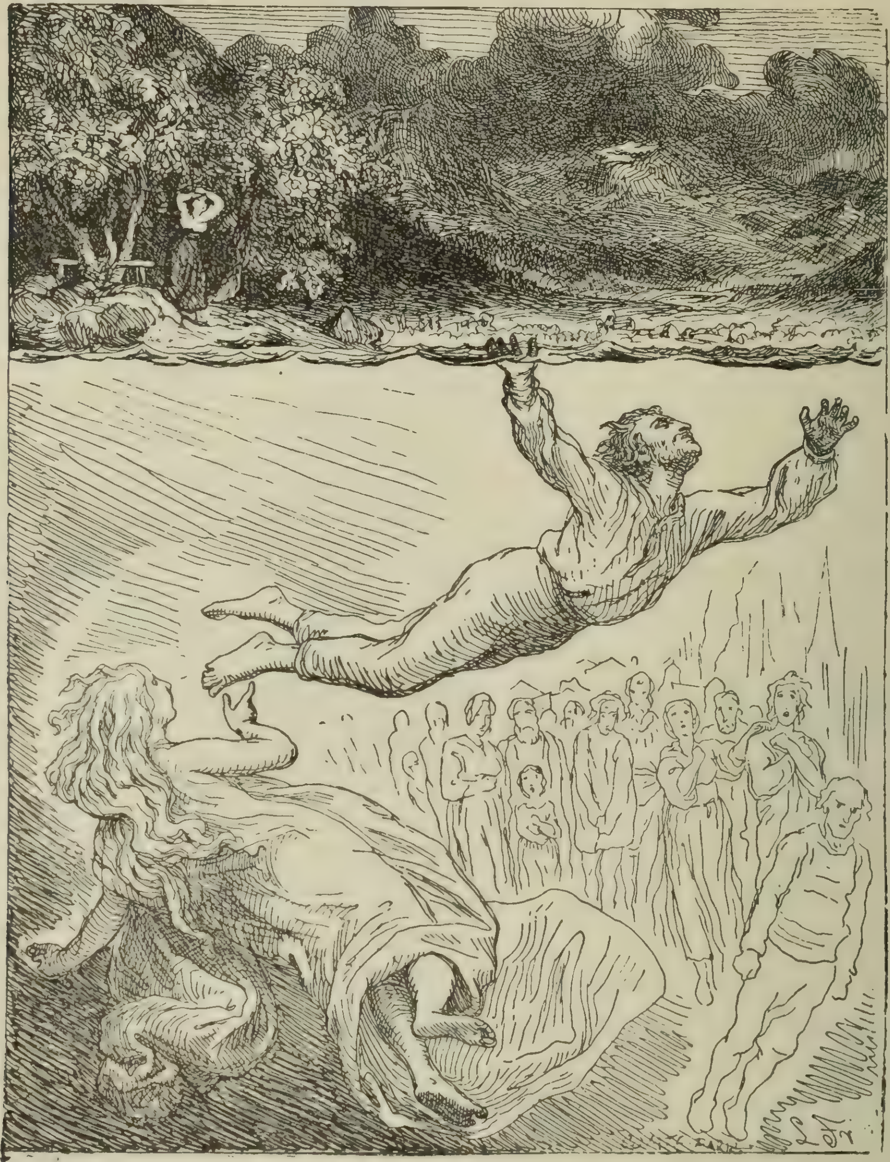
»Baaden!« raabte Babette i det samme.

Baaden, der skulde føre dem tilbage, var gaaet løs og drev fra Øen.

»Jeg henter den!« sagde Rudy, kastede sin Kjole, rev sine Støvler af, sprang i Søen og tog raske Tag hen imod Baaden.

Koldt og dybt var det klare, blaagrønne Isvand fra Bjergets Gletscher. Rudy saa ned deri, kun et eneste Blik, og det var, som saa han en Guldring trille, blinke og spille, — sin tabte Brudering tænkte han paa, og Ringen blev større, videde sig ud i en funklende Kreds, og i denne lyste den klare Gletscher; uendelige dybe Kløfter gabede rundt om, og Vandet dryppede klingende som et Klokkespil og lysende med hvidblaa Flammer; i et Nu saa han, hvad vi maa sige i lange, mange Ord. Unge Jægere og unge Piger, Mænd og Kvinder, engang sunkne i Gletscherens Kløfter, stod her lyslevende med aabne Øjne og smilende Mund, og dybt under

dem lød fra begravne Byer Kirkeklokkernes Klang; Menigheden knælede under Kirkehvælvingen, Isstykker dannede

Orgelpiber, Fjeldstrømmen orglede. Isjomfruen sad paa den klare, gennemsigtige Bund, hun løftede sig op mod Rudy, kyssede hans Fødder, og der gik en Dødsisnen gennem hans

Lemmer, et elektrisk Stød — Is og Ild! man skelner ikke derimellem ved den korte Berørelse.

»Min! min!« klang det om ham og ind i ham. »Jeg kyssede dig, da du var lille! kyssede dig paa din Mund! nu kysser jeg dig paa din Taa og paa din Hæl, min er du hel!«

Og han var borte i det klare, blaa Vand.

Alt var stille; Kirkeklokkerne hørte op at ringe, de sidste Toner forsvandt med Glansen paa de røde Skyer.

»Min er du!« klang det i det dybe; »min er du!« klang det i det høje, fra det uendelige.

Dejligt at flyve fra Kærlighed til Kærlighed, fra Jorden ind i Himlen.

Der brast en Streng, der klang en Sørgetone, Dødens Iskys besejrede det forkrænkelige; Forspillet endte, for at Livsdramaet kunde begynde, Misklangen opløses i Harmoni.

Kalder du det en sørgelig Historie?

Stakkels Babette! for hende var det Angestens Stund! Baaden drev længer og længer bort. Ingen i Land vidste, at Brudeparret var paa den lille Ø. Aftenen tog til; Skyerne sænkede sig; Mørket kom. Ene, fortvivlet, jamrende stod hun der. Et Guds Vejr hang over hende; Lynblink lyste over Jurabjergene, over Schweizerlandet og over Savoyen; fra alle Sider Blink paa Blink, Drøn i Drøn, de rullede i hinanden, flere Minutter langt. Lynblinkene fik snart Solens Glans, man kunde se hver enkelt Vinstok som ved Middagstid, og straks derpaa rugede igen det sorte Mørke. Lynene dannede Sløjfer, Filtringer, Siksak, slog ned rundt om i Søen, de lyste fra alle Sider, mens Drønene vokste ved Ekkoets Bulder. Paa Land drog man Baadene op paa Strandbredden; alt, hvad levende var, søgte Ly! — og nu strømmede Regnen ned.

»Hvor er dog Rudy og Babette i dette Guds Vejr!« sagde Mølleren.

Babette sad med foldede Hænder, med Hovedet i sit Skød, stum af Smerte, af Skrig og Jamren.

»I det dybe Vand!« sagde hun inde i sig selv. »Dybt nede, som under Gletscheren, er han!«

I hendes Tanker kom, hvad Rudy havde fortalt om sin Moders Død, om sin Frelse, da han som Lig løftedes op af Gletschernes Kløfter. »Isjomfruen har ham igen!«

Og der lyste et Lyn, saa blendende som Solglans paa den hvide Sne. Babette foer i Vejret; Søen løftede sig i dette Nu som en skinnende Gletscher, Isjomfruen stod der, majestætisk, blaableg, skinnende, og ved hendes Fødder laa Rudys Lig. »Min!« sagde hun, og rundt om var igen Mulm og Mørke, skyllende Vand.

»Grusomt!« jamrede Babette. »Hvorfor skulde dog han dø, idet vor Lykkes Dag kom! Gud! lys op i min Forstand! lys ind i mit Hjerte! jeg forstaar ikke dine Veje, famler i din Almagt og Visdom!«

Og Gud lyste ind i hendes Hjerte. Et Tankeblink, en Naadens Straale, hendes Drøm sidste Nat, lyslevende, gennemblinkede hende; hun huskede Ordene, hun havde talt: Ønsket om det bedste for sig og Rudy.

»Ve mig! var det Syndens Frø i mit Hjerte! var min Drøm et Fremtidsliv, hvis Streng maatte rives over for min Frelses Skyld! Jeg elendige!«

Jamrende sad hun i den mulmmørke Nat. I dens dybe Stilhed klang, syntes hun, endnu Rudys Ord; de sidste, han her sagde: »Mere Lykke har Jorden ikke at give mig!« De klang i Glædens Fylde, de gentoges i Smertens Væld.

———

Et Par Aar ere hengaaede siden. Søen smiler, Kysterne smile; Vinranken sætter svulmende Druer; Dampskibe med vajende Flag jage forbi, Lystbaade med deres to udspændte Sejl flyve som hvide Sommerfugle hen over Vandspejlet; Jernbanen over Chillon er aabnet, den fører dybt ind i Rhonedalen. Ved hver Station udstige fremmede, de komme med deres i rødt indbundne Rejsebog og læse sig til, hvad mærkeligt de have at se. De besøge Chillon, de se derude i Søen den lille Ø med de tre Akasier, og læse i Bogen om

Brudeparret, der i Aaret 1856 en Aftenstund sejlede derover, Brudgommens Død, og: »først næste Morgen hørte man paa Kysten Brudens fortvivlede Skrig.«

Men Rejsebogen melder intet om Babettes stille Levedage hos sin Fader, ikke i Møllen, der bo nu fremmede, men i det smukke Hus nær Banegaarden, hvor fra Vinduet hun mangen Aften endnu ser hen over Kastanietræerne til de Snebjerge, hvor engang Rudy tumlede sig; hun ser i Aftenstunden Alpegløden, Solens Børn lejre sig deroppe og gentage Sangen om Vandringsmanden, som Hvirvelvinden afrev Kappen og førte bort; Hylsteret og ikke Manden tog den.

Der er Rosenglans paa Bjergets Sne, der er Rosenglans i hvert Hjerte, hvor Tanken er: »Gud lader det bedste ske for os!« men det bliver os ikke altid aabenbaret, saaledes som det blev for Babette i hendes Drøm.

Sommerfuglen.

Sommerfuglen vilde have sig en Kæreste. Naturligvis vilde han have sig en net lille en af Blomsterne. Han saa paa dem; hver sad saa stille og besindig paa sin Stilk, som en Jomfru skal sidde, naar hun ikke er forlovet; men her vare saa mange at vælge imellem, det blev en Besværlighed, det gad Sommmerfuglen ikke være over, og saa fløj han til Gaaseurten. Hende kalde de Franske Margrete, de veed, at hun kan spaa, og det gør hun, idet Kærestefolk plukke Blad for Blad af hende, og ved hvert gøre de et Spørgsmaal om Kæresten: »af Hjerte? — med Smerte? — elsker meget? — lille bitte? — ikke det allermindste?« eller saadant noget. Enhver spørger paa sit Sprog. Sommerfuglen kom ogsaa for at spørge; han nippede ikke Bladene af, men kyssede paa hvert eet, i den Mening, at man kommer længst med det gode.

»Søde Margrete Gaaseurt!« sagde han, »De er den klogeste Kone af alle Blomsterne! De forstaar at spaa! sig mig, faar jeg den eller den? Og hvem faar jeg? Naar jeg veed det, kan jeg flyve lige til og fri!«

Men Margrete svarede slet ikke. Hun kunde ikke lide, at han kaldte hende Kone, for hun var jo Jomfru, og saa er man ikke Kone. Han spurgte anden Gang, og han spurgte

tredie Gang, og da han ikke fik et eneste Ord af hende, saa gad han ikke spørge mere, men fløj uden videre paa Frieri.

Det var i det tidlige Foraar; der var fuldt op af Sommergække og Krokus. »De ere meget nette!« sagde Sommerfuglen, »nydelige smaa Konfirmander! men noget ferske.« Han, som alle unge Mandfolk, saa efter ældre Piger. Derpaa fløj han til Anemonerne; de vare ham lidt for beske; Violerne lidt for sværmeriske; Tulipanerne for prangende; Pinselillierne for borgerlige; Lindeblomsterne for smaa, og de havde saa stort Familieskab; Æbleblomsterne vare jo rigtignok som Roser at se paa, men de stod i Dag og faldt af i Morgen, ligesom Vinden blæste, det blev et for kort Ægteskab, syntes han. Ærteblomsten var den, som mest behagede, den var rød og hvid, den var skær og fin, hørte til de huslige Piger, som se godt ud og dog du for Køkkenet; han var lige ved at fri til hende, men i det samme saa han tæt ved hang en Ærtebælg med vissen Blomst paa Spidsen. »Hvem er det?« spurgte han. »Det er min Søster,« sagde Ærteblomsten.

»Naa, saaledes kommer De til at se ud senere!« Det skræmmede Sommerfuglen, og saa fløj han.

Kaprifolierne hang over Gærdet; der var fuldt op af de Frøkener, lange i Ansigtet og gule i Skindet; det Slags holdt han ikke af. Ja, men hvad holdt han af. Spørg ham!

Foraaret gik, Sommeren gik, og saa var det Efteraar; lige nær var han. Og Blomsterne kom i de dejligste Klæder, men hvad kunde det hjælpe, her var ikke det friske, duftende Ungdomssind. Duft trænger just Hjertet til med Alderen, og Duft er der nu ikke synderligt af hos Georginer og Stokroser. Saa søgte Sommerfuglen ned til Krusemynten.

»Den har nu slet ingen Blomst, men den er hel Blomst, dufter fra Rod til Top, har Blomsterduft i hvert et Blad. Hende tager jeg!«

Og saa friede han endelig.

Men Krusemynten stod stiv og stille og til sidst sagde den: »Venskab, men heller ikke mere! jeg er gammel, og De

er gammel! vi kunne meget godt leve for hinanden, men gifte os — nej! lad os bare ikke gøre os til Nar i vor høje Alder!«

Og saa fik Sommerfuglen slet ingen. Han havde søgt for længe, og det skal man ikke. Sommerfuglen blev Pebersvend, som man kalder det.

Sent var det paa Efteraaret, med Regn og Rusk; Vinden blæste koldt ned ad Ryggen paa de gamle Piletræer, saa at det knagede i dem. Det var ikke godt at flyve ud i Sommerklæder, da vilde man faa Kærligheden at føle, som man siger; men Sommerfuglen fløj heller ikke ude, han var tilfældigvis kommen inden Døre, hvor der var Ild i Kakkelovnen, ja rigtigt sommervarmt; han kunde leve; men, »leve er ikke nok!« sagde han, »Solskin, Frihed og en lille Blomst maa man have!«

Og han fløj mod Ruden, blev set, beundret og sat paa Naal i Raritetskassen; mere kunde man ikke gøre for ham.

»Nu sidder jeg ogsaa paa Stilk ligesom Blomsterne!« sagde Sommerfuglen; »ganske behageligt er det dog ikke! det er nok som at være gift, man sidder fast!« og saa trøstede han sig dermed.

»Det er en daarlig Trøst!« sagde Potteblomsterne i Stuen.

»Men Potteblomster kan man ikke ganske tro,« mente Sommerfuglen, »de omgaas for meget med Mennesker.«

Bispen paa Børglum og hans Frænde.

Nu ere vi oppe i Jylland, helt oven for Vildmosen; vi kunne høre »Vestervovvov«, høre, hvor det ruller, det er ganske nær ved; men foran os løfter sig en stor Sandhøjde, den har vi længe set, og vi køre endnu hen imod den, langsommelig køre vi i det dybe Sand. Oppe paa Sandhøjden ligger en stor, gammel Gaard, det er Børglum Kloster, den største Fløj er endnu Kirken; derop komme vi nu i den sildige Aften, men Vejret er klart, det er lyse Nætter; man ser saa langt, saa langt vidt omkring, over Mark og Mose ned til Aalborg Fjord, over Hede og Eng, lige ud over det mørkeblaa Hav.

Nu ere vi deroppe, nu rumle vi ind mellem Lo og Lade

og svinge om, ind ad Porten til den gamle Borggaard, hvor Lindetræerne staa i Række langs Muren; der have de Ly for Vind og Vejr, derfor gro de, saa Grenene næsten skjule Vinduerne.

Vi gaa op ad den stenlagte Vindeltrappe, vi gaa hen ad de lange Gange under det Bjælkeværks Loft, Vinden suser her saa underlig, ude eller inde, man veed ikke rigtig, hvor det er, og saa fortæller man — ja, man fortæller saa meget, man ser saa meget, naar man er bange eller vil gøre andre bange. De gamle, afdøde Kanniker, siger man, glide stille forbi os ind i Kirken, hvor Messen synges, man kan høre det i Vindens Sus; man bliver saa underlig stemt derved, man tænker paa de gamle Tider — tænker, saa at man er i den gamle Tid.

— Der er Stranding paa Kysten, Bispens Folk ere dernede, de skaane ikke dem, Havet skaanede; Søen skyller bort det røde Blod, som flød fra de knuste Pander. Det strandede Gods er Bispens, og der er meget Gods. Søen ruller op Anker og Tønde, fyldt med kostelig Vin til Klosterets Kælder, og i den er allerede fuldt op af Øl og Mjød; der er fuldt op i Køkkenet af fældede Dyr, af Pølse og Skinke; i Dammene derude svømmer den fede Brasen og den lækre Karusse. Bispen paa Børglum er en mægtig Mand, han har Land i Eje, og mere vil han vinde; alt maa bøje sig for Oluf Glob. I Thy er død hans rige Frænde. »Frænde er Frænde værst,« det maa Enken dernede sande. Hendes Husbond raadede der over det hele Land, kun ikke over det gejstlige Gods; Sønnen er i fremmed Land; alt som Dreng sendtes han derud at lære fremmed Skik, som hans Hu stod til; i Aaringer hørtes ikke fra ham, maaske er han lagt i sin Grav og kommer altsaa aldrig hjem at raade, hvor nu hans Moder raader.

»Hvad, skal Kvinder raade?« siger Bispen. Han sender hende Stævning og lader hende kalde til Tinge; men hvad

hjælper ham det? Hun veg aldrig af fra Loven, og hun har Styrke i sin retfærdige Sag.

Bisp Oluf til Børglum, hvad pønser du paa? Hvad skriver du ned paa det blanke Pergament? Hvad gemmer det under Segl og Baand, idet du giver det til Rytter og Svend, der ride med det af Sted ud af Landet, langvejs bort, til Pavens By?

Det er Løvfaldstid, Strandingstid; nu kommer den isnende Vinter.

Tvende Gange kom den, nu sidst kommer den herop med Velkomst til Rytter og Svend, der med paveligt Brev vende hjem fra Rom, Bandbrev over Enken, der turde krænke den fromme Bisp. »Forbandelse være over hende og alt, hvad hendes er! Udstødt være hun af Kirke og Menighed! Ingen yde hende hjælpsom Haand; Frænder og Venner sky hende som Pest og Spedalskhed!«

»Det skal knækkes, som ikke vil bøjes!« siger Bispen paa Børglum.

De slippe hende alle sammen; men hun slipper ikke sin Gud, han er hende Værn og Værge.

Et eneste Tyende, en gammel Pige, bliver hende tro; med hende gaar hun bag Ploven, og Kornet gror, skønt Jorden er forbandet af Pave og Bisp.

»Du Helvedes Barn! Jeg skal dog faa min Villie!« siger Børglums Bisp, »nu rører jeg dig med Pavens Haand, til Stævning og Dom!«

Da spænder hun for Vognen de to sidste Okser, hun ejer, sætter sig op med sin Pige og kører hen over Heden, ud af det danske Land; hun kommer som fremmed til fremmed Folk, hvor fremmed Tungemaal tales, fremmed Skik bliver øvet; langt bort, hvor de grønne Høje løfte sig til Bjerge, og Vinen gror. Der komme rejsende Købmænd, de spejde angst fra deres varebelæssede Vogne, frygte for Overfald af Røverriddernes Svende. De to fattige Kvinder paa det uselige Køretøj, trukket af to sorte Okser, køre trygt i den usikre Hulvej og i de tætte Skove. Det er i Franken. Her møder hun en stadselig Ridder, ham følge tolv stridsklædte Svende;

han standser og ser paa det underlige Tog, og spørger de to Kvinder om deres Rejses Maal, og fra hvilket Land de komme; da nævner den yngste Thy i Danmark, melder sin Sorg og Elende, og snart faar det Ende, Vor Herre har ledet det saa. Den fremmede Ridder er hendes Søn. Han rækker hende Haanden, han tager hende i Favn; og Moderen græder, det

kunde hun ikke i Aaringer, men vel bide sig i Læben, saa de varme Bloddraaber piblede frem.

Det er Løvfaldstid, det er Strandingstid, Havet ruller Vinfade i Land til Bispens Kælder og Køkken; der braser over Flammen det spiddede Vildt: deroppe er lunt inden Døre, nu da Vinteren bider paa. Der høres nyt: Jens Glob til Thy er vendt hjem med sin Moder; Jens Glob gør Stævning, han stævner Bispen for gejstlig Ret og Lands Lov og Ret.

»Det skal hjælpe ham stort!« siger Bispen. »Lad bare din Trætte fare, Ridder Jens!«

Det er Løvfaldstid, i det næste Aar, det er Strandingstid, nu kommer den isnende Vinter; de hvide Bier sværme, de stikke i Ansigtet, til de selv smelte.

Det er friskt Vejr i Dag, sige Folk, naar de have været uden for Døren. Jens Glob staar i Tanker, saa han svier sin side Kjole, ja brænder Hul i den.

»Du Børglums Bisp! jeg magter dig dog! Under Pavens Kappe kan Loven ikke naa dig, men Jens Glob skal naa dig!«

Saa skriver han et Brev til sin Svoger, Hr. Oluf Hase i Salling, stævner ham til at komme Juleaften til Ottesang i Hvidberg Kirke; derovre skal Bispen læse Messe, derfor rejser han fra Børglum til Thyland, det kender og veed Jens Glob.

Eng og Mose ligge med Is og Sne, de bære baade Hest og Rytter, det hele Tog, Bispen med Klerke og Svende; de ride den korteste Vej mellem de skøre Rør, hvor Vinden suser sørgeligt.

Blæs i din Messingtrompet, du ræveskindsklædte Spillemand! det klinger godt i den klare Luft. Saa ride de over Hede og Mose, Fata Morganas Enghave i den varme Sommerdag, Syd paa, de ville til Hvidberg Kirke.

Vinden blæser stærkere i sin Trompet, den blæser en Storm, et Guds Vejr, det vokser i voldelig Vælde. Til Guds Hus i det Guds Vejr gaar det af Sted. Guds Hus staar fast, men det Guds Vejr farer hen over Mark og Mose, over Fjord og Hav. Børglum Bisp naar til Kirke, det magter nok næppe Hr. Oluf Hase, ihvor skrapt han rider. Han kommer med sine Mænd paa hin Side Fjorden Jens Glob til Hjælp, nu Bispen skal stævnes for den Højestes Dom.

Guds Hus er Retssalen, Alterbordet Rettergangsbord; Lysene ere alt tændte i de svære Messingstager. Stormen læser op Klage og Dom. Det suser i Luften, over Mose og Hede, over de rullende Vande. Ingen Færge sætter over Fjorden i sligt Guds Vejr.

Oluf Hase staar ved Ottesund; der afskediger han sine

Mænd, skænker dem Hest og Harnisk, giver dem Orlov at drage hjem og Hilsen til sin Hustru; alene vil han friste sit Liv i det brusende Vand; men de skulle vidne for ham, at det ikke er hans Skyld, Jens Glob staar uden Undsætning i Hvidberg Kirke. De trofaste Svende slippe ham ikke, de følge ham ud i det dybe Vand. De ti skylles bort; Oluf Hase selv og to af hans Smaadrenge naa den anden Bred; endnu have de fire Mil at ride.

Det er Midnat forbi, det er Julenat. Vinden har lagt sig; Kirken er oplyst; det straalende Skær skinner gennem Ruderne ud over Eng og Hede. Ottesangen er endt forlængst; i Guds Hus er det stille, man kan høre Vokset dryppe fra Lyset paa Gulvets Sten. Nu kommer Oluf Hase.

I Vaabenhuset byder Jens Glob ham »God Dag! nu har jeg forligt mig med Bispen!«

»Det har du gjort!« siger Oluf, »da skal hverken du eller Bispen komme med Livet fra Kirken!«

Og Sværdet farer af Skeden, og Oluf Hase slaar til, saa Planken splintres i Kirkens Dør, den, Jens Glob slaar i mellem ham og sig.

»Hold inde, kære Svoger, se først paa Forliget! Jeg har slaget Bispen og alle hans Mænd. De sige ikke et Muk mere i den hele Sag, og jeg heller ikke om al den Uret, der er sket min Moder.«

Tanderne i Lysene paa Alteret skinne saa røde, men rødere skinner det fra Gulvet; der ligger i Blod Bispen med kløvet Pande, og dræbte ligge alle hans Svende; der er lydløst og stille i den hellige Julenat.

Men tredie Juledags Aften ringe i Børglum Kloster Klokkerne til Lig; den dræbte Bisp og de slagne Svende blive stillede til Skue under en sort Baldakin med floromsvøbte Kandelaber. I Sølvmors Kaabe, med Krumstav i den magtløse Haand, ligger den døde, den engang mægtige Herre. Røgelsen dufter, Munkene synge; det klinger som Klage, det klinger som en Vredens og Fordømmelsens Dom, som maa den høres vidt over Land, baaren af Vinden, sungen med af Vinden; den lægger sig vel til Hvile, men aldrig dør den, altid hæver den sig igen og synger sine Sange, synger dem ind i vor Tid, synger heroppe om Bispen paa Børglum og hans haarde Frænde; det høres i den mørke Nat, høres af den frygtsomme Bonde, som paa den tunge Sandvej kører forbi Børglum Kloster; høres af den lyttende søvnløse i Børglums tykmurede Stuer, og derfor pusler det i de lange, lydskingrende Gange, der føre hen til Kirken, hvis tilmurede Indgang længst er tillukket, men ikke for Overtroens Øjne; de se endnu Døren der, og den aabner sig, Lysene fra Kirkens Messingkroner skinne, Røgelsen dufter, Kirken straaler i Fortids Pragt, Munkene synge Messe over den dræbte Bisp, der ligger i Sølvmors Kaabe, med Bispestav i sin magtløse Haand, og fra hans blege, stolte Pande skinner den blodige Vunde, den skinner som Ild; det er Verdens Sind og onde Lyster, som brænde ud.

Synk i Graven, synk i Nat og Glemsel, uhyggelige Minder fra gamle Dage!

Hør Vindens Kast, den døver det rullende Hav! Det er en Storm derude, der vil koste Menneskers Liv! Havet har ikke skiftet Sind med den ny Tid. Det er i Nat bare Mund til at sluge, i Morgen maaske klart Øje til at spejle sig i, som i gammel Tid, den vi nu have begravet. Sov blidelig, om du mægter det!

Nu er det Morgen.

Den ny Tid skinner med Solskin ind i Stuen! Vinden tager Tag endnu. Der meldes om Stranding som i gammel Tid.

I Nat, dernede ved Løkken, den lille Fiskerby med røde Tage, vi se den fra Vinduerne heroppe, er strandet et Skib. Noget ude stødte det paa, men Redningsraketten bandt Bro mellem Vraget og det faste Land, frelste bleve alle; der vare om Bord, de kom i Land og til Sengs; i Dag ere de indbudne paa Børglum Kloster. I de hyggelige Stuer ville de finde Gæstfrihed og møde milde Øjne, kunne hilses i deres eget Lands Sprog. Fra Klaveret klinge Hjemlandets Melodier, og før disse ere endte, bruser en anden Streng, lydløs og dog saa klangfuld og sikker: Tanke-Budstikken naar til de skibbrudnes Hjem i fremmed Land og melder om deres Frelse; da føler Sindet sig let, da kan der trædes en Dans ved Gildet i Aften i Børglums Borgestue. Vals og Langtur ville vi træde, og Sange skulle synges om Danmark og »den tapre Landsoldat« i den ny Tid.

Velsignet være du ny Tid! rid paa den rensede Luftstrøm Sommer i By! lad dine Solstraaler lyse ind i Hjerter og Tanker! paa din straalende Grund svæve forbi de mørke Sagn fra de haarde, de strenge Tider.

I Børnestuen.

Fader og Moder og alle Søskende vare paa Komedie, kun lille Anna og hendes Gudfader sad ene hjemme.

»Vi ville ogsaa have Komedie!« sagde han, »og den kan begynde straks.«

»Men vi have intet Teater,« sagde lille Anna, »og vi have ingen til at agere! min gamle Dukke kan ikke, for hun er saa ækel, og min ny maa ikke faa sine pæne Klæder krøllede.«

»Man kan altid faa de agerende, naar man tager hvad man har!« sagde Gudfader. »Nu rejse vi Teatret. Her stille vi en Bog, der en, og saa nok en, i skævt Geled. Nu tre paa den anden Side; der have vi Kulisserne! den gamle Æske, her ligger, kan være Bagtæppe; vi vende Bunden ud. Teatret forestiller en Stue, det kan da enhver se! Nu skulle vi have dem, som agere! Lad os se, hvad der findes her i Legetøjsskuffen! Først Personerne, saa lave vi Komedien, det ene

holder da paa det andet, og det bliver udmærket! Her ligger et Pibehoved, og her ligger en umage Handske, de kunne godt være Fader og Datter!«

»Men de ere kun to Personer!« sagde lille Anna. »Her ligger min Broders gamle Vest! kan den ikke spille Komedie?«

»Den er stor nok til det!« sagde Gudfader. »Den skal være Kæresten. Den har ikke noget i Lommerne, det er allerede interessant, det er halv ulykkelig Kærlighed! — Og her har vi Nøddeknækkerens Støvle med Spore paa! Potz, Blitz, Mazurka! han kan trampe og knejse. Han skal være den ubelejlige Frier, som Frøkenen ikke synes om. Hvad Slags Komedie vil du nu have? Sørgespil eller Familiestykke?«

»Familiestykke!« sagde lille Anna; »det holde de andre saa meget af. Kan du et?«

»Jeg kan hundrede!« sagde Gudfader. »De mest velsete ere efter det Franske, men de ere ikke pæne for smaa Piger. Vi kunne jo imidlertid tage et af de netteste, indvortes ligne de alle sammen hverandre. Nu ryster jeg Posen! kukkelurum! splinternyt! nu ere de splinterny! Hør nu Plakaten.« Og Gudfader tog en Avis og lod, som om han læste op:

Pibehoved og godt Hoved,
Familiestykke i een Akt.

Personerne ere:
Hr. Pibehoved, Fader.
Frøken Handske, Datter.
Hr. Vest, Kæreste.
Von Støvle, Frier.

Og nu begynde vi! Tæppet gaar op; vi have intet Tæppe, men saa er det oppe. Alle Personerne ere inde; saa have vi dem straks. Nu taler jeg som Fader Pibehoved. Han er vred i Dag; man kan se, han er røget Merskum:

»Snik snak snurre, basselurre! jeg er Herre i mit Hus! jeg er Fader til min Datter! vil man høre efter hvad jeg siger! Von Støvle er en Person, man kan spejle sig i. Safian

i Overdelen og Sporer paa Nederdelen; snikke, snikke, snak! Han skal have min Datter!«

»Pas nu paa Vesten, lille Anna!« sagde Gudfader. »Nu taler Vesten. Den har ombøjet Krave, er meget beskeden, men kender sig eget Værd og har Ret til at sige, hvad den siger:

»Pletfri er jeg! Boniteten maa ogsaa tages i Overvejelse. Jeg er af ægte Silketøj, og jeg bærer Snore.«

»Paa Bryllupsdagen, ikke længer! de holde ikke Kulør i Vasken!« det er Hr. Pibehoved, som taler. »Von Støvle er vandtæt, stærk i Skindet og dog saa fin, kan knirke, klirre med Spore og har Fysiognomi af Italien.«

»Men de skulle tale paa Vers!« sagde lille Anna, »det skal være det yndigste.«

»Det kunne de ogsaa!« sagde Gudfader. »Og naar Publikum befaler, man taler! — Se paa den lille Frøken Handske, hvor hun strækker Fingre:

„Heller alle Dage
Handske uden Mage!
Ak!

Jeg kan ikke overvind' 'et!
Jeg revner i Skindet."

„Snak!"

Det var Fader Pibehoved, som sagde Snak, nu taler Hr. Vest:

„Elskede Handske!
Om selv de blev spanske,
min skal du blive!
Nu svor Holger Danske."

Støvle slaar ud, tramper i Gulvet, klirrer med Spore og river tre Kulisser om.«

»Det er udmærket dejligt!« sagde lille Anna.

»Stille, stille!« sagde Gudfader; »stumt Bifald viser, at du er et dannet Publikum i første Parket. Nu synger Frøken Handske sin store Arie med Knæk:

„Jeg kan ikke tale,
saa maa jeg gale
Kykkeleky, i de høje Sale!“

Nu kommer det spændende, lille Anna! det er det vigtigste i Komedien. Ser du, Hr. Vest knapper sig op, sin Tale kaster han lige ud til dig, for at du skal klappe; lad bare være! det er finere. Hør, hvor det rasler i Silketøjet: »Vi ere paa det højeste! vogt Dem! nu kommer Intrigen! De er Pibehoved, jeg er det gode Hoved. — Vup, er De væk!« Saa du det, lille Anna!« sagde Gudfader, »det er et udmærket Sceneri og Komediespil: Hr. Vest greb gamle Pibehoved

og puttede ham i Lommen; der ligger han, og Vesten taler:

»De er i min Lomme, i min dybeste Lomme! aldrig kommer De derfra, før De lover at forene mig med Deres Datter, Handske til venstre; jeg rækker højre!«

»Det er rædsomt dejligt!« sagde lille Anna.

»Og nu svarer gamle Pibehoved:

„Jeg bliver saa ør!
Det er ikke som før.
Hvor er mit Humør?
Jeg føler, mig mangler mit hule Rør.
Ak aldrig før
var jeg saaledes skør. —
Oh, tag mit Hoved
af Lommen atter
og vær forlovet
saa med min Datter!“

»Er Komedien allerede ude?« sagde lille Anna.

»Bevar' os vel!« sagde Gudfader, »den er kun ude for Hr. Støvle. De elskende knæle, den ene synger:

„Fatter!“

den anden:

„Tag Hoved atter,
velsign saa Søn og Datter!“

De velsignes, holde Bryllup, og Møblerne synge i Kor:

Knik, knak,
mange Tak!
Nu er Stykket ude.“

Og saa klappe vi!« sagde Gudfader, »kalde dem alle sammen frem, Møblerne med. De ere af Mahogni!«

»Er vor Komedie lige saa god som den, de andre have i det rigtige Teater?«

»Vor Komedie er meget bedre!« sagde Gudfader, »den er kortere, den er frit tilkørt, og Tiden er gaaet til Tevand.«

Tepotten.

DER var en stolt Tepotte, stolt af sit Porcellæn, stolt af sin lange Tud, stolt af sin brede Hank; den havde noget forud og bagud, Tuden for, Hanken bag, og det talte den om; men den talte ikke om sit Laag, det var knækket, det var klinket, det havde Mangel, og sin Mangel taler man ikke gerne om, det gør nok de andre. Kopper, Fløde- og Sukkerskaal, den hele Teopstilling vilde nok mere huske paa Laagets Skrøbelighed og tale om den end om den gode Hank og den udmærkede Tud; det vidste Tepotten.

»Jeg kender dem!« sagde den ind i sig selv, »jeg kender ogsaa nok min Mangel, og jeg erkender den, deri er min Ydmyghed, min Beskedenhed; Mangler have vi alle, men man har da ogsaa Begavelse. Kopperne fik en Hank, Sukkerskaalen et Laag, jeg fik nu begge Dele og een Ting forud, den de aldrig faa, jeg fik en Tud, den gør mig til Dronning paa Tebordet. Sukkerskaalen og Flødepotten forundes det at være Velsmagens Tjenerinder, men jeg er den givende, den raadende, jeg udbreder Velsignelsen blandt den tørstende Menneskehed; i mit Indre forarbejdes de kinesiske Blade i det kogende, smagløse Vand.«

Alt dette sagde Tepotten i dens frejdige Ungdomstid. Den stod paa det dækkede Bord, den blev løftet af den

fineste Haand; men den fineste Haand var kejtet, Tepotten faldt, Tuden knak af, Hanken knak af, Laaget er ikke værd at tale om, der er talt nok om det. Tepotten laa besvimet paa Gulvet, det kogende Vand løb ud af den. Det var et svært Stød, den fik, og det sværeste var, at de lo, de lo ad den og ikke ad den kejtede Haand.

»Den Erindring faar jeg nu aldrig ud af mig!« sagde Tepotten, naar den siden fortalte sig selv sit Levnedsløb. »Jeg blev kaldt Invalid, sat hen i en Krog og Dagen derpaa foræret bort til en Kone, der tiggede Madfedt; jeg kom ned i Armoden, stod maalløs, baade ud og ind, men der, som jeg stod, begyndte mit bedre Liv; man er et og bliver et ganske andet. Der blev lagt Jord ind i mig; det er for en Tepotte at begraves, men i Jorden blev lagt et Blomsterløg; hvem der lagde det, hvem der gav det, veed jeg ikke, givet blev det, en Erstatning for de kinesiske Blade og det kogende Vand, en Erstatning for den afbrudte Hank og Tud. Og Løget laa i Jorden, Løget laa i mig, det blev mit Hjerte, mit levende Hjerte, et saadant havde jeg før aldrig haft. Der var Liv i mig, der var Kraft og Kræfter; Pulsen slog, Løget skød Spire, det var ved at sprænges af Tanker og Følelser; de brød ud i Blomst; jeg saa den, jeg bar den, jeg glemte mig selv i dens Dejlighed; velsignet er det at glemme sig selv i andre! Den sagde mig ikke Tak; den tænkte ikke paa mig; — den blev beundret og lovprist. Jeg var saa glad derover, hvad maatte den da ikke være det. En Dag hørte jeg, der blev sagt, at den fortjente en bedre Potte. Man slog mig midt over; det gjorde voldsomt ondt; men Blomsten kom i en bedre Potte, — og jeg blev kastet ud i Gaarden, ligger der som et gammelt Skaar, — men jeg har Erindringen, den kan jeg ikke miste.«

Nissen og Madammen.

NISSEN kender du, men kender du Madammen, Gartnerens Madamme? Hun havde Læsning, kunde Vers udenad, ja, med Lethed skrive dem selv; kun Rimene, »Klinkningen«, som hun kaldte det, voldte hende lidt Besvær. Hun havde Skrivegave og Talegave, hun kunde godt have været Præst, i det mindste Præstekone.

»Jorden er dejlig i sin Søndagskjole!« sagde hun, og den Tanke havde hun sat i Stil og »Klinkning«, sat den i en Vise, saa skøn og lang.

Seminaristen Hr. Kisserup, Navnet gør ikke til Sagen, var Søskendebarn og i Besøg hos Gartnerens; han hørte Madammens Digt og havde godt deraf, sagde han, inderlig godt. »De har Aand, Madam!« sagde han.

»Snikke mig Snak!« sagde Gartneren, »sæt mig ikke saadant noget i hende! en Kone skal være Krop, anstændig Krop, og passe sin Gryde, at Grøden ikke bliver sveden.“

»Det svedne tager jeg bort med en Trægløds!« sagde Madammen, »og det svedne tager jeg fra dig med et lille Kys. Man skulde tro, at du kun tænkte paa Kaal og Kartofler, og dog elsker du Blomsterne!« og saa kyssede hun ham. »Blomsterne ere Aanden!« sagde hun.

»Pas din Gryde!« sagde han og gik i Haven, den var hans Gryde, og den passede han.

Men Seminaristen sad hos Madammen og talte med Madammen; hendes skønne Ord »Jorden er dejlig«, holdt han ligesom en hel Prædiken over, paa sin Maade.

»Jorden er dejlig; gører eder den underdanig, blev sagt, og vi bleve Herskabet. Een er det ved Aanden, een ved Legemet, een blev sat ind i Verden som et Forbavselsens Udraabstegn, en anden som en Tankestreg, saa at man nok kan spørge, hvad skulde han her? Een bliver Bisp, en anden kun fattig Seminarist, men alt er viseligt. Jorden er dejlig og altid i Søndagskjole! Det var et tankevækkende Digt, Madammens, fuldt af Følelse og Geografi.«

»De har Aand, Hr. Kisserup!« sagde Madammen, »megen Aand, det forsikrer jeg Dem! Man faar Klarhed i sig selv, naar man taler med Dem.«

Og saa talte de videre, lige smukt og lige godt; men ude i Køkkenet var der ogsaa een, som talte, det var Nissen, den lille graaklædte Nisse med den røde Hue; du kender ham! Nissen sad i Køkkenet og var Pottekigger; han talte, men ingen hørte ham uden den store sorte Missekat, »Flødetyven«, som Madammen kaldte ham.

Nissen var saa vred paa hende, thi hun troede ikke paa hans Tilværelse, vidste han; hun havde rigtignok aldrig set ham, men hun maatte dog med al hendes Læsning vide, at han var til, og da vise ham en lille Opmærksomhed. Det faldt hende aldrig ind Juleaften at sætte saa meget som en Skefuld Grød hen til ham, det havde alle hans Forfædre faaet, og det af Madammer, der slet ikke havde Læsning; Grøden havde svømmet i Smør og Fløde. Katten blev ganske vaad om Skægget ved at høre derom.

»Hun kalder mig et Begreb!« sagde Nissen, »det gaar

over alle mine Begreber. Hun fornægter mig jo! Det har jeg luret mig til, og nu har jeg luret igen; hun sidder og hvæser for Drengebankeren, Seminaristen. Jeg siger med Fatter: »Pas din Gryde!« Det gør hun ikke; nu skal jeg faa den til at koge over!«

Og Nissen pustede til Ilden, der blussede og brændte. »Surre-rurre-rup!« der kogte Gryden over.

»Nu skal jeg ind og pille Huller i Fatters Sokker!« sagde Nissen. »Jeg vil trævle op et stort Hul i Taa og Hæl, saa bliver der noget at stoppe, dersom hun ikke skal hen at digte; Digte-Madamme, stop Fatters Hoser!«

Katten nøs derved; han var forkølet, uagtet han altid gik i Skindpels.

»Jeg har lukket Spisekammerdøren op,« sagde Nissen; »der staar henkogt Fløde, saa tyk som Melpap. Vil du ikke slikke, saa vil jeg!«

»Skal jeg have Skylden og Bankene,« sagde Katten, »saa lad mig ogsaa slikke Fløden!«

»Først Flø'en, saa Kløen!« sagde Nissen. »Men nu skal jeg ind i Seminaristens Stue, hænge hans Seler paa Spejlet og putte hans Sokker i Vandfadet, saa tror han, at Punchen har været for stærk, og han ør i Hovedet. I Nat sad jeg paa Brændestabelen ved Hundehuset; jeg har megen Fornøjelse af at drille Lænkehunden; jeg lod mine Ben hænge ned og dingle. Hunden kunde ikke naa dem, ihvor højt han sprang; det ærgrede ham; han gøede og gøede, jeg dinglede og danglede; det var et Spektakel. Seminaristen vaagnede derved, stod tre Gange op og kiggede ud, men han saa mig ikke, uagtet han havde Briller paa; han sover altid med Briller.«

»Sig mjav, naar Madammen kommer!« sagde Katten. »Jeg hører ikke godt, jeg er syg i Dag.«

»Du er sliksyg!« sagde Nissen, »slik væk! slik Sygdommen væk! men tør dig om Skægget, at Fløden ikke hænger i! Nu gaar jeg og lurer.«

Og Nissen stod ved Døren, og Døren stod paa Klem, der var ingen i Stuen uden Madammen og Seminaristen; de talte om, hvad Seminaristen saa skønt kaldte det, man skal sætte over Potten og Gryden i enhver Husholdning: Aandens Gaver.

»Hr. Kisserup!« sagde Madammen, »nu skal jeg i den Anledning vise Dem noget, som jeg endnu aldrig har vist til nogen jordisk Sjæl, mindst til et Mandfolk, mine Smaavers; nogle ere jo rigtignok noget lange, jeg har kaldt dem: »Klinkninger af en Dannekvinde!« jeg holder saa meget af gamle danske Ord.«

»Dem skal man ogsaa holde paa!« sagde Seminaristen; »man skal rydde det tyske ud af Sproget.«

»Det gør jeg ogsaa!« sagde Madammen; »aldrig skal De

høre mig sige »»Klejner« eller »Butterdejg«, jeg siger Fedtkager og Bladdejg.«

Og hun tog ud af Skuffen en Skrivebog med lysegrønt Omslag og to Blækklatter.

»Der er megen Alvor i den Bog!« sagde hun. »Jeg har stærkest Fornemmelse til det sørgelige. Her er nu »Sukket i Natten«, »min Aftenrøde« og »da jeg fik Klemmensen«, min Mand; det kan De springe over, uagtet det er følt og tænkt. »Husmoderens Pligter« er det bedste Stykke! alle meget sørgelige, deri har jeg min Evne. Kun et eneste Stykke er spøgefuldt, det er nogle muntre Tanker, som man jo ogsaa kan have dem, Tanker om — De maa ikke le ad mig! — Tanker om — at være Digterinde. Det er kun kendt af mig selv, min Skuffe, og nu ogsaa af Dem, Hr. Kisserup! Jeg holder af Poesien, den kommer over mig, den driller, raader og regerer. Jeg har udtalt det med Overskrift: »Lille Nisse«. De kender nok den gamle Bondetro om Husnissen, der altid er paa Spil i Huset. Jeg har tænkt mig, at jeg selv var Huset, og at Poesien, Fornemmelserne i mig, var Nissen, Gejsten, der raader; hans Magt og Storhed har jeg besjunget i »Lille Nisse!« men De maa love mig med Haand og Mund aldrig at røbe det for min Mand eller nogen. Læs det højt, at jeg kan høre, om De forstaar min Skrift.«

Og Seminaristen læste, og Madammen hørte, og den lille Nisse hørte; han lurede, veed du, og var netop kommen, idet der læstes Overskriften: Lille Nisse.

»Det angaar jo mig!« sagde han. »Hvad kan hun have skrevet om mig? Ja, jeg skal nappe hende, nappe hendes Æg, nappe hendes Kyllinger, jage Fedtet af Fedekalven: Se mig til Madammen!«

Og han hørte efter med spids Mund og lange Øren; men alt som han hørte om Nissens Herlighed og Magt, hans Herredømme over Madammen, det var Digtekunsten, veed du, hun mente, men Nissen tog det lige efter Overskriften, blev den lille mere og mere smilende, hans Øjne glinsede i Glæde, der kom ligesom noget fornemt i Mundvigerne paa ham, han løftede sine Hæle, stod paa sine Tæer, blev en hel Tomme

højere end før; han var henrykt over hvad der blev sagt om lille Nisse.

»Madammen har Aand og stor Dannelse! Hvor har jeg gjort den Kone Uret! Hun har sat mig ind i sin »Klinkning«, der vil blive trykt og læst! Nu skal Katten ikke faa Lov til at drikke hendes Fløde, det skal jeg selv gøre! Een drikker mindre end to, det er altid en Besparelse, og den vil jeg indføre, agte og ære Madammen!«

»Hvor han er Menneske, den Nisse!« sagde den gamle Kat. »Bare et sødt Mjav af Madammen, et Mjav om ham selv, saa skifter han straks Sind. Hun er lun, Madammen!«

Men hun var ikke lun, det var Nissen, som var Menneske.

Kan du ikke forstaa denne Historie, saa spørg, men du skal ikke spørge Nissen, heller ikke Madammen.

Gemt er ikke glemt.

Der laa en gammel Gaard med mudrede Grave og Vindebro; den var mere oppe end nede; ikke alle Gæster, som komme, ere gode. Under Tagskægget vare Huller til at skyde ud af og til at hælde kogende Vand, ja, smeltet Bly ned over Fjenden, kom han for nær paa. Indenfor var højt til Bjælkeloftet, og det var godt for den megen Røg, der kom fra Kaminilden, hvor de store, vaade Brændeknuder laa. Der hang paa Væggen Billeder af harniskklædte Mænd og stolte Fruer i svære Klæder; den strunkeste af dem alle gik levende om herinde, hun kaldtes Mette Mogens; hun var Gaardens Frue.

Ved Aftentid kom der Røvere; de slog tre af hendes Folk ihjel, Lænkehunden med, og saa bandt de Fru Mette i Hundelænke ved Hundehuset og satte sig selv op i Salen og drak Vinen fra hendes Kælder og alt det gode Øl.

Fru Mette stod i Hundelænke; hun kunde ikke engang gø.

Da kom Røverens Dreng; han listede sig saa stille, det maatte ikke mærkes, for ellers havde de slaaet ham ihjel.

»Fru Mette Mogens!« sagde Drengen; »kan du huske, da min Fader red paa Træhesten i din Husbonds Tid, da bad du for ham, men det hjalp ikke; han skulde sidde sig til Krøbling, men du listede dig ned, som jeg nu lister mig;

selv lagde du en lille Sten under hver af hans Fødder, at han kunde finde Hvile. Ingen saa det, eller de lod, som de ikke saa det, du var den unge, naadige Frue. Det har min

Fader fortalt, og det har jeg gemt, men ikke glemt! nu løser jeg dig, Fru Mette Mogens!«

Og saa tog de Heste paa Stalden og red i Regn og i Blæst og fik Vennehjælp.

»Det var vel betalt for den Smule Gerning mod den gamle!« sagde Mette Mogens.

»Gemt er ikke glemt!« sagde Drengen.

Røverne bleve hængte.

Der laa en gammel Gaard, den ligger der endnu; det er ikke Fru Mette Mogens's; den tilhører en anden højadelig Slægt.

Det er i vor Tid. Solen skinner paa Taarnets forgyldte Spir, smaa Skovøer ligge som Buketter paa Vandet, og rundt om dem svømme de vilde Svaner. I Haven gro Roser; Gaardens Frue er selv det fineste Rosenblad, det skinner i Glæde, god Gernings Glæde, ikke ude i den vide Verden, men inde i Hjerterne, der er det gemt, men ikke glemt.

Nu gaar hun fra Gaarden hen til det lille Udflytterhus paa Marken. Derinde bor en stakkels værkbruden Pige; Vin-

duet i den lille Stue vender mod Nord; Solen kommer der ikke; hun har kun at se hen over et Stykke Mark, som lukkes ved den høje Grøft. Men i Dag er der Solskin, Vor Herres varme, dejlige Sol er derinde; den kommer fra Syd gennem det ny Vindue, hvor før kun var Mur.

Den værkbrudne sidder i det varme Solskin, ser Skov og Strand, Verden er bleven saa stor og saa dejlig, og det ved et eneste Ord af Gaardens venlige Frue.

»Det Ord var saa let, den Gerning saa lille!« siger hun; »Glæden, jeg fik, var uendelig stor og velsignet!«

Og derfor øver hun saa mangen god Gerning, tænker paa dem alle i de fattige Huse og i de rige Huse, hvor der ogsaa er bedrøvede. Det er skjult og gemt, men det er ikke glemt af Vor Herre.

Der var en gammel Gaard, det var inde i den store, travle By. I Gaarden var Stuer og Sale; i dem gaa vi ikke ind; vi blive i Køkkenet; og der er lunt og lyst, der er rent og nydeligt; Kobbertøjet skinner, Bordet er som bonet, Vasken er som et nys skuret Spækkebræt; det har alt sammen Enepigen udrettet og dog faaet Tid til at sætte Tøjet paa sig, som om hun skulde i Kirke. Hun har Sløjfe paa Kappen, sort Sløjfe; det tyder Sorg. Hun har jo ingen at sørge for, hverken Fader eller Moder, hverken Slægt eller Kæreste; hun er en fattig Pige. Engang var hun forlovet, det var med en fattig Karl; de holdt inderligt af hinanden. En Dag kom han til hende.

»Vi to have ingenting!« sagde han; »den rige Enke henne i Kælderen har sagt mig varme Ord; hun vil sætte mig i Velstand; men du er i mit Hjerte. Hvad raader du mig til?«

»Det, du tror, der er din Lykke!« sagde Pigen. »Vær god og kærlig imod hende, men husk paa, at fra den Stund vi skilles, kunne vi to ikke oftere ses!«

— Og saa gik der et Par Aar, da mødte hun paa Gaden sin fordums Ven og Kæreste; han saa syg og elendig ud; da kunde hun ikke lade være, hun maatte spørge: »Hvordan har du det dog?«

»Rigt og godt i alle Maader!« sagde han; »Konen er brav og god, men du er i mit Hjerte. Jeg har stridt min

Strid, snart er den forbi! Vi ses nu ikke før hos Vor Herre.«

En Uge er gaaet; i Morges stod i Avisen, at han var død; derfor bærer Pigen Sorg. Kæresten er død fra Kone og tre Stedbørn, som der staar at læse; det klinger sprukket, og dog er Malmen ren.

Den sorte Sløjfe tyder Sorg, Pigens Ansigt tyder den end mere; i Hjertet er den gemt, bliver aldrig glemt!

Ja, se det er tre Historier, tre Blade paa een Stilk. Ønsker du flere Kløverblade? Der er mange i Hjertebogen, gemt er ikke glemt.

Portnerens Søn.

Generalens boede paa første Sal, Portnerens boede i Kælderen; der var stor Afstand mellem de to Familier, hele Stueetagen og Rangforordningen; men under samme Tag boede de med Udsigt til Gaden og til Gaarden; i denne var en Græsplet med et blomstrende Akasietræ, naar det blomstrede, og under det sad sommetider den pyntede Amme med det endnu mere pyntede General-Barn, »lille Emilie«. Foran dem dansede paa sine bare Ben Portnerens lille Dreng med de store brune Øjne og det mørke Haar, og Barnet lo til ham, strakte sine smaa Hænder ud mod ham, og saa Generalen det fra sit Vindue, saa nikkede han ned og sagde »Charmant!« Generalinden selv, der var saa ung, at hun næsten kunde være sin Mands Datter af tidligt Ægteskab, saa aldrig ud af Vinduet til Gaarden, men sin Ordre havde hun givet, at Kælderfolkenes lille Dreng nok maatte

lege med Barnet, men ikke røre ved det. Ammen lød nøjagtigt Fruens Ordre.

Og Solen skinnede ind til dem paa første Sal, og ind til dem i Kælderen, Akasietræet satte Blomster, de faldt af, og der kom ny igen næste Aar; Træet blomstrede, og Portnerens lille Dreng blomstrede, han saa ud som en frisk Tulipan.

Generalens lille Datter blev fin og bleg som det lyserøde Blad paa Akasieblomsten. Nu kom hun sjældent ned under Træet; hun fik sin friske Luft i Karet. Hun kørte ud

med Mama, og altid nikkede hun da til Portnerens Georg, ja, kyssede paa Fingeren ad ham, indtil hendes Moder sagde hende, at nu var hun for stor dertil.

En Formiddag skulde han bringe Generalens de Breve og Aviser, som i Morgenstunden vare lagte ind i Portnerstuen. Idet han kom op ad Trappen, forbi Døren ved Sandhullet, hørte han noget pippe derinde; han troede, at det var en Kylling, som klynkede, og saa var det Generalens lille Datter i Knipling og Flor.

»Sig det ikke til Papa og Mama, for saa blive de vrede!«

»Hvad er det? lille Frøken!« spurgte Georg.

»Det brænder alt sammen!« sagde hun. »Det brænder i lys Lue!«

Georg aabnede Døren til den lille Barnestue; Vinduesgardinet var næsten afbrændt, Gardinstokken stod i Gløde og Flamme. Georg sprang op, rev ned, kaldte paa Folk; uden ham var der blevet Husild.

Generalen og Generalinden eksaminerede lille Emilie.

»Jeg tog kun en eneste Svovlstik,« sagde hun, »saa brændte den straks, og Gardinet brændte straks. Jeg spyttede for at slukke, jeg spyttede alt hvad jeg kunde, men jeg havde ikke Spyt nok, og saa løb jeg ud og gemte mig, thi Papa og Mama vilde blive vrede.«

»Spyttede!« sagde Generalen, »hvad er det for et Ord? Naar har du hørt Papa og Mama sige spyttede? Det har du nede fra?«

Men lille Georg fik en Firskilling. Denne gik ikke til Bageren, den gik i Sparebøssen, og snart var der saa mange Skillinger, at han kunde købe sig en Farvelade og sætte Kulør paa sine Tegninger, og dem havde han mange af; de kom ligesom ud af Blyanten og Fingrene. De første farvede Billeder foræredes til lille Emilie.

»Charmant!« sagde Generalen; Generalinden selv indrømmede, at man tydeligt saa hvad den lille havde tænkt sig. »Genius har han!« Det var Ordene, som af Portnerkonen bleve bragte ned i Kælderen.

Generalen og hans Frue vare fornemme Folk; de havde to Vaabener paa deres Vogn; eet for hver af dem; Fruen havde det paa hvert sit Stykke Tøj, ude og inde, paa sin Natkappe og sin Natsæk; hendes, det ene, var et kostbart Vaaben, købt af hendes Fader for blanke Dalere, for han var ikke født med det, hun ikke heller, hun var kommen for tidlig, syv Aar før Vaabenet; det kunde de fleste Folk huske, men ikke Familien. Generalens Vaaben var gammelt og stort; det kunde nok knage i en at bære dette, end sige bære to Vaabenmærker, og det knagede i Generalinden, naar hun strunk og stadselig kørte til Hofbal.

Generalen var gammel og graa, men sad godt til Hest,

det vidste han, og red hver Dag ud med Rideknægt i passende Afstand efter sig; kom han i Selskab, var det, som om han kom ridende ind paa sin høje Hest, og Ordener havde han paa, saa mange, at det var ubegribeligt, men det var slet ikke hans Skyld. Som ganske ung havde han fungeret ved det militære, været med ved de store Høstmanøvrer, som da i Fredens Dage holdtes over Tropperne. Fra den Tid havde han en Anekdote, den eneste, han havde at fortælle: hans Underofficer afskar og tog til Fange en af Prinserne, og denne maatte nu, med sin lille Trop fangne Soldater, selv som Fange, ride ind i Byen, bag efter Generalen. Det var en uforglemmelig Begivenhed, der altid, gennem alle Aaringer, blev genfortalt af Generalen, netop med de samme mindeværdige Ord, han havde sagt, idet han igen overrakte Prinsen Sabelen: »Kun min Underofficer kunde tage Deres Højhed til Fange, jeg aldrig!« og Prinsen svarede: »De er uforlignelig!« I virkelig Krig havde Generalen aldrig været; da denne gik gennem Landet, gik han den diplomatiske Vej, gennem tre udenlandske Hoffer. Han talte det franske Sprog, saa at han næsten glemte sit eget; han dansede godt, han red godt, der groede Ordener paa hans Kjole i det ubegribelige; Skildvagterne præsenterede for ham, en af de smukkeste unge Piger præsenterede for ham og blev Generalinde, og de fik et lille yndigt Barn, det kom som faldet ned fra Himlen, saa yndigt var det, og Portnerens Søn dansede i Gaarden for det, saa snart det kunde skønne, og forærede det alle sine tegnede, farvede Billeder, og hun saa paa dem, og hun glædede sig ved dem og rev dem i Stykker. Hun var saa fin og saa nydelig.

»Mit Rosenblad!« sagde Generalinden. »Født for en Prins er du!«

Prinsen stod allerede uden for Døren; men man vidste det ikke. Menneskene se ikke langt ud over Dørtrinet.

»Forleden delte saamænd vor Dreng Smørrebrød med hende!« sagde Portnerkonen; »der var hverken Ost eller Kød paa, men det smagte hende, som om det havde været

en Oksesteg. Der vilde have ligget et Hus, havde Generalens set det Maaltid, men de saa det ikke.«

Georg havde delt Smørrebrød med lille Emilie, gerne havde han delt sit Hjerte med hende, naar det bare havde kunnet fornøje hende. Han var en god Dreng, han var opvakt og klog, han gik nu i Aftenskole paa Akademiet, for der at lære rigtigt at tegne. Lille Emilie gik ogsaa frem i Kundskaber; hun talte Fransk med sin »Bonne« og havde Dansemester.

»Georg skal staa til Paaske!« sagde Portnerkonen; saa vidt var Georg.

»Fornuftigt blev det vel, om han saa kom i Lære!« sagde Faderen. »En pæn Profession skulde det være! og saa havde vi ham ude af Huset!«

»Han kommer dog til at ligge hjemme om Natten,« sagde Moderen; »det er ikke let at finde en Mester, som har Plads; Klæder maa vi jo ogsaa give ham; den Smule Mad, han spiser, bliver der vel Raad til, han er jo lyksalig ved et Par kogte Kartofler; fri Lærdom har han. Lad ham bare gaa sin Gang, du skal se, at vi faa Glæde af ham, det sagde ogsaa Professoren!«

Konfirmationsklæderne vare i Stand, Mor havde selv syet dem, men de vare tilskaarne af Lappeskrædderen, og han skar godt; var han bleven anderledes stillet og havde kunnet holde Værksted med Svende, sagde Portnerkonen, saa kunde den Mand godt være bleven Hofskrædder.

Klæderne vare i Stand, og Konfirmanden var i Stand. Georg fik paa sin Konfirmationsdag et stort Tombaksur af sin Gudfader, Hørkræmmerens gamle Svend, den rigeste af Georgs Faddere. Uret var gammelt og prøvet, det gik altid forud, men det er bedre end at gaa bagefter. Det var en kostbar Gave; og fra Generalens kom en Psalmebog i Safian, sendt fra den lille Frøken, som Georg havde foræret Billeder. Foran i Bogen stod hans Navn og hendes Navn og »bevaagne Velynderinde«. Det var skrevet efter General-

indens Diktat, og Generalen havde læst det igennem og sagt: »Charmant!«

»Det var virkelig en stor Opmærksomhed af et saa fornemt Herskab,« sagde Portnerkonen; og Georg maatte i Konfirmationsklæderne og med Psalmebogen op at vise sig og takke.

Generalinden sad meget indsvøbt og havde sin store Hovedpine, som hun altid havde, naar hun kedede sig. Hun saa meget venlig paa Georg og ønskede ham alt godt og aldrig hendes Hovedpine. Generalen gik i Slaabrok, bar dusket Hue og rødskaftede russiske Støvler; han gik tre Gange op og ned ad Gulvet i egne Tanker og Erindringer, standsede og sagde:

»Lille Georg er altsaa nu en kristnet Mand! Vær ogsaa en brav Mand ogær sin Øvrighed! Den Sentens kan du engang, som gammel Mand, sige, har Generalen lært dig!«

Det var en længere Tale, end Generalen ellers holdt; og han vendte igen tilbage til sin Indadvendthed og saa fornem ud. Dog af alt heroppe, hvad Georg hørte og saa, beholdt han klarest i Tanke den lille Frøken Emilie; hvor var hun yndig, hvor var hun mild, hvor var hun svævende, hvor var hun fin! skulde hun tegnes af, maatte det være i en Sæbeboble. Der var en Duft ved hendes Klæder, ved hendes krøllede, gule Haar, som var hun et nys udsprunget Rosentræ; og med hende havde han engang delt Smørrebrød; hun havde spist det med voldsom Appetit og nikket til ham ved hveranden Mundfuld. Mon hun huskede det endnu? Jo, tilvisse: hun havde »i Erindring« herom givet ham den smukke Psalmebog, og da første Gang derefter Nytaarsny tændtes, gik han udenfor med Brød og en Skilling, slog op i Bogen for at se, hvilken Psalme han fik. Det var en Lov- og Takkepsalme; og han slog op for at se, hvad der skulde forundes lille Emilie; han tog sig just i Agt for ikke at gribe ind i Bogen, hvor Ligpsalmerne stod, og saa greb han alligevel ind imellem Død og Grav; det var jo ikke noget at tro paa! dog angst blev han, da den yndige lille Pige snart laa til Sengs, og uden for Porten holdt hver Middag Doktorens Vogn.

»De beholde hende ikke!« sagde Portnerkonen, »Vor Herre veed nok, hvem han vil have!«

Men de beholdt hende; og Georg tegnede Billeder og sendte hende; han tegnede Czarens Slot, det gamle Kreml i Moskow, akkurat som det stod, med Taarne og Kupler, de saa ud som kæmpestore, grønne og forgyldte Agurker, i det mindste paa Georgs Tegning. Det fornøjede saa meget den lille Emilie, og derfor i Ugens Løb sendte Georg endnu et Par Billeder, alle sammen Bygninger, thi ved dem kunde hun selv tænke sig saa meget inden for Porten og Vinduerne.

Han tegnede et kinesisk Hus med Klokkespil gennem alle seksten Etager; han tegnede to græske Templer med slanke Marmorsøjler og Trappe rundt om; han tegnede en Kirke fra Norge; man kunde se, at den var ganske af Bjælker, huggede ud og underligt stillede, hver Etage saa ud, som om den havde Vuggegænger; dejligst var dog paa et Blad det Slot, som han kaldte »lille Emilies«. Saaledes skulde hun bo; det havde Georg helt udtænkt og taget til dette Slot alt, hvad han fandt dejligst ved enhver af de andre Bygninger. Det havde udskaarne Bjælker som den norske Kirke, Marmorsøjler som det græske Tempel, Klokkespil i hver Etage, og allerøverst Kupler, grønne og forgyldte, som paa Czarens Kreml. Det var et rigtigt Barneslot! og under hvert Vindue stod skrevet, hvad den Sal eller den Stue indenfor skulde være til: »Her sover Emilie, her danser Emilie, og her leger hun »komme fremmede«. Det var fornøjeligt at se paa, og der blev rigtignok set paa det.

»Charmant!« sagde Generalen.

Men den gamle Greve, for der var en gammel Greve, som endnu var fornemmere end Generalen, og selv havde Slot og Herregaard, sagde ingenting; han hørte, at det var tænkt og tegnet af Portnerens lille Søn. Nu saa lille var han da ikke, han var konfirmeret. Den gamle Greve saa paa Billederne og havde sine egne stille Tanker herved.

En Dag, da Vejret var rigtig graat, vaadt, forfærdeligt, den Dag var en af de lyseste og bedste for lille Georg. Professoren ved Kunstakademiet kaldte ham ind til sig.

»Hør, min Ven,« sagde han, »lad os tale lidt sammen! Vor Herre har været dig ganske god med Evner, han er dig ogsaa god med gode Mennesker. Den gamle Greve paa Hjørnet har talt til mig om dig; jeg har ogsaa set dine Billeder, dem ville vi slaa en Streg over, i dem er meget at rette! nu kan du to Gange om Ugen komme paa min Tegneskole, saa kommer du nok efter at gøre det bedre. Jeg tror, at der er mere i dig til en Bygmester end til en Maler; det kan du selv have Tid til at overveje! men gaa endnu i Dag hen til den gamle Greve paa Hjørnet, og tak du Vor Herre for den Mand!«

Der var en stor Gaard paa Hjørnet; der var udhugget om Vinduerne baade Elefanter og Dromedarer, alt sammen fra gammel Tid; men den gamle Greve holdt mest af den ny Tid med hvad godt den bragte, enten det kom fra første Sal, Kælderen eller Kvisten.

»Jeg tror,« sagde Portnerkonen, »at jo fornemmere Folk virkelig er, desmindre stille de sig. Hvor den gamle Greve er yndig og ligefrem! Og han taler saamænd lige som du og jeg, det kan ikke Generalens! Var ikke ogsaa Georg i Gaar rent fortumlet af Henrykkelse over den yndige Medfart, han fik hos Greven; og i Dag er jeg det efter at have talt med den mægtige Mand. Var det nu ikke godt, at vi ikke satte Georg i Haandværkslære! Evner har han.«

»Men de maa have Hjælp udenfra!« sagde Faderen.

»Den har han nu faaet,« sagde Moderen; »Greven talte med klare, tydelige Ord!«

»Det er dog fra Generalens, det er gaaet ud!« sagde Faderen. »Dem maa vi ogsaa takke.«

»Det kunne vi gerne,« sagde Moderen; »men jeg tror ikke, der er meget at takke for; Vor Herre vil jeg takke, og ham vil jeg ogsaa takke, fordi den lille Emilie kommer sig!«

Det gik fremad med hende, det gik fremad med Georg; i Aarets Løb fik han den lille Sølvmedaille og senere den større.

»Det var dog bedre, om han var kommen i Haandværkslære!« sagde Portnerkonen og græd; »saa havde vi nu beholdt ham. Hvad skal han i Rom? Jeg faar ham aldrig mere at se, selv om han kommer hjem igen, men det gør han ikke, det søde Barn!«

»Men det er hans Lykke og hans Hæder!« sagde Faderen.

»Ja Tak skal du have, min Ven!« sagde Moderen, »du snakker, hvad du ikke mener! Du er lige saa bedrøvet som jeg.«

Og det havde sin Rigtighed baade med Bedrøvelsen og med Afrejsen. Det var en stor Lykke for det unge Menneske, sagde alle Folk.

Og der blev taget Afsked, ogsaa hos Generalens; men Fruen viste sig ikke, hun havde sin store Hovedpine. Generalen fortalte til Afsked sin eneste Anekdote, hvad han havde sagt til Prinsen, og hvad Prinsen havde sagt til ham: »De er uforlignelig!« og saa rakte han Georg sin Haand, slat Haand.

Emilie rakte ogsaa Georg sin Haand og saa næsten bedrøvet ud, men Georg var dog den mest bedrøvede.

Tiden gaar, naar man bestiller noget, den gaar ogsaa, naar man ikke bestiller noget. Tiden er lige lang, men ikke lige nyttig. For Georg var den nyttig og slet ikke lang, uden naar han tænkte paa dem hjemme. Hvorledes stod det vel til oppe og nede? Ja, derom blev der skrevet; og man kan lægge saa meget ind i et Brev, det lyse Solskin og de mørke, tunge Dage. De laa i Brevet, der meldte, at Fader var død, Moder var alene tilbage; Emilie havde været som en Trøstens Engel, hun var kommen ned til hende, ja, det skrev Moder og tilføjede om sig selv, at hun havde faaet Lov at beholde Embedet i Porten.

Generalinden holdt Dagbog; deri stod hvert Selskab, hvert Bal, hun havde besøgt, og alle de fremmedes Besøg. Dagbogen blev illustreret med Diplomaternes og de mest højadeliges Visitkort, hun var stolt af sin Dagbog; den voksede i lange Tider, i mange Tider, under mange store Hovedpiner, men ogsaa under mange lyse Nætter, det vil sige Hofballer. Emilie havde første Gang været paa Hofbal; Moderen var i lyserødt med sorte Kniplinger: Spansk! Datteren i hvidt, saa klart, saa fint! grønne Silkebaand flagrede som Siv mellem de krøllede, gule Haar, der bar en Krans af hvide Aakander; Øjnene vare saa blaa og klare, Munden saa fin og rød, hun lignede en lille Havfrue, saa dejlig, som den kan tænkes. Tre Prinser dansede med hende, det vil sige først den ene, og saa den anden; Generalinden havde ikke Hovedpine i otte Dage.

Men det første Bal var ikke det sidste, det holdt Emilie ikke ud; det var derfor godt, at Sommeren kom med Hvile, med Luft i det fri. Til den gamle Greves Slot var Familien indbuden.

Det var et Slot med en Have, værd at se. En Del af den var aldeles som i gamle Dage, med stive, grønne Hækker, som gik man imellem grønne Skærmbrætter, hvori vare Kighuller. Buksbom og Taksus stod klippede i Stjerner og Pyramider, Vandet sprang fra store Grotter, besatte med Muslingskaller; rundt om stod Stenfigurer af den allertungeste Sten, det kunde man se baade paa Klæderne og paa Ansigterne; hvert Blomsterbed havde sin Skikkelse, som Fisk, Vaabenskjold eller Navnetræk, det var den franske Del af Haven; fra den kom man ind ligesom i den fri, friske Skov, hvor Træerne turde gro, som de vilde, og derfor vare saa store og saa prægtige; Græsset var grønt og til at gaa paa, det blev ogsaa tromlet, klippet, plejet og passet; det var den engelske Del af Haven.

»Gammel Tid og ny Tid!« sagde Greven; »her glide de jo ogsaa godt i hinanden! om to Aar vil Gaarden selv faa sit rigtige Udseende, det vil blive en hel Forvandling til noget smukt og bedre; jeg skal vise Tegningerne, og jeg skal vise Bygmesteren, han er her i Dag til Middag!«

»Charmant!« sagde Generalen.

»Her er paradisisk!« sagde Generalinden; »og der har De en Ridderborg!«

»Det er mit Hønsehus!« sagde Greven; »Duerne bo i Taarnet, Kalkunerne i første Etage, men i Stuen regerer gamle Else. Hun har Gæsteværelser til alle Sider: Liggehønsene for sig, Hønen med Kyllinger for sig, og Ænderne have egen Udgang til Vandet!«

»Charmant!« gentog Generalen.

Og de gik alle at se denne Herlighed.

Gamle Else stod midt i Stuen, og ved Siden af hende Bygmesteren Georg; han og lille Emilie mødtes efter flere Aar, mødtes i Hønsehuset.

Ja, her stod han, og han var køn nok at se paa; hans Ansigt aabent og bestemt, et sort glinsende Haar og ved Munden et Smil, som sagde: der sidder en Skælm bag mit Øre, han kender eder ud og ind. Gamle Else havde taget sine Træsko af og stod paa Hosesokker, til Ære for de højfornemme Gæster. Og Hønsene klukkede, og Hanen galede, Ænderne vraltede af Sted »rap! rap!« Men den fine blege Pige, Barndomsveninden, Generalens Datter, stod med Rosenskær paa de ellers saa blege Kinder, hendes Øjne bleve saa store, om hendes Mund talte det, uden at Munden selv sagde et eneste Ord, og den Hilsen, han fik, det var den nydeligste Hilsen, noget ungt Menneske kunde ønske sig af en ung Dame, naar de ikke vare i Familie eller tit havde danset sammen; hun og Bygmesteren havde aldrig danset sammen.

Hr. Greven trykkede hans Haand og præsenterede ham: »Ganske fremmed er han ikke, vor unge Ven, Hr. Georg!«

Generalinden nejede, Datteren var ved at række ham Haanden, men hun rakte ham den ikke.

»Vor lille Hr. Georg!« sagde Generalen. »Gamle Husvenner. Charmant!«

»De er ganske bleven Italiener!« sagde Generalinden, »og De taler vel Sproget som en indfødt?«

Generalinden sang Sproget, men talte det ikke, sagde Generalen.

Ved Bordet sad Georg ved højre Side af Emilie, Generalen førte hende, Greven førte Generalinden.

Hr. Georg talte og fortalte, og han fortalte godt, han var Ordet og Aanden ved Bordet, uagtet den gamle Greve ogsaa kunde være det. Emilie sad tavs, Ørene hørte, Øjnene lyste.

Men hun sagde intet.

I Verandaen mellem Blomsterne stod hun og Georg, Rosenhækken skjulte dem. Georg havde igen Ordet, havde det først.

»Tak for Deres venlige Sind mod min gamle Moder!« sagde han; »jeg veed det, den Nat, min Fader døde, kom De ned til hende, var hos hende, til hans Øjne lukkedes, Tak!« Han greb Emilies Haand og kyssede paa den, det kunde han nok ved den Lejlighed; hun blev blussende rød, men trykkede hans igen og saa med sine blaa velsignede Øjne paa ham.

»Deres Moder var en kærlig Sjæl! hvor holdt hun af Dem! Og alle Deres Breve lod hun mig læse, jeg tror næsten, jeg kender Dem! hvor var De venlig mod mig, da jeg var lille, De gav mig Billeder —!«

»Som De rev itu!« sagde Georg.

»Nej! jeg har mit Slot endnu, Tegningen!«

»Nu maa jeg bygge det i Virkeligheden!« sagde Georg og blev selv ganske varm ved hvad han sagde.

Generalen og Generalinden talte i deres egne Stuer om Portnerens Søn, han vidste jo at bevæge sig og udtrykke sig med et Kendskab, en Kundskab. »Han kunde være Informator!« sagde Generalen.

»Aand!« sagde Generalinden, og saa sagde hun ikke mer.

Oftere i den smukke Sommertid kom Hr. Georg paa Grevens Slot. Han blev savnet, naar han ikke kom.

»Hvor dog Vor Herre har givet Dem meget fremfor os andre stakkels Mennesker!« sagde Emilie til ham. »Skønner De nu ret derpaa?«

Det smigrede Georg, at den smukke unge Pige saa op til ham, han fandt hende da ualmindelig begavet.

Og Generalen følte sig mere og mere forvisset om, at Hr. Georg umuligt kunde være et Kælderbarn. »Moderen var for Resten en meget brav Kone!« sagde han, »det skylder jeg hendes Gravmæle!«

Sommeren gik, Vinteren kom, der taltes igen om Hr. Georg; han var vel set og vel optaget selv paa de højeste Steder, Generalen havde mødt ham paa Hofbal.

Nu skulde der i Huset være Bal for lille Emilie, kunde Hr. Georg indbydes?

»Hvem Kongen indbyder, kan ogsaa Generalen indbyde!« sagde Generalen og løftede sig en hel Tomme fra Gulvet.

Hr. Georg blev indbudt, og han kom; og Prinser og Grever kom, og den ene dansede bedre end den anden; men Emilie fik kun danset den første Dans; i den traadte hun fejl paa Foden, ikke farligt, men til at fornemme, og saa maatte man være forsigtig, holde op med at danse, se paa de andre, og hun sad og saa, og Bygmesteren stod ved Siden af hende.

»De giver hende nok hele Peterskirken!« sagde Generalen, idet han gik forbi og smilede som Velvilligheden selv.

Med samme Velvillighedens Smil modtog han Hr. Georg, nogle Dage efter. Den unge Mand kom vistnok for at takke for Ballet, hvad andet? Jo, det mest overraskende, det mest forbavsende: vanvittige Ord kom han med, Generalen troede ikke sine egne Øren; »pyramidal Deklamation«, et Andragende, der var utænkeligt: Hr. Georg bad om at erholde lille Emilie til Kone.

»Mand!« sagde Generalen og blev kogt i Hovedet. »Jeg forstaar Dem aldeles ikke! Hvad siger De? Hvad vil De? Jeg kender Dem ikke! Herre! Menneske? det falder Dem

ind at falde ind i mit Hus! maa jeg være her, eller maa jeg ikke være her?« og han gik baglængs ind i sit Soveværelse, drejede Nøglen om og lod Hr. Georg staa alene; han

stod nogle Minutter, drejede saa om. I Korridoren stod Emilie.

»Min Fader svarede —?« spurgte hun, og Stemmen rystede.

Georg trykkede hendes Haand: »Han løb fra mig! — der kommer en bedre Tid!«

Der var Taarer i Emilies Øjne; der var Forvisning og Mod i den unge Mands Øjne; og Solen skinnede ind paa de to og gav dem sin Velsignelse.

I sin Stue sad Generalen aldeles henkogt; ja, det kogte endnu, det løb over i Ord og Udbrud: »Vanvid! Portnergalskab!« —

Der var ikke gaaet en Time, da Generalinden havde det af Generalens egen Mund, og hun kaldte paa Emilie og sad alene med hende.

»Du stakkels Barn! saaledes at fornærme dig! fornærme os! Du har ogsaa Taarer i Øjnene, men de klæde dig! Du er yndig i Taarer! Du ligner mig paa min Bryllupsdag. Græd kun, lille Emilie!«

»Ja, det maa jeg!« sagde Emilie, »dersom ikke du og Fader siger Ja!«

»Barn!« raabte Generalinden; »du er syg! taler i Vildelse, og jeg faar min forfærdelige Hovedpine; al den Ulykke, der kommer over vort Hus! Lad ikke din Moder dø, Emilie, saa har du ingen Moder!«

Og Generalinden fik vaade Øjne, hun kunde ikke taale at tænke paa sin egen Død.

I Avisen stod at læse iblandt Udnævnelserne: Hr. Georg udnævnt til Professor, femte Klasse Nummer otte.

»Det er Skade, at hans Forældre ere i Graven og ikke kunne læse det!« sagde de ny Portnerfolk, der nu boede i Kælderen under Generalens; de vidste, at Professoren var født og vokset op inden for deres fire Vægge.

»Nu kommer han ind i Rangskatten!« sagde Manden.

»Ja, er det ikke grumme meget for et fattigt Barn,« sagde Konen.

»Atten Rigsdaler om Aaret!« sagde Manden; »ja, det er mange Penge!«

»Nej, Højheden mener jeg!« sagde Konen. »Hvad tror du, han bryder sig om de Penge, dem kan han fortjene mange Gange! og han faar vel en rig Kone til. Havde vi Børn, Mand, saa skulde vort Barn ogsaa være Bygmester og Professor!«

Georg blev vel omtalt i Kælderen, han blev vel omtalt paa første Sal; den gamle Greve tillod sig det.

Det var de tegnede Billeder fra Barndomstiden, som gav Anledning. Men hvorfor omtaltes de? Man talte om Rusland, om Moskow, og saa var man jo ved Kreml, som lille Georg engang havde tegnet til Frøken Emilie; han havde tegnet saa mange Billeder, eet især erindrede Greven: »lille Emilies Slot«, hvor hun sov, hvor hun dansede og legede »komme fremmede«; Professoren havde megen Dygtighed, han vilde vist dø som gammel Konferensraad, det var ikke umuligt, og forud virkelig have bygget et Slot for den nu saa unge Dame; hvorfor ikke?

»Det var en besynderlig Munterhed,« bemærkede Generalinden, da Greven var borte. Generalen rystede betænksom paa Hovedet, red ud med Rideknægt i tilbørlig Afstand og sad stoltere end før paa sin høje Hest.

Det var lille Emilies Fødselsdag, Blomster og Bøger, Breve og Visitkort bleve bragte; Generalinden kyssede hende paa Munden, Generalen paa Panden; det var kærlige Forældre, og baade hun og de fik høje Besøg, to af Prinserne. Der taltes om Baller og Teatre, om diplomatiske Sendelser, Riger og Landes Styrelse. Der taltes om Dygtighed, eget Lands Dygtighed, og derved kom den unge Professor paa Tale, Hr. Bygmesteren.

»Han bygger for sin Udødelighed!« blev der sagt, »han bygger sig vist ogsaa ind i en af de første Familier!«

»En af de første Familier!« gentog siden Generalen for Generalinden. »Hvem er en af vore første Familier?«

»Jeg veed, hvem der tydedes til!« sagde Generalinden, »men jeg udtaler det ikke! jeg tænker det ikke! Gud raader! men forbavses vil jeg.«

»Lad mig ogsaa forbavses!« sagde Generalen, »jeg har

ikke Ide i mit Hoved!« og han sank hen i Tanke-Forventning.

Der er en Magt, en unævnelig Magt i Naadens Væld fra oven, Hoffets Gunst, Guds Gunst; — og al den Naadens Gunst havde lille Georg. Men vi glemme Fødselsdagen.

Emilies Stue duftede af Blomster fra Venner og Veninder, paa Bordet laa smukke Gaver til Hilsen og Erindring, men ikke en eneste fra Georg, den kunde ikke komme, men behøvedes ikke heller, hele Huset var en Erindring om ham. Selv fra Sandhullet under Trappen pippede Mindeblomsten frem; der havde Emilie pippet, da Gardinet brændte, og Georg kom som første Sprøjte. Et Blik ud ad Vinduet, og Akasietræet mindede om Barndomstiden. Blomster og Blade vare faldne af, men Træet stod med Rimfrost, som var det en uhyre Koralgren; og Maanen skinnede klar og stor mellem Grenene, uforandret i al sin Foranderlighed, som da Georg delte Smørrebrød med lille Emilie.

Fra Skuffen tog hun frem Tegningerne med Czarens Slot, med hendes eget Slot; Mindegaverne fra Georg; de bleve set paa og tænkt ved, og der løftede sig mange Tanker; hun huskede den Dag, hun, ubemærket af Fader og Moder, gik ned til Portnerkonen, som laa paa sit yderste; hun sad hos hende, holdt hendes Haand, hørte hendes sidste Ord: »Velsignelse! — Georg!« Moderen tænkte paa sin Søn. — Nu lagde Emilie sin Betydning heri. Jo, Georg var med paa Fødselsdagen, rigtig med!«

Næste Dag, det traf sig saa, var igen en Fødselsdag der i Huset: Generalens Fødselsdag; han var født Dagen efter sin Datter, naturligvis tidligere end hun, mange Aar tidligere. Nu kom igen Foræringer og mellem disse en Sadel, udmærket af Udseende, bekvem og kostelig, der var kun en af Prinserne, der havde Mage til den. Hvem kom den fra? Generalen var henrykt. En lille Seddel fulgte med; havde der staaet paa den: »Tak for i Gaar!« saa kunde vi andre nok have gættet fra hvem den kom, men der stod skrevet: »Fra en, Hr. Generalen ikke kender.«

»Hvem i Verden kender jeg ikke!« sagde Generalen.

»Alle Mennesker kender jeg!« og hans Tanke gik i stort Selskab; han kendte dem alle sammen. »Det er fra min Kone!« sagde han til sidst; »hun smaaskælmer mig! charmant!«

Men hun smaaskælmede ikke, den Tid var forbi.

Og nu var der Fest, atter Fest, men ikke hos Generalens, Kostumebal hos en af Prinserne; ogsaa Maske var tilladt.

Generalen mødte som Rubens, i spansk Dragt med lille Pibekrave, Kaarde og god Holdning, Generalinden var Madame Rubens, i sort Fløjl, højhalset, forfærdelig varm, med Møllesten om Halsen, det vil naturligvis sige stor Pibekrave, aldeles efter et hollandsk Maleri, Generalens ejede, og hvor især Hænderne beundredes, de lignede aldeles Generalindens.

Emilie var Psyche, i Flor og Knipling. Hun var som et svævende Svanedun, hun behøvede slet ikke Vingerne, hun bar dem kun som et Psyche-Mærke.

Der var en Glans, en Pragt, Lys og Blomster, en Rigdom og Smag; der var saa meget at se, man ikke fik lagt Mærke til Madame Rubens smukke Hænder.

En sort Domino, med Akasieblomst paa Hætten, dansede med Psyche.

»Hvem er han?« spurgte Generalinden.

»Hans kongelige Højhed!« sagde Generalen, »jeg er ganske sikker paa det, jeg kendte ham straks paa Haandtrykket!«

Generalinden tvivlede.

General Rubens tvivlede ikke, nærmede sig den sorte Domino og skrev kongelige Bogstaver i Haanden, de benægtedes, men et Fingerpeg blev givet:

»Sadelens Devise! En, Hr. Generalen ikke kender.«

»Men saa kender jeg Dem jo!« sagde Generalen. »De har sendt mig Sadelen!«

Dominoen løftede Haanden og forsvandt imellem de andre.

»Hvem er den sorte Domino, Emilie, du dansede med?« spurgte Generalinden.

»Jeg har ikke spurgt om hans Navn!« svarede hun.

»For du vidste det! Det er Professoren! Deres Protegé, Hr. Greve, er her!« vedblev hun og vendte sig til Greven, som stod tæt ved. »Sort Domino med Akasieblomst!«

»Meget muligt, min naadige!« svarede han. »Men en af Prinserne er iøvrigt ogsaa saaledes kostumeret!«

»Jeg kender Haandtrykket!« sagde Generalen. »Fra Prinsen har jeg Sadelen! jeg er saa vis i min Sag, at jeg kan indbyde ham til vort Bord!«

»Gør det! Er det Prinsen, kommer han vist —!« sagde Greven.

»Og er det en anden, saa kommer han ikke!« sagde Generalen og nærmede sig den sorte Domino, der just stod og talte med Kongen. Generalen forebragte en særdeles ærbødig Indbydelse, at de kunde lære at kende hinanden; Generalen smilede saa sikker i sin Vished om hvem han indbød; han talte højt og lydeligt.

Dominoen løftede sin Maske: det var Georg.

»Gentager Hr. Generalen Indbydelsen?« spurgte han.

Generalen blev ganske vist en Tomme højere, fik en fastere Holdning, gjorde to Trin tilbage og eet Trin frem, som til en Menuet, og der var Alvor og Udtryk, saa meget der kunde lægges af Generalen i Generalens fine Ansigt.

»Jeg tager aldrig mit Ord tilbage; Professoren er indbudt!« og han bøjede sig med et Blik mod Kongen, der vistnok kunde have hørt det hele.

Og saa var der Middag hos Generalens, og der var kun indbudt den gamle Greve og hans Protegé.

»Foden under Bordet,« mente Georg, »saa er Grundstenen lagt!« og Grundstenen blev virkelig lagt under stor Højtidelighed hos Generalen og Generalinden.

Mennesket var kommet, og som jo Generalen kendte og vidste, havde talt, aldeles som en Mand af det gode Selskab, været højst interessant, Generalen maatte mange Gange sige sit »charmant«. Generalinden talte om sin Middag, talte om den endogsaa til en af Hoffets Damer, og denne, en af de mest aandrige, udbad sig Indbydelse til næste Gang Professoren kom. Saa maatte han jo indbydes, og han blev indbudt og kom, og var igen charmant, kunde endogsaa spille Skak.

»Han er ikke fra Kælderen!« sagde Generalen, »han er ganske vist en fornem Søn! der er mange fornemme Sønner, og det er den unge Mand aldeles uskyldig i.«

Hr. Professoren, der kom i Kongens Hus, kunde godt komme i Generalens, men gro fast var der ikke Tale om, uden i hele Byen.

Han groede. Naadens Dug faldt fra oven!

Det var derfor slet ingen Overraskelse, at da Professoren blev Etatsraad, blev Emilie Etatsraadinde.

»Livet er Tragedie eller Komedie,« sagde Generalen, »i Tragedien dø de, i Komedien faa de hinanden.«

Her fik de hinanden. Og de fik tre raske Drenge, men ikke lige straks.

De søde Børn red Kæphest gennem Stuer og Sale, naar de vare hos Bedstefader og Bedstemoder. Og Generalen red ogsaa paa Kæphest, red bag efter dem: »Som Jockey for de smaa Etatsraader!«

Generalinden sad i Sofaen og smilede, selv om hun havde sin store Hovedpine.

Saa vidt bragte Georg det og endnu meget videre, ellers havde det ikke været Umagen værd at fortælle om Portnerens Søn.

Gudfaders Billedbog.

GUDFADER kunde fortælle Historier, saa mange og saa lange, han kunde klippe Billeder og tegne Billeder og naar det var mod Jul, tog han frem en Skrivebog med rene hvide Blade, paa disse klinede han Billeder, tagne ud af Bøger og Aviser, havde han nu ikke nok til, hvad han vilde fortælle, saa tegnede han dem selv. Jeg fik, da jeg var lille, flere saadanne Billedbøger, men den dejligste af dem alle var dog den fra »det mærkværdige Aar, da Kjøbenhavn fik Gas i Stedet for de gamle Tranlygter«, og det stod bemærket paa det forreste Blad.

»Den Bog maa rigtig forvares vel,« sagde Fader og Moder; »den tør kun komme frem ved Stads-Lejlighed.«

Paa Bindet havde dog Gudfader skrevet:

»Riv Bogen i Stykker, det siger ej stort,
værre har andre Smaavenner gjort.«

Dejligst var det, naar Gudfader selv viste Bogen frem, læste Versene og det andet skrevne, og saa fortalte dertil saa meget; da blev Historien just en rigtig Historie.

Der var paa det første Blad et Billede klippet ud af »Den flyvende Post«, hvor man saa Kjøbenhavn med »Runde Taarn« og Frue Kirke, til venstre var klinet et Billede, der

forestillede en gammel Lygte, paa den stod skrevet: »Tran«, til højre var en Kandelaber — paa den stod skrevet: »Gas«.

»Se, det er Plakaten!« sagde Gudfader; »det er Indgangen til Historien, du skal faa. Den kunde ogsaa være givet som en hel Komedie, naar man kunde have givet den: »Tran og Gas eller Kjøbenhavns Liv og Levned«. Det er en meget god Titel! Nederst paa Bladet ses endnu et lille Billede; det er ikke saa let at forstaa, derfor skal jeg forklare dig det, det er en Helhest. Han skulde først komme ved Bogens Slutning, men han er løbet forud for at sige, at hverken Indgangen, Inderdelen eller Udgangen duer; han kunde have gjort det bedre, dersom han kunde have gjort det. Helhesten, skal jeg sige dig, staar om Dagen tøjret i Avisen, han gaar paa Spalter, som de kalde det, men om Aftenen slipper han ud og stiller sig uden for Poetens Dør og

vrinsker, at Manden derinde skal dø straks, men han dør dog ikke, er der rigtigt Liv i ham. Helhesten er næsten altid en stakkels Fyr, der ikke kan finde Rede i sig selv, ikke finde Levebrød, og maa have Luft og Føde ved at gaa

omkring og vrinske. Han synes, er jeg forvisset, slet ikke om Gudfaders Billedbog, men derfor kan den dog nok være det Papir værd, den er skrevet paa.

Se, det er det første Blad i Bogen, det er Plakaten!«

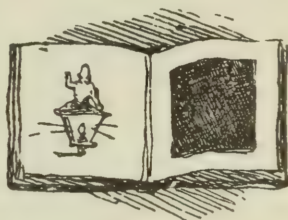
Det var netop den sidste Aften, de gamle Tranlygter vare tændte; Byen havde faaet Gas, og den straalede, saa at de gamle Lygter ligesom bleve rent borte i det.

»Jeg var selv paa Gaden den Aften,« sagde Gudfader. »Folk gik op og ned for at se paa den ny og den gamle Belysning. Der var mange Mennesker og dobbelt saa mange Ben som Hoveder. Vægterne stod saa sørgmodige, de vidste ikke, naar de skulde afskediges, ligesom Tranlygterne; disse selv tænkte saa langt tilbage — de turde jo ikke tænke frem. De huskede saa meget fra de stille Aftener og de mørke Nætter. Jeg støttede mig op til en Lygtepæl,« sagde Gudfader; »det spruttede i Tran og Væge, jeg hørte, hvad Lygten sagde, og det skal du ogsaa faa at høre.

»Vi have gjort hvad vi kunne,« sagde Lygten. »Vi have været vor Tid nok, lyst til Glæde og til Bedrøvelse; vi have oplevet mange Mærkeligheder; vi have, saa at sige, været

Kjøbenhavns Natøjne. Lad nu kun ny Blus løse os af og overtage Embedet; men hvor mange Aaringer de skulle lyse og til hvad de skulle lyse, det vil vise sig! De skinne jo nok lidt stærkere, end vi gamle, men det er da ingen Sag, naar man er støbt som Gas-Kandelaber og har saadanne Forbindelser, som de have, den ene hælder i den anden! De have Rør til alle Kanter og kunne hente Kræfter i Byen og udenfor Byen! Men hver af os Tranlygter lyser af, hvad man selv har i sig, og ikke ved Familieskab. Vi og vore Forfædre have lyst for Kjøbenhavn fra uendelig gammel Tid, langt tilbage. Men da det nu er den sidste Aften, vi lyse og staa, saa at sige, i andet Geled her i Gaden med eder, I skinnende Kammerater, saa ville vi ikke mule og misunde, nej, langtfra, vi ville være glade og godmodige. Vi ere de gamle Skildvagter, som afløses af nystøbte Drabanter i bedre Uniform end vor. Vi ville fortælle eder, hvad vor Slægt, helt op til Tip-tippe-tip-Oldemor-Lygte har set og oplevet: hele Kjøbenhavns Historie. Gid I og eders Efterkommere, indtil den sidste Gas-Kandelaber, maa opleve og kunne fortælle ligesaa mærkelige Ting, som vi, naar I engang faa Afsked, og det faa I! Det maa I være forberedte paa. Menneskene finde nok paa en stærkere Belysning end Gas. Jeg har hørt en Student sige, at man ymtede om, at de vilde komme til at brænde Søvand!« det spruttede i Vægen, da Lygten sagde disse Ord; det var, som den allerede havde Vand i sig.

Gudfader hørte nøje efter, tænkte over og fandt, at det var en udmærket Ide af de gamle Lygter, i denne Overgangs-Aften fra Tran til Gas at fortælle og fremvise hele Kjøbenhavns Historie. »En god Ide maa man ikke slippe,« sagde Gudfader, »jeg tog den straks, gik hjem og lavede denne Billedbog til dig, den gaar endnu længere tilbage i Tiden end Lygterne kunne.

Her er Bogen, her er Historien: »Kjøbenhavns Liv og Levned«, den begynder med Bælgmørke, et kulsort Blad, det er det mørke Tidsrum.«

»Nu vende vi Bladet!« sagde Gudfader.

»Ser du Billedet? Kun det vilde Hav og den blæsende Nordostvind; den driver svære Isstykker; ingen er ude at sejle paa dem uden store Stenblokke, som oppe i Norge ramlede fra Fjeldene ned paa Isen. Nordostvinden blæser

Isen af Sted; han vil vise de tyske Bjerge, hvilke Knolde der findes oppe i Norden. Isflaaden er allerede nede i Sundet ud for Sjællands Kyst, hvor nu Kjøbenhavn ligger, men da var der intet Kjøbenhavn. Der var under Vandet store Sandbanker, imod en af disse stødte Isstykkerne med de store Rullesten; den hele Isflaade blev staaende, Nordostvinden

kunde ikke faa den af Grunden, og saa blev han saa gal i sit Hoved, som han kunde blive det, og lyste Forbandelse over den Sandbanke, »den Tyvegrund«, som han kaldte den, og han svor, at løftede den sig nogensinde op over Havfladen, da skulde Tyve og Røvere komme der, Stejler og Hjul blive rejste.

Men idet han saaledes bandede og skændte, brød Solen frem, og paa dens Straaler gyngede og svang sig lyse, milde Aander, Lysbørn; de dansede hen over de kuldebringende Isstykker, der smeltede derved, og de store Rullestene sank ned paa Sandbunden.

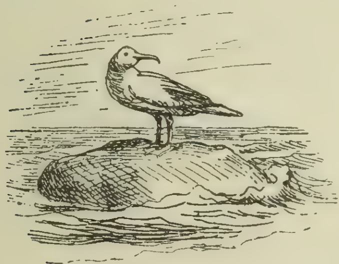
»Sol-Krapyl!« sagde Nordostvinden. »Er det Kammeratskab og Familieskab! Det skal jeg huske, og det skal jeg hævne. Nu lyser jeg Forbandelse!«

»Vi lyse Velsignelse!« sang Lysbørnene. »Banken skal hæve sig, vi ville skærme den! Det sande, det gode og skønne skal bygge der!«

»Sludder for en Sladder!« sagde Nordostvinden.

»Se, om alt dette vidste nu Lygterne ikke at fortælle,« sagde Gudfader, »men det veed jeg, og det er af stor Vigtighed for Kjøbenhavns Liv og Levned.«

»Nu vende vi Bladet!« sagde Gudfader.

»Aaringer ere gaaede, Sandbanken har løftet sig; en Søfugl har sat sig paa den største Sten, der ragede op af Vandet. Du kan se det paa Billedet. Aaringer og Aar ere gaaede. Havet kastede døde Fisk op paa Sandet, den sejge Marehalm skød frem, visnede, raadnede, gødede; der kom flere Arter Græs og Urter; Banken blev en grøn Holm. Vikingerne gik i Land. Der var Holm-

gang til Dødskamp og god Ankergrund ved Holmen udfor Sjælland.

Den første Tranlampe brændte, jeg tror, at de stegte Fisk over den, og Fisk var her nok af. Silden gik i store Stimer gennem Sundet, det var svært at føre Baaden hen over dem, det blinkede i Vandet, som var der Kornmod dernede, det lysnede i Dybet som Nordlysskin, Sundet havde Velstand af Fisk, derfor byggedes der Huse paa Sjællands Kyst; Væggene vare af Egetræ og Taget af Bark, der var Træer nok til det Brug. Skibe søgte ind i Havnen; Tranlygten hang i det gyngende Tovværk; Nordostvinden blæste og sang: »Uh-u-ud!« Lyste paa Holmen en Lygte, da var det en Tyvelygte: Smuglere og Tyve øvede deres Færd paa »Tyvsø«.

»Jeg tror nok, det gror, alt det ilde, som jeg vilde,« sagde Nordostvinden. »Snart kommer Træet, hvor jeg kan ryste Frugter.«

»Og her staar Træet,« sagde Gudfader. »Ser du Galgen paa Tyvsø. Der hænge i Jernkæder Røvere og Mordere, akkurat som de den Gang hang. Vinden blæste, saa at de lange Benrade klaprede, men Maanen skinnede meget fornøjeligt ned paa dem, som den nu skinner til et Skovbal. Ogsaa Solen skinnede fornøjeligt ned, smuldrede hen de dinglende Benrade, og fra Solstraalerne sang Lysbørnene: »Vi vide det, vi vide det! Her skal dog blive smukt i en kommende Tid! Her skal blive godt og prægtigt!«

»Kyllingesnak!« sagde Nordostvinden.

»Nu vende vi Bladet!« sagde Gudfader.

»Klokkerne ringede i Roskilde By, der boede Bisp Absalon; han kunde læse sin Bibel og svinge sit Sværd;

han havde Magt og Villie; de driftige Fiskere ved Havnen, hvis By groede frem og var Markedsplads, vilde Absalon skærme mod Overfald. Han lod stænke med Vievand den uærlige Grund: Tyvsø fik hæderligt Mærke. Murer og Tømrer tog fat derovre; der vokste en Bygning paa Bispens Bud. Solstraalerne kyssede de røde Mure, alt som de løftede sig.

Der stod Axels Hus.

»Slot med Taarne
højvelbaarne;
Trapper,
Karnapper;
Buh!
Hu! —
Nordostvinden
tyk i Kinden
hvæste,
blæste,
Borgen stod alligevel!«

Og ud for den stod »Hafn«, Købmændenes Havn.

»Havfrubur med Søer blanke,
bygt i grønne Lund.« *)

De fremmede kom der og købte den megen Fisk, byggede Boder og Huse med Blæreskind i Vindueshullet, Glasset var for dyrt; der kom Pakhus med Gavl og med Vinde. Ser du derinde i Boderne sidde de gamle Svende, de tør ikke gifte sig, de handle med Ingefær og Peber, de Pebersvende!

Nordostvinden blæser gennem Gader og Gyder, lader Støvet fyge, river ogsaa et Straatag af. Ko og Gris gaa i Gadegrøften.«

»Jeg skal kue og knuge,« siger Nordostvinden; »suse om de Huse og om Axels Hus! Jeg kan ikke fejle! De kalde det Stejleborg paa Tyvsø.«

Og Gudfader viste et Billede deraf, han selv havde tegnet. Paa Muren var Pæl ved Pæl, paa hver sad en fangen Sørøvers Hoved og viste Tænder.

*) N. F. S. Grundtvig.

»Det er virkelig sket,« sagde Gudfader; »det er værd at kende og godt at forstaa.

Bisp Absalon var i Badstuen og hørte da gennem den tynde Væg, at et Fribytterskib kom derude. Straks sprang han af Badet og paa sit Fartøj, blæste i Hornet, og Mandskabet kom, Pilene fløj i Røvernes Ryg, de vilde derfra, de roede saa skrapt; der fæstede sig Pile i deres Hænder, der var ikke Tid til at rive dem ud. Bisp Absalon fangede hver levende en og hug Hovedet af dem; hver et blev sat paa Slottets Ringmur. Nordostvinden blæste med tykke Kæver, med ondt Vejr i Kæften, som Sømanden siger.

»Her vil jeg strække mig,« sagde Vinden; »her vil jeg lægge mig og se paa det hele Kram.«

Den hvilede i Timer, den blæste i Døgn; Aaringer gik.«

»Vægteren kom frem paa Slottets Taarn; han saa mod Øster, mod Vester, mod Sønder og Nord. Der har du det paa Billedet,« sagde Gudfader og viste det. »Du ser ham der, men hvad han saa skal jeg sige dig.

Fra Stejleborgs Mur er der aabent Vand helt ud til Kjøgebugt, og bredt er Farvandet over til Sjællands Kyst. Foran Serritslev Mark og Solbjerg Mark, hvor de store Landsbyer ligge, vokser mer og mer den ny Stad med gavlede Bindingsværkshuse. Der er hele Stræder for Skomagere og

Skindere, for Krydderhandlere og Ølfolk; der er Markedsplads, der er Gildeshus, og tæt ved Stranden, hvor før var en Ø, staar den prægtige Kirke for Sankt Nicolaus. Den har Taarn og Spir, umaadeligt højt; hvor spejler det sig i det klare Vand! Ikke langt herfra staar Vor Frue Kirke, hvor Messerne læses og synges, Røgelsen dufter, Vokslys brænde. Købmandshavn er nu Bispens Stad; Bispen af Roskilde raader og regerer.

Bisp Erlandsen sidder paa Axels Hus. Der brases i Køkkenet, der skænkes Øl og Klaret, der er Lyd af Giger og Kedeltrommer. Kerter og Lamper brænde, Slottet skinner, som var det Lygten for det hele Land og Rige. Nordostvinden blæser om Taarn og om Mur, de staa nok fast; Nordostvinden blæser om Byens Befæstning Vester paa, et gammelt Plankeværk kun; det holder vel! Der udenfor staar Danmarks Konge Christopher I. Oprørerne slog ham ved Skjelskør; han søger Tilflugt i Bispens By.

Vinden suser og siger som Bispen: »Bliv ude! Bliv ude! Porten er lukket for dig.«

»Det er Ufreds Tid, det er tunge Dage; hver Mand vil raade sig selv. Det holstenske Banner vajer fra Slottets Taarn. Der er Savn og Suk, det er Angestens Nat: Strid i Landet og den sorte Død, bælgmørk Nat — men saa kom Atterdag.

Bispens By er nu Kongens By; den har gavlede Huse og snævre Gader, den har Vægter og Raadhus, den har en muret Galge ved Vesterport. Ingen udenbys Mand tør hænges i den; man maa være en Stadens Borger for at kunne dingle der, komme op saa højt, at se Kjøge og Kjøgehøns.

»Det er en dejlig Galge,« siger Nordostvinden; »det skønne gror!« og saa hvæste og blæste den.

Fra Tyskland blæste Fortræd og Nød.

»Hanserne kom,« sagde Gudfader; »de kom fra Pakhus og Disk, de rige Købmænd fra Rostock, Lübeck og Bremen, de vilde snappe mer end Guldgaasen fra Valdemars Taarn; de raadede mere i Dankongens By end Dankongen selv, de kom med væbnede Skibe, ingen var forberedt; Kong Erik havde ej heller Sind at slaas med de tyske Frænder, de vare saa mange, saa stærke. Kong Erik og alle hans Hofmænd joge hasteligt ud af Vesterport til Sorø By, til den stille Sø og de grønne Skove, til Kærligheds Sang og Bægerklang.

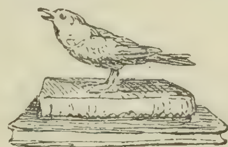
Men een blev tilbage i Kjøbenhavn, et Kongehjerte, et Kongesind. Ser du Billedet her, den unge Kvinde, saa fin og spæd, med havblaa Øjne og hørgult Haar; det er Danmarks Dronning Philippa, Englands Prinsesse. Hun blev i den ængstede Stad, hvor i de smaa Gyder og Gader, med de stejle Trapper, Skure og tilklinede Boder, Byfolkene vrimle og vide ikke ud eller ind. Hun har Mands Mod og

Hjerte; hun kalder Borgere og Bønder, opmuntrer, opmander. Skibene tiltakles, Blokhusene faa Mænd, Karrebasserne knalde; der er Ild og Damp, der er godt Humør, Vor Herre slipper ej Danmark. Og Solen skinner ind i alle Hjerter, den lyser ud af alle Øjne i Sejrsglæde. Velsignet være Philippa. Det er hun i Hytte, det er hun i Hus, det er hun i Kongens Slot, hvor hun plejer de saarede og syge. Jeg har klippet en Krans og lagt om Billedet her,« sagde Gudfader. »Velsignet være Dronning Philippa!«

»Nu springe vi Aaringer frem!« sagde Gudfader. »Kjøbenhavn springer med. Kong Christian I har været i Rom, er velsignet af Paven, og hædret og hyldet paa den lange Vej. Han bygger herhjemme en Gaard af brændte Sten; der skal Lærdommen gro, sættes frem paa Latin. Fattigmands Barn fra Plov og fra Værksted kan ogsaa komme med, tigge sig frem, faa den lange, sorte, side Kappe, synge for Borgernes Dør.

Tæt op til Lærdommens Gaard, hvor alt er Latin, ligger et lille Hus; derinde raader det Danske, i Sprog og i Sæder. Der er Øllebrød til Morgenkost, og der er Middag Klokken ti om Formiddagen. Solen skinner ind ad de smaa Ruder, paa Madskab og Bogskab; i det ligger skrevne Skatte, Hr. Mikkels »Rosenkrans« og »gudelige Komedier«, Henrik Harpestrengs Lægebog, og Danmarks Rimkrønike af Broder Niels i Sorø; dem bør hver Danismand kende, siger Husherren, og han er Mand, for at de kunne blive kendte. Det er Danmarks første Bogtrykker, Hollænderen Gotfred van Gehmen. Han øver den sorte, velsignede Kunst, Bogtrykkerkunsten.

Og Bøgerne komme til Kongens Slot og i Borgernes Hus. Ordsprog og Sange faa evigt Liv. Hvad Mennesket ikke tør sige i Sorg og Lyst, synger Folkesangens Fugl, forblommet og dog klart; den flyver saa frit, den flyver saa vidt igennem

Borgestue, gennem Ridderborg; den sidder som Falk paa Ridderfrøkenens Haand og kvidrer, den lister sig ind som lille Mus og pipper i Hundehullet for den trælbundne Bonde.

»Det er Mundsvejr det hele!« siger den skarpe Nordostvind.

»Det er Foraarstid!« sige Solens Straaler; »se, hvor pipper det grønne!«

»Nu blade vi frem i vor Billedbog!« sagde Gudfader.

»Hvor straaler Kjøbenhavn! Der er Turnering og Leg, der er Optog med Pragt; se de ædle Riddere i Rustning, se de høje fornemme Fruer i Silke og Guld! Kong Hans giver sin Datter Elisabeth til Kurfyrsten af Brandenborg. Hvor er hun ung, hvor er hun glad! hun træder paa Fløjl; der er en Fremtid i hendes Tanker: Huslivets Lykke. Tæt ved hende staar hendes kongelige Broder Prins Christjern med de tungsindige Øjne og det hede, brusende Blod. Ham har Borgerfolket kær, han kender dets Tryk, han har Fattigmands Fremtid i Tanke.

Gud alene raader for Lykken!«

»Nu blade vi frem i vor Billedbog!« sagde Gudfader. »Skarpt blæser Vinden, synger om det skarpe Sværd, om den tunge Tid, om Ufredstid.

Det er en iskold Dag, det er midt i April. Hvorfor stimler Mængden sammen uden for Slottet foran den gamle Toldbod, hvor Kongeskibet ligger med Sejl og Flag? I Vinduer og paa Tage ere Folk at se. Der er Sorg og Bedrøvelse, Forventning og Angest. De se mod Slottet, hvor før var Fakkeldans i de gyldne Sale, men nu saa stille og tomt; de se mod Vindueskarnappen, hvor Kong Christjern saa ofte saa ud over »Hofbroen« og ad det smalle »Hofbrostræde« til sin Duelil, den hollandske Pige, han hentede fra Bergens By. Skodderne ere skudte for. Mængden ser mod Slottet, nu aabnes Porten, Vindebroen sænkes. Der kommer Kong

Christjern med sin trofaste Hustru Elisabeth; hun vil ej forlade sin kongelige Herre, nu han er saa haardt betrængt.

Der var Ild i hans Blod, der var Ild i hans Tanke; han vilde bryde med den gamle Tid, bryde Bondens Aag, være Borgeren god, stække »de graadige Høge«; men de vare ham for mange. Han drager fra Land og Rige, for derude at vinde Venner og Frænder for sig. Hans Hustru og trofaste Mænd følge med; hvert Øje er vaadt nu i Skilsmissens Stund.

Der blander sig Stemmer i Tidens Sang, imod ham og for ham, et tredobbelt Kor. Hør Adelens Ord, de staa skrevne og trykte:

»Ve over dig, Christjern den Onde! det udøste Blod paa Stockholms Torv raaber højt over dig, Forbandelsens Ve!«

Og Munkenes Raab har den samme Dom: »Du være forstødt af Gud og af os! Den lutherske Lære kaldte du hid; til den gav du Kirke og Prædikestol, lod Djævelens Tunge tale. Ve over dig, Christjern den Onde!«

Men Bonde og Borger græde saa dybt: »Christjern, du Folkekære! Ej Bonden skal kunne sælges som Kvæg, ikke byttes bort for en Jagthund! Den Lov er dit Skudsmaal!« Men Fattigmands Ord er som Avner for Vinden.

Nu sejler Skibet Slottet forbi, og Borgerne løbe op paa Volden for der endnu engang at se den sejlende Kongesnekke.«

»Tiden er lang, Tiden er trang; stol ikke paa Venner, stol ikke paa Frænder!

Farbroder Frederik paa Slottet i Kiel vilde nok være Konge i Landet.

Kong Frederik ligger for Kjøbenhavn. Ser du Billedet her: »det tro Kjøbenhavn«. Rundt om ere kulsorte Skyer med Billed paa Billed; betragt kun hvert! Det er et klingende Billed, det klinger endnu i Sagn og Sang: Den tunge, trange, den bitre Tid i Aaringers Gang.

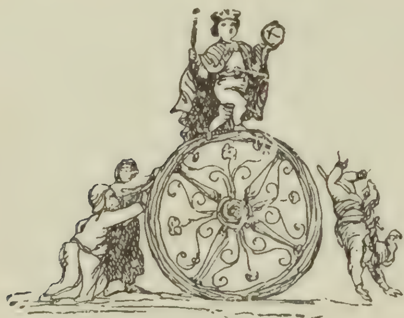
Hvor gik det Kong Christjern, den vildsomme Fugl? Derom have Fuglene sjunget, og de flyve vidt, over Land og Sø. Storken kom tidligt i Foraarstid, Syd fra over det tyske Land; den havde set, hvad der nu fortælles.

»Den flygtende Kong Christjern saa jeg køre paa lyng-groede Hede; der mødte ham et usselt Køretøj, forspændt med een Hest; i det sad en Kvinde, Kong Christjerns Søster, Markgrevinden af Brandenborg; tro den lutherske Lære var hun jaget bort af sin Husbond. Paa den mørke Hede mødtes de landflygtige Kongebørn*). Tiden er trang, Tiden er lang, stol ikke paa Ven eller Frænde!«

Svalen kom fra Sønderborg Slot med klagelig Sang. »Kong Christjern er forraadt! Han sidder der i det brønd-dybe Taarn; hans tunge Trin slide Spor i Stengulvet, hans Finger sætter Mærke i det haarde Marmor.«

»Oh hvilken Sorg fik slige Ord,
som Stenen Fure fik?«**)

Fiskeørnen kom fra den rullende Sø! den er aaben og fri, der flyver et Fartøj, det er den kække Fyenbo Søren Nordby. Lykken er med — men Lykken er som Vejr og Vind omskiftelig.

I Jylland og Fyen skrige Ravn og Krage: »Vi ere oppe at age! Det gaar saa bra, saa bra! Her ligge Aadsler af Heste, og Mennesker med.« Det er Ufreds Tid, det er Grevens

*) »Oc er vel underligt at betencke, at saadan en gudfryttig, fin og fornem Første, som Kong Hans vaar, at hans Børn skulde haffue saa liden Lycke i Verden.« Arild Hvitfeld.

**) Fr. Paludan Müller.

Fejde. Bonden tog sin Kølle, Købstadmanden sin Kniv, saa raabte de højt: »Vi slaa Ulvene ihjel, saa at ingen Unger blive tilbage!« Der drive Skyer og Røg fra de brændende Byer.

Kong Christjern er Fange paa Sønderborg Slot; han slipper ej fri, ser ej Kjøbenhavn og dens bitre Nød. Paa Nørre-Fælled staar Christian III, hvor Faderen stod. I Staden er Angest; der er Hunger og Smitsot.

Op til Kirkens Mur sidder i Pjalter en udmagret Kvinde, et Lig er hun; to levende Børn ligge paa hendes Skød og suge Blod af den dødes Bryst.

Modet er faldet, Modstanden falder. Du tro Kjøbenhavn!«

»Der blæses Fanfare; hør Pauker og Trompeter!

I rige Klæder af Silke og Fløjl og med vajende Fjer komme paa guldbræmmede Heste de adelige Herrer; de ride til Gammeltorv. Er der Karrusel eller Turnering efter vante Skik? Borgere og Bønder i deres bedste Pynt søge ogsaa derhen. Hvad er der at se? Er der rejst et Baal til at brænde papistiske Billeder, eller staar Bøddelen der, som han stod ved Slaghoeks Baal? Kongen, Landets Herre, er Lutheran, det skal kendes, hævdes og lyses i Kuld.

Højfornemme Fruer og adelige Jomfruer sidde med høje Kraver og Perler paa Huen bag de aabne Vinduer og se al den Stads. Paa udbredt Klæde, under Klædestag, sidder Rigets Raad i ældgammel Dragt, nær Kongens Trone. Kongen er tavs. Nu læses op i det danske Sprog hans Villie, Rigsraadets Villie; Borger og Bonde faa strenge Ord, Revselsens Ord for al den Modstand, de havde vist mod den høje Adel. Ydmyget blev Borgeren, Bonden blev Træl. Nu lyder Fordømmelsens

Ord mod Landets Bisper. Deres Magt er forbi. Alt Kirkens og Klostrenes Gods bliver henlagt til Konge og Adel.

Der er Hovmod og Had, der er Prunk, der er Ynk.

»Fattige Fugl kommer hinkende,
kommer linkende . . .
Rige Fugl kommer susende,
kommer brusende!« —

Omskiftelsens Tid har tunge Skyer, men ogsaa Solskin; det lyste just nu i Lærdommens Gaard, Studentens Hjem, og Navne lyse ud derfra helt op i vor Tid. Hans Tausen, den fyenske fattige Smedesøn:

»Det var hin liden Smaadreng fra Birkende By,
hans Navn fløj over Danmark med folkelig Ry.
En dansk Morten Luther, han stred med Ordets Sværd,
og sejrede med Aanden i Hjertefolkets Hær.« *)

Der lyser Navnet Petrus Palladius, Latin, men paa Dansk Peter Plade, Roskilde Bisp, ogsaa Søn af en fattig Smed i Jydernes Land. Og af Adelsnavne straaler Hans Friis, Rigets Kansler. Han satte Studenten ved sit Bord, sørgede for ham og for Peblingen med. Og een fremfor alle faar Hurra og Sang:

---

*) B. S. Ingemann.

»Mens een Student ved Axels Havn
et Bogstav veed at skrive,
saa længe skal Kong Christians Navn
med Hurra hilset blive.« *)

Der kom Solstraaler mellem de tunge Skyer i Omskiftelsens Tid.«

»Nu vende vi Bladet.

Hvad suser og synger i »Store Bælt« under Samsø Kyst? Af Søen stiger en Havfrue med tanggrønt Haar, hun spaar for Bonden: En Prins skal fødes, der bliver en Konge, mægtig og stor.

Paa Marken, under den blomstrende Hvidtjørn, han fødtes. Nu blomstrer hans Navn i Sagn og i Sange, i Riddergaarde og Slotte rundt om. Børsen skød frem med Taarn og Spir; Rosenborg løftede sig og saa langt ud over Volden; Studenten selv fik sit eget Hus, og tæt derved stod og peger endnu mod Himlen det »runde Taarn«, en Urania-Søjle, der ser mod Hveen, hvor Uranienborg knejsede; dens gyldne Kupler fik Glans i Maaneskin, og Havfruer sang om Manden derinde, som Konger og Aandens Stormænd besøgte, den Snilletsbaarne, af Adelsblod, Tycho Brahe. Han løftede Danmarks Navn saa højt, at med Stjernehimlen det kendtes i alle Jordens aandlyste Lande. Og Danmark stødte ham bort fra sig.

Han sang Trøst i sin Smerte:

»Er ej Himlen alle Vegne,
hvad behøver jeg saa mer?«

---

*) Poul M. Møller.

Hans Sang har Folkesangs Liv, som Havfruens Sang om Christian den Fjerde.«

»Nu kommer et Blad, du skal rigtig se paa!« sagde Gudfader; »der er Billed paa Billed, som i Kæmpevisen Vers paa Vers. Det er en Sang, saa glædelig i sin Begyndelse, saa sørgelig i sin Udgang.

Der danser et Kongebarn paa Kongens Slot, hvor er hun yndig at se! Hun sidder paa Christian den Fjerdes Skød, hans elskede Datter Eleonore. I kvindelige Sæder og Dyder hun gror. Den mægtige Adels fornemste Mand Korfits Ulfeldt er hendes Brudgom. Hun er Barn endnu; hun faar ogsaa Ris af sin strenge Hovmesterinde; hun klager for Kæresten, og hun har Ret. Hvor er hun kløgtig, danis og oplært, kan Græsk og Latin, synger Italiensk til sin Luth, veed at tale om Paven og Luther.

Kong Christian ligger i Gravkapel i Roskilde Dom, Eleonores Broder er Konge. Der er Glans og Pragt paa Slottet i Kjøbenhavn, der er Skønhed og Snille, først Dronningen selv: Sophie Amalie af Lyneborg. Hvo styrer sin Hest saa vel som hun? Hvo har i Dansen en Majestæt som hun, hvo taler med Kendskab og Aand som Danmarks Dronning?

»Eleonore Christine Ulfeldt!« de Ord blev sagt af den franske Gesandt. »I Skønhed, Kløgt overstraaler hun alle.«

Fra Slottets bonede Dansegulv vokste Niddets Borre; den hængte sig fast, den filtrede ind og hvirvlede om sig Krænkelsens Haan: »Det Slegfredbarn! Hendes Karm skal holde ved Slottets Bro; hvor Dronningen kører, skal Fruen gaa!« Det fyger med Sladder, med Opspind og Løgn.

Og Ulfeldt tager sin Hustru ved Haand i den stille Nat. Nøglerne har han til Stadens Porte; han aabner en af dem, Hestene vente derudenfor. De ride langs Stranden, og sejle saa bort til det svenske Land.«

»Nu vende vi Bladet, som Lykken vender sig for de to.

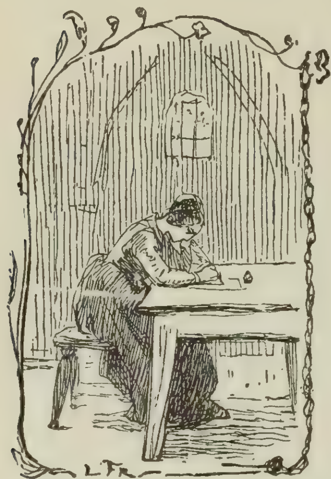
Det er Efteraarstid, Dagen er kort, Natten er lang, det er graat og vaadt, Vinden saa kold og i stigende Styrke. Det suser i Løvet paa Voldens Træer, Løvet flyver ind i Peder Oxes Gaard; den staar tom og forladt af sit Herskab. Vinden suser ud over Christianshavn, om Kaj Lykkes Gaard, nu er den Tugthus. Han selv er jaget fra Ære og Land, hans Vaaben er brudt, hans Billede hængt i den højeste Galge; saaledes er straffet hans kaade, letfærdige Ord om Landets hædrede Dronning. Højt tuder Vinden og farer hen over den aabne Plads, hvor Rigshovmesterens Gaard har staaet; nu er kun tilbage af den een Sten, »den drev jeg som Rullesten herned paa den sejlende Is,« suser Vinden, »Stenen strandede, hvor siden Tyvsø skød op, forbandet af mig; saa kom den med i Hr. Ulfeldts Gaard, hvor Fruen sang til den klingende Luth, læste Græsk og Latin og knejsede stolt, nu knejser kun Stenen her med sin Indskrift:

»Forræderen Corfitz Ulfeldt
til ævig Spot, Skam og Skændsel.«

Men hvor er hun nu, den fornemme Frue? Hu—ih—hu—ih! piber Vinden med skærende Røst. I »Blaa Taarn« bag Slottet, hvor Havvandet slaar mod den slimede Mur, der har hun alt siddet i mange Aar. Der er i Kamret mere Røg end Varme; det lille Vindue er højt under Loftet. Kong Christian den Fjerdes forkælede Barn, hun den fineste Frøken og Frue, hvor sidder hun

ringe, hvor sidder hun slet! Erindringen hænger Gardin og Tapet om Fængslets tilrøgede Vægge. Hun husker sin Barndoms dejlige Tid, sin Faders milde, straalende Træk; hun husker sin pragtfulde Bryllupsfærd: hendes Stoltheds Dage, hendes Trængselstid i Holland, i England og paa Bornholm.

»Ej noget synes tungt for Ægte-Kærlighed,
Trofasthed er den Dyd, man ej tør blues ved.«

Dog, da var hun hos ham, nu er hun ene, for altid ene! Hun veed ej hans Grav, og ingen veed den.

»Troskab mod Manden var al hendes Brøde.«

— Hun sad i Aaringer, lange og mange, mens Livet rørte sig udenfor. Det staar aldrig stille, men det ville vi et Øjeblik her, tænke paa hende og Sangens Ord:

»Min Husbond holdt jeg tro min Ed
i Nød og stor Elende!«

»Ser du Billedet her?« sagde Gudfader.

»Det er Vintertid; Frosten slaar Bro mellem Laaland og Fyen, Bro for Carl Gustav, som drager ustandseligt frem. Der er Plyndring og Mordbrand, Angest og Nød i det hele Land.

Svensken ligger for Kjøbenhavn. Det er bidende koldt og en fygende Sne; men tro sin Konge og tro sig selv staa Mænd og Kvinder rede til Kampen. Hver Haandværksmand, Bodsvend, Student og Magister er oppe paa Volden til Værn og Forsvar. Der er ingen Frygt

for de gloende Kugler. Kong Frederik svor, han vilde dø i sin Rede. Han rider deroppe, og Dronningen med ham. Der er Mod og Mandstugt og Fædrelandssind. Lad Svensken kun trække sin Ligskjorte paa og snige sig frem i den hvide Sne, forsøge at storme! Der væltes Bjælker og Sten ned paa dem; ja Kvinderne komme med Bryggerkedler og hælde sydende Beg og Tjære over de stormende Fjender.

I denne Nat er Konge og Borger een samlet Magt. Og der er Frelse, og der er Sejr. Klokkerne ringe, Takkesang lyder. Borgerfolk, her vandt du Adelsspore!«

»Hvad følger vel nu? Se Billedet her!

Bisp Svanes Frue kommer i lukket Karm; det tør kun den høje, mægtige Adel. De stolte Junkere bryde Vognen itu; Bispinden maa gaa til sin Bispegaard.

Er det den hele Historie? — Langt større skal brydes i næste Stund, Overmods-Vældet.

Borgemester Hans Nansen og Biskop Svane række hinanden Haand til Gerning i Herrens Navn. De tale med Kløgt og med Ærlighed; det høres i Kirken og i Borgerens Hus. Et Sammenholds-Haandslag, og Havnen spærres, Portene lukkes, Stormklokken ringer, Magten er givet til Kongen alene, han, som blev i sin Rede i Farens Stund; han herske, han raade over store og smaa!

Det er Enevoldstiden.«

»Nu vende vi Bladet og Tiden med det.

»Hallo, halløj, hallo!« Ploven er lagt til Side, Lyngen faar Lov at gro, men Jagten er god. »Hallo, halløj!« Hør de skingrende Horn og de halsende Hunde. Se Jægerskaren, se Kongen selv, Kong Christian V; han er ung og glad! I Slot og i Stad er der Lystighed. I Salene Vokslys, i Gaarden Fakler, og Byens Gader have faaet Lygter. Alt straaler saa

nyt! Den ny Adel, indkaldt fra Tyskland, Baroner og Grever, faa Gunst og Gave; nu gælde Titler og Rang og det tyske Sprog.

Da klinger en Stemme saa ægte dansk, det er Væverens Søn, som nu er Bisp, det er Kingos Røst; han synger de dejlige Psalmer.

Der er en anden Borgermands Søn, en Vintappersøn, hans Tanke lysner i Lov og Ret; hans Lovbog blev Guldgrund for Kongens Navn, det staar ind i kommende Tider. Den Borgersøn, Landets mægtigste Mand, faar Adelsskjold og Fjender med, saa Bøddelens Sværd paa Retterstedet er over Griffenfeldts Hoved. Da lyder Benaadning med evigt Fængsel. De sende ham til en Klippeø under Trondhjems Kyst:

»Munkholm — Danmarks Sankt Helena.«

Men Dansen gaar let i Slottets Sal, der er Glans og Pragt, der er livlig Musik, der danse Hofmænd og Fruer.«

»Nu kommer Frederik IV's Tid!

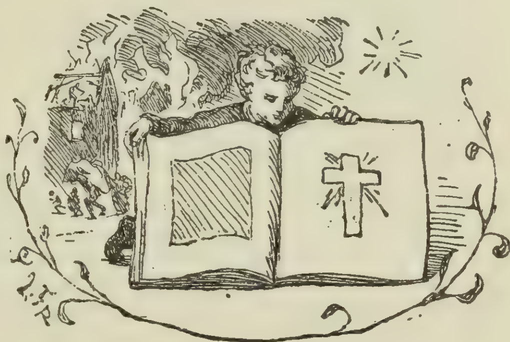
Se de stolte Skibe med Sejrsflag! Se det rullende Hav! Ja, det kan fortælle om Storbedrift, om Danmarks Hæder. Vi huske Navne, den sejrsæle Sehested og Gyldenløve! Vi huske Hvitfeldt, der, for at frelse den danske Flaade, sprængte sit Skib og fløj mod Himlen med Danebroge. Vi tænke paa Tiden og Striden den Gang, og Helten, der sprang fra det norske Fjeld til Danmarks Værn: Peter Tordenskjold. Fra det herlige Hav, fra det svulmende Hav tordner hans Navn fra Kyst til Kyst:

»Der slog et Lyn igennem Pudderstøvet,
en Torden gennem Tidens Hvisken lød;

en Skrædderdreng sprang ned fra Skrædderbordet,
fra Norges Kyst løb ud en liden »Snau«.
Og Vikingaanden over Nordens Hav
fløj atter, ungdomskæk og staalomgjordet.« *)

Der kom en Luftning fra Grønlands Kyst, en Duft som fra Bethlehems-Landet; den meldte om Evangeliets Lys ved Hans Egede og hans Hustru.

Det halve Blad her har derfor Guldgrund; det andet halve, der tyder Sorgen, er askegraat med sorte Stænk, som fra Ildens Gnister, som fra Sot og Syge.

I Kjøbenhavn raser Pesten. Gaderne ere tomme, Dørene stængede, rundt om er tegnet med Kridt et Kors; derinde er Soten, men hvor Korset er sort, ere alle døde.

I Natten bæres Ligene bort, uden Klokkeklang; de tage paa Gaden de halvdøde med; Rustvognene rumle, de ere fyldte med Lig. Men ud fra Krostuen lyder fælt berusedes Sang og vilde Skrig. Ved Drik ville de glemme den bitre Nød; de ville glemme og ende — ende! Alt faar jo Ende. Her ender Bladet med anden Nød og Prøvelsestid for Kjøbenhavn.

Kong Frederik IV lever endnu; hans Haar er graanet i Aarenes Løb. Fra Vinduet paa Slottet ser han ud i det stormfulde Vejr; det er sent paa Aaret.

I et lille Hus ved Vesterport leger en Dreng med sin Bold; den flyver op paa Loftet. Den lille tager en Tællepraas, gaar op for at søge, da tændes der Ild i det lille Hus, i den hele Gade. Det lysner i Luften, saa Skyerne skinne. Se Flammerne vokse! Der er Føde for Ilden, der er Hø og Halm, der er Flæsk og Tjære, der er Stabler af Brænde til Vintertiden. Og alting brænder. Der er Graad og Skrig, der er stor Forvirring.

---

*) Carl Ploug.

I Vrimlen rider den gamle Konge, opmuntrer, befaler. Der sprænges med Krudt, rives Huse ned. Nu brænder det ogsaa i Nørre Kvarter, og Kirkerne brænde: Sankt Petri, Vor Frue! Hør Sangværket spiller sin sidste Sang: »Vreden du afvend, Herre Gud af Naade!«

Kun »Runde Taarn« staar, og Slottet staar; rundt om ere rygende Tomter. Kong Frederik IV er Folket god, han trøster og mætter, han er hos det, er de husvildes Ven. Velsignet er Frederik IV!«

»Se nu dette Blad!

Se den gyldne Karm, med Tjenere rundt om, med væbnede Ryttere foran og bagved, kommer fra Slottet, hvor der er spændt en Jernlænke for at hindre Folket i at komme alt for nær. Hver uadelig Mand maa gaa over Pladsen med blottet Hoved; thi ses ej mange, de undgaa Stedet. Der kommer nu een med nedslaaet Blik, med Hatten i Haanden, og det er just den Mand, i den Tid, som vi nævne højt:

»Som rensende Stormvind hans Tale klang,
til Solskin i kommende Dage;
indsmuglede Noder som Græshopper sprang
den Vej, de var komne, tilbage.« *)

Det er Snillet og Lunet, det er Ludvig Holberg. Den danske Scene, hans Storheds Slot, har man lukket, som var det Forargelsens Bo. Al Glæde er skrinlagt; Dans, Sang og Musik er forbudt og lyst bort. Nu raader den mørke Kristendom.«

---

*) Christian Wilster.

»Der Dänenprinz!« som hans Moder ham kaldte, nu kommer hans Tid med Solskinsvejr, med Fuglenes Sang, med Glæde, Danskhed og Lystighed: Kong Frederik V er Konge. Og Lænkerne tages fra Pladsen ved Slottet; den danske Scene er aabnet igen, der er Latter og Lyst, der er godt Humør. Og Bønderne ride Sommer i By! Det er Munterhedstid efter Fastetid og Forknyttelsens Tid. Det skønne trives, sætter Blomst og Frugt i Toner, i Farver, i bildende Kunst. Hør Gretrys Musik! Se Londemanns Spil! Og Danmarks Dronning elsker det danske. Lovise af England, dejlig og mild; velsigne dig Gud i sin Himmel! Solstraalerne synge lifligt i Kor om Dronninger i det danske Land: Philippa, Elisabeth, Lovise.«

»Den jordiske Del er længst skrinlagt, men Sjælene leve, og Navnene leve. Igen sender England en Kongebrud: Mathilde, saa ung og snart saa forladt! Om dig ville Digtere synge i Tiden, om Ungdomshjertet og Prøvelsens Stund. Og Sangen har Magt, en unævnelig Magt gennem Tider og Folk. Se Slottets Brand, Kong Christians Borg! Man søger at frelse det bedste, der findes. Se Holmens Folk slæbe bort en Kurv med Sølvtøj og kostelige Sager; stor Rigdom er det, men pludseligt se de gennem den aabne Dør, hvor Flammerne lyse, en Buste af Bronce, Kong Christian IV. Da kaste de den Rigdom, de bære; hans Billede derinde er dem langt mere! det maa de redde, hvor tungt det endogsaa maa være at bære. De kende ham jo fra Ewalds Sang, fra Hartmanns dejlige Melodi.

Der er Magt i Ordet og Sangen, og den skal klinge een Gang saa stærkt om den stakkels Dronning Mathilde.«

»Nu blade vi frem i vor Billedbog.

Paa Ulfeldts Plads stod den Skændselssten; hvor rejstes i Verden vel een som den? Ved Vesterport blev en Støtte rejst, hvor mange i Verden er der vel som den?

Solstraalerne kyssede Rullestenen, Grundlaget under »Frihedsstøtten«. Alle Kirkeklokker ringede, Flagene vajede; Folket jublede for Kronprins Frederik. Gamle og unge bar i Hjerte og paa Tunge Navnene Bernstorff, Reventlow, Colbjørnsen. Med straalende Øjne og takfyldte Hjerter læses Støttens velsignede Indskrift:

»Kongen bød, Stavnsbaandet skal ophøre, Landbolovene gives Orden og Kraft, at den fri Bonde kan vorde kæk og oplyst, flittig og god, hæderlig Borger, lykkelig!«

Hvilken Solskinsdag! Hvilken »Sommer i By!«

Lysaanderne sang: »Det gode gror! Det skønne gror! Snart falder Stenen paa Ulfeldts Plads, men »Frihedsstøtten« skal staa i Solskin, velsignet af Gud, Konge og Folk.«

»Vi har en gammel Landevej,
den gaar til Verdens Ende.« *)

»Det aabne Hav, aabent for Ven og Fjende, og Fjenden var der. Den sejlede op, den mægtige engelske Flaade; en Stormagt kom imod en lille. Kampen var haard, men Folket modigt:

»Hver stod fast og ufortrøden,
stod og stred og favned Døden!« **)

*) N. F. S. Grundtvig.

**) W. H. F. Abrahamson.

vandt Beundring af sin Fjende og begejstrede Danmarks Skjalde. Den Slagdag mindes den Dag i Dag med vajende

Flag: Danmarks hædrende anden April, Skærtorsdags-Slaget paa Reden.«

»Aaringer gik. En Flaade blev set i Øresund. Gjaldt det Rusland eller Danmark? Det vidste man ej, selv ingen om Bord.

Der er en Fortælling i Folkemund, at den Morgenstund i Øresund, da den forseglede Ordre blev brudt og læst op, og den lød: at tage den danske Flaade, traadte frem for sin Chef en ung Kaptajn, højhjertet i Ord og Daad, en Bretlands Søn: »Jeg svor,« var hans Ord, »at til min Død vilde jeg kæmpe for Englands Flag, i aabent, ærligt Slag, men ej at ville overmande.«

Og dermed styrted han sig over Bord!

»Og Flaaden styrede mod Kjøbenhavn. —
Fjernt fra det Sted, hvor Slaget skulde stande,
laa han, Kaptajnen — ukendt er hans Navn —
et vandkoldt Lig, skjult af de sorte Vande,
til Strømmen drev ham op, og svenske Mænd
paa Fiskertog i stjernefulde Nætter
ham fandt, bar ham i Baad til Stranden hen
og — rafled om den dødes Epauletter.«*)

*) Carl Bagger.

Fjenden stod for Kjøbenhavn; det lyste i Flammer, vi mistede Flaaden, men ikke Modet og Troen paa Gud, han ydmyger, men løfter igen. Vunderne læges som i Einheriars Slag. Kjøbenhavns Historie er rig paa Trøst.

Altid Folketroen var den,
Danmark har i Vor Herre en Ven.
Holde vi fast, han holder igen,
og Solen skinner i Morgen.

Snart skinnede den paa den rejste Stad, paa rige Kornmarker, paa Kløgt og Snille; en Fredens velsignet Sommer-

dag, hvor Digtningen rejste sit *fata morgana* saa farverigt herligt ved Oehlenschläger.

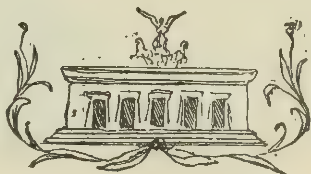
Og i Videnskaben blev gjort et Fund, langt mer end et Guldhorn i gammel Tid, en Bro af Guld blev funden:

— — »en Bro for Tankens Lyn
i alle Tider ind i Folk og Riger.«

Hans Christian Ørsted indskrev der sit Navn.

Og se! Ved Slottet op til Kirken blev rejst en Gaard, til den gav selv den fattigste Mand og Kvinde glad sin Skærv.

Du husker fra foran i Billedbogen,« sagde Gudfader, »de gamle Stenblokke, som ramlede fra Norges Fjelde, og førtes paa Isen herned; de ere løftede igen fra den dybe Sandgrund paa Thorvaldsens Bud i Marmorets Skønhed; dejligt at se!«

»Husk hvad jeg har viist dig og hvad jeg fortalte! Sandgrunden i Havet løftede sig op, blev Værn for Havnen, bar Axels Hus, bar Bispens Gaard og Kongens Slot og bærer nu det skønnes Tempel. Forbandelsens Ord ere vejrede hen, men hvad Sollysets Børn i Glæde sang om en kommende Tid, er blevet opfyldt.

Saa mangen Storm er faret hen, den kan komme igen og vil atter henfare. Det sande og gode og skønne har Sejren.

Og hermed er Billedbogen sluttet; men langtfra ikke Kjøbenhavns Historie. Hvo veed, hvad du selv engang skal opleve.

Det har tit set sort ud, blæst en Storm, men Solskinnet er dog ikke blæst bort, det bliver! og stærkere endnu end det stærkeste Solskin er Gud! Vor Herre raader for mere end for Kjøbenhavn.«

Det sagde Gudfader og gav mig Bogen. Hans Øjne lyste, han var saa vis i sin Sag. Og jeg tog Bogen saa glad, saa stolt og forsigtigt, som nyligt jeg bar min lille Søster for første Gang.

Og Gudfader sagde: »Du maa meget gerne vise en og anden din Billedbog, du maa ogsaa nok sige, at jeg har lavet, klistret, tegnet det hele Værk. Men det er en Livssag, at de straks vide, hvorfra jeg har faaet Ideen til den. Du veed det, fortæl det! Ideen skyldes de gamle Tranlygter, der netop, sidste Aften de brændte, viste for Stadens Gaskandelaber, som *fata morgana*, alt hvad der var set, fra den første Lygte blev tændt ved Havnen, til nu Kjøbenhavn i denne Aften belystes baade af Tran og af Gas.

Du maa vise Bogen til hvem du vil, det vil sige, til Folk med milde Øjne og venligt Sind, men kommer en Helhest — saa luk

Gudfaders Billedbog.«

Laserne.

Uden for Fabrikken stod i Stakke højt opstablede Kludebunker, samlede vidt og bredt fra; hver Las havde sin Historie, hver førte sin Tale, men man kan ikke høre dem alle sammen. Nogle Laser vare indenlandske, andre vare fra fremmede Lande. Her laa nu en dansk Las op til en norsk Las; pæredansk var den ene, og ravnorsk var den anden, og det var det morsomme ved de to, vil hver fornuftig Norsk og Dansk sige.

De kendte nu hinanden paa Sproget, uagtet hvert af disse, sagde den Norske, var saa forskelligt som Fransk og Hebraisk. »Vi gaa til Aas for at faa det raat og oprindeligt, og Dansken laver sig sin suttesøde, fade Brage-Snak.«

Laserne talte, og Las er Las i ethvert Land, de gælde kun noget i Kludebunken.

»Jeg er norsk!« sagde den Norske, »og naar jeg siger, at jeg er norsk, saa tror jeg at have sagt nok! jeg er fast i Trævlerne, som Urfjeldene i gamle Norge, Landet, der har en Konstitution, som det fri Amerika! det kildrer mig i Trævlerne at tænke, hvad jeg er, og lade Tanken malmklinge i Granit-Ord!«

»Men vi har en Litteratur!« sagde den danske Las. »Forstaar De, hvad det er?«

»Forstaar!« gentog den Norske, »Fladelands Beboer, skal jeg løfte ham til Fjelds og nordlyse ham, Klud som han er! Naar Isen tøer for den norske Sol, da komme danske Pæreskuder op til os med Smør og Ost, ret ædelige Varer! og der følger til Ballast dansk Litteratur. Vi behøve den ikke! man undværer helst dovent Øl, der hvor det friske Væld sprudler, og her er det en Brønd, der ikke er boret, ikke skvaldret europæisk kendt ved Aviser, Kammeratskab og Forfatteres Rejser i Udlandet. Frit taler jeg fra Lungen, og Dansken maa vænne sig til den fri Lyd, og det vil han i sin skandinaviske Klamren til vort stolte Klippeland, Verdens Urknold!«

»Saaledes kunde nu aldrig en dansk Las tale!« sagde den Danske. »Det er ikke vor Natur. Jeg kender mig selv, og som jeg ere alle vore Laser, vi ere saa godmodige, saa beskedne, vi tro saa lidet om os selv, og det vinder man rigtignok ikke noget ved, men jeg kan saa godt lide det, jeg finder det saa yndigt! For Resten, det kan jeg forsikre Dem, kender jeg tilfulde min egen gode Bonitet, men jeg taler ikke om den, saadan Fejl skal ingen kunne beskylde mig for. Jeg er blød og bøjelig, taaler alt, misunder ingen, taler godt om alle, uagtet der er ikke meget godt at sige om de fleste andre, men lad dem om det! jeg gør nu altid Grin af det, for jeg er saa begavet!«

»Tal mig ikke dette Fladelandets bløde Klistersprog, jeg vamles ved det!« sagde den Norske og løste sig i Vinden fra Bunken og kom over i en anden.

Papir bleve de begge to, og Tilfældet vilde, at den norske Las blev et Papir, hvorpaa en Nordmand skrev et trofast Elskovsbrev til en dansk Pige, og den danske Las blev Manuskript for en dansk Ode til Pris for Norges Kraft og Herlighed.

Der kan ogsaa komme noget godt ud af Laserne, naar de først ere af Kludebunken og Forvandlingen er sket til Sandhed og Skønhed, de lyse i god Forstaaelse, og i den er Velsignelse.

Det er Historien, den er ganske fornøjelig og fornærmer aldeles ingen uden — Laserne.

Hvad Tidselen oplevede.

DER laa op til det rige Herresæde en dejlig velholdt Have med sjældne Træer og Blomster; Gaardens Gæster udtalte deres Henrykkelse over disse, Omegnens Folk fra Landet og Købstæderne kom paa Søn- og Helligdage og bad om Tilladelse til at se Haven, ja, hele Skoler indfandt sig til lignende Visit.

Uden for Haven, op til Stakittet mod Markvejen, stod en mægtig *Tidsel*; den var saa stor, fra Roden i flere Grene, saa at den bredte sig og nok kunde kaldes en Tidselbusk. Ingen saa paa den, uden det gamle *Asen*, der trak Malkepigernes Mælkevogn. Det gjorde lang Hals efter Tidselen og sagde: »Du er køn! jeg kunde æde dig!« men Tøjret var ikke saa langt, at Asenet kunde naa at æde den.

Der var stort Selskab paa Gaarden, højadelig Slægt fra Hovedstaden, unge, nydelige Piger, og mellem disse en Frøken, langvejs fra; hun kom fra *Skotland*, var høj af Byrd, rig paa Gods og Guld, en Brud nok værd at eje, sagde fler end een ung Herre og Mødrene med.

Ungdommen tumlede sig paa Græsplænen og spillede »Kroket«; de gik mellem Blomsterne, og hver af de unge Piger plukkede en Blomst og satte den i en af de unge Herrers Knaphul; men den unge skotske Frøken saa længe rundt om, vragede og vragede; ingen af Blomsterne syntes at falde i hendes Smag; da saa hun over Rækværket, derude stod den store Tidselbusk med sine rødblaa, kraftige Blomster, hun saa dem, hun smilte og bad Husets Søn plukke hende een af disse.

»Den er Skotlands Blomst!« sagde hun; »den pranger i Landets Vaaben, giv mig den!«

Og han hentede den smukkeste og stak sine Fingre, som om det var den skarpeste Rosentjørn, den groede paa.

Tidselblomsten satte hun i den unge Mands Knaphul, og han følte sig højt beæret. Hver af de andre unge Herrer havde gerne givet sin Pragtblomst for at bære denne, givet af den skotske Frøkens fine Hænder. Og følte sig Husets Søn beæret, hvad følte sig da ikke Tidselbusken, det var, som gik der Dug og Solskin igennem den.

»Jeg er noget mere, end jeg tror!« sagde den indad. »Jeg hører nok egentlig hjemme inden for Stakittet og ikke uden for. Man stilles underligt i Verden! men nu har jeg da een af mine over Stakittet og saagar i Knaphul!«

Hver Knop, som kom frem og foldede sig ud, fortalte hun denne Begivenhed, og mange Dage gik der ikke, saa hørte Tidselbusken, ikke af Mennesker, ikke af Fuglekvidder, men af Luften selv, der gemmer og giver Lyd vidt om, lige fra Havens inderste Gange og Gaardens Stuer, hvor Vinduer og Døre stod aabne, at den unge Herre, som fik Tidselblomsten af den fine, skotske Frøkens Haand, nu havde

faaet Haanden og Hjertet med. Det var et smukt Par, et godt Parti.

»Det har jeg fæstet sammen!« mente Tidselbusken og tænkte paa Blomsten, den gav til Knaphullet. Hver Blomst, som kom frem, fik den Begivenhed at høre.

»Jeg bliver vist plantet ind i Haven!« tænkte Tidselen, »maaske sat i Potte, som klemmer, det er nok det allerhæderligste!«

Og Tidselbusken tænkte saa levende derpaa, at den sagde i fuld Overbevisning: »Jeg kommer i Potte!«

Den lovede hver lille Tidselblomst, som kom frem, at den ogsaa skulde komme i Potte, maaske i Knaphul: det højeste, der var at opnaa; men ingen kom i Potte, end sige i Knaphul; de drak Luft og Lys, slikkede Solskin om Dagen og Dug om Natten, blomstrede, fik Besøg af Bi og Bremse, der søgte efter Medgiften, Honningen i Blomsten, og Honningen tog de, Blomsten lod de staa: »Det Røverpak!« sagde Tidselbusken, »gid jeg kunde spidde dem! men jeg kan ikke.«

Blomsterne hang med Hovedet, sygnede hen, men der kom ny igen.

»I komme, som I vare kaldede!« sagde Tidselbusken, »hvert Minut venter jeg os over Stakittet.«

Et Par uskyldige Gaaseurter og Kæmper stod og hørte til med dyb Beundring og troede alt, hvad den sagde.

Det gamle Asen fra Mælkevognen skottede i Vejkanten hen til den blomstrende Tidselbusk, men Tøjret var for kort til at naa den.

Og Tidselen tænkte saa længe paa Skotlands Tidsel, til hvis Slægt den regnede sig, at den til sidst troede sig kommen fra Skotland, og at dens Forældre selv vare groede ind i Rigets Vaaben. Det var en stor Tanke, men stor Tidsel kan nok have stor Tanke.

»Man er tit af en saa fornem Familie, at man ikke tør vide det!« sagde Nælden, som groede tæt ved, den havde ogsaa ligesom en Anelse om, at den kunde blive »Netteldug«, blev den rigtig behandlet.

Og Sommeren gik, og Efteraaret gik; Bladene faldt af Træerne, Blomsterne fik stærke Farver og mindre Duft. Gartnerlærlingen sang i Haven, hen over Stakittet:

»Op ad Bakken, ned ad Bakken,
det er hele Almanakken!«

De unge Grantræer i Skoven begyndte at faa Julelængsel, men der var lang Tid til Julen.

»Her staar jeg endnu!« sagde Tidselen. »Det er, som om ingen tænkte paa mig, og jeg har dog sluttet Partiet; forlovede bleve de, og Bryllup have de holdt, det er nu otte Dage siden. Ja, jeg gør ikke et Skridt, for jeg kan ikke.«

Der gik endnu nogle Uger; Tidselen stod med sin sidste, eneste Blomst, stor og fyldig, nær ved Roden var den skudt frem, Vinden blæste koldt hen over den, Farverne gik, Pragten gik, Blomsterbægeret, stort som for Blomsten paa en Ærteskok, viste sig, som en forsølvet Solsikke.

Da kom i Haven det unge Par, nu Mand og Kone; de gik langs Stakittet, den unge Frue saa ud over det.

»Der staar endnu den store Tidsel!« sagde hun. »Nu har den ikke Blomst mere!«

»Jo, der er Spøgelset af den sidste!« sagde han og pegede paa den sølvskinnende Rest af Blomsten, selv en Blomst.

»Dejlig er den jo!« sagde hun. »En saadan maa skæres ind i Rammen omkring vort Billed!«

Og den unge Mand maatte igen over Stakittet og bryde Tidselbægeret af. Det stak ham i Fingrene, han havde jo kaldt det »Spøgelset«. Og det kom ind i Haven, op paa Gaarden og ind i Salen; der stod et Maleri: »de unge Ægtefolk«. I Brudgommens Knaphul var malet en Tidselblomst. Der blev talt om denne, og der blev talt om Blomsterbægeret, de bragte, den sidste nu sølvglinsende Tidselblomst, der skulde skæres efter i Rammen.

Og Luften bar Talen ud, vidt om.

»Hvad man dog kan opleve!« sagde Tidselbusken. »Min førstefødte kom i Knaphul, min sidstfødte kom i Ramme! hvor kommer jeg?«

Og Asenet stod ved Vejkanten og skottede hen til den.

»Kom til mig, min Sule-Kæreste! jeg kan ikke komme til dig, Tøjret er ikke langt nok!«

Men Tidselbusken svarede ikke; den stod mere og mere tankefuld; den tænkte, og den tænkte helt op mod Juletid, og saa satte Tanken sin Blomst.

»Naar ens Børn ere vel inde, finder en Moder sig i at staa uden for Stakittet!«

»Det er hæderligt tænkt!« sagde Solstraalen. »De skal ogsaa faa en god Plads!«

»I Potte eller i Ramme?« spurgte Tidselen.

»I et Eventyr!« sagde Solstraalen.

Her er det!

UGEDAGENE vilde ogsaa engang slaa sig løs, komme sammen og holde Gilde. Hver Dag var iøvrigt saa optagen, at de, Aaret rundt, ikke havde Fritid at raade over; de maatte have en aparte hel Dag, men den havde de da ogsaa hvert fjerde Aar: Skuddagen, der lægges i Februar for at bringe Orden i Tidsregningen.

Paa Skuddagen vilde de altsaa komme sammen til Gilde, og da Februar er Fastelavns-Maaned, vilde de komme karnevalsklædte efter hvers Fornemmelse og Bestemmelse; spise godt, drikke godt, holde Taler og sige hverandre Behageligheder og Ubehageligheder i ugenert Kammeratskab. Oldtidens Kæmper kastede hverandre, ved Maaltiderne, de afgnavede Kødben i Hovedet, Ugedagene vilde derimod dænge hverandre over med Mundgodt af Brandere og skarnagtige Vittigheder, som de kunne falde i uskyldige Fastelavnsløjer.

Saa var det Skuddag, og saa kom de sammen.

Søndag, Formand for Ugedagene, traadte op i sort Silkekappe; fromme Mennesker vilde tro, at han var præsteklædt til at gaa i Kirke; Verdensbørn saa, at han var i Domino for at gaa paa Lystighed, og at den blussende Nellike, han bar i Knaphullet, var Teatrets lille, røde Lygte, som sagde: »Alt er udsolgt, se nu til, at I more eder!«

Mandag, ungt Menneske, i Familie med Søndagen, og særligt hengiven til Fornøjelse, fulgte efter. Han forlod Værkstedet, sagde han, naar Vagtparaden trak op.

»Jeg maa ud at høre Offenbachs Musik; den gaar mig ikke til Hovedet og ikke til Hjertet, den kriller mig i Ben-

Musklerne, jeg maa danse, have en Svir, faa et blaat Øje at sove paa og saa tage fat paa Arbejdet næste Dag. Jeg er Nyet i Ugen!«

Tirsdag ɔ: Tyrs Dag, Kraftens Dag. —

»Ja, det er jeg!« sagde Tirsdag. »Jeg tager fat paa Arbejdet, spænder Merkurs Vinger paa Købmandens Støvler, ser til i Fabrikkerne, om Hjulene ere smurte og dreje sig, holder over, at Skrædderen sidder paa Bordet og Brolæggeren paa Brostenene; hver passe sin Dont! jeg holder Øje med det hele, derfor møder jeg i Polítiuniform og kalder mig Politirsdag. Er det en daarlig Brander, forsøg I andre at give en, der er bedre!«

»Saa kommer jeg!« sagde Onsdag. »Jeg staar midt i Ugen. Tysken kalder mig Hr. Mittwoch. Jeg staar som Svend i Butikken, som Blomst midt imellem de andre ærede Ugedage! Marchere vi alle op, saa har jeg tre Dage for, tre Dage bag, det er som en Æresvagt; jeg maa tro, at jeg er den anseligste Dag i Ugen!«

Torsdag mødte klædt som Kobbersmed med Hammer og Kobberkedel, det var hans Adels Attribut.

»Jeg er af den højeste Byrd,« sagde han, »hedensk, guddommelig! i Nordens Lande er jeg kaldt op efter Thor, og i Sydens Lande efter Jupiter, som begge forstod at tordne og lyne; det er blevet i Familien!«

Og saa slog han paa Kobberkedelen og beviste sin høje Byrd.

Fredag var klædt ud som ung Pige og kaldte sig Freja, ogsaa til en Forandring Venus, det kom an paa Sprogbrugen i de Lande, hvor hun traadte op. Hun var iøvrigt af en stille, blid Karakter, sagde hun; men i Dag flot og fri; det var jo Skuddag, og den giver Frihed for Kvinden, da tør hun, efter gammel Brug, fri selv og behøver ikke at lade sig fri til.

Lørdag traadte op som gammel Husholderske med Kost og Renselses-Attribut. Hendes Livret var Øllebrød, dog forlangte hun ikke, at den ved denne festlige Lejlighed skulde

sættes med paa Bordet for dem alle, men kun, at hun maatte faa den, og hun fik den.

Og saa bænkede Ugedagene sig.

Her ere de nedtegnede alle syv, brugbare for Tableauer i Familiekredse; der kunne de gives saa morsomme, man mægter det, vi give dem her kun som en Spøg i Februar, den eneste Maaned, der faar en Dag i Tillæg!

„Spørg Amagermor!“

DER var en ældgammel Gulerod,
saa knoldet, saa tyk og saa tung,
den havde et ganske forfærdeligt Mod,
den vilde gifte sig med en ung,
en yndig ung, lille Gulerod
at Røddernes fineste Blod.
— Og Brylluppet stod.
Beværtningen var ubetalelig god,
den kostede slet ingen Penge;
de slikkede Maaneskin og drak Dug,
tog Blomsterfnug,
som det kom fra Mark og Enge.
— Gammel Gulerod hilsede med et Buk
og talte saa langt og saa længe,
de Ord de klukkede Kluk i Kluk;
— ung Gulerod sagde ikke et Muk,
sad uden at give et Smil eller Suk,
ung og smuk.
Hvis ikke du tror,
spørg Amagermor!

Et Rødkaalshoved var deres Præst,
og Brudepiger Hvideroer;
Agurk' og Asparges sad som Æresgæst,
Kartoflerne stod og sang Kor.
Og der blev danset af lille og stor.
Spørg Amagermor!
Gammel Gulerod sprang uden Strømper og Sko,
hu, hej! han revned i Ryggen,
og saa var han død, kunde aldrig gro.
Ung Gulerod lo,
saa underlig vender sig Lykken.
Nu var hun Enke, nu var hun glad,
nu kunde hun leve, som helst hun gad,
kunde svømme som Jomfru i Suppefad,
ung og glad.
Hvis ikke du tror,
spørg Amagermor!

Gartneren og Herskabet.

En Mils Vej fra Hovedstaden stod en gammel Herregaard med tykke Mure, Taarne og takkede Gavle.

Her boede, men dog kun i Sommertiden, et rigt, højadeligt Herskab; denne Gaard var den bedste og smukkeste af alle de Gaarde, det ejede; den stod som nystøbt udenpaa, og med Hygge og Bekvemmelighed indeni. Slægtens Vaaben var hugget i Sten over Porten, dejlige Roser slyngede sig om Vaaben og Karnap, et helt Græstæppe bredte sig ud foran Gaarden; der var Rødtjørn og Hvidtjørn, der var sjældne Blomster, selv uden for Drivhuset.

Herskabet havde ogsaa en dygtig Gartner; det var en Lyst at se Blomsterhaven, Frugt- og Køkkenhaven. Op til denne var endnu en Rest af Gaardens oprindelige gamle Have med nogle Buksbomhækker, beklippede saa at de dannede Kroner og Pyramider. Bag disse stod to mægtige, gamle Træer; de vare altid næsten bladløse, og man kunde let falde paa at tro, at en Stormvind eller en Skypumpe havde strøet dem over med store Klumper Gødning, men hver Klump var en Fuglerede.

Her byggede fra umindelige Tider en Vrimmel skrigende Raager og Krager: det var en hel Fugleby, og Fuglene vare Herskabet, Ejendomsbesidderne, Herresædets ældste Slægt, det egentlige Herskab paa Gaarden. Ingen af Menneskene dernede kom dem ved, men de taalte disse lavt gaaende Skabninger, uagtet disse imellem knaldede med Bøsse, saa det krillede i

Fuglenes Rygrad, saa at hver Fugl fløj op derved i Forskrækkelse og skreg: »Rak! Rak!«

Gartneren talte tit med sit Herskab om at lade fælde de gamle Træer, de saa ikke godt ud, og kom de bort, blev man rimeligvis fri for de skrigende Fugle, de vilde søge andetsteds hen. Men Herskabet vilde hverken af med Træerne eller med Fuglevrimlen, det var noget, Gaarden ikke kunde miste, det var noget fra den gamle Tid, og den skulde man ikke aldeles slette ud.

»De Træer ere nu Fuglenes Arvegods, lad dem beholde det, min gode Larsen!«

Gartneren hed Larsen, men det har her nu ikke videre at betyde.

»Har De, lille Larsen, ikke Virkeplads nok? hele Blomsterhaven, Drivhusene, Frugt- og Køkkenhaven?«

Dem havde han, dem plejede, passede og opelskede han med Iver og Dygtighed, og det blev erkendt af Herskabet, men de dulgte ikke for ham, at de hos fremmede tit spiste Frugter og saa Blomster, som overgik hvad de havde i deres Have, og det bedrøvede Gartneren, for han vilde det bedste og gjorde det bedste. Han var god i Hjertet, god i Embedet.

En Dag lod Herskabet ham kalde og sagde i al Mildhed og Herskabelighed, at de Dagen forud hos fornemme Venner havde faaet en Art Æbler og Pærer, saa saftholdige, saa velsmagende, at de og alle Gæster havde udtalt sig i Beundring. Frugterne vare vistnok ikke indenlandske, men de burde indføres, blive hjemme her, om vort Klima tillod det. Man vidste, at de var købte inde i Byen hos den første Frugthandler, Gartneren

skulde ride derind og faa at vide, hvorfra disse Æbler og Pærer vare komne og da forskrive Podekviste.

Gartneren kendte godt Frugthandleren, det var netop til ham, han paa Herskabets Vegne solgte den Overflødighed af Frugt, der groede i Herregaardshaven.

Og Gartneren tog til Byen og spurgte Frugthandleren, hvorfra han havde disse højtpriste Æbler og Pærer.

»De ere fra Deres egen Have!« sagde Frugthandleren og viste ham baade Æble og Pære, som han kendte igen.

Naa, hvor blev han glad, Gartneren; han skyndte sig til Herskabet og fortalte, at baade Æblerne og Pærerne vare fra deres egen Have.

Det kunde Herskabet slet ikke tro. »Det er ikke muligt, Larsen! kan De skaffe skriftlig Forsikring fra Frugthandleren?«

Og det kunde han, skriftlig Attest bragte han.

»Det var da mærkeligt!« sagde Herskabet.

Nu kom hver Dag paa Herskabsbordet store Skaale med disse prægtige Æbler og Pærer fra deres egen Have; der sendtes skæppe- og tøndevis af disse Frugter til Venner i Byen og uden for Byen, ja selv til Udlandet. Det var en hel Fornøjelse! dog maatte de tilføje, at det havde jo ogsaa været to mærkelig gode Somre for Træfrugterne, disse vare overalt i Landet lykkedes godt.

Nogen Tid gik; Herskabet spiste en Middag ved Hoffet. Dagen derpaa blev Gartneren kaldt til sit Herskab. De havde ved Taffelet faaet Meloner, saa saftfulde, smagfulde, fra Majestæternes Drivhus.

»De maa gaa til Hofgartneren, gode Larsen, og skaffe os nogle af Kærnerne fra disse kostelige Meloner!«

»Men Hofgartneren har faaet Kærnerne fra os!« sagde Gartneren ganske fornøjet.

»Saa har den Mand vidst at bringe Frugten til en højere Udvikling!« svarede Herskabet. »Hver Melon var udmærket!«

»Ja, saa kan jeg være stolt!« sagde Gartneren. »Jeg skal sige det naadige Herskab, Slotsgartneren har i Aar ikke haft Held med sine Meloner, og da han saa, hvor prægtige vore stod, og smagte dem, saa bestilte han tre af disse op paa Slottet!«

»Larsen! bild sig ikke ind, at det var de Meloner fra vor Have!«

»Jeg tror det!« sagde Gartneren, gik til Slotsgartneren og fik af ham skriftlig Bevidnelse om, at Melonerne paa det kongelige Taffel vare komne fra Herregaarden.

Det var virkelig en Overraskelse for Herskabet, og det fortiede ikke Historien, det fremviste Attesten, ja, der blev sendt Melonkærner vidt om, ligesom tidligere Podekviste.

Om disse fik man Efterretninger, at de slog an, satte Frugt, ganske udmærket, og den var kaldt op efter Herskabets Herregaard, saa at det Navn derved nu var at læse paa Engelsk, Tysk og Fransk.

Det havde man aldrig forud tænkt sig.

»Bare Gartneren ikke faar for store Ideer om sig selv!« sagde Herskabet.

Han tog det paa en anden Maade: han vilde just stræbe nu at hævde sit Navn som en af Landets bedste Gartnere, forsøge hvert Aar at bringe noget fortrinligt af alle Havearter, og det gjorde han; men tit fik han dog at høre, at de allerførste Frugter, han havde bragt, Æblerne og Pærerne, vare de egentlig bedste, alle senere Arter stod langt under. Melonerne havde rigtignok været meget gode, men det var jo et ganske andet Slags; Jordbærrene kunde kaldes fortræffelige, men dog ikke bedre end de, de andre Herskaber havde, og da Ræddikerne eet Aar ikke lykkedes, saa taltes kun om de uheldige Ræddiker og ikke om, hvad andet godt der var bragt.

Det var næsten, som om Herskabet følte Lettelse ved at sige: »Det gik ikke i Aar, lille Larsen!« De vare ganske glade ved at kunne sige: »Det gik ikke i Aar!«

Et Par Gange om Ugen bragte Gartneren friske Blomster op i Stuen, altid saa smagfuldt ordnede; Farverne kom ved Sammenstillingen ligesom i et stærkere Lys.

»De har Smag, Larsen!« sagde Herskabet, »det er en Gave, der er givet Dem af Vor Herre, ikke af Dem selv!«

En Dag kom Gartneren med en stor Krystalskaal, i den laa et Aakandeblad; hen paa dette var lagt, med sin lange, tykke Stilk ned i Vandet, en straalende, blaa Blomst, stor som en Solsikke.

»Hindostans Lotus!« udbrød Herskabet.

En saadan Blomst havde de aldrig set; og den blev om Dagen stillet hen i Solskinnet og om Aftenen i Refleks-Lys. Enhver, som saa den, fandt den mærkværdig dejlig og sjælden, ja det sagde selv den fornemste af Landets unge Damer, og hun var Prinsesse; klog og hjertensgod var hun.

Herskabet satte en Ære i at overrække hende Blomsten, og den kom med Prinsessen op paa Slottet.

Nu gik Herskabet ned i Haven for selv at plukke en Blomst af samme Slags, om en saadan endnu fandtes, men den var ikke at finde. Saa kaldte de paa Gartneren og spurgte, hvorfra han havde den blaa Lotus.

»Vi have søgt forgæves!« sagde de. »Vi have været i Drivhusene og rundt om i Blomsterhaven!«

»Nej, der er den rigtignok ikke!« sagde Gartneren. »Den er kun en ringe Blomst fra Køkkenhaven! men, ikke sandt, hvor er den smuk! den ser ud, som var den en blaa Kaktus, og er dog kun Blomsten paa Ærteskokken!«

»Det skulde De have sagt os straks!« sagde Herskabet. »Vi maatte tro, at det var en fremmed, sjælden Blomst. De har prostitueret os for den unge Prinsesse! hun saa Blomsten hos os, fandt den saa smuk, kendte den ikke, og hun er ganske inde i Botanikken, men den Videnskab har ikke med Køkkenurter at gøre. Hvor kunde det falde Dem ind, gode Larsen, at sætte en saadan Blomst op i Stuen. Det er at gøre os latterlige!«

Og den smukke blaa Pragtblomst, der var hentet fra Køkkenhaven, blev sat ud af Herskabsstuen, hvor den ikke hørte hjemme, ja Herskabet gjorde en Undskyldning hos Prinsessen og fortalte, at Blomsten var kun en Køkkenurt, som Gartneren havde fundet paa at stille frem, men at han derfor havde faaet en alvorlig Irettesættelse.

»Det var Synd og Uret!« sagde Prinsessen. »Han har jo lukket vore Øjne op for en Pragtblomst, vi slet ikke lagde Mærke til, han har vist os Dejligheden der, hvor vi ikke faldt paa at søge den! Slotsgartneren skal hver Dag, saa længe Ærteskokkene have Blomster, bringe mig een op i min Stue!«

Og det skete.

Herskabet lod Gartneren sige, at han igen kunde bringe dem en frisk Ærteskokblomst.

»Den er i Grunden smuk!« sagde de, »højst mærkværdig!« og Gartneren fik Ros.

»Det kan Larsen godt lide!« sagde Herskabet. »Han er et forkælet Barn!«

I Efteraaret blev det en forfærdelig Storm; den tog til ud paa Natten, saa voldsomt, at mange store Træer i Udkanten af Skoven bleve rykkede op med Rod, og til stor Sorg for Herskabet, Sorg, som de kaldte det, men til Glæde for Gartneren, blæste de to store Træer om med alle Fuglerederne. Man hørte i Stormen Raagers og Kragers Skrig, de slog med Vingerne paa Ruderne, sagde Folkene paa Gaarden.

»Nu er De da glad, Larsen!« sagde Herskabet; »Stormen har fældet Træerne, og Fuglene have søgt til Skoven. Her er ikke mere Syn af gammel Tid; hvert Tegn og hver Hentydning er borte! os har det bedrøvet!«

Gartneren sagde ikke noget, men han tænkte paa, hvad han længe havde tænkt, ret at benytte den prægtige Solskinsplads, han før ikke raadede over, den skulde blive til Havens Pryd og Herskabets Glæde.

De store omblæste Træer havde kvaset og knust de ældgamle Buksbomhække med hele deres Udklipning. Han rejste her en Tykning af Vækster, Hjemlands-Planter fra Marken og Skoven.

Hvad ingen anden Gartner havde tænkt paa i rig Fylde at plante ind i Herskabshaven, satte han her i den Jord, hver skulde have, og i Skygge og i Solskin som hver Art behøvede det. Han plejede i Kærlighed, og det vokste i Herlighed.

Enebærbusken fra den jyske Hede løftede sig, i Form og Farve som Italiens Cypres, den blanke, piggede Kristtjørn, altid grøn, i Vinterkulde og i Sommersol, stod dejlig at se. Foran groede Bregnerne, mange forskellige Arter, nogle saa ud, som vare de Børn af Palmetræet, og andre, som vare de Forældre til den fine, dejlige Plantevækst, vi kalde Venushaar. Her stod den ringeagtede Burre, der i sin Friskhed er saa smuk, at den kan tage sig ud i Buket. Burren stod paa det tørre; men lavere, i den fugtigere Grund, groede Skræppen, ogsaa en ringeagtet Plante og dog ved sin Højde og sit mægtige Blad saa malerisk smuk. Favnehøj, med Blomst ved Blomst, som en mægtig, mangearmet Kandelaber, løftede sig Kongelyset, plantet ind fra Marken. Her stod Skovmærker, Kodriver og Skovlilliekonvaller, den vilde Kalla og den trebladede, fine Skovsyre. Det var en Dejlighed at se.

Foran, støttede til Staaltraadssnore, vokste i Række ganske smaa Pæretræer fra fransk Jordbund; de fik Sol og god Pleje og bar snart store, saftfulde Frugter som i Landet, de kom fra.

I Stedet for de to gamle, bladløse Træer blev sat en høj Flagstang, hvor Dannebrog vajede, og tæt ved endnu en Stang, hvor i Sommertid og Høstens Tid Humleranken med

sine duftende Blomsterkogler snoede sig, men hvor i Vinteren, efter gammel Skik, blev ophængt en Havrekærv, at Himlens Fugle kunde have Maaltid i den glade Jul.

»Den gode Larsen bliver sentimental i sine ældre Aar!« sagde Herskabet. »Men han er os tro og hengiven!«

Ved Nytaar kom, i et af Hovedstadens illustrerede Blade, et Billede af den gamle Gaard; man saa Flagstangen og Havreneget for Himlens Fugle i den glade Jul, og det stod omtalt og fremhævet som en smuk Tanke, at en gammel Skik her var bragt i Hævd og Ære, saa betegnende just for den gamle Gaard.

»Alt, hvad den Larsen gør,« sagde Herskabet, »slaar man paa Tromme for. Det er en lykkelig Mand! vi maa jo næsten være stolte af, at vi have ham!«

Men de vare slet ikke stolte deraf! de følte, at de vare Herskabet, de kunde sige Larsen op, men det gjorde de ikke, de vare gode Mennesker, og af deres Slags er der saa mange gode Mennesker, og det er glædeligt for enhver Larsen.

Ja, det er Historien om »Gartneren og Herskabet«.

Nu kan du tænke over den!

Krøblingen.

Der var en gammel Herregaard med unge, prægtige Herregaardsfolk. Rigdom og Velsignelse havde de, fornøje sig vilde de, og godt gjorde de. Alle Mennesker vilde de gøre glade, som de selv vare det.

Juleaften stod et dejligt pyntet Juletræ i den gamle Riddersal, hvor da Ilden brændte i Kaminerne, og der var hængt Grankviste om de gamle Skilderier. Her samledes Herskabet og Gæsterne, der blev Sang og Dans.

Tidligere paa Aftenen var allerede Juleglæde i Folkestuen. Ogsaa her stod et stort Grantræ med tændte røde og hvide Lys, smaa Dannebrogsflag, udklippede Svaner og Fiskenet af broget Papir fyldte med »Godtgodter«. De fattige Børn fra Sognet vare indbudne; hver havde sin Moder med. Hun saa ikke meget hen til Træet, hun saa hen til Julebordene, hvor der laa uldent og Linned, Kjoletøj og Buksetøj. Ja derhen saa Mødrene og de voksne Børn, kun de bitte smaa strakte Hænderne mod Lysene, Flitterguldet og Fanerne.

Hele den Forsamling kom tidligt paa Eftermiddagen, fik Julegrød og Gaasesteg med Rødkaal. Naar saa Juletræet var set og Gaverne uddelte, fik hver et lille Glas Punch og æblefyldte Æbleskiver.

De kom hjem i deres egen fattige Stue, og der blev talt om »den gode Levemaade«, det vil sige Fødevarerne, og Gaverne bleve endnu engang rigtig besete.

Der var nu Have-Kirsten og Have-Ole. Gifte med hinanden havde de Huset og det daglige Brød ved at luge og grave i Herregaardshaven. Hver Julefest fik de deres gode Del af Foræringerne; de havde ogsaa fem Børn, alle fem bleve klædte op af Herskabet.

»Det er godgørende Folk, vort Herskab!« sagde de. »Men de have da ogsaa Raad til det, og de have Fornøjelse deraf!«

»Her ere komne gode Klæder at slide for de fire Børn!« sagde Have-Ole. »Men hvorfor er her ikke noget til Krøblingen? Ham pleje de dog ogsaa at betænke, skønt han ikke er med ved Gildet!«

Det var det ældste af Børnene, de kaldte »Krøblingen«, han havde ellers Navnet Hans.

Som lille var han det flinkeste og livligste Barn, men saa blev han med eet »slat i Benene«, som de kaldte det, han kunde ikke staa eller gaa, og nu laa han til Sengs paa femte Aar.

»Ja, noget fik jeg jo ogsaa til ham!« sagde Moderen. »Men det er ikke noget videre, det er bare en Bog, han kan læse i!«

»Den skal han ikke blive fed af!« sagde Faderen.

Men glad ved den blev Hans. Han var en rigtig opvakt Dreng, der gerne læste, men brugte ogsaa sin Tid til Arbejde, for saa vidt som han, der altid maatte ligge til Sengs, kunde gøre Gavn. Han var nævenyttig, brugte sine Hænder, strikkede Uldstrømper, ja hele Sengetæpper; Fruen paa Gaarden havde rost og købt dem.

Det var en Eventyrbog, Hans havde faaet; i den var meget at læse, meget at tænke over.

»Den er ikke til nogen Slags Nytte her i Huset!« sagde Forældrene. »Men lad ham læse, saa gaar den Tid, han kan ikke altid binde Hoser!«

Foraaret kom; Blomster og Grønt begyndte at spire, Ukrudt med, som man jo nok kan kalde Nælderne, uagtet der staar saa kønt om dem i Psalmen:

»Gik alle Konger frem i Rad
i deres Magt og Vælde,
de mægted' ej det mindste Blad
at sætte paa en Nælde.«

Der var meget at gøre i Herregaardshaven, ikke blot for Gartneren og hans Lærlinge, men ogsaa for Have-Kirsten og Have-Ole.

»Det er et helt Slid!« sagde de, »og have vi saa revet Gangene og faaet dem rigtig pæne, saa trædes de straks ned igen. Her er et Rykind med fremmede paa Herregaarden. Hvor det maa koste! men Herskabet er rige Folk!«

»Det er løjerligt fordelt!« sagde Ole. »Vi er alle Vor Herres Børn, siger Præsten. Hvorfor da saadan Forskel!«

»Det kommer fra Syndefaldet!« sagde Kirsten.

Derom talte de igen om Aftenen, hvor Krøbling-Hans laa med Eventyrbogen.

Trange Kaar, Slid og Slæb havde gjort Forældrene haarde i Hænderne, men ogsaa haarde i deres Dom og Mening; de kunde ikke magte den, ikke klare den, og talte sig nu mere gnavne og vrede.

»Somme Mennesker faa Velstand og Lykke, andre kun Fattigdom! Hvorfor skal vore første Forældres Ulydighed og Nysgerrighed gaa ud over os. Vi havde ikke baaret os saaledes ad som de to!«

»Jo vi havde!« sagde lige med eet Krøbling-Hans. »Det staar alt sammen her i denne Bog!«

»Hvad staar i Bogen?« spurgte Forældrene.

Og Hans læste for dem det gamle Eventyr om Brændehuggeren og hans Kone: de skændte ogsaa over Adams og Evas Nysgerrighed, der var Skyld i deres Ulykke. Saa kom Landets Konge forbi. »Følg hjem med!« sagde han, »saa skal I faa det lige saa godt som jeg: syv Retter Mad og en Skueret. Den er i lukket Terrin, den maa I ikke røre, for saa er det forbi med Herrelivet!« »Hvad kan der være i Terrinen?« sagde Konen. »Det kommer ikke os ved!« sagde Manden. »Ja, jeg er ikke nysgerrig!« sagde Konen, »jeg gad bare vide, hvorfor vi ikke tør løfte Laaget; der er vist noget

delikat!« »Bare der ikke er nogen Mekanik ved!« sagde Manden, »saadan et Pistolskud, der knalder af og vækker hele Huset!« »Eja!« sagde Konen og rørte ikke ved Terrinen. Men om Natten drømte hun, at Laaget selv løftede sig, der kom en Duft af den dejligste Punch, som man faar den ved Bryllupper og Begravelser. Der laa en stor Sølvskilling med Indskrift: »Drikke I af denne Punch, saa blive I de to rigeste i Verden, og alle andre Mennesker blive Stoddere!« — og saa vaagnede Konen i det samme og fortalte Manden sin Drøm. »Du tænker for meget paa den Ting!« sagde han. »Vi kunne jo lette med Lempe!« sagde Konen. »Med Lempe!« sagde Manden. Og Konen løftede ganske sagte Laaget. — Da sprang der to smaa, vævre Mus ud, og væk vare de i et Musehul. »God Nat!« sagde Kongen. »Nu kunne I gaa hjem og lægge eder i eders eget. Skænd ikke mer paa Adam og Eva, I selv have været lige saa nysgerrige og utaknemmelige!« — —

»Hvorfra er den Historie der kommen i Bogen?« sagde Have-Ole. »Det er, ligesom den skulde gælde os. Den er meget til Eftertænksomhed!«

Næste Dag gik de igen paa Arbejde; de bleve ristede af Solen og vaade til Skindet af Regnvejret; inde i dem vare gnavne Tanker, dem tyggede de Drøv paa.

Det var endnu lys Aften hjemme, de havde spist deres Mælkegrød.

»Læs for os igen Historien om Brændehuggeren,« sagde Have-Ole.

»Der er saa mange yndelige i den Bog!« sagde Hans. »Saa mange, I ikke kende!«

»Ja dem bryder jeg mig ikke om!« sagde Have-Ole. »Jeg vil høre den, jeg kender!«

Og han og Konen hørte den igen.

Mer end een Aften kom de tilbage til den Historie.

»Rigtig klare mig det hele, kan den dog ikke!« sagde Have-Ole. »Det er med Menneskene som med sød Mælk, den skørner; nogle blive til fin Skørost, og andre til den tynde, vandede Valle! somme Folk have Lykke i enhver Ting, sidde til Højbords alle Dage og kende hverken Sorg eller Savn!«

Det hørte Krøbling-Hans. Sølle var han i Benene, men kløgtig i Hovedet. Han læste op for dem af Eventyrbogen, læste om »Manden uden Sorg og Savn«. Ja, hvor var han at finde, og findes maatte han:

Kongen laa syg og kunde ikke helbredes uden ved at blive iført den Skjorte, som var bleven baaret og slidt paa Kroppen af et Menneske, der i Sandhed kunde sige, at han aldrig havde kendt Sorg eller Savn.

Bud blev sendt til alle Verdens Lande, til alle Slotte og Herregaarde, til alle velstaaende og glade Mennesker, men naar man rigtig frittede ud, havde dog hver af dem prøvet Sorg og Savn.

»Det har jeg ikke!« sagde Svinehyrden, der sad paa Grøften, lo og sang. »Jeg er det lykkeligste Menneske!«

»Giv os da din Skjorte,« sagde de udsendte, »den skal du faa betalt med et halvt Kongerige.«

Men han havde ingen Skjorte, og kaldte sig dog det lykkeligste Menneske.

»Det var en fin Karl!« raabte Have-Ole, og han og hans Hustru lo, som de ikke havde let i Aar og Dag.

Da kom Skoleholderen forbi.

»Hvor I ere fornøjede!« sagde han, »det er sjældent nyt her i Huset. Har I vundet en Ambe i Lotteriet?«

»Nej, det er ikke af det Slags!« sagde Have-Ole. »Det er Hans, der læste for os af Eventyrbogen, han læste om »Manden uden Sorg og Savn«, og den Karl han havde ingen Skjorte. Det tøer op for Øjnene, naar man hører sligt, og det af en trykt Bog. Hver har nok sit Læs at trække; man er ikke ene om det. Heri er altid en Trøst!«

»Hvorfra har I den Bog?« spurgte Skoleholderen.

»Den fik vor Hans ved Juletid for over et Aar siden. Herskabet gav ham den. De veed, han har saadan Lyst til Læsning og er jo Krøbling! Vi havde den Gang heller set, at han havde faaet to Blaarlærreds Skjorter. Men Bogen er mærkelig, den kan ligesom svare paa ens Tanker!«

Skoleholderen tog Bogen og aabnede den.

»Lad os faa den samme Historie igen!« sagde Have-Ole, »jeg har den endnu ikke rigtig inde. Saa maa han ogsaa læse den anden om Brændehuggeren!«

De to Historier vare og bleve nok for Ole. De vare som to Solstraaler ind i den fattige Stue, ind i den forkuede Tanke, som lod dem være tvære og gnavne.

Hans havde læst den hele Bog, læst den mange Gange. Eventyrene bar ham ud i Verden, der hvor han jo ikke kunde komme, da Benene ikke bar ham.

Skoleholderen sad ved hans Seng; de talte sammen, og det var fornøjeligt for dem begge to.

Fra den Dag kom Skoleholderen oftere til Hans, naar Forældrene vare paa Arbejde. Det var som en Fest for Drengen, hver Gang han kom. Hvor lyttede han efter, hvad den gamle Mand fortalte ham, om Jordens Størrelse og mange Lande, og at Solen var dog næsten en halv Million Gange større end Jorden og saa langt borte, at en Kanonkugle i sin Fart brugte fra Solen til Jorden hele fem og tyve Aar, medens Lysstraalerne kunde naa Jorden i otte Minutter.

Om alt dette veed nu hver dygtig Skoledreng Besked, men for Hans var det nyt og endnu vidunderligere end alt, hvad der stod i Eventyrbogen.

Skoleholderen kom et Par Gange om Aaret til Bords hos Herskabet, og ved en saadan Lejlighed fortalte han, hvilken Betydning Eventyrbogen havde i det fattige Hus, hvor alene to Historier i den vare blevne til Vækkelse og Velsignelse. Den svagelige, flinke lille Dreng havde ved sin Læsning bragt Eftertanke og Glæde i Huset.

Da Skoleholderen tog hjem fra Herregaarden, trykkede Fruen ham et Par blanke Sølvdalere i Haanden til lille Hans.

»De maa Fader og Moder have!« sagde Drengen, da Skoleholderen bragte ham Pengene.

Og Have-Ole og Have-Kirsten sagde: »Krøbling-Hans er dog ogsaa til Gavn og Velsignelse!«

Et Par Dage efter, Forældrene vare ved Arbejde paa Herregaarden, holdt Herskabsvognen udenfor; det var den hjertensgode Frue, som kom, glad over, at hendes Julegave var bleven til saadan Trøst og Fornøjelse for Drengen og Forældrene.

Hun medbragte fint Brød, Frugt og en Flaske sød Saft; men hvad der var endnu fornøjeligere, hun bragte ham, i forgyldt Bur, en lille sort Fugl, der kunde fløjte ganske yndeligt. Buret med Fuglen blev sat op paa den gamle Dragkiste, et Stykke fra Drengens Seng, han kunde se Fuglen og høre den; ja Folk helt ude paa Landevejen kunde høre dens Sang.

Have-Ole og Have-Kirsten kom først hjem, efter at Fruen var kørt bort; de fornam, hvor glad Hans var, men syntes dog, at der kun var Besværlighed ved den Gave, der var givet.

»Rige Folk tænke nu ikke saa vidt om!« sagde de. »Skal vi nu ogsaa have den at passe. Krøbling-Hans kan jo ikke gøre det. Enden bliver, at Katten tager den!«

Otte Dage gik, der gik endnu otte; Katten havde i den Tid mange Gange været i Stuen uden at skræmme Fuglen, end sige at gøre den Fortræd. Da hændte der sig en stor Begivenhed. Det var Eftermiddag, Forældrene og de andre Børn vare paa Arbejde, Hans ganske alene; Eventyrbogen havde han i Haanden og læste om Fiskerens Kone, der fik alle sine Ønsker opfyldt; hun vilde være Konge, det blev hun; hun vilde være Kejser, det blev hun; men saa vilde hun være den gode Gud, — da sad hun igen i Muddergrøften, hun var kommen fra.

Den Historie havde nu slet ingen Hentydning til Fuglen eller Katten, men det var just den Historie, han læste i, da Begivenheden indtraf; det huskede han altid siden.

Buret stod paa Dragkisten, Katten stod paa Gulvet og saa stift med sine grøngule Øjne op paa Fuglen. Der var noget

i Kattens Ansigt, som om den vilde sige til Fuglen: »Hvor du er yndig! jeg gad æde dig!«

Det kunde Hans forstaa; han læste det lige ud af Kattens Ansigt.

»Væk, Kat!« raabte han. »Vil du se til at komme ud af Stuen!«

Det var, som den tog sig sammen til at springe.

Hans kunde ikke naa den, havde ikke andet at kaste efter den end sin kæreste Skat, Eventyrbogen. Den kastede han, men Bindet sad løst, det fløj til een Side, og Bogen selv med alle sine Blade fløj til en anden Side. Katten gik med langsomme Trin lidt tilbage i Stuen og saa paa Hans, ligesom den vilde sige:

»Bland dig ikke i den Sag, lille Hans! jeg kan gaa, og jeg kan springe, du kan ingen af Delene!«

Hans holdt Øje med Katten og var i stor Uro; Fuglen blev ogsaa urolig. Intet Menneske var der at kalde paa; det var, som om Katten vidste det; den lavede sig igen til at springe. Hans viftede med sit Sengetæppe, Hænderne kunde han bruge; men Katten brød sig ikke om Sengetæppet; og da ogsaa det var kastet efter den uden Nytte, satte den i eet Spring op paa Stolen og ind i Vindueskarmen, her var den Fuglen nærmere.

Hans kunde fornemme sit eget varme Blod i sig, men det tænkte han ikke paa, han tænkte kun paa Katten og Fuglen; ud af Sengen kunde Drengen jo ikke hjælpe sig, staa paa Benene kunde han ikke, gaa endnu mindre. Det var, som om hans Hjerte vendte sig inden i ham, da han saa Katten springe fra Vinduet lige hen paa Dragkisten og støde til Buret, saa at det væltede. Fuglen flagrede forvildet om derinde.

Hans gav et Skrig, der gik et Ryk i ham, og uden at tænke derved sprang han ud af Sengen, hen mod Dragkisten,

rev Katten ned, og holdt fast i Buret, hvor Fuglen var som i stor Forfærdelse. Han holdt Buret i Haanden og løb med det ud af Døren ud paa Vejen.

Da strømmede Taarerne ham ud af Øjnene; han jublede og raabte ganske højt: »Jeg kan gaa! Jeg kan gaa!«

Han havde faaet sin Førlighed igen; sligt kan hænde, og med ham hændte det.

Skoleholderen boede tæt ved; til ham løb han ind paa sine bare Fødder, kun i Skjorte og Trøje og med Fuglen i Buret.

»Jeg kan gaa!« raabte han. »Herre, min Gud!« og han hulkede i Graad af bare Glæde.

Og Glæde blev der i Huset hos Have-Ole og Have-Kirsten. »Gladere Dag kunne vi ikke opleve!« sagde de begge to.

Hans blev kaldt op paa Herregaarden; den Vej havde han ikke gaaet i mange Aar; det var, som om Træerne og Nøddebuskene, dem han saa godt kendte, nikkede til ham og sagde: »God Dag, Hans! velkommen herude!« Solen skinnede ham ind i Ansigtet, lige ind i Hjertet.

Herskabet, de unge velsignede Herregaardsfolk, lod ham sidde hos sig og saa lige saa glade ud, som om han kunde have været af deres egen Familie.

Gladest var dog Herskabsfruen, som havde givet ham Eventyrbogen, givet ham den lille Sangfugl, den var nu rigtignok død, død af Skrækken, men den havde været ligesom Midlet til hans Helbredelse, og Bogen havde været ham og Forældrene til Vækkelse; den havde han endnu, den vilde han gemme og læse, om han blev nok saa gammel. Nu kunde han ogsaa være dem hjemme til Gavn. Han vilde lære et Haandværk, helst blive Bogbinder, »thi,« sagde han, »saa kan jeg faa alle ny Bøger at læse!«

Ud paa Eftermiddagen kaldte Herskabsfruen begge Forældrene op til sig. Hun og hendes Husbond havde talt sammen om Hans; han var en from og flink Dreng, havde Læselyst og Nemme. Vor Herre er altid for en god Sag.

Den Aften kom Forældrene rigtig glade hjem fra Gaarden, især Kirsten, men Ugedag efter græd hun, for da rejste lille Hans; han var kommen i gode Klæder; han var en god Dreng; men nu skulde han over det salte Vand, langt bort, sættes i Skole, en latinsk, og der vilde gaa mange Aar, før de saa ham igen.

Eventyrbogen fik han ikke med, den vilde Forældrene beholde til Minde. Og Fader læste tit i den, men aldrig uden de to Historier, for dem kendte han.

Og de fik Breve fra Hans, det ene gladere end det andet. Han var hos rare Mennesker, i gode Kaar; og allerfornøjeligst var det at gaa i Skole; der var saa meget at lære og vide; han ønskede nu bare at blive hundrede Aar og saa engang Skoleholder.

»Om vi skulde opleve det!« sagde Forældrene, og de trykkede hinanden i Hænderne, som ved Altergang.

»Hvad der dog er hændet Hans!« sagde Ole. »Vor Herre tænker ogsaa paa Fattigmands Barn! just med Krøblingen skulde det vise sig! er det ikke, som om Hans kunde læse det op for os ud af Eventyrbogen!«

INDHOLD AF ANDET BIND.